

Biuletyn Prawa Karnego nr 2/15

Biuletyn Prawa Karnego jest opracowywany przez Zespół Prawa Karnego, Wojskowego i Europejskiego Biura Studiów i Analiz Sądu Najwyższego oraz asystentów Izby Karnej i Izby Wojskowej Sądu Najwyższego. Jego celem jest dostarczenie bieżącej informacji z zakresu szeroko rozumianego prawa karnego. Biuletyn dzieli się na następujące działy:

1. Orzecznictwo Izby Karnej i Izby Wojskowej Sądu Najwyższego

W tym dziale prezentowane jest bieżące orzecznictwo obu izb Sądu Najwyższego z okresu bezpośrednio poprzedzającego ukazanie się kolejnego numeru biuletynu. Założeniem tego działu jest omówienie wszystkich orzeczeń w sprawach karnych wydawanych przez Sąd Najwyższy, w których dołączono pisemne uzasadnienie. Dział ten zawiera także informacje o pytaniach prawnych, jakie wpłynęły do Sądu Najwyższego oraz przedstawia omówienie bieżących spraw znajdujących się na wokandzie SN.

2. Orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego dotyczące prawa karnego

W dziale tym zamieszone są bieżące informacje o sprawach rozpoznawanych w Trybunale Konstytucyjnym związanych z prawem karnym, jak również o wydanych przez Trybunał Konstytucyjny orzeczeniach.

3. Zmiany w prawie

Dział ten poświęcony jest informacji o uchwalonych i wchodzących w życie aktach normatywnych z zakresu prawa karnego, a także o pracach legislacyjnych rządu i parlamentu.

4. Analizy

W dziale Analiz publikowane są opracowania i analizy z zakresu stosowania prawa karnego przygotowywane przez Biuro Studiów i Analiz Sądu Najwyższego oraz asystentów Izby Karnej i Izby Wojskowej Sądu Najwyższego.

5. Informacja Międzynarodowa

W dziale Informacji Międzynarodowej zamieszczane są aktualne informacje dotyczące działalności legislacyjnej i orzeczniczej organów i trybunałów międzynarodowych, a także informacje o obowiązujących aktach prawa międzynarodowego odnoszących się do prawa karnego. W tej części Biuletynu prezentowane są także bieżące informacje o działaniach podejmowanych w ramach Unii Europejskiej mających związek z prawem karnym.

6. Przegląd książek i czasopism

W dziale tym anonsowane są nowe publikacje z zakresu prawa karnego.

Zarówno bieżący, jak i poprzednie numery Biuletynu, są umieszczone na stronie internetowej Sądu Najwyższego (www.sn.pl).

Ze względów redakcyjnych do cytowanych w Biuletynie orzeczeń wprowadzane są niekiedy dodatkowe zwroty lub zdania. Owe uzupełnienia wpisywane są nie kursywą, lecz zwykłą czcionką i umieszczane w nawiasach.

Zespół przygotowujący Biuletyn będzie wdzięczny za wszelkie uwagi, które pomogą udoskonalić formę przekazywanych informacji.

dr Michał Hudzik
Biuro Studiów i Analiz Sądu Najwyższego;
Izba Karne Sąd Najwyższy
astkmh@sn.pl

Spis treści

1. Orzecznictwo Sądu Najwyższego – Izba Karna i Izba Wojskowa	8
1.1. Uchwały i postanowienia – KZP.....	8
1.2. Orzeczenia w sprawach kasacyjnych.....	8
1.2.1. <i>Tożsamość czynu; sprzeczność interesów współoskarżonych oskarżonych a możliwość reprezentowania ich przez jednego obrońcę; przesłuchanie niemego lub głuchego; nienależyte podpisanie protokołu .....</i>	<i>8</i>
1.2.2. <i>Klauzula bezkarności przy przestępstwie przekupstwa. ....</i>	<i>27</i>
1.2.3. <i>Koszty nieopłaconej pomocy prawnej; pojęcie niezbędnych wydatków. ....</i>	<i>46</i>
1.2.4. <i>Opiniowanie o stanie zdrowia oskarżonego w zakresie zaburzeń seksualnych, Istota obowiązku określonego w art. 433 § 2 k.p.k. ....</i>	<i>49</i>
1.2.5. <i>Istota zarzutu naruszenia prawa materialnego. ....</i>	<i>56</i>
1.2.6. <i>Niedopuszczalność zażalenia na zarządzenie o przyjęciu kasacji. ....</i>	<i>61</i>
1.2.7. <i>Uczynienie sobie z popełnienia przestępstwa stałego źródła dochodu w rozumieniu art. 65 § 1 k.k. ....</i>	<i>63</i>
1.2.8. <i>Powierzenie rzeczy ruchomej w rozumieniu art. 284 § 2 k.k. ....</i>	<i>66</i>
1.2.9. <i>Bieg przedawnienia karalności czynów polegających na uszczupleniu należności publicznoprawnej. ....</i>	<i>69</i>
1.2.10. <i>Produkcja wyrobu tytoniowego w rozumieniu k.k.s. ....</i>	<i>72</i>
1.4. Zagadnienia prawne	74
1.4.1. <i>Zagadnienie prawne przedstawione przez Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego przekazane do rozstrzygnięcia pełnemu składowi Izby Karnej Sądu Najwyższego, I KZP 21/14.....</i>	<i>74</i>
1.4.2. <i>Zagadnienie prawne przedstawione przez Sąd Apelacyjny w Szczecinie, I KZP 27/14 .....</i>	<i>74</i>
1.4.3. <i>Zagadnienie prawne przedstawione przez Sąd Apelacyjny w Gdańsku, I KZP 28/14.....</i>	<i>74</i>
1.4.4. <i>Zagadnienie prawne przedstawione przez Sąd Okręgowy w Rzeszowie, I KZP 1/15.....</i>	<i>74</i>
1.4.5. <i>Zagadnienie prawne przedstawione przez Sąd Apelacyjny w Katowicach, I KZP 2/15.....</i>	<i>75</i>
1.4.6. <i>Zagadnienie prawne przedstawione przez Sąd Okręgowy w Olsztynie, I KZP 3/15.....</i>	<i>75</i>
1.4.7. <i>Zagadnienie prawne przedstawione przez Sąd Okręgowy w Częstochowie i przekazane składowi 7 sędziów Sądu Najwyższego przez skład 3-osobowy, I KZP 4/15 .....</i>	<i>75</i>
1.4.8. <i>Zagadnienie prawne przedstawione przez Sąd Najwyższy, I KZP 5/15 .....</i>	<i>75</i>
2. Orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego dotyczące prawa karnego	76
2.1. Wyroki i postanowienia Trybunału Konstytucyjnego.....	76
2.1.1. <i>Karalność niepublicznego znieważenia funkcjonariusza publicznego (SK 70/13) .....</i>	<i>76</i>
2.1.2. <i>Zaskarżenie orzeczenia w przedmiocie kosztów procesu zasądzonych po raz pierwszy przez sąd odwoławczy (K 34/12) .....</i>	<i>78</i>
2.1.3. <i>Prawo autorskie (K 15/13) .....</i>	<i>79</i>
2.2. Wokanda Trybunału Konstytucyjnego	80
2.2.1. <i>Zasady sporządzenia kasacji od orzeczenia sądu drugiej instancji (SK 2/15) .....</i>	<i>80</i>

2.2.2.	<i>Podstawy do zaskarżenia orzeczenia w przedmiocie kosztów procesu (SK 1/15)</i>	80
2.2.3.	<i>Podstawy do zaskarżenia orzeczenia w przedmiocie kosztów procesu (SK 41/14)</i>	80
2.2.4.	<i>Zasady rozpatrywania wniosku sędziego o przeniesienie na inne stanowisko służbowe (SK 30/14)</i>	81
2.2.5.	<i>Zwrot kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu; wysokość stawki za sporządzenie opinii (SK 25/14)</i>	81
2.2.6.	<i>Złożenie wniosku o wszczęcie postępowania lustracyjnego - osoby uprawnione (SK 20/14)</i>	81
2.2.7.	<i>Opłaty w sprawach karnych; koszty postępowania (SK 14/14)</i>	81
2.2.8.	<i>Prawo do sądu; pozbawienie skarżącego prawa do udziału w posiedzeniu sądu w przedmiocie wykonywania środka zapobiegawczego - umieszczenie w zamkniętym zakładzie psychiatrycznym (SK 13/14)</i>	81
2.2.9.	<i>Nieważność orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego; odpowiedzialność Skarbu Państwa (SK 12/14)</i>	81
2.2.10.	<i>Zasady opodatkowania gier hazardowych (SK 3/14)</i>	82
2.2.11.	<i>Uprawnienie pokrzywdzonego do wniesienia aktu oskarżenia (SK 1/14)</i>	82
2.2.12.	<i>Bezpieczeństwo imprez masowych; zakaz klubowy (K 47/14)</i>	82
2.2.13.	<i>Stosowanie wobec tej samej osoby, za ten sam czyn, odpowiedzialności za przestępstwo i wykroczenie (K 45/14)</i>	82
2.2.14.	<i>Uprawnienia pokrzywdzonego w procesie karnym (K 30/14)</i>	82
2.2.15.	<i>Przepisy regulujące przeszukanie osób, dokonywanie kontroli osobistej oraz przeszukanie pojazdów przez funkcjonariuszy publicznych (K 17/14)</i>	82
2.2.16.	<i>Odpowiedzialność za wykroczenie; znikoma społecznie szkodliwość czynu (K 13/14)</i>	84
2.2.17.	<i>Ustawa o postępowaniu wobec osób z zaburzeniami psychicznymi stwarzających zagrożenie życia, zdrowia lub wolności seksualnej innych osób (K 11/14)</i>	84
2.2.18.	<i>Utrata członkostwa w Polskim Związku Łowieckim; postępowanie dyscyplinarne (K 10/14)</i>	85
2.2.19.	<i>Ustawa o postępowaniu wobec osób z zaburzeniami psychicznymi stwarzających zagrożenie życia, zdrowia lub wolności seksualnej innych osób (K 6/14)</i>	85
2.2.20.	<i>Postępowanie karne; zasady udziału podejrzanego (oskarżonego) lub jego obrońcy w posiedzeniu sądu (K 5/14)</i>	85
2.2.21.	<i>Zakres immunitetu parlamentarnego (K 2/14)</i>	85
2.2.22.	<i>Ustawa o grach hazardowych; proces ustawodawczy; obowiązek notyfikacji przepisów technicznych przez Komisję Europejską (P 51/15)</i>	85
2.2.23.	<i>Ustawa o grach hazardowych; proces ustawodawczy; obowiązek notyfikacji przepisów technicznych przez Komisję Europejską (P 50/15)</i>	86
2.2.24.	<i>Ustawa o grach hazardowych; proces ustawodawczy; obowiązek notyfikacji przepisów technicznych przez Komisję Europejską (P 49/15)</i>	86
2.2.25.	<i>Ustawa o grach hazardowych; proces ustawodawczy; obowiązek notyfikacji przepisów technicznych przez Komisję Europejską (P 48/15)</i>	86
2.2.26.	<i>Ustawa o grach hazardowych; proces ustawodawczy; obowiązek notyfikacji przepisów technicznych przez Komisję Europejską (P 47/15)</i>	86
2.2.27.	<i>Ustawa o grach hazardowych; proces ustawodawczy; obowiązek notyfikacji przepisów technicznych przez Komisję Europejską (P 46/15)</i>	86
2.2.28.	<i>Ustawa o grach hazardowych; proces ustawodawczy; obowiązek notyfikacji przepisów technicznych przez Komisję Europejską (P 45/15)</i>	87
2.2.29.	<i>Ustawa o grach hazardowych; proces ustawodawczy; obowiązek notyfikacji przepisów technicznych przez Komisję Europejską (P 42/15)</i>	87

2.2.30.	<i>Ustawa o grach hazardowych; proces ustawodawczy; obowiązek notyfikacji przepisów technicznych przez Komisję Europejską (P 41/15)</i>	87
2.2.31.	<i>Ustawa o grach hazardowych; proces ustawodawczy; obowiązek notyfikacji przepisów technicznych przez Komisję Europejską (P 39/15)</i>	87
2.2.32.	<i>Ustawa o grach hazardowych; proces ustawodawczy; obowiązek notyfikacji przepisów technicznych przez Komisję Europejską (P 38/15)</i>	87
2.2.33.	<i>Ustawa o grach hazardowych; proces ustawodawczy; obowiązek notyfikacji przepisów technicznych przez Komisję Europejską (P 36/15)</i>	87
2.2.34.	<i>Ustawa o grach hazardowych; proces ustawodawczy; obowiązek notyfikacji przepisów technicznych przez Komisję Europejską (P 35/15)</i>	88
2.2.35.	<i>Ustawa o grach hazardowych; proces ustawodawczy; obowiązek notyfikacji przepisów technicznych przez Komisję Europejską (P 33/15)</i>	88
2.2.36.	<i>Ustawa o grach hazardowych; proces ustawodawczy; obowiązek notyfikacji przepisów technicznych przez Komisję Europejską (P 31/15)</i>	88
2.2.37.	<i>Ustawa o grach hazardowych; proces ustawodawczy; obowiązek notyfikacji przepisów technicznych przez Komisję Europejską (P 30/15)</i>	88
2.2.38.	<i>Ustawa o grach hazardowych; proces ustawodawczy; obowiązek notyfikacji przepisów technicznych przez Komisję Europejską (P 29/15)</i>	89
2.2.39.	<i>Ustawa o grach hazardowych; proces ustawodawczy; obowiązek notyfikacji przepisów technicznych przez Komisję Europejską (P 28/15)</i>	89
2.2.40.	<i>Ustawa o grach hazardowych; proces ustawodawczy; obowiązek notyfikacji przepisów technicznych przez Komisję Europejską (P 27/15)</i>	89
2.2.41.	<i>Ustawa o grach hazardowych; proces ustawodawczy; obowiązek notyfikacji przepisów technicznych przez Komisję Europejską (P 26/15)</i>	89
2.2.42.	<i>Ustawa o grach hazardowych; proces ustawodawczy; obowiązek notyfikacji przepisów technicznych przez Komisję Europejską (P 24/15)</i>	89
2.2.43.	<i>Ustawa o grach hazardowych; proces ustawodawczy; obowiązek notyfikacji przepisów technicznych przez Komisję Europejską (P 23/15)</i>	89
2.2.44.	<i>Zasady odwołania warunkowego przedterminowego zwolnienia (P 22/15)</i>	90
2.2.45.	<i>Ustawa o grach hazardowych; proces ustawodawczy; obowiązek notyfikacji przepisów technicznych przez Komisję Europejską (P 21/15)</i>	90
2.2.46.	<i>Ustawa o grach hazardowych; proces ustawodawczy; obowiązek notyfikacji przepisów technicznych przez Komisję Europejską (P 20/15)</i>	90
2.2.47.	<i>Ustawa o grach hazardowych; proces ustawodawczy; obowiązek notyfikacji przepisów technicznych przez Komisję Europejską (P 19/15)</i>	90
2.2.48.	<i>Ustawa o grach hazardowych; proces ustawodawczy; obowiązek notyfikacji przepisów technicznych przez Komisję Europejską (P 18/15)</i>	91
2.2.49.	<i>Ustawa o grach hazardowych; proces ustawodawczy; obowiązek notyfikacji przepisów technicznych przez Komisję Europejską (P 17/15)</i>	91
2.2.50.	<i>Ustawa o grach hazardowych; proces ustawodawczy; obowiązek notyfikacji przepisów technicznych przez Komisję Europejską (P 16/15)</i>	91
2.2.51.	<i>Ustawa o grach hazardowych; proces ustawodawczy; obowiązek notyfikacji przepisów technicznych przez Komisję Europejską (P 15/15)</i>	91
2.2.52.	<i>Ustawa o grach hazardowych; proces ustawodawczy; obowiązek notyfikacji przepisów technicznych przez Komisję Europejską (P 14/15)</i>	92
2.2.53.	<i>Ustawa o grach hazardowych; proces ustawodawczy; obowiązek notyfikacji przepisów technicznych przez Komisję Europejską (P 13/15)</i>	92
2.2.54.	<i>Obowiązek powiadamiania Komisji Europejskiej i państw członkowskich o projektach przepisów technicznych (P 12/15)</i>	92

2.2.55.	<i>Ustawa o grach hazardowych; proces ustawodawczy; obowiązek notyfikacji przepisów technicznych przez Komisję Europejską (P 11/15)</i>	92
2.2.56.	<i>Ustawa o grach hazardowych; proces ustawodawczy; obowiązek notyfikacji przepisów technicznych przez Komisję Europejską (P 8/15)</i>	92
2.2.57.	<i>Ustawa o grach hazardowych; proces ustawodawczy; obowiązek notyfikacji przepisów technicznych przez Komisję Europejską (P 5/15)</i>	93
2.2.58.	<i>Ustawa o grach hazardowych; proces ustawodawczy; obowiązek notyfikacji przepisów technicznych przez Komisję Europejską (P 4/15)</i>	93
2.2.59.	<i>Ustawa o grach hazardowych; proces ustawodawczy; obowiązek notyfikacji przepisów technicznych przez Komisję Europejską (P 3/15)</i>	93
2.2.60.	<i>Ustawa o grach hazardowych; proces ustawodawczy; obowiązek notyfikacji przepisów technicznych przez Komisję Europejską (P 2/15)</i>	93
2.2.61.	<i>Ustawa o grach hazardowych; proces ustawodawczy; obowiązek notyfikacji przepisów technicznych przez Komisję Europejską (P 1/15)</i>	93
2.2.62.	<i>Ustawa o grach hazardowych; proces ustawodawczy; obowiązek notyfikacji przepisów technicznych przez Komisję Europejską (P 80/14)</i>	94
2.2.63.	<i>Ustawa o grach hazardowych; proces ustawodawczy; obowiązek notyfikacji przepisów technicznych przez Komisję Europejską (P 78/14)</i>	94
2.2.64.	<i>Ustawa o grach hazardowych; proces ustawodawczy; obowiązek notyfikacji przepisów technicznych przez Komisję Europejską (P 77/14)</i>	94
2.2.65.	<i>Ustawa o grach hazardowych; proces ustawodawczy; obowiązek notyfikacji przepisów technicznych przez Komisję Europejską (P 76/14)</i>	94
2.2.66.	<i>Ustawa o grach hazardowych; proces ustawodawczy; obowiązek notyfikacji przepisów technicznych przez Komisję Europejską (P 75/14)</i>	94
2.2.67.	<i>Ustawa o grach hazardowych; proces ustawodawczy; obowiązek notyfikacji przepisów technicznych przez Komisję Europejską (P 73/14)</i>	95
2.2.68.	<i>Ustawa o grach hazardowych; obowiązek notyfikacji (P 72/14)</i>	95
2.2.69.	<i>Ustawa o grach hazardowych; obowiązek notyfikacji (P 71/14)</i>	95
2.2.70.	<i>Ustawa o grach hazardowych; obowiązek notyfikacji (P 67/14)</i>	95
2.2.71.	<i>Ustawa o grach hazardowych; obowiązek notyfikacji (P 65/14)</i>	95
2.2.72.	<i>Ustawa o grach hazardowych; obowiązek notyfikacji (P 61/14)</i>	96
2.2.73.	<i>Ustawa o grach hazardowych; obowiązek notyfikacji (P 58/14)</i>	96
2.2.74.	<i>Proces ustawodawczy; obowiązek notyfikacji przepisów technicznych przez Komisję Europejską (P 57/14)</i>	96
2.2.75.	<i>Proces ustawodawczy; obowiązek notyfikacji przepisów technicznych przez Komisję Europejską (P 53/14)</i>	96
2.2.76.	<i>Ustawa o postępowaniu wobec osób z zaburzeniami psychicznymi stwarzających zagrożenie życia, zdrowia lub wolności seksualnej innych osób (P 51/14)</i>	96
2.2.77.	<i>Proces ustawodawczy; obowiązek notyfikacji przepisów technicznych przez Komisję Europejską (P 49/14)</i>	97
2.2.78.	<i>Proces ustawodawczy; obowiązek notyfikacji przepisów technicznych przez Komisję Europejską (P 48/14)</i>	97
2.2.79.	<i>Proces ustawodawczy; obowiązek notyfikacji przepisów technicznych przez Komisję Europejską (P 45/14)</i>	97
2.2.80.	<i>Proces ustawodawczy; obowiązek notyfikacji przepisów technicznych przez Komisję Europejską (P 44/14)</i>	97
2.2.81.	<i>Gry hazardowe; zasady procesu legislacyjnego (P 43/14)</i>	97
2.2.82.	<i>Gry hazardowe; zasady procesu legislacyjnego (P 42/14)</i>	97

2.2.83.	Gry hazardowe; zasady procesu legislacyjnego (P 41/14)	97
2.2.84.	Gry hazardowe; zasady procesu legislacyjnego (P 40/14)	98
2.2.85.	Kodeks karny; wyrok łączny; zasada sprawiedliwości i rzetelności proceduralnej (P 37/14).....	98
2.2.86.	Gry hazardowe; zasady procesu legislacyjnego (P 36/14)	98
2.2.87.	Gry hazardowe; zasady procesu legislacyjnego (P 35/14)	98
2.2.88.	Gry hazardowe; zasady procesu legislacyjnego (P 34/14)	98
2.2.89.	Gry hazardowe; zasady procesu legislacyjnego (P 33/14)	98
2.2.90.	Gry hazardowe; zasady procesu legislacyjnego (P 31/14)	98
2.2.91.	Gry hazardowe; zasady procesu legislacyjnego (P 30/14)	98
2.2.92.	Gry hazardowe; zasady procesu legislacyjnego (P 29/14)	98
2.2.93.	Gry hazardowe; zasady procesu legislacyjnego (P 28/14)	99
2.2.94.	Gry hazardowe; zasady procesu legislacyjnego (P 22/14)	99
2.2.95.	Gry hazardowe; zasady procesu legislacyjnego (P 21/14)	99
2.2.96.	Wyroki łączne; zasady orzekania (P 19/14)	99
2.2.97.	Gry hazardowe; zasady procesu legislacyjnego (P 18/14)	99
2.2.98.	Gry hazardowe; zasady procesu legislacyjnego (P 17/14)	99
2.2.99.	Gry hazardowe; zasady procesu legislacyjnego (P 16/14)	99
2.2.100.	Gry hazardowe; zasady procesu legislacyjnego (P 10/14)	99
2.2.101.	Gry hazardowe (P 7/14).....	100
2.2.102.	Gry hazardowe (P 6/14).....	100
2.2.103.	Gry hazardowe (P 5/14).....	100
2.2.104.	Opłata za czynności adwokackie; stawka minimalna w sprawach z wyboru i z urzędu (U 7/14).....	100
2.2.105.	Warunki korzystania przez tymczasowo aresztowanych i skazanych mężczyzn z ciepłej kąpieli (U 6/14).....	101
2.2.106.	Zasady ustalania wysokości stawki minimalnej za czynności adwokackie (U 1/14)	101
2.2.107.	Zwrot kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu; wysokość stawki za sporządzenie opinii (SK 25/14)	101
2.2.108.	Złożenie wniosku o wszczęcie postępowania lustracyjnego - osoby uprawnione (SK 20/14).....	101
2.2.109.	Nowelizacja Kodeksu karnego wykonawczego; surowsza kara zastępcza niż w orzeczeniach zapadłych pod rządami poprzedniej ustawy (SK 17/14)	102
2.2.110.	Opłaty w sprawach karnych; koszty postępowania (SK 14/14)	102
2.2.111.	Prawo do sądu; pozbawienie skarżącego prawa do udziału w posiedzeniu sądu w przedmiocie wykonywania środka zabezpieczającego - umieszczenie w zamkniętym zakładzie psychiatrycznym (SK 13/14)	102
2.2.112.	Uprawnienie pokrzywdzonego do wniesienia aktu oskarżenia (SK 1/14)	102
2.2.113.	Wykroczenia; ograniczenie praw i wolności obywateli w zakresie możliwości uzyskania informacji o popełnionym wykroczeniu (K 51/13)	102
2.2.114.	Dochodzenie roszczeń odszkodowawczych; przedawnienie roszczenia o odszkodowanie za niesłuszne skazanie, zastosowanie środka zabezpieczającego, niesłuszne tymczasowe aresztowanie lub zatrzymanie (K 32/13)	103
2.2.115.	Określenie wymiaru kary za wykroczenia drogowe (K 30/13)	103
2.2.116.	Wolność słowa; ograniczenia wolności słowa (K 28/13)	103

2.2.117.	<i>Prawo zatrzymanego do odmowy złożenia oświadczeń; obowiązek poinformowania zatrzymanego o takim prawie (K 19/13)</i>	103
2.2.118.	<i>Przesłanki zarządzenia przez sąd obligatoryjnie wykonania kary warunkowo zawieszanej (P 43/13)</i>	103
2.2.119.	<i>Odpowiedzialność za przestępstwo skarbowe; odpowiedzialność za wykroczenie skarbowe (P 40/13)</i>	104
2.2.120.	<i>Przeniesienie sędziego na nowe miejsce służbowe (P 35/13)</i>	104
2.2.121.	<i>Dopuszczenie zawieszenia postępowania karnego w celu oczekiwania na prejudycjalność orzeczenia innego sądu (P 20/13)</i>	104
2.2.122.	<i>Zakłady poprawcze i schroniska dla nieletnich; system izolacji nieletnich (U 7/13)</i>	104
2.2.123.	<i>Zasady wyłączenia sędziego (SK 66/13)</i>	104
2.2.124.	<i>Kodeks postępowania karnego; wyłączenie dopuszczalności zaskarżenia zażaleniem postanowienia wydanego na podstawie art. 56 § 2 k.p.k. (SK 65/13)</i>	104
2.2.125.	<i>Obowiązek właściciela lub posiadacza pojazdu wskazania, na żądanie uprawnionego organu, komu powierzył pojazd do kierowania lub używania; wykroczenie drogowe (SK 64/13)</i>	105
2.2.126.	<i>Nowelizacja Kodeksu karnego wykonawczego; surowsza kara zastępcza niż w orzeczeniach zapadłych pod rządami poprzedniej ustawy (SK 62/13)</i>	105
2.2.127.	<i>Przeciwdziałanie narkomanii; przepadek przedmiotu przestępstwa oraz przedmiotów i narzędzi, które służyły lub były przeznaczone do jego popełnienia, nawet jeżeli nie były one własnością sprawcy, niezależnie od winy osoby będącej właścicielem przedmiotu objętego przypadkiem (SK 59/13)</i>	105
2.2.128.	<i>Postępowanie karne; zasady przyznawania statusu pokrzywdzonego; składanie fałszywych zeznań (SK 58/13)</i>	105
2.2.129.	<i>Wolność sumienia i wyznania (SK 54/13)</i>	106
2.2.130.	<i>Występek o charakterze chuligańskim (SK 47/13)</i>	106
2.2.131.	<i>Nieprzyznanie statusu pokrzywdzonego, w rozumieniu art. 49 § 1 k.p.k., podmiotowi, którego dotyczy dokument poświadczający nieprawdę, wystawiony przez osobą uprawnioną do wystawienia dokumentu (SK 27/13)</i>	106
2.2.132.	<i>Brak regulacji trybu składania wniosków o zezwolenie na pociągnięcie do odpowiedzialności sędziów za złożenie niezgodnego z prawdą oświadczenia lustracyjnego; brak ustawowo określonych przesłanek wyrażenia zgody na pociągnięcie do odpowiedzialności (P 31/12)</i>	107
2.2.133.	<i>Postępowanie karne; pozbawienie strony realnego prawa do obrony i skutecznego środka odwoławczego (SK 54/12)</i>	107
2.2.134.	<i>Dopuszczalność prowadzenia postępowania o przestępstwo wypełniające także znamiona wykroczenia, po tym, gdy postępowanie o wykroczenie zostało prawomocnie zakończone (P 25/11; połączona z P 34/11)</i>	107
2.2.135.	<i>Zasady orzekania kary (P 22/11)</i>	107
3.	Zmiany w prawie	108
5.	Informacja międzynarodowa	109
5.1.	Rada Europy.....	109
5.1.1.	Orzecznictwo Europejskiego Trybunału Praw Człowieka.....	109
6.	Przegląd książek i czasopism	110
6.1.	Przegląd książek.....	110
6.2.	Przegląd czasopism.....	110

1. Orzecznictwo Sądu Najwyższego – Izba Karna i Izba Wojskowa

」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」

1.1. Uchwały i postanowienia – KZP

」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」
」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」

1.2. Orzeczenia w sprawach kasacyjnych

」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」

1.2.1 Tożsamość czynu; sprzeczność interesów współoskarżonych oskarżonych a możliwość reprezentowania ich przez jednego obrońcę; przesłuchanie niemego lub głuchego; nienależyte podpisanie protokołu

przepisy: art. 14 k.p.k., art. 204 § 1 pkt 1 k.p.k., art. 439 § 1 pkt 10 k.p.k.

hasła: Tożsamość czynu, zasada skargowości

Postanowienie z dnia 26 stycznia 2015 r., II KK 80/14

Teza:

1. Przy zakreślaniu ram tożsamości czynu podstawowe kryterium stanowi zdarzenie faktyczne opisane w oskarżeniu, a nie każdy element tego opisu.
2. Istotna jest tożsamość czynu wyznaczona faktycznymi ramami zdarzenia wskazanymi w akcie oskarżenia, a nie tzw. szata słowa użyta dla jego opisu.
3. Procesowa kolizja interesów oskarżonych musi być bowiem realna, rzeczywista a nie jedynie pozorna lub potencjalna; ze względu na sprzeczność interesów, obrona jednego ze współoskarżonych winna „w sposób nieuchronny” narażać dobro innego oskarżonego, ma czynić jednoczesną obronę obu oskarżonych zadaniem „wręcz niemożliwym”.
4. Dopuszczalne jest przesłuchanie głuchego lub niemego także bez udziału tłumacza (języka migowego) jeśli „wystarczy porozumienie się z nim za pomocą pisma” (art. 204 § 1 pkt 1 k.p.k.). Jeśli przeprowadzenie takiej czynności jest w prawidłowy sposób udokumentowane protokolarnie, z zachowaniem wszelkich elementów gwarancyjnych (pouczenie o odpowiedzialności za fałszywe zeznania, o warunkach możliwości uchylenia się od zeznania lub odpowiedzi na poszczególne pytania, brak naruszenia swobody wypowiedzi podczas sporządzania pisemnych zeznań przez świadka, itp.) wówczas treści zawarte w pismach sporządzonych przez świadka nie stanowią takiego materiału, o którym jest mowa w art. 174 k.p.k., lecz pełnowartościowe zeznania świadka, tyle tylko, że złożone w formie pisemnej. W konsekwencji, możliwe jest ich procesowe wykorzystanie.
5. Jeżeli dochodzi do złożenia przez głuchego lub niemego zeznań w sposób przewidziany w art. 204 § 1 pkt 1 *in fine* k.p.k., to jest za pomocą sporządzanego przez świadka pisma, nie jest wymagane, aby podpisy uczestniczących w tej

czynności osób składane były pod poszczególnymi kartkami tego pisemnego zeznania, czy choćby pod kartą końcową. Podpisy wszystkich uczestniczących w tej czynności osób, zgodnie z art. 150 § 1 k.p.k., figurować muszą jedynie pod protokołem dokumentującym zachowanie wszelkich wymogów gwarancyjnych, poprzedzających odebranie od świadka zeznań, o których była już wyżej mowa, uwieczniającym nadto okoliczności świadczące o złożeniu pisemnego zeznania w obecności organu przesłuchującego oraz zachowanie warunków swobody wypowiedzi.

6. Uchybienie polegające na nienależytym podpisaniu protokołu bezpośrednio po zakończeniu czynności, może być sanowane poprzez złożenia brakującego podpisu (podpisów) później, bez zawarowania przez ustawodawcę jakichkolwiek granic czasowych w tym względzie, byle tylko wskazano datę złożenia „spóźnionych” podpisów i przyczyn opóźnienia, nie sposób takiego uchybienia zaliczyć do kategorii naruszeń „rażących”, skoro można je w każdym czasie – w tym nawet już po uprawomocnieniu się orzeczenia wydanego w sprawie – usunąć.

Z uzasadnienia:

„W akcie oskarżenia - wniesionym przez Prokuratorów Prokuratury Okręgowej w W., Wydział (...) - Dariusz K. został oskarżony o to, że:

„1. w okresie od co najmniej początku 2000 roku do dnia 6 października 2001 roku w N. wspólnie i w porozumieniu ze swoim bratem Grzegorzem K. założył, a następnie kierował zorganizowaną grupą przestępczą o charakterze zbrojnym mającą na celu dokonywanie przestępstw, a w tym m.in. wymuszeń rozbójniczych, handlu narkotykami, kradzieży samochodów i paserstw tj. o czyn z art 258 § 3 k.k.

2. w dniu 23 czerwca 2000 roku w N. działając wspólnie i w porozumieniu z Markiem N. oraz innymi nieustalonymi osobami w bezpośrednim zamiarze pozbawienia życia Marka B., Andrzeja R. i Grzegorza S. oraz w ewentualnym zamiarze pozbawienia życia innych osób wchodzących w skład grupy przestępczej wraz z wymienionymi wyżej pokrzywdzonymi, podłożyli celem zdetonowania przyrząd wybuchowy w miejscu spotkań pokrzywdzonych pod stolikiem w ogródku letnim pubu „(...)”, jednak zamierzonego celu nie osiągnęli z uwagi na przypadkowe zdetonowanie przyrządu wybuchowego przed przybyciem na miejsce zdarzeń pokrzywdzonych, przy czym swoim działaniem spowodził zdarzenie zagrażając życiu i zdrowiu wielu osób skutkujące śmiercią Jarosława M., Łukasza C., Konrada B. i Krzysztofa K. tj. o czyn z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 148 § 2 pkt 4 k.k. w zb. z art. 163 § 1 pkt 3 i § 3 k.k. w zw. z art 11 § 2 k.k.

3. w dniu 23 czerwca 2000 roku w N. bez wymaganego prawem zezwolenia wspólnie i w porozumieniu z innymi osobami posiadał przyrząd wybuchowy zawierający ładunek plastycznego materiału wybuchowego typu PMW-8 w ilości ok. 4 kilogramów odpalanego sposobem elektrycznym i szereg przedmiotów metalowych w postaci śrub, nakrętek stanowiących element miotający przyrządu wybuchowego tj. o czyn z art 171 § 1 k.k.

4. w dniu 23 sierpnia 2000 roku w N. działając wspólnie i w porozumieniu z innymi osobami przy użyciu broni palnej maszynowej w bezpośrednim zamiarze pozbawienia życia Marka B. i Pawła G. oddał co najmniej 10 strzałów w kierunku wyżej wymienionych pokrzywdzonych, lecz zamierzonego celu nie osiągnął z uwagi na ucieczkę pokrzywdzonych tj. o czyn z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 148 § 2 pkt 4 k.k.

5. w dniu 23 sierpnia 2000r. w N. posiadał bez wymaganego prawem zezwolenia broń palną w postaci pistoletu maszynowej typu CZ 26 kal. 7,62 mm wraz z amunicją w postaci co najmniej 10 sztuk naboju kal. 7,62 mm wz. 30 tj. o czyn z art. 263 § 2 k.k.

6. w dniu 19 marca 2001 r. w W. działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej wspólnie i w porozumieniu z Grzegorzem K., Konradem O., i grupą około 3-4 osób grożąc porwaniem pokrzywdzonego Dariusza K. i pozbawieniem go życia usiłował doprowadzić Dariusza K. do rozporządzenia mieniem w postaci pieniędzy w kwocie 500.000 złotych, lecz zamierzonego celu nie osiągnął z uwagi na postawę pokrzywdzonego tj. o czyn z art. 13§1 k.k. w zw. z art. 282 k.k.

Sąd Okręgowy w W., wyrokiem z dnia 25 marca 2013 r., sygn. akt (...), podjął w stosunku do Dariusza K. następujące rozstrzygnięcia:

I. w ramach zarzuconego mu w pkt 1 czynu uznał go za winnego tego, że w okresie od co najmniej początku 2000 roku do dnia 6 października 2001 roku w N. wspólnie i w porozumieniu z inną ustaloną osobą założył, a następnie kierował zorganizowaną grupą przestępczą o charakterze zbrojnym mającą na celu dokonywanie przestępstw, a w tym m.in. wymuszeń rozbójniczych, handlu narkotykami, kradzieży samochodów i paserstw, tj. czynu z art. 258 § 3 k.k. i za to z mocy tego przepisu skazał go i wymierzył mu karę 3 (trzech) lat pozbawienia wolności;

II. w ramach zarzuconego mu w pkt 2 czynu uznał za winnego tego, że w dniu 23 czerwca 2000 roku w N. działając wspólnie i w porozumieniu z innymi nieustalonymi osobami w bezpośrednim zamiarze pozbawienia życia Marka B., Andrzeja R. i Grzegorza S. oraz w ewentualnym zamiarze pozbawienia życia innych osób wchodzących w skład grupy przestępczej wraz z wymienionymi wyżej pokrzywdzonymi, brał udział w podłożeniu celem zdetonowania przyrządu wybuchowego w miejscu spotkań pokrzywdzonych pod stolikiem w ogródku letnim pubu „(...)”, jednak zamierzonego celu nie osiągnęli z uwagi na przypadkowe zdetonowanie przyrządu wybuchowego przed przybyciem na miejsce zdarzenia pokrzywdzonych, przy czym swoim działaniem spowodował zdarzenie zagrażające życiu i zdrowiu wielu osób skutkujące śmiercią Jarosława M., Łukasza C., Konrada B. i Krzysztofa K., tj. czynu z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 148 § 2 pkt 4 k.k. w zb. z art. 163 § 1 pkt 3 i § 3 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i za to na podstawie tych przepisów skazuje go zaś z mocy art. 14 § 1 k.k. w zw. z art. 148 § 2 pkt 4 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. wymierzył mu karę 25 (dwudziestu pięciu) lat pozbawienia wolności;

III. uznał Dariusza K. za winnego czynu z pkt 3 i za to z mocy art. 171 § 1 k.k. skazał go i wymierzył mu karę 1 (jednego) roku i 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności;

IV. w ramach zarzuconego mu w pkt 6 czynu uznał go za winnego tego, że w dniu 19 marca 2001 r. w W. działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej wspólnie i w porozumieniu z ustalonymi i nieustalonymi osobami grożąc porwaniem pokrzywdzonego Dariusza K. i pozbawieniem go życia usiłował doprowadzić Dariusza K. do rozporządzenia mieniem w postaci pieniędzy w kwocie 500.000 złotych, lecz zamierzonego celu nie osiągnął z uwagi na postawę pokrzywdzonego, tj. czynu z art. 13 § 1 k.k. w zw. z 282 k.k. i za to skazał go a z mocy art 14 § 1 k.k. w zw. z 282 k.k. wymierzył mu karę 3 (trzech) lat pozbawienia wolności;

V. z mocy art 85 k.k. i 88 k.k. wymierzył Dariuszowi K. karę łączną 25 (dwadzieścia pięć) lat pozbawienia wolności;

VI. z mocy art. 63 § 1 k.k. na poczet orzeczonej łącznej kary pozbawienia wolności zaliczył Dariuszowi K. okres rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie od dnia 6 października 2001 roku do dnia 31 marca 2004 roku;

VII. Dariusza K. od popełnienia czynów z pkt 4 i 5 uniewinnił;

Wyrok ten został zaskarżony apelacją przez obrońcę oskarżonego, który sformułował następujące zarzuty:

1. w odniesieniu do czynu zarzucanego oskarżonemu w punkcie 1.1 aktu oskarżenia i którego popełnienia został uznany winnym w pkt I formuły wyroku:

1) naruszenie przepisów prawa procesowego, które miało wpływ na treść wyroku, mianowicie art. 7 k.p.k., art. 410 k.p.k. i art. 424 k.p.k. polegające na niewskazaniu w uzasadnieniu wydanego rozstrzygnięcia podstaw do uznania, że istniała, w czasie i miejscu określonym w opisie czynu, zorganizowana grupa przestępcza o charakterze zbrojnym tzw. modlińska i ograniczenie się jedynie do lakonicznego stwierdzenia tej kwestii, przy braku analizy w zakresie wypełnienia przesłanek i zaistnienia cech konstytuujących istnienie tego typu grupy;

2) naruszenie przepisów prawa procesowego, które miało wpływ na treść wyroku, mianowicie art. 7 k.p.k., art. 410 k.p.k. i art. 424 k.p.k. polegające na niewskazaniu w uzasadnieniu wydanego rozstrzygnięcia podstaw do uznania, że oskarżony w czasie i miejscu określonym w opisie czynu, kierował zorganizowaną grupą przestępczą o charakterze zbrojnym tzw. modlińską i ograniczenie się jedynie do lakonicznego stwierdzenia tej okoliczności, przy braku analizy zebranego materiału dowodowego w zakresie wypełnienia wymaganych przesłanek, jak również przy braku indywidualizacji czynu przypisanego oskarżonemu i przypisywaniu mu w uzasadnieniu wydanego rozstrzygnięcia działań zarzucanych i przypisywanych jego bratu Grzegorzowi;

3) naruszenie przepisów prawa procesowego, które miało wpływ na treść wyroku, mianowicie art. 5 § 2 k.p.k. polegające na rozstrzygnięciu niedających się usunąć wątpliwości dotyczących winy i sprawstwa na niekorzyść Dariusza K. i w konsekwencji oparcie skazania na domniemaniu, że kierował zorganizowaną grupą przestępczą o charakterze zbrojnym w sytuacji, gdy rozstrzygnięcie Sądu oparte zostało jedynie na przyjętych założeniach i domniemaniach związanych z tą okolicznością, przy jednoczesnym braku jakichkolwiek dowodów bezpośrednio wskazujących na sprawstwo i winę oskarżonego w tym zakresie, a w szczególności świadczących, że:

- a) istniała zorganizowana grupa przestępcza o charakterze zbrojnym tzw. modlińska;
- b) oskarżony obejmował swoją świadomością i wiedzą kierowanie tą grupą przestępczą, której celem były wymuszenia rozbójnicze i ściąganie haraczy, w sytuacji gdy nie zostało udowodnione istnienie takiej więzi organizacyjnej,
- c) miejsce i czas działania tejże grupy, której istnienie przyjął Sąd Okręgowy, zostały powołane w opisie czynu bez żadnej podstawy faktycznej;

4) naruszenie przepisów prawa procesowego, które miało wpływ na treść wyroku, mianowicie art. 4 k.p.k., art. 7 k.p.k., art. 410 k.p.k. polegające na przekroczeniu przez Sąd Okręgowy zasady swobodnej oceny dowodów i dokonania ich dowolnej, arbitralnej i wybiórczej oceny materiału dowodowego poprzez pominięcie zarówno w ustaleniach faktycznych, jak i w uzasadnieniu wydanego rozstrzygnięcia tych fragmentów zeznań świadków, które są korzystne dla oskarżonego, a ocenę pozostały z naruszeniem zasad logicznego wnioskowania oraz doświadczenia życiowego, jak również wysuwanie wniosków i ustaleń bez oparcia w materiale dowodowym zgromadzonym w sprawie;

5) naruszenie przepisów prawa procesowego, które miało wpływ na treść wyroku, mianowicie art. 424 k.p.k. polegające na braku wskazania w uzasadnieniu wydanego orzeczenia dowodów, w oparciu o które Sąd uznał, że oskarżony kierował zorganizowaną grupą przestępczą o charakterze zbrojnym, a tylko ogólnikowym odwołaniu się do zebranego materiału dowodowego i wybiórczym wskazaniu na niektóre okoliczności;

6) błąd w ustaleniach faktycznych, przyjętych za podstawę wyroku mający wpływ na jego treść, a polegający na bezpodstawnym przyjęciu, że istniała zorganizowana grupa przestępcza o charakterze zbrojnym tzw. modlińska w oparciu jedynie o dowolną i arbitralną ocenę Sądu, mimo braku jakichkolwiek dowodów na powyższe oraz nieuzasadnionym

pominięciu wyjaśnień oskarżonego w tym zakresie, a także wybiórczej i arbitralnej ocenie innych dowodów;

7) błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę wyroku, mający wpływ na jego treść, a polegający na bezpodstawnym przyjęciu, że oskarżony dopuścił się czynu z pkt I aktu oskarżenia i pkt I formuły wyroku i w konsekwencji przypisanie oskarżonemu winy, tj. działania w zamiarze bezpośrednim w oparciu jedynie o dowolną i arbitralną ocenę Sądu, mimo braku jakiegokolwiek dowodów na powyższe oraz nieuzasadnionym pominięciu wyjaśnień oskarżonego w tym zakresie, a także wybiórczej i arbitralnej ocenie innych dowodów;

2. w odniesieniu do czynu zarzucanego oskarżonemu w punkcie I.2 i I.3 aktu oskarżenia i którego popełnienia został uznany winnym w pkt II i III formuły wyroku:

1) naruszenie art. 7 k.p.k., art. 5 § 2 k.p.k., art. 410 k.p.k., art. 424 § 1

polegające na skazaniu oskarżonego Dariusza K. za czyny opisane w punktach II i III tenoru wyroku przy równoczesnym uniewinnieniu na podstawie identycznego materiału dowodowego oskarżonego Marka N. od popełnienia identycznych czynów oraz niewskazanie w treści uzasadnienia jakie dowody przesądziły o sprawstwie i winie oskarżonego Dariusza K. ponad te, które doprowadziły do uniewinnienia oskarżonego Marka N.;

2) naruszenie art. 174 k.p.k. poprzez obdarzenie wiarygodnością pisemnych oświadczeń świadka Zbigniewa K. znajdujących się na k. 8320-8327, k. 8328-8336, k. 8337-8346 akt pomimo zakazu zastępowania treści zeznań świadka jego pisemnymi oświadczeniami;

3) naruszenie art. 7 k.p.k. polegające na obdarzeniu wiarygodnością zeznań świadka Zbigniewa K. złożonych przez Sądem Okręgowym w trybie art. 316 § 3 k.p.k., pomimo, iż o przesłuchaniu świadka w tym trybie nie zawiadomiono obrońców i podejrzanych, co skutkowało przeprowadzeniem przesłuchania z naruszeniem art. 316 § 1 k.p.k. i doprowadziło do naruszenia prawa do obrony podejrzanych, wyrażonego w art. 6 k.p.k., art. 42 ust. Konstytucji RP oraz prawa do rzetelnego procesu sądowego zagwarantowanego w art. 6 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności;

4) naruszenie art. 7 k.p.k. i art. 193 § 1 k.p.k. polegające na obdarzeniu wiarygodnością zeznań świadka Zbigniewa K. z k. 8369-8371 akt pomimo przesłuchania go przez prokuratora pod nieobecność biegłego logopedy, którego obecność była spowodowana zaburzeniami aparatu mowy świadka i uznana za niezbędną w toku przesłuchania przed Sądem Okręgowym;

5) art. 7 k.p.k. i art. 410 k.p.k. poprzez przyjęcie wiarygodności zeznań świadka Zbigniewa Kozy podczas gdy depozycje te nie mają potwierdzenia w innym materiale dowodowym;

6) błąd w ustaleniach faktycznych polegający na przyjęciu, że oskarżony Dariusza K. popełnił czyn z punktu II wyroku poprzez pokrycie kosztów materiału wybuchowego i konstruktorą, i równoczesnym uznaniu że we wskazanym dniu posiadał przyrząd wybuchowy, co nie wynika z materiału dowodowego i prowadzi do wewnętrznej sprzeczności wyroku; .

7) błąd w ustaleniach faktycznych będący skutkiem błędu logicznego rozumowania, polegający na przyjęciu, że celem działania sprawców zamachu w pubie (...) była eliminacja wskazanych osób przez podłożenie ładunku wybuchowego pod zajmowany przez nie stół podczas gdy z zeznań osób trzecich wynika, że wymienione osoby nie zajmowały stałego miejsca i nie było wiadome, czy w dniu 23 czerwca 2000 roku pojawią się na zorganizowanym festynie.

3. w odniesieniu do czynu zarzucanego oskarżonemu w punkcie 1.6 aktu oskarżenia i którego popełnienia został uznany winnym w pkt VI formuły wyroku:

1) naruszenie przepisów prawa procesowego, które miało wpływ na treść wyroku, mianowicie art. 4 k.p.k., art. 5 § 2 k.p.k., art. 7 k.p.k., art. 410 k.p.k. i art. 424 k.p.k. polegające na przekroczeniu przez Sąd Okręgowy zasady swobodnej oceny dowodów i dokonania ich dowolnej i arbitralnej oceny, poprzez nadanie waloru wiarygodności zeznaniom pokrzywdzonego Dariusza K. oraz świadków Piotra K. i Adama S. pomimo ich wewnętrznej sprzeczności, jak również sprzeczności z innym materiałem dowodowym zebrany w sprawie, w tym okolicznością iż rozpoznany Daniel E. przebywał w czasie zdarzenia w areszcie śledczym, oraz w konsekwencji przypisania oskarżonemu winy w zakresie popełnienia tego czynu, w sytuacji gdy zebrany w zebrany materiale dowodowym brak jest jakichkolwiek dowodów, w szczególności na ostatnią z w/w okoliczności i nierozstrzygnięcie uzasadnionych wątpliwości w tym względzie na korzyść oskarżonego;

2) błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę wyroku, mający wpływ na jego treść, a polegający na przyjęciu, że oskarżony jest winnym zarzucanego mu czynu, mimo poważnych wątpliwości w tym względzie wynikających z wyjaśnień oskarżonego oraz braku materiału dowodowego potwierdzającego działanie oskarżonego w zamiarze bezpośrednim kierunkowym.

W konkluzji apelacji, obrońca wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uniewinnienie oskarżonego od czynów zarzucanych mu w pkt I, II, III i VI, ewentualnie o uchYLENIE zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w W. do ponownego rozpoznania.

Sąd Apelacyjny w W., po rozpoznaniu apelacji, wyrokiem z dnia 25 listopada 2013 r.:

I. zmienił wyrok w zaskarżonej jego części w stosunku do Dariusza K. w ten sposób, że:

1. uchylił orzeczenie o karze łącznej pozbawienia wolności oraz orzeczenie oparte o art. 63 § 1 k.k.;

2. za podstawę prawną skazania za czyn przypisany temu oskarżonemu w pkt I wyroku przyjął art. 258 § 3 k.k. w brzmieniu obowiązującym do dnia 1 maja 2004 r. w zw. z art. 4 § 1 k.k. i na podstawie tego przepisu wymierzył Dariuszowi K. karę 2 (dwóch) lat i 10 (dziesięciu) miesięcy pozbawienia wolności;

3. za podstawę prawną skazania za czyn przypisany w pkt II wyroku przyjął art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 148 § 1 k.k. w zb. z art. 163 § 3 k.k. w zw. z art. 163 § 1 pkt 3 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. i na podstawie art. 14 § 1 k.k. w zw. z art. 148 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. wymierzył Dariuszowi K. karę 25 (dwudziestu pięciu) lat pozbawienia wolności;

4. uniewinnił Dariusza K. od popełnienia czynu zarzucanego mu w pkt 3 aktu oskarżenia, a przypisanego mu w pkt III wyroku i kosztami sądowymi w tej części obciążył Skarb Państwa;

II. utrzymał w mocy wyrok w stosunku do Dariusza K. w pozostałej zaskarżonej części;

III. na podstawie art. 85 k.k. i art. 88 k.k. orzekł wobec oskarżonego Dariusza K. karę łączną 25 (dwudziestu pięciu) lat pozbawienia wolności;

IV. na podstawie art. 63 § 1 k.k. na poczet orzeczonej kary pozbawienia wolności zaliczył Dariuszowi K. okres rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie od dnia 6 października 2001 r. do dnia 31 marca 2004 r. i od dnia 25 marca 2013 r. do dnia 25 listopada 2013 r.

W dniu 30 stycznia 2014 r. wpłynęła kasacja od powyższego wyroku, autorstwa adw. (...), do której obrońca dołączyła udzielone jej przez skazanego Dariusza K. w dniu 8 stycznia 2014 r. pełnomocnictwo. Adwokat ta występowała zatem jako obrońca z wyboru.

Zaskarżając wyrok Sądu Apelacyjnego w jego pkt I ppkt 1,2 i 3 oraz w pkt II, III i IV, sformułowała ona następujące zarzuty:

1) wystąpienie bezwzględnej przyczyny odwoławczej niedostrzeżonej przez Sąd Apelacyjny, w postaci naruszenia z art. 439 § 1 pkt 10 k.p.k. w postaci braku obrońcy Dariusza K. na rozprawie głównej (k. 19962 akt sprawy), na którą stawił się obrońca z urzędu Pawła R., który jednocześnie z substytucji obrońcy z urzędu działał na tej rozprawie na rzecz Dariusza K., mimo iż Dariusz K. i Paweł R. mieli postawione zarzuty związane z działalnością grupy przestępczej w tym samym w zasadzie okresie czasu, a ponadto, iż w swoich zeznaniach w tym na przedmiotowej rozprawie Rafał Ł. składał zeznania obciążające Pawła R. posiadaniem ładunku wybuchowego i podłożeniem go w pubie (...), gdy w tym czasie Dariusz K. miał postawiony zarzut posiadania takiego ładunku oraz jego podłożenia w tym pubie, co w konsekwencji uniemożliwiło realizowanie prawa do obrony z uwzględnieniem interesów obu oskarżonych, w sytuacji, gdy w interesie Dariusza K. było ustalenie, iż Paweł R. posiadał i podłożył ładunek w pubie (...), a w interesie Pawła R. było odsunięcie od siebie tych zarzutów, które mogły mieć wpływ na ocenę innych zarzuconych mu czynów, co winno skutkować uchYLENIEM wyroku Sądu Apelacyjnego oraz Sądu Okręgowego.

2) wystąpienie bezwzględnej przyczyny odwoławczej niedostrzeżonej przez Sąd Apelacyjny, w postaci naruszenia z art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 9 k.p.k. w postaci przypisania Dariuszowi K. w wyroku Sądu Okręgowego (pkt II) czynu innego niż zarzuconego aktem oskarżenia (pkt 2), co skutkowało skazaniem Dariusza K. za inny czyn niż zarzucony, a tym samym do naruszenia zasady skargowości wyrażonej w art. 14 § 1 kpk, co winno prowadzić do uchYLENIEM wyroku Sądu Apelacyjnego oraz Sądu Okręgowego, przy uwzględnieniu, iż skazany z uwagi na zmianę opisu czynu i przypisania mu „brania udziału w podłożeniu ładunku wybuchowego w pubie (...)” nie prowadził żadnej obrony, za wyjątkiem tej nakierowanej na zarzut podłożenia ładunku wybuchowego.

3) rażącej obrazę przepisów postępowania, która mogła mieć istotny wpływ na treść orzeczenia, a to art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k., polegającej na nierozważeniu przez Sąd Apelacyjny przedstawionego w apelacji zarzutu (nr 1 pkt 1 apelacji), podnoszącego brak wykazania przez Sąd Okręgowy, iż istniała grupa przestępcza o cechach wskazanych w art. 258 § 1 k.k., co skutkowało utrzymaniem w mocy zaskarżonego wyroku w tym zakresie (przy jedynie zmianie kwalifikacji prawnej czynu zarzuconego w pkt 1 aktu oskarżenia - pkt I wyroku Sądu Okręgowego), gdyż Sąd Apelacyjny powielił ocenę materiału dowodowego i wykładnię prawa przyjętą przez Sąd Okręgowy, która sprowadzała się do stwierdzenia, iż Dariusz K. kierował zorganizowaną grupą przestępczą, bez wykazania cech konstytutywnych dla przypisania danemu zespołowi osób funkcjonowania jako grupa przestępcza w rozumieniu art. 258 § 1 k.k., a w szczególności z pominięciem wykazania istnienia struktur wewnętrznie - organizacyjnych, podziału ról, zasad przyjmowania nowych członków, hierarchii członków, którzy mają tworzyć zorganizowaną grupę przestępczą.

4) rażącej obrazę przepisów postępowania, która mogła mieć istotny wpływ na treść orzeczenia, a to art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k., polegającej na nienależytym rozważeniu przez Sąd Apelacyjny przedstawionego w apelacji zarzutu (nr 2 pkt 1 apelacji) i prostym przyjęciu, bez rzetelnego ustosunkowania się do tego zarzutu, iż przy orzekaniu przez Sąd I instancji, nie doszło do naruszenia reguł oceny materiału dowodowego w zakresie ustalenia winy dwóch osób za popełnienie tożsamego pod względem

przedmiotowym czynu, mimo iż zgromadzony w sprawie przeważający materiał dowodowy nie pozwolił na ustalenie w sposób niewątpliwy ról poszczególnych osób w zdarzeniu z 23 czerwca 2000 r., co skutkowało uniewinnieniem Marka N., a pojedyncze zeznania świadka Zbigniewa K., który był świadkiem z tzw. słyszenia, doprowadziły do skazania Dariusza K., mimo iż przeważający materiał dowodowy nie pozwalał na ustalenie jego roli w zdarzeniu, co skutkowało utrzymaniem w mocy zaskarżonego wyroku w tym zakresie (przy jedynie zmianie kwalifikacji prawnej czynu zarzuconego w pkt 2 aktu oskarżenia - pkt II wyroku Sądu Okręgowego).

5) rażącej obrazę przepisów postępowania, która mogła mieć istotny wpływ na treść orzeczenia, a to art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k., polegającej na nienależytym rozważeniu przez Sąd Apelacyjny przedstawionego w apelacji zarzutu (nr 2 pkt 2 apelacji) i prostym przyjęciu, iż Sąd Okręgowy nie naruszył art. 174 k.p.k. przy jednoczesnym pominięciu przez Sąd Apelacyjny braku podpisu jednej z osób uczestniczących w czynności przesłuchania świadka Zbigniewa . w dniu 5 lipca 2002 r. (k. 8328-8336 verte akt sprawy) pod pisemnymi oświadczeniami tego świadka, które miały stanowić jego zeznania w ocenie Sądu obu instancji, co powoduje, iż taki protokół nie stanowi dokumentu procesowego, który mógłby zostać odczytany na rozprawie, jak również iż w istocie stanowi niedopuszczalne zastąpienie zeznań świadka treścią pism, które nie mogły być skutecznie potwierdzone przez świadka w kolejnych zeznaniach w dniu 12 lipca 2002 r., gdyż nie stanowiły jego zeznań złożonych w przypisanej formie, a wyłącznie treść oświadczenia pisemnego, co skutkowało utrzymaniem w mocy zaskarżonego wyroku w tym zakresie (przy jedynie zmianie kwalifikacji prawnej czynu zarzuconego w pkt 2 aktu oskarżenia - pkt II wyroku Sądu Okręgowego).

6) rażącej obrazę przepisów postępowania, która mogła mieć istotny wpływ na treść orzeczenia, a to art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k., polegającej na nienależytym rozważeniu przez Sąd Apelacyjny przedstawionego w apelacji zarzutu (nr 2 pkt 3 apelacji) i prostym przyjęciu, iż Sąd Okręgowy nie naruszył art. 316 § 1 k.p.k. i art. 6 k.p.k., gdyż w dniu przesłuchania świadka Zbigniewa K. przed Sądem, Dariuszowi K. nie postawiono jeszcze zarzutu z pkt 2 aktu oskarżenia, przy jednoczesnym pominięciu przez Sąd Apelacyjny, iż po postawieniu skazanemu zarzutu z pkt. 2 aktu oskarżenia, świadek Zbigniew K. powinien zostać przesłuchany w trybie art. 316 §3 k.p.k. ponownie w obecności obrońcy Dariusza K., gdyż nadal istniało niebezpieczeństwo, iż dowód z zeznań tego świadka nie będzie mógł zostać przeprowadzony na rozprawie (z powodu stanu zdrowia tego świadka), ale dotyczącej już nowego czynu, tj. z pkt 2 aktu oskarżenia, a nie tylko z pkt. 1 aktu oskarżenia, co w konsekwencji doprowadziło do naruszenia zasady bezpośredniości w realizacji dowodu z zeznań świadka i odczytania przed Sądem Okręgowym protokołów z jego zeznań i pisemnych oświadczeń, co skutkowało utrzymaniem w mocy zaskarżonego wyroku w tym zakresie (przy jedynie zmianie kwalifikacji prawnej czynu zarzuconego w pkt 2 aktu oskarżenia - pkt II wyroku Sądu Okręgowego).

7) rażącej obrazę przepisów postępowania, która mogła mieć istotny wpływ na treść orzeczenia, a to art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k., polegającej na nienależytym rozważeniu przez Sąd Apelacyjny przedstawionego w apelacji zarzutu (nr 2 pkt 4 apelacji) i prostym przyjęciu, iż Sąd Okręgowy nie naruszył art. 193 § 1 k.p.k., gdyż protokół z dnia 7 sierpnia 2002 r., który obejmował zeznania świadka Zbigniewa K. i nie został do niego przybrany biegły logopeda, nie ma znaczenia w zakresie odpowiedzialności skazanego, mimo iż ocena tego dowodu ma wpływ na całościową ocenę zeznań tego świadka, który stał się jedyną podstawą skazania Dariusza K. za czyn z pkt II wyroku Sądu Okręgowego, a zatem wymagała szczegółowej weryfikacji przy uwzględnieniu wszystkich okoliczności towarzyszących składaniu zeznań przez tego świadka, również tych, które nie dotyczyły odpowiedzialności Dariusza K., zwłaszcza w sytuacji, gdy świadek dwa tygodnie wcześniej nie może mówić, a trzy tygodnie wcześniej, przez to, że nie

może mówić, składa zeznania w formie pisemnej, które stoją w sprzeczności z jedną z podstawowych zasad procesu karnego stanowiącą o bezpośredniości przesłuchania osób składających zeznania, a w tym i ustności takiego przesłuchania, co skutkowało utrzymaniem w mocy zaskarżonego wyroku w tym zakresie (przy jedynie zmianie kwalifikacji prawnej czynu zarzuconego w pkt 2 aktu oskarżenia - pkt II wyroku Sądu Okręgowego).

8) *rażącej obrazę przepisów postępowania, która mogła mieć istotny wpływ na treść orzeczenia, a to art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k., polegającej na nienależytym rozważeniu przez Sąd Apelacyjny przedstawionego w apelacji zarzutu (nr 2 pkt 5 apelacji) i prostym przyjęciu, iż Sąd Okręgowy nie naruszył art. 7 k.p.k. i art. 410 k.p.k., przy ocenie dowodu z zeznań świadka Zbigniewa K., przy jednoczesnym pominięciu rozbieżności w zeznaniach tego świadka składanych w krótkich odstępach czasu, na podstawie których nie ma możliwości ustalenia, iż Dariusz K. rzeczywiście opłacił (faktycznie zapłacił) konstruktora i materiał wybuchowy, skoro w jednych zeznaniach świadek w dniu 5 lipca 2002 r. - k. 8334-8334 verte (realizowanych w formie pisemnych oświadczeń załączonych do protokołu, nie podpisanego przez jedną osobę uczestniczących w tej czynności, bez obecności biegłego logopedy), opisuje rozmowę z Grzegorzem K. twierdząc, iż skazany opłacił zrobienie bomby, a w drugich z dnia 16 lipca 2002 r. składanych przed Sądem z udziałem biegłego logopedy, iż miał jedynie to sfinansować, co nie oznacza, iż za zrobienie tej bomby zapłacił, którym przypisać należy pewniejszą wartość dowodową, niż zeznania składane w formie pisemnych oświadczeń (bez obecności Sądu i biegłego) jako załączniki do protokołu przesłuchania, który nie został podpisany przez jedną z osób uczestniczących w przesłuchaniu, co skutkowało utrzymaniem w mocy zaskarżonego wyroku w tym zakresie (przy jedynie zmianie kwalifikacji prawnej czynu zarzuconego w pkt 2 aktu oskarżenia - pkt II wyroku Sądu Okręgowego).*

9) *rażącej obrazę przepisów postępowania, która mogła mieć istotny wpływ na treść orzeczenia, a to art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k., polegającej na nienależytym rozważeniu przez Sąd Apelacyjny przedstawionego w apelacji zarzutu (nr 2 pkt 5 i 6 apelacji i str. 12 uzasadnienia apelacji) i prostym przyjęciu, iż opis czynu sporządzony przez Sąd Okręgowy w zakresie pkt II wyroku tego Sądu jest prawidłowy, mimo iż w postępowaniu nie zostało ustalone w jaki sposób Dariusz K. miał wejść w porozumienie z innymi osobami w celu podłożenia ładunku wybuchowego w pubie (...) i kiedy miał to uczynić, co jest niezbędne dla uznania, iż skazany działał w ramach współsprawstwa czynu zarzuconego mu w pkt 2 aktu oskarżenia, co skutkowało utrzymaniem w mocy zaskarżonego wyroku w tym zakresie (przy jedynie zmianie kwalifikacji prawnej czynu zarzuconego w pkt 2 aktu oskarżenia - pkt II wyroku Sądu Okręgowego).*

10) *rażącej obrazę przepisów postępowania, która mogła mieć istotny wpływ na treść orzeczenia, a to art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k., polegającej na nienależytym rozważeniu przez Sąd Apelacyjny przedstawionego w apelacji zarzutu (nr 2 pkt 5 apelacji i str. 11 uzasadnienia apelacji) i prostym przyjęciu, iż Sąd Okręgowy nie dopuścił się naruszenia art. 7 k.p.k. i art. 410 k.p.k. w zakresie oceny wiarygodności zeznań Zbigniewa K. w przedmiocie faktu prowadzenia rozmów z Grzegorzem K. w Zakładzie Karnym, mimo iż fakt prowadzenia tych rozmów oparty jest na snuciu domniemań na temat możliwości prowadzenia rozmów przez osoby osadzone dotyczących popełnionych przestępstw, co skutkowało utrzymaniem w mocy zaskarżonego wyroku w tym zakresie (przy jedynie zmianie kwalifikacji prawnej czynu zarzuconego w pkt 2 aktu oskarżenia - pkt II wyroku Sądu Okręgowego).*

11) *rażącej obrazę przepisów postępowania, która mogła mieć istotny wpływ na treść orzeczenia, a to art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k., polegającej na nienależytym rozważeniu przez Sąd Apelacyjny przedstawionego w apelacji zarzutu (nr 2 pkt 5 apelacji i str. 11 uzasadnienia apelacji) i prostym przyjęciu, iż Sąd Okręgowy nie dopuścił*

się naruszenia art. 7 k.p.k. i art. 410 k.p.k. w zakresie oceny wiarygodności zeznań Zbigniewa K. w zakresie prowadzonego przez niego trybu życia oraz postawy związanej ze stanem zdrowia w trakcie składania przez niego zeznań, które zdecydowały o odpowiedzialności karnej Dariusza K., mimo iż Zbigniew K. został przedstawiony przez świadka Mariusza M. jako narkoman i alkoholik, był człowiekiem ciężko chorym i nie obawiającym się konsekwencji swojego postępowania, zdając sobie sprawę z niemożności przeprowadzenia konfrontacji z uwagi na rychłą śmierć z powodu choroby nowotworowej, przez czym Sąd Apelacyjny, podobnie jak obrońca, nie ma wiedzy specjalnej, aby ocenić, czy w chwili przeprowadzania czynności z udziałem świadka, jego stan zdrowia był dramatyczny i mający jakikolwiek wpływ na jego świadomość, co skutkowało utrzymaniem w mocy zaskarżonego wyroku w tym zakresie (przy jedynie zmianie kwalifikacji prawnej czynu zarzuconego w pkt 2 aktu oskarżenia - pkt II wyroku Sądu Okręgowego).

12) rażącej obrazę przepisów postępowania, która mogła mieć istotny wpływ na treść orzeczenia, a to art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k., polegającej na nienależytym rozważeniu przez Sąd Apelacyjny przedstawionego w apelacji zarzutu (nr 2 pkt 7 apelacji) i prostym przyjęciu, iż Sąd Okręgowy nie dopuścił się błędu w ustaleniach faktycznych w zakresie ustalenia celu działania sprawców zamachu w pubie (...), skoro nie można stwierdzić stałego miejsca przebywania pokrzywdzonych oraz brak było tego dnia stolika przy którym mieli siedzieć pokrzywdzeni, na co Sąd Apelacyjny zwrócił uwagę, przy jednoczesnym twierdzeniu, iż skoro ładunek był zdalnie odpalony, mógł zostać użyty dopiero w momencie gdy pokrzywdzeni pojawiliby się w pubie, co pozostawia bez odpowiedzi pytanie, a co stałoby się z ładunkiem gdyby się nie pojawili bądź usiedli, ale w innym miejscu, przy jednoczesnym nieustaleniu zasięgu wybuchu takiego ładunku, co skutkowało utrzymaniem w mocy zaskarżonego wyroku w tym zakresie (przy jedynie zmianie kwalifikacji prawnej czynu zarzuconego w pkt 2 aktu oskarżenia - pkt II wyroku Sądu Okręgowego).

13) rażącej obrazę przepisów postępowania, która mogła mieć istotny wpływ na treść orzeczenia, a to art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k., polegającej na nieustosunkowaniu się przez Sąd Apelacyjny do wszystkich zarzutów podniesionych przez skazanego w osobistej apelacji, mimo iż zarzuty te wskazywały na wadliwą ocenę materiału dowodowego dokonaną przez Sąd Okręgowy między innymi w kwestii nieustalenia osoby, która miała podłożyć ładunek w pubie (...), mimo zeznań w tym zakresie np. Rafała Ł., co skutkowało utrzymaniem w mocy zaskarżonego wyroku.

14) rażącej obrazę przepisów postępowania, która mogła mieć istotny wpływ na treść orzeczenia, a to art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k., polegającej na nienależytym rozważeniu przez Sąd Apelacyjny przedstawionego w apelacji zarzutu (nr 3 pkt 1 i 2 apelacji) i prostym przyjęciu, iż Sąd Okręgowy nie dopuścił się naruszenia reguł w zakresie oceny materiału dowodowego (art. 7 k.p.k. i art. 410 k.p.k.) w zakresie oceny wiarygodności zeznań Dariusza K. i pozostałych świadków zdarzenia, mimo iż osoby te w sposób pewny jako sprawcę wskazywały Daniela E., który w tym czasie nie mógł być w miejscu tego zdarzenia, gdyż przebywał w Areszcie Śledczym, co rzutuje na możliwość rozpoznania przez nich w sposób nie pozostawiający wątpliwości również skazanego, skoro osobom tym towarzyszył stres wywołany zdarzeniem i krótki czas na obserwację sprawców, co skutkowało utrzymaniem w mocy zaskarżonego wyroku w tym zakresie.

Podana wyżej enumeracja odbiega nieco od figurującej w piśmie procesowym podpisanym przez obrońcę, który nie dostrzegł, iż dwukrotnie powołał się przy numerowaniu zarzutów na pkt 7, 8 i 9 (stąd lista zarzutów uległa „wydłużeniu” z 11 do 14).

W konkluzji kasacji, obrońca wniosła o uchylenie wyroku Sądu Apelacyjnego w W. w części zaskarżonej kasacją oraz poprzedzającego go wyroku Sądu Okręgowego w W. o sygn. akt (...) z dnia 25 marca 2013 r., z uwagi na wadliwość orzeczenia Sądu I instancji,

która nie została skorygowana przez Sąd II instancji i o przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w W.

Ponadto, w dniu 6 lutego 2014 r. wpłynęła do akt także kasacja adw. (...). Działając jako obrońca z urzędu skazanego Dariusza K., wniosła na jego korzyść kasację od wyżej wskazanego wyroku Sądu Apelacyjnego w częściach oznaczonych w pkt I ppkt 1, 2, 3 oraz w pkt II, III oraz IV.

Zaskarżonemu wyrokowi zarzuciła:

1. wystąpienie bezwzględnej przyczyny odwoławczej niedostrzeżonej przez Sąd Apelacyjny poprzez naruszenie art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 9 k.p.k. w postaci przypisania Dariuszowi K. w pkt II wyroku Sądu Okręgowego czynu innego niż zarzuconego aktem oskarżenia w pkt 2, co skutkowało skazaniem Dariusza K. za inny czyn niż zarzucony, a tym samym naruszało zasadę skargowości wyrażoną w art. 14 § 1 k.p.k., co winno prowadzić do uchylenia wyroku Sądu Apelacyjnego oraz Sądu Okręgowego mając na względzie, że przy zarzuceniu mu podłożenia ładunku wybuchowego oraz w pkt 3 aktu oskarżenia posiadania ładunku wybuchowego Dariusz K. prowadził obronę w powyższym zakresie, natomiast z uwagi na zmianę opisu czynu i przypisania mu szerszego znaczeniowo „brania udziału w podłożeniu ładunku wybuchowego w pubie (...)” nie miał zaś możliwości obrony w tym zakresie;

2. rażącą obrazę przepisów postępowania, która mogła mieć istotny wpływ na treść orzeczenia, a to art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k., polegającą na nierozważeniu przez Sąd Apelacyjny przedstawionych w apelacji zarzutów sformułowanych w ust. 1 pkt 1 i pkt 5 apelacji, a dotyczących niewykazania przez Sąd Okręgowy podstaw do uznania, że istniała zorganizowana grupa przestępcza o charakterze zbrojnym spełniająca przesłanki określone w art. 258 § 1 k.k. przy powieleniu przez Sąd Apelacyjny oceny materiału dowodowego i wykładnię prawa przyjętą przez Sąd Okręgowy opierającą się jedynie na stwierdzeniu, że Dariusz K. kierował zorganizowaną grupą przestępczą przy braku wykazania cech konstytutywnych dla istnienia grupy przestępczej w rozumieniu art. 258 § 1 k.k., w tym istnienia struktur, podziału ról, zasad przyjmowania nowych członków, hierarchii jej członków, oraz jedynie lakonicznym stwierdzeniu, że Sąd Okręgowy wskazał liczne dowody, na podstawie, których poczynił ustalenie kierowania przez Dariusza K. taką grupą, skutkujące utrzymaniem w mocy zaskarżonego wyroku w tym zakresie jedynie przy zmianie kwalifikacji prawnej czynu zarzuconego w pkt 1 aktu oskarżenia – pkt I wyroku Sądu Okręgowego;

3. rażące naruszenie przepisów postępowania, mające istotny wpływ na treść zaskarżonego rozstrzygnięcia, a mianowicie art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k., polegające na nierozważeniu przez Sąd Apelacyjny przedstawionego w apelacji zarzutu sformułowanego w ust. 2 pkt 1 apelacji i w konsekwencji brak rzetelnego wyjaśnienia podstaw do przyjęcia, że nie doszło do naruszenia reguł oceny materiału dowodowego w zakresie ustalenia winy dwóch osób za popełnienie tożsamego pod względem przedmiotowym czynu, przy jednoczesnym potwierdzeniu tezy Sądu Okręgowego, że zebrany w sprawie materiał dowodowy nie pozwolił w sposób niewątpliwy ustalić ról poszczególnych osób w tym zdarzeniu skutkującej uniewinnieniem Marka N. oraz skazaniem Dariusza K. jedynie w oparciu o zeznania Zbigniewa K., tzw. świadka ze słyszenia, którego zeznania zostały, jak stwierdził Sąd Apelacyjny, zweryfikowane na ile to możliwe, a zatem nie w sposób nie budzący wątpliwości, przy jednoczesnym braku odniesienia się co do strony przedmiotowej i podmiotowej przypisanego Dariuszowi K., przestępstwa, co skutkowało utrzymaniem w mocy zaskarżonego wyroku w tym zakresie (przy jedynie zmianie kwalifikacji prawnej czynu zarzuconego w pkt 2 aktu oskarżenia - pkt II wyroku Sądu Okręgowego);

4. *rażące naruszenie przepisów postępowania, mające istotny wpływ na treść zaskarżonego rozstrzygnięcia, a mianowicie art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k., polegające na nierozważeniu przez Sąd Apelacyjny przedstawionego w apelacji zarzutu sformułowanego w ust. 2 pkt 2 apelacji i prostym przyjęciu, że nie doszło do naruszenia art. 174 k.p.k. przy jednoczesnym pominięciu przez Sąd Apelacyjny braku podpisu jednej z osób uczestniczących w czynności przesłuchania świadka Zbigniewa K. w dniu 5 lipca 2002 r. (k. 8328 - 8336 verte akt sprawy) pod pisemnymi oświadczeniami tego świadka, które miały stanowić jego zeznania w ocenie Sądu obu instancji, co w konsekwencji wyklucza możliwość nadania temu protokołowi waloru dokumentu procesowego, który mógłby zostać odczytany na rozprawie, jak również iż w istocie stanowi to niedopuszczalne zastąpienie zeznań świadka treścią pism, które nie mogły być skutecznie potwierdzone przez świadka w kolejnych zeznaniach w dniu 12 lipca 2002 r., gdyż nie stanowiły jego zeznań złożonych w przypisanej formie, a wyłącznie treść oświadczenia pisemnego skutkujące utrzymaniem w mocy zaskarżonego wyroku w tym zakresie jedynie przy zmianie kwalifikacji prawnej czynu zarzucanego w pkt 2 aktu oskarżenia - pkt II wyroku Sądu Okręgowego;*

5. *rażące naruszenie przepisów postępowania, mające istotny wpływ na treść zaskarżonego rozstrzygnięcia, a mianowicie art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k., polegające na nierozważeniu przez Sąd Apelacyjny przedstawionego w apelacji zarzutu sformułowanego w ust. 2 pkt 3 apelacji i lakonicznym potwierdzeniu nienaruszenia przez Sąd Okręgowy art. 316 § 1 k.p.k. i art. 6 k.p.k. wobec nieprzedstawienia Dariuszowi K. w dniu przesłuchania świadka Zbigniewa K. przed Sądem zarzutu z pkt 2 aktu, przy braku analizy nieponowienia tej czynności już po przedstawieniu tego zarzutu skazanemu, skoro nadal istniało niebezpieczeństwo niemożliwości przeprowadzenia tego dowodu przed Sądem na rozprawie w zakresie nowego zarzutu z pkt 2 aktu oskarżenia, co w konsekwencji prowadziło do naruszenia zasady bezpośredniości w zakresie dowodu z zeznań świadka i odczytania przed Sądem Okręgowym protokołów z jego zeznań i pisemnych oświadczeń, skutkujące utrzymaniem w mocy zaskarżonego wyroku w tym zakresie jedynie przy zmianie kwalifikacji prawnej czynu zarzucanego w pkt 2 aktu oskarżenia - pkt II wyroku Sądu Okręgowego;*

6. *rażące naruszenie przepisów postępowania, mające istotny wpływ na treść zaskarżonego rozstrzygnięcia, a mianowicie art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k., polegające na nierozważeniu przez Sąd Apelacyjny przedstawionego w apelacji zarzutu sformułowanego w ust. 2 pkt 4-6 apelacji i lakonicznym potwierdzeniu nienaruszenia przez Sąd Okręgowy art. 193 § 1 k.p.k. wobec stwierdzenia, że protokół z k. 8369-8371 pozostaje bez znaczenia dla odpowiedzialności karnej skazanego, pomimo iż obdarzenie zeznań świadka Zbigniewa K. wiarygodnością winno odbywać się poprzez całościową ich analizę i okoliczności ich składania oraz tych dotyczących osoby świadka, mając na uwadze, że stały się jedyną podstawą skazania Dariusza K., zaś Sąd Apelacyjny poprzestał na lakonicznym stwierdzeniu, że zeznania świadka K. zostały zweryfikowane na tyle, na ile to było możliwe oraz odwołaniu się jedynie do przebywania świadka wraz z bratem oskarżonego w tym samym czasie w zakładzie karnym, przy ogólnikowym stwierdzeniu, że nie jest wykluczone, że mogli być tej samej grupie spacerowej, a zatem przy braku wskazania jakichkolwiek bezpośrednich dowodów na potwierdzenie, że takie rozmowy rzeczywiście miały miejsce, czego dotyczyły, jak również wiedzy świadka w zakresie, kiedy i jak miał mieć miejsce kontakt Grzegorza K. z bratem, czy doszło do poczynienia jakichś poczynionych ustaleń, czy skazany wyraził zgodę i jakie działania miał w związku z tym podjąć, oraz wzajemnej sprzeczności w zeznaniach świadka (zapłacił - a miał sfinansować), a także zakazie dowodowym w odniesieniu do zeznań świadka z k. 8369-8371 oraz przeprowadzenie dowodu z zeznań tego świadka przed Sądem z rażącym naruszeniem prawa do obrony Dariusza K., skutkujące utrzymaniem w mocy zaskarżonego*

wyroku w tym zakresie jedynie przy zmianie kwalifikacji prawnej czynu zarzucanego w pkt 2 aktu oskarżenia - pkt II wyroku Sądu Okręgowego;

7. rażące naruszenie przepisów postępowania, mające istotny wpływ na treść zaskarżonego rozstrzygnięcia, a mianowicie art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k., polegające na nienależytym nierozważeniu przez Sąd Apelacyjny przedstawionego w apelacji zarzutu sformułowanego w ust. 3 pkt 1 i 2 apelacji i lakonicznym stwierdzeniu, że Sąd Okręgowy nie dopuścił się naruszenia reguł w zakresie oceny materiału dowodowego (art. 7 k.p.k. i art. 410 k.p.k.) w zakresie oceny wiarygodności zeznań Dariusza K. i pozostałych świadków zdarzenia, mimo iż osoby te w sposób pewny jako sprawcę wskazywały Daniela E., który w tym czasie nie mógł być w miejscu tego zdarzenia, gdyż przebywał w Areszcie Śledczym, co rzutuje na możliwość rozpoznania przez nich w sposób nie pozostawiający wątpliwości również skazanego wobec stres wywołany zdarzeniem i krótki czas na obserwację sprawców, skutkujące utrzymaniem w mocy zaskarżonego wyroku w tym zakresie;

8. rażące naruszenie przepisów postępowania, mające istotny wpływ na treść zaskarżonego rozstrzygnięcia, a mianowicie 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k., polegające na nieustosunkowaniu się przez Sąd Apelacyjny do wszystkich zarzutów podniesionych przez Dariusza K. w jego osobistej apelacji, mimo iż zarzuty te wskazywały na wadliwą ocenę materiału dowodowego dokonaną przez Sąd Okręgowy między innymi w kwestii nieustalenia osoby, która miała podłożyć ładunek w pubie (...), skutkujące utrzymaniem w mocy zaskarżonego wyroku w zakresie czynów zarzuczonych w pkt 1, 2 i 6 aktu oskarżenia - pkt I, II i IV wyroku Sądu Okręgowego;

W związku z tak sformułowanymi zarzutami obrońca ta wniosła o uchylenie wyroku Sądu Apelacyjnego w W. w zaskarżonej kasacją części oraz poprzedzającego go wyroku Sądu Okręgowego w W. o sygn. akt (...), z uwagi na wadliwość orzeczenia Sądu I instancji, która nie została skorygowana przez Sąd II instancji, i o przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I Instancji.

W pisemnej odpowiedzi na kasacje, prokurator Prokuratury Apelacyjnej w W. wniósł o oddalenie obu złożonych nadzwyczajnych środków zaskarżenia, jako oczywiście bezzasadnych.

Rozpoznając wniesione kasacje, Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

W pierwszej kolejności wyjaśnić należy, dlaczego Sąd Najwyższy rozpoznał obie kasacje, pomimo tego, że kasacja obrońcy z urzędu wniesiona została w czasie (to jest 6 lutego 2014 r.), gdy w sprawie działał już obrońca z wyboru (udzielenie pełnomocnictwa adwokatowi (...) przez Dariusza K. nastąpiło w dniu 8 stycznia 2014 r. – k. 21292 akt), a nawet po dacie złożenia kasacji sporządzonej przez obrońcę z wyboru (to jest po 31 stycznia 2014 r. – k. 21254). Otóż, jak to już wskazano wyżej, w tzw. części historycznej niniejszego uzasadnienia, w dacie, gdy obrońca z urzędu wносиła kasację, w aktach sprawy zalegała co prawda złożona wcześniej kasacja obrońcy z wyboru, ale nikt (ani wstępujący do sprawy adwokat ani sąd) nie powiadomił adwokata (...) o ustanowieniu się obrońcy z wyboru, a co najważniejsze – nie wydano w odpowiednim czasie zarządzenia o zwolnieniu obrońcy z urzędu z jego obowiązków. Tak więc, w dacie wnoszenia kasacji, w dniu 6 lutego 2014 roku, adwokat (...) była obrońcą w pełni uprawnionym do działania (na podstawie zarządzenia figurującego na k. 21105 akt) na rzecz skazanego Dariusza K. Ponieważ jednak wszystkie zarzuty podniesione w kasacji obrońcy wyznaczonego z urzędu stanowią odpowiedniki (nieraz wręcz wierne, nie tylko w warstwie istoty podnoszonego uchybienia, ale i w warstwie słownej) zarzutów sformułowanych w kasacji sporządzonej przez obrońcę z wyboru, możliwe będzie jednoczesne ustosunkowanie się do obu tych nadzwyczajnych środków zaskarżenia.

W drugim punkcie rozważań wskazać należy, że cały szereg zarzutów zawartych zarówno w skardze obrońcy z wyboru, jak i w skardze obrońcy z urzędu, jest bezzasadnych w takim stopniu, który pozwalałby na oddalenie tych skarg z odwołaniem się do treści art. 535 § 3 k.p.k., a więc jako oczywiście bezzasadnych, co z kolei, z uwagi na ich rozpoznanie na rozprawie, upoważniałoby do odstąpienia w całości od sporządzania przez sąd kasacyjny uzasadnienia pisemnego wydanego postanowienia i do poprzestania na uzasadnieniu ustnym, którego mogła wysłuchać obrońca skazanego i przekazać jego treść swemu mocodawcy. Rozumowanie a maiori ad minus (czyli zgodne z regułą: skoro można byłoby w całości odstąpić od sporządzenia uzasadnienia pisemnego w tych punktach, to tym bardziej można sporządzić uzasadnienie pisemne w okrojonym zakresie) przemawia zatem za omówieniem niezasadności tych właśnie zarzutów w bardzo skrótovej formie.

Rozważania dotyczące poszczególnych zarzutów należy rozpocząć od tych, które autorki obu kasacji wysunęły na plan pierwszy, ze względu na ich rangę, a więc od zarzutów odwołujących się do tzw. bezwzględnych powodów uchylenia orzeczenia.

W pkt 2 kasacji obrońcy z wyboru oraz w pkt 1 kasacji obrońcy z urzędu sformułowane zostało zapatrywanie o rzekomym naruszeniu w toku rozpoznawania niniejszej sprawy zasady skargowości (pełny opis zarzutów – zob. wyżej w części sprawozdawczej nin. uzasadnienia). Zapatrywanie to nie jest słuszne, a argumentacja przytoczona na jego poparcie nie zasługuje na aprobatę. Wskazać należy, że już w akcie oskarżenia (zarzut z pkt 1.2. skargi prokuratorskiej) Dariusz K. oskarżony był o to, że on i inne jeszcze osoby, z którymi działał wspólnie i w porozumieniu – cyt. „podłożyli, celem zdetonowania, przyrząd wybuchowy w miejscu spotkań pokrzywdzonych (...) w ogródku letnim (...)”, przy czym prokurator nie precyzował roli poszczególnych osób biorących udział w tym zbrodniczym porozumieniu, w wyniku którego straciły życie cztery ofiary, w tym także roli Dariusza K. W szczególności z treści zarzutu aktu oskarżenia nie wynika wcale, jak sugerują to autorki obu kasacji, aby prokurator sprowadzał rolę oskarżonego Karwowskiego do fizycznego podłożenia bomby w krytycznym dniu w pubie (...). Takiej intencji prokuratora nie można też wyprowadzić z wywodów zawartych w uzasadnieniu aktu oskarżenia, wniesionym do Sądu Okręgowego w W. Przytoczenie w tym uzasadnieniu zeznań szeregu świadków, którzy rozbieżnie opisywali swą wiedzę na temat udziału Dariusza K. w tym przestępstwie, w tym także zeznań świadka K., w oparciu o które ustalony został przez sądy w prawomocnym wyroku stan faktyczny w zakresie tego czynu, wskazuje na to, że za zdarzenie historyczne, które prokurator poddaje osądowi, oskarżyciel uważał całością działań osób biorących udział w porozumieniu, którego finałem miało być zdetonowanie bomby mającej pozbawić życia M.N., A.R., G.S. oraz ewentualnie także i innych osób wchodzących w skład konkurencyjnej grupy przestępczej. Czyn przypisany Dariuszowi K. w pkt II wyroku sądu I instancji (utrzymanym w tym zakresie w mocy przez sąd odwoławczy, z korektą kwalifikacji prawnej związanej z treścią wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 16 kwietnia 2009 r. i art. 4 § 1 k.k.) tym tylko różni się w swym opisie od tego zawartego w akcie oskarżenia, iż wyeliminowano w nim udział oskarżonego Marka N., a nadto rolę K. określono słowami „brał udział w podłożeniu, celem zdetonowania, przyrządu wybuchowego”. Wywody zawarte w obu kasacjach, iż taka właśnie zmiana opisu czynu świadczy o przekroczeniu granic skargi i przemawia za tezą, iż Dariusz K. skazany został za czyn inny niż ten, który został mu zarzucony w akcie oskarżenia, nie uwzględnia powszechnie utrwalonych poglądów co do tego, jakie warunki muszą zaistnieć, aby można było stwierdzić przypisanie oskarżonemu innego czynu niż ten, którego dotyczy skarga prokuratora, a zatem podzielić zarzut obrazy art. 14 § 1 k.p.k. i uchylić zaskarżony wyrok na podstawie art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 9 k.p.k. Przypomnieć zatem wypada, iż przy zakreślaniu ram tożsamości czynu podstawowe kryterium stanowi zdarzenie faktyczne opisane w oskarżeniu, a nie każdy element tego opisu (por. np. R.Kmieciak (w:) R.Kmieciak, E.Skrętowicz: Proces karny. Część ogólna, Kra-

ków-Lublin 2002, s. 76; K.Marszał: *Proces karny*, Katowice 1998, s. 59; S.Stachowiak: *Wpływ zasady skargowości na formę współczesnego polskiego procesu karnego* (w:) *Zasady procesu karnego wobec wyzwań współczesności. Księga ku czci Profesora Stanisława Waltosia*, Warszawa 2000, s. 485 i nast.). Istotną jest tożsamość czynu wyznaczona faktycznymi ramami zdarzenia wskazanymi w akcie oskarżenia, a nie tzw. szata słowa użyta dla jego opisu (por. A.Murzynowski: *Istota i zasady procesu karnego*, Warszawa 1994, s. 168). Klasyk polskiego procesu karnego S.Śliwiński stwierdzał, że tożsamość czynu zachodzi, gdy „...orzeczenie sędziowskie nie wyszło poza granice tego samego zdarzenia faktycznego, które jest podstawą oskarżenia i które miał na myśli oskarżyciel, dopatrując się w jego przebiegu przestępstwa”. W konsekwencji zaś „...jeżeli sędzia nie wykracza poza to samo zdarzenie faktyczne, w którego przebiegu oskarżyciel dopatruje się popełnienia przestępstwa przez danego oskarżonego, zasada tożsamości czynu przypisanego i czynu zarzuconego nie jest naruszona, chociaż stosownie do wyników przewodu sądowego sędzia ów czyn ustala inaczej pod względem faktycznym w porównaniu z twierdzeniami oskarżyciela, w szczególności zawartymi w akcie oskarżenia” (zob. *Proces karny. Zasady ogólne*, Warszawa 1948, s. 205-206). Bardzo obrazowo nakreślił zagadnienie ustalania granic tożsamości czynu inny klasyk polskiego procesu karnego, M.Cieślak, stwierdzając, że „zgodnie z pomocniczą regułą identyczność czynu jest wyłączona, jeśli w porównywanych jego określeniach zachodzą tak istotne różnice, że według rozsądnej życiowej oceny nie można ich uznać za określenia tego samego zdarzenia faktycznego” (zob. *Polska procedura karna. Podstawowe założenia teoretyczne*, Warszawa 1984, s. 301-303 ; podobnie S.Waltoś : *Proces karny. Zarys systemu*, Warszawa 2005, s. 27). Przy zachowaniu tego podstawowego kryterium ocen nie dochodzi do przekroczenia granic skargi nawet wówczas, gdy sąd dopełni lub zmodyfikuje opis zachowania, którego zarzucenie oskarżonemu spowodowało wszczęcie postępowania jurysdykcyjnego, a nawet wówczas gdy zmieni kwalifikację prawną czynu zarzucanego (zob. np. J.Bafia, *Zmiana kwalifikacji prawnej czynu w procesie karnym*, Warszawa 1964, s. 122-129). Wskazać należy, że również i w orzecznictwie sądowym za kryterium delimitowania tożsamości czynu przyjmowana jest tzw. tożsamość zdarzenia faktycznego (historycznego), które legło u podstaw zarzutu sformułowanego przeciwko oskarżonemu w akcie oskarżenia oraz które stanowi istotę zarzutu przypisanego w wyroku sądu (tak np. Sąd Najwyższy w uzasadnieniach postanowień: z dnia 1 grudnia 2003 r., V KK 89/03, LEX nr 83786, z dnia 2 kwietnia 2003 r., V KK 281/02, OSNKW 2003, z. 5-6, poz. 59; w wyrokach: z dnia 20 września 2002 r., V KKN 112/01, LEX nr 55225, z dnia 17 lipca 2002 r., III KKN 485/99, LEX nr 55188; w postanowieniach: z dnia 5 lutego 2002 r., V KKN 473/99, OSNKW 2002/5-6/34, z dnia 30 sierpnia 2001 r., V KKN 111/01, LEX nr 51844 oraz w całym szeregu innych judykatów). Jeśli spojrzeć przez pryzmat przypomnianego wyżej kryterium na czyn zarzucany Dariuszowi K. w akcie oskarżenia i czyn przypisany mu w prawomocnym wyroku, nie można mieć jakichkolwiek rozsądnych wątpliwości, że zachowana została tożsamość czynu, a w konsekwencji nie została naruszona zasada skargowości. Prokurator oskarżył Dariusza K. o to, że działając z innymi osobami zamierzał dokonać zabójstwa członków konkurencyjnej zorganizowanej grupy przestępczej, przy czym ze względu na zaplanowany sposób tego zabójstwa doszło do spowodowania zdarzenia zagrażającego życiu i zdrowiu wielu osób, a wcześniej planowany zamach sfinalizowany został w dniu 23 czerwca 2000 r. w pubie (...) w N. Żadną miarą nie sposób ani z części dyspozytywnej aktu oskarżenia, ani z jego uzasadnienia, wyczytać intencji oskarżyciela, aby jego skarga miała odnosić się li tylko do takiej sytuacji, w której Dariuszowi K. zostanie dowodowo przypisane to, że to on fizycznie dokonał w dniu 23 czerwca 2000 r. czynności podłożenia przyrządu wybuchowego. Współudział dokładnie w tym samym zdarzeniu historycznym, popełnionym na szkodę tych samych osób, o których mowa w akcie oskarżenia, w tej samej dacie i tym samym miejscu, przy dochowaniu na-

wet tej samej kwalifikacji prawnej, a przy nieznaczej jedynie korekcie opisu czynu, został Dariuszowi K. przypisany w pkt 2 kwestionowanego wyroku.

Dalsze zastrzeżenia obrońców związane z korektą opisu czynu, której dokonał Sąd I instancji w zakresie zarzutu z pkt II aktu oskarżenia, czynione już nie w płaszczyźnie art. 14 § 1 k.p.k. w zw. z art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k., ale w nawiązaniu do treści art. 6 k.p.k., nie mogły okazać się skuteczne ani z powodów merytorycznych, ani z przyczyn formalnych. Po pierwsze, od momentu, gdy do akt sprawy dołączone zostały protokoły zeznań świadka Zbigniewa K. i gdy zeznania te zostały zaliczone do materiału dowodowego (prokurator w związku ze śmiercią tego świadka już w akcie oskarżenia wnioskuje - na zasadzie art. 333 § 2 i art. 391 § 1 k.p.k. - o ich odczytanie), oskarżony Dariusz K., a także jego obrońca, wiedzieli, że depozycje te stanowią istotny element materiału dowodowego i że współudział tego oskarżonego w zamachu z dnia 23 czerwca 2000 r. analizowany będzie także w takim aspekcie, o jakim mowa jest w zeznaniach tego świadka. Po drugie, w apelacji złożonej od wyroku Sądu I instancji w zakresie związanym z pkt I.2. aktu oskarżenia (pkt II wyroku Sądu Okręgowego) w ogóle nie został zgłoszony zarzut rzekomego naruszenia prawa oskarżonego do obrony w związku ze zmianą opisu czynu (zob. pkt 2 ppkt 1-7 apelacji; o obrazie art. 6 k.p.k. mowa była jedynie w ppkt 3, ale w nawiązaniu do art. 316 § 1 k.p.k., który to zarzut powtórzony został w kasacjach i zostanie omówiony odrębnie w dalszej części niniejszego uzasadnienia). Sąd odwoławczy nie miał zatem obowiązku ustosunkowywać się wobec zagadnienia, którego nie podnoszono w apelacji. Ponieważ kasacja jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, służącym stronie od wyroku sądu odwoławczego, nie może okazać się skuteczne podnoszenie zarzutu, który jednoznacznie odnosi się do postępowania pierwszoinstancyjnego, bez jednoczesnego wykazania, że wcześniej niesygnalizowane uchybienie winno być uwzględnione przez sąd ad quem z urzędu, gdyż w przeciwnym wypadku utrzymanie orzeczenia pierwszoinstancyjnego jawiłoby się jako oczywiście niesprawiedliwe. Uwagi o rzekomym naruszeniu w tym aspekcie prawa Dariusza K. do obrony nie zostały zaś powiązane w kasacji z instytucją oczywistej niesprawiedliwości (brak zarzutu naruszenia przez sąd ad quem normy wyrażonej w art. 440 k.p.k.).

Przechodząc do drugiego z zarzutów, który nawiązywał do tzw. bezwzględnych powodów odwoławczych, zauważyć należy, że postawiony on został wyłącznie przez obrońcę z wyboru (pkt 1 kasacji tego obrońcy), natomiast obrońca z urzędu nie dostrzegął i nie sygnalizował w tym zakresie żadnych uchybień. Także i ten zarzut okazał się całkowicie niezasadny. Cytowane przez obrońcę z wyboru na poparcie tego zarzutu poglądy teoretyczne wyrażone w piśmiennictwie, jak i przytoczone przezeń orzecznictwo, w pełni zasługują na akceptację i podziela je zatem także i skład orzekający w niniejszej sprawie. Niemniej jednak akceptacja tych zapatrywań nie mogła przesądzić o wzruszeniu zaskarżonego wyroku. Obrońca nie wzięła bowiem pod uwagę, że jej rozważania - dotyczące tego, iż sytuacja pełnienia funkcji obrońcy przy tzw. kolizji interesów procesowych oskarżonych i przy obligatoryjnym udziale obrońcy w czynności procesowej może być zrównana z sytuacją, w której oskarżeni pozbawieni zostali obrony - byłyby aktualne jedynie pod warunkiem spełnienia dodatkowej przesłanki. Procesowa kolizja interesów oskarżonych musi być bowiem realna, rzeczywista a nie jedynie pozorna lub potencjalna (por. np. T.Grzegorzczak: Kodeks postępowania karnego. Komentarz, Warszawa 2014, t. I, s. 383). Jak to ujmuje inni autorzy, aby można było mówić o koniecznej ingerencji sądu (w trybie art. 85 § 2 k.p.k.) ze względu na sprzeczność interesów, obrona jednego ze współoskarżonych winna „w sposób nieuchronny” narażać dobro innego oskarżonego, ma czynić jednoczesną obronę obu oskarżonych zadaniem „wręcz niemożliwym” (por. np. P.Hofmański, E.Sadzik, K.Zgryzek: Kodeks postępowania karnego. Komentarz, Warszawa 2011, t. I, s. 588; K. Eichstaedt /w:/ D. Świecki /red./: Kodeks postępowania karnego. Komentarz, Warszawa 2013, t. I, s. 377). Również w orzecznictwie eksponuje się wskazany wyżej element realności, nie zaś jedynie pozorności kolizji. Przykładowo, wypada w

tym kontekście przywołać wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 grudnia 1988 r., I KR 348/88, OSNKW 1989, z. 5-6, poz. 45 (z glosą T. Grzegorzcyka, PiP 1990, z. 7, s. 118 i nast.), w którym stwierdzono, że nie można w sposób rozszerzający traktować przepisu art. 388 pkt 6 k.p.k. z 1969 r. (czyli odpowiednika art. 439 § 1 pkt. 10 k.p.k. z 1997 r.) i w razie jakiegokolwiek kolizji interesów oskarżonych, których broni jeden obrońca, dopatrywać się bezwzględnej przesłanki odwoławczej, która została wprowadzona dla wyjątkowych sytuacji. W związku z okolicznościami, które eksponowała obrońca w skardze kasacyjnej, żadną miarą nie może być mowy o tak rozumianej realnej, nieuchronnej kolizji. Wprawdzie zarówno oskarżony Dariusz K., jak i oskarżony Paweł R. pozostawali w niniejszej sprawie pod zarzutem brania udziału w zorganizowanej grupie przestępczej o charakterze zbrojnym, na którą to okoliczność słuchany był świadek Rafał Ł. w dniu 18 grudnia 2012 r. (k. 19963 i nast.), to jest podczas rozprawy, na której oskarżonych tych reprezentował ten sam obrońca, niemniej jednak zarówno analiza wyjaśnień oskarżonych, jak i zeznań świadka Ł., dotyczących tego zarzutu, nie może prowadzić do zaakceptowania tezy o prowadzeniu obrony w sytuacji kolizyjnej. Obaj oskarżeni nie przyznawali się do popełnienia tego przestępstwa, nie obciążali się wzajemnie, natomiast zeznania świadka Ł. obciążały każdego z oskarżonych w taki sposób, który nie upoważnia do twierdzenia, iż ich obrona przez tego samego adwokata podczas przesłuchania tego świadka musiałaby być prowadzona „kosztem” któregokolwiek z oskarżonych. W szczególności, w realiach niniejszej sprawy, także w związku z zeznaniami tego świadka, nie istniała jakakolwiek szansa, aby dowodzić, że to nie Dariusz K., ale Paweł R., odgrywał rolę założycielską i kierowniczą w grupie przestępczej. Gdy chodzi zaś o zarzuty z pkt II i III aktu oskarżenia, w związku z treścią których z jednej strony oraz z treścią zeznań świadka Ł. z drugiej strony, autorka kasacji także wywodziła tezę o prowadzeniu obrony w sytuacji kolizyjnej, stwierdzić należy, że o realności kolizji w tym zakresie nie może być mowy, gdyż Pawłowi R. prokurator w ogóle nie postawił ani zarzutu udziału (w jakiegokolwiek formie) w zbrodniczym zamachu z dnia 23 czerwca 2000 r. w pubie (...), ani też zarzutu posiadania przyrządu wybuchowego. Niezależnie od treści zeznań świadka Ł., obrońca Dariusza K. nie mógł być więc krępowany w swych działaniach obrończych względami związanymi z interesem procesowym jednocześnie reprezentowanego Pawła R., gdyż uwarunkowania związane z zasadą skargowości wręcz wykluczały możliwość zaszkodzenia oskarżonemu R. Przyznać natomiast należy, że dopuszczalność reprezentowania tych dwu oskarżonych przez tego samego obrońcę należałoby, w kontekście zeznań świadka Ł., ocenić odmiennie, gdyby także Paweł R. pozostawał pod zarzutem udziału w zamachu z dnia 23 czerwca 2000 r. Niezależnie od tego, o czym była mowa wyżej, uwzględnienie omawianego tu uchybienia w kontekście zarzutu z pkt III aktu oskarżenia, byłoby niemożliwe w odniesieniu do Dariusza K. także z przyczyn czysto formalnych. Gdyby nawet zasadne było stwierdzenie w tym zakresie realnej kolizji interesów, uchylenie wyroku byłoby wobec Dariusza K. wykluczone z uwagi na treść art. 439 § 2 k.p.k. Uchylenie orzeczenia z powodu określonego m.in. w art. 439 § 1 pkt 10 k.p.k. może bowiem nastąpić „tylko na korzyść oskarżonego”. Wydanie wobec tego oskarżonego w tym zakresie orzeczenia bardziej korzystnego nie byłoby zaś możliwe, gdyż Dariusz K. od popełnienia czynu zarzucanego mu w pkt III został uniewinniony.

(...)

Charakter bardziej pasujący do treści nadzwyczajnego środka zaskarżenia miały zarzuty z pkt 5, 6 i 7 kasacji obrońcy z wyboru oraz z pkt 4 i 5 kasacji obrońcy z urzędu, albowiem nawiązywały one nie do ustaleń faktycznych ale do zastrzeżeń natury prawnej, które autorki nadzwyczajnych środków zaskarżenia wysuwały w związku z trybem przesłuchania Zbigniewa K. w charakterze świadka. Sprzeczne z istotą kasacji było natomiast to, że obie autorki powracały do zarzutów zgłoszonych już w zwykłym środku odwoławczym bez baczenia na to, czy przypadkiem sposób ustosunkowania się do nich przez Sąd Apelacyjny w W. nie dezaktualizuje, przynajmniej częściowo, tych zarzutów.

Również i w tym zakresie Sąd Najwyższy uznał obie kasacje za niezasadne. Odnosnie do tej grupy zarzutów, dla niejako „oczyszczenia przedpola”, w pierwszej kolejności wskazać trzeba, że całkowicie nieskuteczne było powielenie zawartych w zwykłym środku odwoławczym zarzutów naruszenia art. 316 § 1 k.p.k. i art. 6 k.p.k. (związanych z protokołami przesłuchania świadka Z. K. w dniach 16 i 23 lipca 2002 r. – k. 8348-8359 i 8360-8368 akt sprawy). Sąd Apelacyjny przyznał, że niedopuszczenie oskarżonego i jego obrońcy do przesłuchania przeprowadzanego w trybie art. 316 § 1 k.p.k. było błędem i przy tych czynnościach doszło do naruszenia prawa do obrony, ale jednocześnie Sąd ten uzasadnił, dlaczego stwierdzone uchybienie nie miało wpływu na treść wyroku (k. 37 pisemnych motywów Sądu ad quem). Także zarzutu obrazy art. 193 § 1 k.p.k. (dotyczącego przesłuchania świadka Z. K. w dniu 7 sierpnia 2002 r. – k. 8369-8371 verte) Sąd Apelacyjny nie kwestionował (co wyrażone zostało w stwierdzeniu: „Nie wdając się w rozważania na temat sposobu przesłuchania świadka Z. K. w tym dniu i sposobu porozumienia się między nim a przesłuchującym, w tym ewentualnej konieczności udziału w tej czynności biegłego logopedy...”), ale także i w tym zakresie wyraził jednoznaczne zapatrywanie, że stwierdzenie ewentualnego uchybienia pozostawałoby bez znaczenia dla odpowiedzialności Dariusza K. Stwierdził zatem tzw. bezwplywowość (w aspekcie treści art. 438 pkt 2 in fine k.p.k.) podniesionego przez obrońcę uchybienia, a swoje stanowisko w tej kwestii przekonująco uzasadnił (zob. k. 38 pisemnych motywów wyroku tego Sądu) dwoma argumentami. Po pierwsze tym, że zeznania złożone przez świadka w tym dniu nie dotyczyły okoliczności istotnych dla odpowiedzialności karnej D. K. Po drugie tym, że gdyby do czynności, której prawidłowość była kwestionowana przez obrońcę, w ogóle nie doszło, bądź gdyby zeznań tych nie ujawniono w trakcie przewodu przed Sądem I instancji, sytuacja procesowa D. K. pozostawałaby niezmienna, gdyż odpowiedzialność karną tego oskarżonego, co do jego roli w zamachu z dnia 23 czerwca 2000 r., i tak ustalano w oparciu o precyzyjne zeznania złożone przez świadka Z. K. na piśmie (będzie o nich mowa w kolejnym fragmencie niniejszego uzasadnienia sądu kasacyjnego). Oceny te Sąd Najwyższy w pełni podziela, a zatem nie można przyjąć, że uchybienia w zakresie trybu przesłuchań w dniach 16 i 23 lipca oraz w dniu 7 sierpnia 2002 r. miały wpływ na treść prawomocnego wyroku. Dodać wypada, że w związku z rozpoznawaniem nadzwyczajnego środka zaskarżenia zadaniem autora kasacji jest wykazanie nie tylko możliwości wpływu uchybienia na treść orzeczenia (tak jak wymaga tego art. 438 pkt 2 w odniesieniu do apelacji), ale także i „istotności” tego wpływu (art. 523 § 1 k.p.k.). Próby wykazania owej „istotności” wpływu żadna z autorek kasacji nie podjęła, ograniczając się do wykazywania zaistnienia samego uchybienia, które przecież nie było, już przez Sąd ad quem, kwestionowane. Decydujące zatem miały okazać się zarzuty, które autorki kasacji wiązały z przesłuchaniami świadka Z. K. przeprowadzonymi w dniach 3, 5 i 12 lipca 2002 r. (dokumentacja tych przesłuchań znajduje się na k. 8320 - 8327, 8328 – 8336 verte oraz 8337 – 8346 verte). Obrońca z urzędu zdaje się podtrzymywać w swej kasacji (zarzut z jej pkt 4) zgłoszone już w zwykłym środku odwoławczym (zarzut z pkt 2 ppkt 2 apelacji) zapatrywanie, że zaliczenie tych zeznań do materiału dowodowego rażąco narusza przepis art. 174 k.p.k. Co do tego, że taki pogląd jest całkowicie błędny wypowiedział się Sąd Apelacyjny w W. W sposób przekonujący nie tylko dla sądu kasacyjnego, ale także i dla drugiego z obrońców, który takiego zarzutu w swej kasacji wprost już nie powielił, Sąd ad quem wykazał bowiem, że depozycje świadka Zbigniewa K., figurujące na wymienionych wyżej kartach akt niniejszej sprawy, nie są pismami lub zapiskami, których zaliczenie do materiału dowodowego byłoby sprzeczne z zakazem wyrażonym w przepisie art. 174 k.p.k. (zob. argumentację z k. 35 - 36 pisemnych motywów wyroku Sądu odwoławczego). W innej płaszczyźnie do problematyki tych zeznań zdaje się podchodzić w swej kasacji obrońca z wyboru, aczkolwiek daje temu wyraz nie w zarzutach zamieszczonych w tzw. petitum kasacji, a dopiero w jej

uzasadnieniu. Nie kwestionuje bowiem, że taka forma złożenia zeznań nie obraża wprost art. 174 k.p.k., z uwagi na specyfikę przesłuchania osoby głuchej lub niemej. Z art. 204 § 1 pkt 1 in fine k.p.k. wynika bowiem niezbicie, że jest dopuszczalne przesłuchanie głuchego lub niemego także bez udziału tłumacza (języka migowego) jeśli „wystarcza porozumienie się z nim za pomocą pisma”. Jeśli przeprowadzenie takiej czynności jest w prawidłowy sposób udokumentowane protokołarnie, z zachowaniem wszelkich elementów gwarancyjnych (pouczenie o odpowiedzialności za fałszywe zeznania, o warunkach możliwości uchylenia się od zeznania lub odpowiedzi na poszczególne pytania, brak naruszenia swobody wypowiedzi podczas sporządzania pisemnych zeznań przez świadka, itp.) wówczas treści zawarte w pismach sporządzonych przez świadka nie stanowią takiego materiału, o którym jest mowa w art. 174 k.p.k., lecz pełnowartościowe zeznania świadka, tyle tylko, że złożone w formie pisemnej. W konsekwencji, możliwe jest ich procesowe wykorzystanie. obrońca z wyboru kwestionuje natomiast (zob. k. 21 – 22 uzasadnienia kasacji) możliwość wykorzystania tak złożonych zeznań z powodu niezachowania, w jego ocenie, warunków określonych w art. 143 § 1 pkt 2, art. 121, i art. 150 § 1 k.p.k. Przy czym decydującą miałyby być, w świetle wywodów tego obrońcy, wadliwość przesłuchania przeprowadzonego w dniu 5 lipca 2002 r., rzutuująca na brak możliwości wykorzystania także i następných zeznań, tych z dnia 12 lipca 2002 r., w których Z. K. odwołuje się do zeznań wcześniejszych, „podtrzymując” ich treść. Podchodząc do tak zgłoszonego zarzutu w sposób formalistyczny należałoby stwierdzić, że jego oddalenie powinno nastąpić bez wnikania w jego merytoryczną zasadność, albowiem, po pierwsze - jest to zarzut, który dotyczy postępowania nie przed sądem odwoławczym, a przed sądem pierwszej instancji; po drugie - w takiej postaci nie został zgłoszony w apelacji; po trzecie - obrońca nie twierdzi w kasacji, że sąd odwoławczy powinien zagadnienie to rozważyć z urzędu, ze względu na to, że jego niepodjęcie groziło wydaniem orzeczenia oczywiście niesprawiedliwego (zarzut ten nie został przez obrońcę *expressis verbis* połączony z zarzutem naruszenia przez Sąd ad quem art. 440 k.p.k.). Sąd Najwyższy - stosując art. 118 § 1 k.p.k. - uznał jednak, że intencją obrońcy z wyboru było zasygnalizowanie także i tego, iż w realiach dowodowych niniejszej sprawy Sąd Apelacyjny był zobowiązany zbadać prawidłowość protokołów pisemnych przesłuchań świadka Z. K. we wszystkich aspektach, niezależnie od rodzaju zarzutów sformułowanych w zwykłym środku odwoławczym. Nawet tak przychylnie (a więc z uwzględnieniem treści niepowołanego przez obrońcę art. 440 k.p.k.) odczytanie zarzutu sformułowanego w pkt 5 kasacji obrońcy z wyboru, rozwiniętego następnie na k. 21 – 22 uzasadnienia tej kasacji, nie mogło jednak spowodować uwzględnienia nadzwyczajnego środka zaskarżenia i wzruszenia, w konsekwencji, prawomocnego wyroku. obrońca wychodzi bowiem z wadliwego założenia, że przy przesłuchaniu świadka Z. K. w dniu 5 lipca 2002 r. nie dochowano formy wymaganej w przepisach Kodeksu postępowania karnego, a w konsekwencji doszło do rażącego naruszenia prawa, mogącego mieć istotny wpływ na treść wyroku. W tym kontekście wyjaśnienia wymagają trzy kwestie. Po pierwsze, gdyby nawet obrońca miała rację twierząc, że przy czynnościach przeprowadzanych w dniu 5 lipca 2002 r. z udziałem świadka Z. K. protokołu nie podpisały wszystkie osoby, które winne były złożyć pod nim podpis, to jednocześnie, ignorując treść przepisu art. 151 § 2 k.p.k., niezasadnie „awansowały” takie uchybienie do rangi „rażących” naruszeń prawa. W sytuacji, gdy uchybienie polegające na nienależytym podpisaniu protokołu bezpośrednio po zakończeniu czynności, może być sanowane poprzez złożenia brakującego podpisu (podpisów) później, bez zawarowania przez ustawodawcę jakichkolwiek granic czasowych w tym względzie, byle tylko wskazano datę złożenia „spóźnionych” podpisów i przyczyn opóźnienia, nie sposób takiego uchybienia zaliczyć do kategorii naruszeń „rażących”, skoro można je w każdym czasie – w tym nawet już po uprawomocnieniu się orzeczenia wydanego w sprawie – usunąć. Po drugie, co jeszcze istotniejsze, autorka

kasacji nie ma racji, że pod protokołem przesłuchania św. Z. K. z dnia 5 lipca 2002 r. brak jest któregokolwiek z podpisów, wymaganych przez przepisy polskiej procedury karnej. Zdaniem Sądu Najwyższego, jeżeli dochodzi do złożenia przez głuchego lub niemego zeznań w sposób przewidziany w art. 204 § 1 pkt 1 in fine k.p.k., to jest za pomocą sporządzanego przez świadka pisma, nie jest wymagane, aby podpisy uczestniczących w tej czynności osób składane były pod poszczególnymi kartkami tego pisemnego zeznania (w tym wypadku k. 8330 – 8336 verte), czy choćby pod kartą końcową (w tym wypadku k. 8336 verte). Podpisy wszystkich uczestniczących w tej czynności osób, zgodnie z art. 150 § 1 k.p.k., figurować muszą jedynie pod protokołem dokumentującym zachowanie wszelkich wymogów gwarancyjnych, poprzedzających odebranie od świadka zeznań, o których była już wyżej mowa, uwieczniającym nadto okoliczności świadczące o złożeniu pisemnego zeznania w obecności organu przesłuchującego oraz zachowanie warunków swobody wypowiedzi. Wszystkie te warunki zostały zachowane w protokole zamieszczonym na k. 8328 – 8329 verte akt sprawy, a figurują pod nim (i to w dwóch miejscach – zob. k. 8328 verte oraz k. 8329 verte) podpisy wszystkich trzech uczestniczących w tej czynności osób (świadka Zbigniewa K. oraz biorących udział w przesłuchaniu dwóch funkcjonariuszy, to jest prowadzącego przesłuchanie komisarza (...) z Centralnego Biura Śledczego Komendy Głównej Policji oraz sporządzającego protokół st. post. (...), także pracownika CBS KGP). To, że funkcjonariusze uczestniczący w przesłuchaniach w dniach 3, 5 i 12 lipca 2002 r. niejako „narzucili” sobie i świadkowi Z. K. surowsze rygory, składając podpisy na ostatniej karcie pisemnych zeznań świadka Z. K. (zob. k. 8327 verte, k. 8336 verte i k. 8346 verte), przy czym w wypadku przesłuchania z dnia 5 lipca podpis jednego z funkcjonariuszy został (zapewne przez nieuwagę lub zapomnienie) pominięty (zob. k. 8336 verte), nie oznacza wcale, że cały protokół z dnia 5 lipca 2002 r. jest wadliwy. To bowiem nie uczestnicy czynności, ale ustawodawca, wyznacza graniczne standardy formy danej czynności. Po trzecie wreszcie, gdyby nawet potraktować pisemne zeznanie świadka nie jako część protokołu, ale jako załącznik do tego protokołu, to w zakresie wymogów, jakie taki załącznik powinien spełniać, nie można byłoby dyktować rygorów bardziej restryktywnych niż te, które ustawodawca przewidział dla pisemnych wyjaśnień oskarżonego, które jest on uprawniony złożyć w toku postępowania przygotowawczego. Należałoby zatem odwołać się per analogiam do przepisu art. 176 § 4 k.p.k., zgodnie z którym wystarczające jest, aby ten załącznik był podpisany jedynie przez osobę składającą depozycje na piśmie, z zaznaczeniem daty ich złożenia. Taki wymóg spełniają wszystkie pisma, sporządzone przez Z. K., a zatytułowane „załączniki” i opatrzone kolejnymi numerami, w tym także kontestowane przez obrońcę z wyboru pismo z dnia 5 lipca 2002 r. (zob. k.8336 verte).

(...).”

1.2.2. Klauzula bezkarności przy przestępstwie przekupstwa.

przepisy: art. 229 § 6 k.k.,

hasła: Łapownictwo

Wyrok z dnia 26 stycznia 2015 r., II KK 186/14

Teza:

- 1. Dla uzyskania klauzuli bezkarności z art. 229 § 6 k.k. sprawca przestępstwa łapownictwa czynnego musi nie tylko zawiadomić organ powołany do ścigania przestępstw o fakcie przyjęcia przez osobę pełniącą funkcję publiczną korzyści majątkowej lub osobistej (lub obietnicy korzyści) ale jednocześnie z zawiado-**

mieniem ujawnić wszystkie istotne okoliczności przestępstwa, zanim organ ten uzyska procesową wiedzę o przestępstwie.

2. Fakt złożenia wyjaśnień w charakterze podejrzanego przez sprawcę przestępstwa łapownictwa czynnego, w których ujawnia on fakt przyjęcia korzyści majątkowej lub osobistej albo ich obietnicy przez osobę pełniącą funkcję publiczną, w sytuacji, gdy organ ścigania nie ma w dacie tej czynności procesowych informacji co do popełnienia tego przestępstwa, nie wyklucza tylko z tego powodu możliwości zastosowania klauzuli niekaralności z art. 229 § 6 k.k.
3. Zawarta w art. 229 § 6 k.k. klauzula bezkarności ma zastosowanie również do pojedynczych zachowań wypełniających znamiona przestępstwa z art. 229 § 1 - § 5 k.k., także gdy stanowią one elementy czynu ciągłego (art. 12 k.k.), o ile sprawca korupcji czynnej spełni w odniesieniu do tych zachowań warunki wymienione w tym przepisie.

Z uzasadnienia:

„Sąd Rejonowy w P. wyrokiem z dnia 25 czerwca 2012 r., sygn. akt (...) uznał:

1. Marka D. za winnego tego, że w okresie od lutego 2004 r. do końca sierpnia 2004 r. w W., województwie ł. oraz innych miejscach, działając w krótkich odstępach czasu i w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, wspólnie i w porozumieniu z Krzysztofem P., w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, udzielił odpowiadającemu w odrębnym postępowaniu funkcjonariuszowi publicznemu, posłowi na Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, będącemu Przewodniczącym Sejmowej Komisji (...), w związku z pełnieniem tej funkcji, korzyści osobistych i majątkowych z przeznaczeniem dla niego oraz innych związanych z nim osób, znacznej wartości, o wartości łącznej 545.128,14 zł. (pięciuset czterdziestu pięciu tysięcy stu dwudziestu ośmiu złotych i 14 groszy) w postaci:

- kwoty 60.000 (sześćdziesięciu tysięcy) dolarów amerykańskich stanowiących równowartość 230.742 (dwieście trzydzieści tysięcy siedemset czterdzieści dwa) zł.,

- kwoty 10.000 (dziesięć tysięcy) funtów brytyjskich stanowiących równowartość kwoty 70.789 (siedemdziesiąt tysięcy siedemset osiemdziesiąt dziewięć) zł.,

- kwoty łącznej 150.000 (stu pięćdziesięciu tysięcy) zł.,

- prawa użytkowania w okresie od 19 marca 2004 r., do 31 maja 2004 r., samochodu marki Mercedes Benz model S 500 L 4 M numer rejestracyjny (...) rok produkcji 2003 numer nadwozia (...), numer silnika (...), wartości 458.301,67 zł. (czteryście pięćdziesiąt osiem tysięcy trzysta jeden złotych sześćdziesiąt siedem groszy) oraz pokrywania kosztów paliwa, parkowania tego pojazdu, mycia i zakupu środków czystości przez czas użytkowania, które wynosiły łącznie 10.911,52 zł. (dziesięć tysięcy dziewięćset jedenaście złotych, pięćdziesiąt dwa grosze), równowartości wynagrodzenia pobranego w tej spółce przez zatrudnionego tam na jego żądanie w okresie od 1 kwietnia 2004 r. do 1 lipca 2004 r. kierowcy powyższego auta w kwocie łącznej nie mniejszej niż 8.445,18 zł. (osiem tysięcy czterysta czterdzieści pięć złotych, osiemnaście groszy) brutto, przyznanego temu kierowcy prawa użytkowania telefonu komórkowego o numerze (...), zarejestrowanego na „(...)” spółka z o. o. z siedzibą w W. i opłacania kosztów prowadzonych z tego telefonu rozmów o wartości 698,24 zł. (sześćset dziewięćdziesiąt osiem złotych, dwadzieścia cztery grosze),

- prawa użytkowania telefonu komórkowego o numerze (...) zarejestrowanego na „(...)” sp. z o. o. z siedzibą w W. i opłacania kosztów prowadzonych z tego telefonu rozmów, których wartość wynosiła 2.831,59 zł. (dwa tysiące osiemset trzydzieści jeden złotych, pięćdziesiąt dziewięć groszy),

- sukni wartości 3.400 (trzy tysiące czterysta) zł.,
- telefonu komórkowego o numerze (...) w sieci V. z kartą typu pre-paid wartości łącznej 99,99 funtów brytyjskich, co stanowiło równowartość 707,81 zł. (siedemset siedem złotych i osiemdziesiąt jeden groszy),
- złotego zegarka męskiego marki Franek Muller model Sunset wartości 22.000 (dwadzieścia dwa tysiące) franków szwajcarskich, co stanowiło równowartość kwoty 66.602,80 zł. (sześćdziesiąt sześć tysięcy sześćset dwa złote i osiemdziesiąt groszy),
- a także obiecał temuż posłowi udzielenie korzyści osobistej w postaci zorganizowania profesjonalnej obsługi kontaktów urzędującego Ministra (...) ze środkami masowego komunikowania się,

przy czym powyższych korzyści udzielił i obiecał udzielić w zamian za zachowanie stanowiące naruszenie przez posła praw i obowiązków wynikających z przepisów ustawy z dnia 9 maja 1996 r., o wykonywaniu mandatu posła i senatora (Dz. U z 2003 r., Nr 221 poz. 2199), określonych w art. 14,16,19,20 w związku z art. 1 i 2 powołanej ustawy, polegające na wykonywaniu na rzecz Marka D. i Krzysztofa P. niezgodnych z prawem działań związanych z procesem sprzedaży i prywatyzacji majątku Skarbu Państwa, a w szczególności:

- udzieleniu pomocy w sfinalizowaniu transakcji sprzedaży akcji Skarbu Państwa w Spółce Akcyjnej (...) koncernowi (...),
- doprowadzeniu do unieważnienia trwającej procedury przetargowej dotyczącej tzw. Grupy (...), a w konsekwencji wdrożenia nowej,
- złożeniu deklaracji wdrożenia na żądanie Marka D. i Krzysztofa P. państwowych procedur kontrolnych w odniesieniu do przebiegu procesu sprzedaży H. spółka z o. o. w celu udzielenia im pomocy w załatwieniu ich interesów w tym przedsięwzięciu,
- oraz podejmowaniu na rzecz tegoż Marka D. i Krzysztofa P., jak i podmiotów z nimi powiązanych, działań polegających na wspieraniu realizowanych przez nich przedsięwzięć gospodarczych, czym wyczerpał znamiona czynu z art. 229 § 3 i 4 k.k. w zw. z art. 12 k.k. i za to, na podstawie art. 229 § 4 k.k. i 33 § 2 k.k. wymierzył mu karę 3 (trzech) lat oraz 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności i grzywnę w wysokości 250 (dwustu pięćdziesięciu) stawek dziennych po 1800 (tysiąc osiemset) zł.;

2. Krzysztofa P. za winnego tego, że: w okresie od lutego 2004 r. do końca sierpnia 2004 r. w W. oraz innych miejscach, działając w krótkich odstępach czasu i w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, wspólnie i w porozumieniu z Markiem D., w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, udzielił odpowiadającemu w odrębnym postępowaniu funkcjonariuszowi publicznemu, posłowi na Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, będącemu Przewodniczącym Sejmowej Komisji (...), w związku z pełnieniem tej funkcji korzyści osobistych i majątkowych z przeznaczeniem dla niego oraz innych związanych z nim osób, znacznej wartości, o wartości łącznej 242.889,33 zł. (dwustu czterdziestu dwóch tysięcy osiemset osiemdziesięciu dziewięciu złotych, 33 groszy) w postaci:

- kwoty łącznej 150.000 (stu pięćdziesięciu tysięcy) zł.,
- prawa użytkowania w okresie od 19 marca 2004 r. do 31 maja 2004 r., samochodu marki Mercedes Benz model S 500 L 4 M numer rejestracyjny (...) rok produkcji 2003 numer nadwozia (...), numer silnika (...), wartości 458.301,67 zł. (czterysta pięćdziesiąt osiem tysięcy trzysta jeden złotych sześćdziesiąt siedem groszy) oraz pokrywania kosztów paliwa, parkowania tego pojazdu, mycia i zakupu środków czystości przez czas użytkowania, które wynosiły łącznie 10.911,52 zł. (dziesięć tysięcy dziewięćset jedenaście złotych, pięćdziesiąt dwa grosze), równowartości wynagrodzenia pobranego w tej spółce przez zatrudnionego tam na jego żądanie w okresie od 1 kwietnia 2004 r. do 1 lipca 2004

roku kierowcę, w kwocie łącznej nie mniejszej niż 8.445,18 zł. (osiem tysięcy czterysta czterdzieści pięć złotych, osiemnaście groszy) brutto, przyznanego temu kierowcy prawa użytkownika telefonu komórkowego o numerze (...), zarejestrowanego na „(...)” spółka z o. o. z siedzibą w W. i opłacania kosztów prowadzonych z tego telefonu rozmów wynoszących nie mniej niż 698,24 zł. (sześćset dziewięćdziesiąt osiem złotych, dwadzieścia cztery grosze),

- prawa użytkownika telefonu komórkowego o numerze (...)zarejestrowanego na „(...)” sp. z o. o. z siedzibą w W. i opłacania kosztów prowadzonych z tego telefonu rozmów, których wartość wynosiła 2.831,59 zł. (dwa tysiące osiemset trzydzieści jeden złotych, pięćdziesiąt dziewięć groszy),

- sukni wartości 3.400 (trzy tysiące czterysta) zł.,

- złotego zegarka męskiego marki Franek Muller model Sunset wartości 22.000 (dwadzieścia dwa tysiące) franków szwajcarskich, co stanowiło równowartość kwoty 66.602,80 zł. (sześćdziesiąt sześć tysięcy sześćset dwa złote i osiemdziesiąt groszy),

a także obiecał temuż posłowi udzielenie korzyści osobistej w postaci zorganizowania profesjonalnej obsługi kontaktów urzędującego Ministra (...) ze środkami masowego komunikowania się, przy czym powyższych korzyści udzielił i obiecał udzielić w zamian za zachowanie stanowiące naruszenie przez posła praw i obowiązków wynikających z przepisów ustawy z dnia 9 maja 1996 r., o wykonywaniu mandatu posła i senatora (Dz. U z 2003 r., Nr 221 poz. 2199), określonych w art. 14,16,19,20 w związku z art. 1 i 2 powołanej ustawy, polegające na wykonywaniu na rzecz Marka D. i Krzysztofa P. niezgodnych z prawem działań związanych z procesem sprzedaży i prywatyzacji majątku Skarbu Państwa, a w szczególności:

- udzieleniu pomocy w sfinalizowaniu transakcji sprzedaży akcji Skarbu Państwa w Spółce Akcyjnej (...) koncernowi (...),

- doprowadzeniu do unieważnienia trwającej procedury przetargowej dotyczącej tzw. Grupy (...), a w konsekwencji wdrożenia nowej,

- złożeniu deklaracji wdrożenia na żądanie Marka D. i Krzysztofa P. państwowych procedur kontrolnych w odniesieniu do przebiegu procesu sprzedaży H. spółka z o. o. w celu udzielenia im pomocy w załatwieniu ich interesów w tym przedsięwzięciu,

- oraz podejmowaniu na rzecz tegoż Marka D. i Krzysztofa P., jak i podmiotów z nimi powiązanych, działań polegających na wspieraniu realizowanych przez nich przedsięwzięć gospodarczych, czym wyczerpał znamiona czynu z art. 229 § 3 i 4 k.k. w zw. z art. 12 k.k. i za to, na podstawie art. 229 § 4 k.k. i 33 § 2 k.k. wymierzył mu karę 2 (dwóch) lat oraz 10 (dziesięciu) miesięcy pozbawienia wolności i grzywnę w wysokości 150 (stu pięćdziesięciu) stawek dziennych po 350 (trzysta pięćdziesiąt) złotych;

Na podstawie art. 63 § 1 k.k. na poczet orzeczonych kar pozbawienia wolności zaliczył oskarżonemu Markowi D. okres tymczasowego aresztowania od dnia 26 września 2004 r. do dnia 9 listopada 2007 r., zaś oskarżonemu Krzysztofowi P. od dnia 26 września 2004 r. do dnia 5 stycznia 2007 r.

Apelacje od tego wyroku wnieśli obrońcy obu oskarżonych.

Obrońca oskarżonego M. D. zaskarżył wyrok w całości i zarzucił mu:

„I. obrazę przepisów prawa materialnego, która miała istotny wpływ na treść orzeczenia, a mianowicie:

- art. 229 § 6 k.k. poprzez jego niezastosowanie, w sytuacji, gdy to Marek D. zawiadomił Prokuraturę o fakcie popełnienia przestępstwa i podał istotne okoliczności sprawy, nie-

znane organom ścigania, tak, że bez jego wiedzy i woli nie doszłoby w niniejszej sprawie do wszczęcia postępowania, co w konsekwencji skutkować winno umorzeniem postępowania na podstawie art. 17 § 1 pkt 4 k.p.k. tj., wobec faktu, iż sprawca nie podlega karze;

II. Sąd meriti dopuścił się również rażącej obrazę przepisów postępowania

karnego, która miała istotny wpływ na treść orzeczenia, a mianowicie:

1. *art. 17 § 1 pkt 4 k.p.k. w zw. z art. 229 § 6 k.k. poprzez nieumorzenie postępowania karnego przeciwko Markowi D., w sytuacji gdy z materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie wynika, iż nie podlega on karze;*
2. *art. 4 k.p.k. w zw. z art. 167 k.p.k. poprzez nieuwzględnienie i niezbadanie okoliczności, przemawiających na korzyść oskarżonego Marka D., takich jak:*
  - *nie dołączono do akt sprawy kopii materiałów śledztwa Prokuratury Apelacyjnej w K. o sygn. akt (...), prowadzonego w sprawie utrudniania przez funkcjonariuszy ABW postępowania karnego przeciwko Markowi D.;*
  - *nie ustalono i nie przesłuchano w charakterze świadków funkcjonariuszy ABW, którzy odbywali w czerwcu i lipcu 2005 r. rozmowy z Markiem D., na okoliczność posiadania przez ABW kopii dokumentu gwarancji na kwotę 3 milionów USD, żadanego od Marka D. przez Andrzeja P. w imieniu (...) w 2003 r.;*
  - *nie ustalono i nie przesłuchano w charakterze świadków wyżej wskazanych oficerów ABW na okoliczność wypowiedzianych przez tych funkcjonariuszy informacji, iż sprawa prowadzona pod sygn. akt (...) ma charakter pozorny i służy wyłącznie do przetrzymywania Marka D. w areszcie śledczym;*
  - *nie przesłuchano w charakterze świadka Romana G., członka Sejmowej Komisji (...) i innych członków Komisji na okoliczność przyczynienia się przez Marka D. do rozstrzygnięcia istotnych zagadnień, jakie rozpoznawała ta komisja oraz nie ustalono, czy przekazał on komisji informacje dot. korupcyjnych działań funkcjonariuszy publicznych;*
    - *nie zwrócono się do Sejmu RP o nadesłanie do niniejszej sprawy uwierzytelnionej kopii opinii z dnia 26.04.2005 r., uchylonej przez Sejmową Komisję (...), w kwestii wiedzy przekazanej tej komisji przez Marka D. na okoliczność jak wyżej;*
    - *nie zwrócono się do Sejmu RP o nadesłanie do niniejszej sprawy protokołów pełnej treści zeznań złożonych przez Marka D. przed Sejmową Komisją (...) na okoliczność jak wyżej;*
  - *nie przeprowadzono oględzin akt spraw (...), przeprowadzonych przez Prokuraturę Apelacyjną w K. i nie włączono do materiału dowodowego protokołów tych oględzin, na okoliczność ujawnienia przez Marka D. nieznanymi do tej pory organom ścigania wszystkich istotnych okoliczności popełnienia przestępstwa, będącego przedmiotem niniejszego postępowania;*
  - *nie przeprowadzono oględzin akt spraw (...) prowadzonej przez Prokuraturę Apelacyjną w K. i nie włączono do materiału dowodowego protokołów tych oględzin na okoliczność jak wyżej;*
  - *nie zasięgnięto pisemnej informacji z ówczesnej Prokuratury Krajowej (obecnie Prokuratury Generalnej), o sprawach prowadzonych z zawiadomień i przy pomocy Marka D. na temat doniosłości zeznań Marka D. dla prowadzonych spraw i nie włączono tych opinii do materiałów postępowania na okoliczność jak wyżej;*
  - *nie dołączono do akt sprawy pełnej treści rozmów w postaci notatek urzędowych, jakie Marek D. prowadził z funkcjonariuszami ABW w pomieszczeniach Delegatury ABW w Ł., w dniach 16.06.2005 r., 23.06.2005 r., 20.06.2005 r., 04.05.2005 r., 14.07.2005 r., 21.07.2005 r., na okoliczność jak wyżej;*

- nie dopuszczono dowodu z kompletu odezwo kierowanych do Konwencji Helweckiej o uzyskanie pomocy prawnej wraz z korespondencją prowadzoną w tym przedmiocie na okoliczność jak wyżej;
  - nie dopuszczono dowodu z kopii protokołów przesłuchania Marka D. w charakterze świadka w sprawach (...),(...),(...),(...),(...) Prokuratury Apelacyjnej w K. oraz (...)Prokuratury Okręgowej w K., a także (...)Prokuratury Apelacyjnej w B. na okoliczność jak wyżej;
  - nie dopuszczono dowodu z kompletu materiałów dokumentujących przebieg prywatyzacji (...) na okoliczność, że informacje przekazywane przez Andrzeja P. nie miały znaczenia dla procesu prywatyzacji, albowiem były powszechnie dostępne w domenie publicznej oraz na okoliczność wiarygodności wyjaśnień złożonych przez Marka D.;
  - nie dokonanie oględzin „księgi wejść-wyjść” do Ministerstwa (...), na okoliczność sprawozdania, jak często Marek D. przebywał w Ministerstwie (...) i czy czerpał jakiekolwiek informacje o prywatyzacji (...) z tej instytucji;
  - nie uzyskano z Ministerstwa (...) informacji dotyczących procedur kontroli państwowej, stosowanych w procesach prywatyzacyjnych, procedur kontrolnych wszczętych w procesie prywatyzacji (...), wskazania osób odpowiedzialnych za przygotowanie tychże procedur, przesłuchania tych osób;
  - nie włączono do materiału dowodowego materiałów procesowych dokumentujących działania Prokuratury w celu wyjaśnienia wątku tzw. „grupy łódzkiej”;
  - nie dopuszczono dowodu z zeznań Prokurator (...), na okoliczność ustalenia, czy uprzedzono Marka D. o treści art. 229 § 6 k.k. i informowano go, że w razie ujawnienia informacji nieznanymi organom ścigania śledztwo zostanie umorzone;
3. art. 5 § 2 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k. poprzez całkowite pominięcie zasady rozstrzygania nie dających się usunąć wątpliwości na korzyść oskarżonego, w sytuacji gdy z uzasadnienia Sądu wynika, że Sąd dał tylko wiarę informacjom Marka D. o czynach penalizowanych, natomiast w innym zakresie nie dał takiej wiary. Nie wskazał jakimi metodami i na podstawie jakich dowodów doszedł do takich wniosków i z tych powodów takie rozumowanie Sądu powinno prowadzić do uniewinnienia Marka D. od zarzucanych mu czynów, gdyż cały materiał dowodowy opiera się tylko na wyjaśnieniach oskarżonego, którym Sąd w znacznej części odbiera przymiot wiarygodności, czym dopuścił się naruszenia zasady swobodnej oceny dowodów, wbrew zasadom logiki;
4. art. 5 § 2 k.p.k. poprzez całkowite pominięcie zasady rozstrzygania nie dających się usunąć wątpliwości na korzyść oskarżonego, co doprowadziło do niezasadnego przyjęcia, iż nie wiadomo jakimi metodami Sąd doszedł do wniosku o winie oskarżonego, podczas gdy materiał dowodowy zgromadzony w przedmiotowej sprawie uzasadnia zastosowanie regulacji prawnej jedynie z art. 229 § 6 k.k. wobec Marka D., co w konsekwencji winno, zdaniem obrony, skutkować na podstawie art. 17 § 1 pkt 4 k.p.k. umorzeniem postępowania karnego już na etapie postępowania przygotowawczego z uwagi na fakt, iż sprawca nie podlega karze;
5. art. 9 § 1 k.p.k. w zw. z art. 167 k.p.k. w zw. art. 366 § 1 k.p.k. przez niewystąpienie z urzędu do Sejmu RP z wnioskiem o udzielenie informacji, czy Andrzej P. zgłosił i zarejestrował w rejestrze korzyści majątkowych, fakt że użytkował samochód należący do firmy „(...)” Sp. z o.o.;
6. art. 9 § 1 k.p.k. w zw. z art 167 k.p.k. w zw. art. 366 § 1 k.p.k. przez niewystąpienie z urzędu do Sejmu RP z zapytaniem, czy w okresie objętym zarzutem Markowi D., jacykolwiek inni posłowie użytkowali pojazdy należące do jakichkolwiek firm, podmiotów gospodarczych, jeżeli tak, to czy ówczesny Marszałek Sejmu występował do Prokuratury z zawiadomieniem o popełnieniu przestępstwa. Jeżeli tak, to czy toczyły się postępowania karne w tym przedmiocie;

7. art. 7 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k., wyrażającą się w nieprawidłowej ocenie zebranych dowodów, dokonanej w sposób dowolny, z przekroczeniem zasad prawidłowego rozumowania oraz wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego, co doprowadziło do błędnego przyjęcia, bez żadnych dowodów, iż Marek D. dopuścił się zarzucanych mu czynów, poprzez:

- nie danie wiary wyjaśnieniom oskarżonego, podczas gdy wersja przez niego prezentowana ma odzwierciedlenie i koresponduje ze zgromadzonym materiałem dowodowym, zwłaszcza, że w tej sprawie skierowano akt oskarżenia przeciwko Andrzejowi P., który w całym postępowaniu odmawiał składania wyjaśnień, a jego tzn. Marka D. skazano na podstawie swoich „niewiarygodnych wyjaśnień”;

- błędne i niczym nieuzasadnione przyjęcie, iż zeznania złożone przez świadków w niniejszym postępowaniu miały znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy, w sytuacji kiedy ani jedna osoba zeznająca w tej sprawie nie miała żadnej wiedzy na temat przedmiotu niniejszego postępowania. Wszyscy świadkowie (oprócz pracowników) zeznali, że znają Marka D. jedynie z mass mediów;

8. art. 238 § 4 k.p.k. poprzez błędne przyjęcie w niniejszej sprawie, iż wniosek o zarządzenie zniszczenia zapisów z kontroli operacyjnej zostanie rozpatrzony po zapadnięciu prawomocnego rozstrzygnięcia, w sytuacji gdy zgodnie z przepisami kodeksu postępowania karnego (art. 237a k.p.k.) treść zapisów z kontroli operacyjnej nie może stanowić dowodu i w związku z tym, winny one być zniszczone po zakończeniu postępowania przygotowawczego, a z uwagi na zmianę przepisów, i fakt że sprawa już zawisła przed Sądem niezwłocznie po ustaleniu, że brak jest zgody na stosowanie takiej kontroli;

9. art. 424 § 1 pkt 1 i pkt 2 k.p.k. przez wadliwe sporządzenie uzasadnienia wyroku, przejawiające się w niewykazaniu w żaden sposób przez Sąd Rejonowy na podstawie, jakich w ogóle dowodów, oprócz streszczonych zeznań świadków, którzy nic nie wnoszą do sprawy, uznano, że Marek D. dopuścił się przestępstwa przyjęcia korzyści majątkowych i na jakich faktach i dowodach Sąd oparł wyrok, uznając, że Marek D. nie ujawnił w postępowaniu istotnych okoliczności sprawy. Sąd stwierdził, iż wyjaśnienia oskarżonych w niniejszej sprawie nie zasługują na danie im wiary tylko z uwagi na fakt, iż w ostatnich wyjaśnieniach odwołali swe poprzednie stwierdzenia, dotyczące celu w jakim udzielali korzyści majątkowych Andrzejowi P. Sąd nie odniósł się w żaden sposób do znaczenia wszystkich poprzednich wyjaśnień złożonych w postępowaniu przygotowawczym przez oskarżonych. Obrona wykazywała szereg dowodów na potwierdzenie, iż Marek D. ujawnił informacje nieznanne wcześniej organom ścigania, jednakże Sąd nie dopuścił tych dowodów w sprawie;

10. art. 424 § 1 pkt 1 i pkt 2 k.p.k. przez wadliwe sporządzenie uzasadnienia wyroku, przejawiające się w tym, iż Sąd w żadnej mierze nie odniósł się do protokołu przesłuchania w charakterze podejrzanego Marka D. z dnia 16 grudnia 2004 r., w którym Prokuratura w Ł. informowała go o tym, że jeżeli ujawni istotne okoliczności sprawy to nie będzie on podlegał karze zgodnie z treścią art. 229 § 6 k.k.”

Podnosząc te zarzuty skarżący na podstawie art. 414 § 1 k.p.k., 437 § 2 k.p.k. i art. 17 § 1 pkt 4 k.p.k. w zw. z 229 § 6 k.k. wniósł o umorzenie postępowania karnego w niniejszej sprawie w stosunku do Marka D., a na wypadek gdyby Sąd nie podzielił zapatrywania prawnego obrony, jak to ujął „z daleko idącej ostrożności procesowej w celu konwalidowania uchybień procesowych”, wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Obronca oskarżonego Krzysztofa P. zarzucił wyrokowi:

„1. naruszenie prawa materialnego, a mianowicie art. 60 § 3 k.k. wobec jego niezastosowania w stosunku do Krzysztofa Macieja P. mimo istnienia ku temu podstaw faktycznych i prawnych,

2. naruszenia art. 7 i art. 424 § 1 pkt 1 k.p.k. poprzez dokonanie dowolnej, a nie swobodnej oceny dowodu z wyjaśnień oskarżonego w przedmiocie użyczenia (prawa użytkownika) samochodu marki Mercedes Benz posłowi na Sejm, zakupu sukni oraz przekazania złotego zegarka marki Franc Muller temuż posłowi, a nadto udzielenia mu innych korzyści osobistych i majątkowych poprzez podejmowanie przez niego na rzecz Krzysztofa Macieja P. jak i podmiotów z nim powiązanych, polegających na wspieraniu realizowanych przez niego przedsięwzięć gospodarczych, a w konsekwencji sporządzenia uzasadnienia wyroku bez uznania dowodu przeciwnego w postaci wyjaśnień tegoż oskarżonego odnośnie okoliczności wskazanych wyżej.”

Podnosząc te zarzuty skarżący wnosił o zmianę wyroku poprzez zastosowanie art. 60 § 3 k.k. w zw. z art. 61 § 1 k.k. i odstąpienie od wymierzenia kary, ewentualnie o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Po rozpoznaniu obu tych apelacji Sąd Okręgowy w Ł. wyrokiem z dnia 10 września 2013 r. sygn. akt (...) utrzymał w mocy zaskarżony wyrok uznając apelacje za oczywiście bezzasadne.

Kasacje od tego wyroku wnieśli obrońcy skazanych.

Obrońca skazanego M. D. zaskarżając wyrok w całości zarzucił mu rażące naruszenie prawa, mające istotny wpływ na treść wyroku polegające na:

„1. rażącej obrazie prawa procesowego a to art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 436 k.p.k. i 457 § 3 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k., wyrażające się w niedostatecznym rozważeniu zarzutów i wniosków apelacji poprzez zastosowanie ogólnikowych sformułowań i stwierdzeń bez rzeczywistego pokrycia w realiach sprawy, naruszenia obowiązku przedstawienia rzeczowej argumentacji, z której powinno jasno wynikać, dlaczego poszczególne zarzuty i zaprezentowana na ich poparcie linia argumentacyjna, zostały ocenione, jako niezasadne, z przywołaniem konkretnych ustaleń lub ocen, poglądów prawnych, czy argumentów natury logicznej, a w szczególności:

- szerokim rozważeniu zarzutu niezastosowania art. 60 § 3 kk, podczas gdy nie został on w ogóle podniesiony w apelacji obrońcy Marka D., w której jedynym zarzutem z zakresu obrazu przepisów prawa materialnego był zarzut niezastosowania art. 229 § 6 kk,

- niedostatecznym rozważeniu zarzutu apelacji podniesionego w pkt 2 dot. naruszenia art. 4 kpk w zw. z art. 167 kk, a które sąd odwoławczy potraktował, jako próbę wykazania, że oskarżony zasługuje na dobrodziejstwo art. 229 § 6 kk, a zatem przesunął zarzut braku ustaleń na płaszczyznę oceny ustaleń faktycznych, jak też błędną interpretację zarzutów apelacji w pkt 3 i 7 zaliczając ten zarzut do kwestionowania sprawstwa i winy, podczas gdy w istocie jest to zarzut wewnętrznej sprzeczności ustaleń w zakresie oceny wiarygodności wyjaśnień oskarżonego,

- uchyleniu się od obowiązku rozważenia wszystkich zarzutów apelacji i całkowitym pominięciu zarzutu opisanego w pkt 4 apelacji,

2. rażącą obrazę prawa materialnego a to art. 60 § 3 kk poprzez wyrażenie błędnego zaopatrywania, że przepis ten nie miał zastosowania w odniesieniu również do Marka D., akceptując całkowite pominięcie w wyroku sądu I instancji zachowania oskarżonego, które uzasadniało zastosowanie tej instytucji, w szczególności: ujawnienie czynów całkowicie nieznanymi organom ścigania oraz pomoc organom ścigania przez dobrowolną współpracę wyrażająca się w udostępnieniu hasła do komputera osobistego, wskazanie numerów kont bankowych i wyrażenie zgody na dostęp do historii rachunków w (...) w Z. i L., udostępnienie notesów i dokumentów m.in. dotyczących firm działających poza granicami Polski, osobiste otwarcie sejfów w domu w A., wskazanie miejsca przechowywania dokumentów, udostępnienie szyfrów sejfów itp.

3. rażąco obrazę prawa materialnego a to art. 229 § 6 kk poprzez przyjęcie, że po wszczęciu postępowania karnego, w którym organy ścigania nie mają jakiegokolwiek wiedzy procesowej, ujawnienie wszystkich czynów korupcyjnych popełnionych w warunkach art. 229 kk nie może prowadzić do zastosowania klauzuli niepodlegania karze określonej w tym przepisie.”

Autor kasacji wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Ł.

Pismo procesowe nazwane uzupełnieniem uzasadnienia kasacji obrońcy adw. (...) wniósł drugi z obrońców skazanego M. D., adw. (...), a swoje uzupełnienie odnosił do zarzutów z pkt 1 i 3 petitum kasacji.

Obrońca skazanego M. P. zaskarżył wyrok w całości i zarzucił mu rażące i mające wpływ na jego treść naruszenie prawa materialnego, a mianowicie: „art. 60 § 3 k.k. wobec jego niezastosowania w stosunku do Krzysztofa P., mimo że z treści zebranego w sprawie materiału dowodowego wynika w sposób nie budzący wątpliwości, iż zaistniały ku temu zarówno okoliczności faktyczne jak i prawne.”

Podnosząc ten zarzut skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Ł.

W pisemnym stanowisku co do obu kasacji prokurator Prokuratury Apelacyjnej w K. wniósł o ich oddalenie jako oczywiście bezzasadnych.

Do stanowiska tego przyłączył się prokurator Prokuratury Generalnej w trakcie rozprawy kasacyjnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Z wniesionych nadzwyczajnych środków zaskarżenia tylko kasacja obrońcy skazanego M. D. okazała się zasadna i to wyłącznie w zakresie zarzutu rażącej obrazę przepisu art. 229 § 6 k.k. (zarzut w pkt 3 kasacji). Zarzut kasacji obrońcy skazanego M. P. okazał się zupełnie chybiony, co skutkowało oddaleniem tej kasacji jako oczywiście bezzasadnej. (...)

Po wyjaśnieniu z jakich powodów kasacja obrońcy skazanego M. P. oraz zarzuty ujęte w pkt 1 i 2 kasacji obrońcy skazanego M. D. są chybione, wskazać należy z jakich powodów Sąd Najwyższy stwierdził zasadność zarzutu rażącego naruszenia prawa materialnego, tj. art. 229 § 6 k.k. W pierwszej kolejności trzeba wskazać, że w realiach sprawy skarżący trafnie skonstruował od strony formalnej zarzut, choć to przecież już sąd I instancji nie zastosował przepisu art. 229 § 6 k.k. Rzecz jednak w tym, że przeszkody w zastosowaniu klauzuli bezkarności zawartej w tym przepisie sąd I instancji upatrywał w tym, iż nie został przez oskarżonego spełniony warunek „ujawnienia” wszystkich istotnych okoliczności przestępstwa. Z uzasadnienia wyroku tego Sądu wynika w sposób jednoznaczny, że warunek ten został przez ten sąd zinterpretowany w sposób tożsamy, jak jest rozumiany na gruncie przepisu art. 60 § 3 k.k. W ocenie tego sądu do skorzystania z klauzuli bezkarności z art. 229 § 6 k.k. wymagane jest: „...ujawnienie wszystkich nieznanych (...) okoliczności popełnienia przestępstwa, niepozorowanie i niedozowanie ujawnienia informacji, szczerść relacji...” a także procesowa postawa ujawniającego, który nie może zmieniać treści wyjaśnień w zakresie tych okoliczności, po tym jak ujawnił te okoliczności (str. 47 uzasadnienia wyroku). W apelacji taki sposób interpretacji tej przesłanki warunkującej zastosowanie klauzuli z art. 229 § 6 k.k. był kwestionowany zarzutem obrazę prawa materialnego (zarzut w pkt 1) i choć sama treść tego zarzutu nie ujmowała in concreto kwestii wadliwego postrzegania tzw. lojalności procesowej osoby, która ujawniła istotne okoliczności przestępstwa, to już uzasadnienie apelacji wyraźnie wskazywało na to, iż dla skorzystania sprawcy przestępstwa korupcji czynnej z przepisu art. 229 § 6 k.k. nie jest wymagane zachowanie przez cały czas postępowania karnego

lojalności procesowej, pojmowanej jako niezmienność relacji w zakresie podawanych okoliczności – zwłaszcza w aspekcie motywacji zachowania (str. 10-11). Podkreślić należy w tym miejscu jeszcze i to, że sąd I instancji przed wyrażeniem takiego zapatrywania prawnego ustalił, iż podstawą wszczęcia postępowania w tej sprawie był materiał uzyskany w drodze podsłuchów telefonicznych, który nie może zostać wykorzystany jako dowód, jako że nie uzyskano zgody sądu na rejestrowanie rozmów, albowiem wydana zgoda nie dotyczyła czynu będącego przedmiotem tego postępowania (str. 47 uzasadnienia). Co jest również istotne, nie wskazano przy tym, aby w sytuacji, gdy stawiano zarzuty oskarżonemu M. D. oraz K. P. istniały materiały mające charakter procesowy, dające wiedzę o przyjęciu korzyści majątkowej, a zatem o popełnieniu przestępstwa korupcji biernej przez A. P. Ustalenia te nie zostały zakwestionowane w toku postępowania (brak apelacji na niekorzyść), co w połączeniu z przesunięciem przeszkody do stosowania klauzuli bezkarności na element „ujawnienia”, a nie na poprzedzający go w stylizacji językowej element „zawiadomienia” może uprawniać do postawienia tezy, że sąd ten przyjął, iż M. D. „zawiadomił” właściwy organ o przyjęciu korzyści majątkowej lub osobistej przez sprawcę przestępstwa korupcji biernej, skoro uznał, z jednej strony, iż wobec nieuzyskania tzw. zgody następczej podsłuch nie może stanowić dowodu uzasadniającego wiedzę organów o przestępstwie w rozumieniu przepisu art. 229 § 6 k.k., a z drugiej, nie wskazał, aby istniały jakieś inne dowody dające tym organom wiedzę o tym przestępstwie (zob. str. 48 uzasadnienia wyroku). Odnosząc się do tego zarzutu apelacji sąd ad quem podniósł, że zastosowanie klauzuli bezkarności z art. 229 § 6 k.k. jest uzależnione „od złożenia przez sprawcę przestępstwa stosownego zawiadomienia organów ścigania” (str. 29 maszynopisu uzasadnienia). Dalej zaś wywiódł, że ten warunek wstępny nie został spełniony, albowiem, cyt.: „...pierwsze informacje dotyczące własnej działalności przestępczej, które M. D. przekazał organom ścigania miały miejsce, gdy występował on już w procesowej roli podejrzanego” (str. 30 uzasadnienia). Ten – przyznać trzeba dość skromny w sferze argumentacyjnej – wywód co do niemożności zastosowania klauzuli bezkarności z art. 229 § 6 k.k., został zakończony uwagą, iż oskarżony nie spełnił warunku „aktywnej postawy” procesowej przejawiającej się złożeniem zawiadomienia w sprawie. Przytoczenie tej argumentacji dowodzi w sposób jasny, że sąd II instancji ustosunkowując się do zarzutu apelacji posłużył się dla wykazania jego nietrafności innym elementem niż ten, który został użyty przez sąd meriti. W tym układzie autor kasacji miał podstawę do postawienia zarzutu naruszenia właśnie przez sąd odwoławczy przepisu art. 229 § 6 k.k., skoro kwestionował wypowiedziany przez ten sąd nowy, „autorski” pogląd prawny.

Odnosząc się do tego zarzutu na wstępie podkreślić należy, że przepis art. 229 § 6 k.k. określa dla sprawcy przestępstwa korupcji czynnej (lub: łapówkarstwa czynnego - art. 229 §1-5 k.k.) warunki jego bezkarności w postaci:

a/ przyjęcia korzyści majątkowej lub osobistej albo ich obietnicy przez osobę pełniącą funkcję publiczną;

b/ zawiadomienia przez sprawcę organu powołanego do ścigania przestępstw o przyjęciu tej korzyści lub obietnicy, zanim organ ten się o fakcie przestępstwa dowiedział;

c/ ujawnienia wszystkich istotnych okoliczności przestępstwa.

Już na wstępie podkreślić należy, że stylizacja przepisu art. 229 § 6 k.k. w zakresie wskazanych powyżej warunków bezkarności sprawcy wywołuje rozbieżności w doktrynie i piśmiennictwie na tle tego, czy warunek wskazany pod lit. c ma być spełniony jednocześnie z zawiadomieniem, czy też w tym zakresie nie musi być zbieżności czasowej. Kwestia ta zostanie rozwinięta w dalszej części uzasadnienia, albowiem ma ona znaczenie również dla prawidłowego wystowienia tego, jaki charakter winno mieć zawiadomienie.

Na początek rozważyć należy to, czy rację ma sąd odwoławczy interpretując w taki sposób jak to uczynił warunek „zawiadomienia”.

Niewątpliwie przepis art. 229 § 6 k.k. określający niekaralność sprawcy przestępstwa łapownictwa czynnego (czynnej korupcji) jest przepisem prawa karnego, który ma wyjątkowy charakter. Pozwala on bowiem przy spełnieniu warunków w nim określonych na bezkarność sprawcy przestępstwa łapownictwa czynnego, a więc na przyznanie „dobrodziejstwa” niekaralności za zachowanie, które wyczerpuje znamiona przestępstwa z art. 229 § 1-5 k.k. Przypomnieć należy, że celem tej regulacji, wprowadzonej w życie ustawą z dnia 13 czerwca 2003 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 111, poz. 1061), było umożliwienie sprawniejszej walki z korupcją osób pełniących funkcje publiczne, poprzez przerwanie solidarności uczestników korupcji, o ile sprawcy przestępstwa korupcji czynnej zdecydują się na współpracę z organami ścigania na warunkach określonych w tym przepisie (por. M. Mozgawa [red.] M. Budyn–Kulik, P. Kozłowska-Kalisz, M. Kulik, Kodeks karny. Komentarz, SIP Lex 2014, teza 14 do art. 229 k.k.; R. A. Stefański, *Przestępstwo czynnej płatnej protekcji (art. 230a k.k.)*, Prok. i Pr. 2004, nr 5, s.16; P. Bachmał, *Uregulowania służące rozerwaniu solidarności uczestników koniecznych przestępstw korupcyjnych na przykładzie przepisów art. 229 § 6, art. 230a §3, art. 296a § 5 i art. 296b § 4 k.k.*, [w] *Prawo w działaniu 8. Sprawy karne*, red. A. Siemaszko, Warszawa 2010, s.168). Podkreśla się także słusznie, że regulacja ta została podyktowana względami praktycznymi oraz potrzebami organów procesowych w zakresie wykrywania i udawadniania przestępstw korupcyjnych, przy czym jej ostrze zostaje skierowane przeciwko sprawcy łapownictwa biernego, albowiem na osobie pełniącej funkcję publiczną ciąży obowiązek ochrony interesu publicznego (L. Tyszkiewicz, *O sposobach przeciwdziałania solidarności między biorącym i dającym łapówkę w obronie przed odpowiedzialnością karną*, Prok. i Pr. 2004, nr 11-12, s. 46-47). Zarówno wyjątkowość tej regulacji, stanowiącej wyłom od zasady odpowiedzialności karnej za popełnienie przestępstwa, jak i jej gwarancyjny charakter (przyznaje określone uprawnienie dla sprawcy przestępstwa po spełnieniu warunków wymienionych w tym przepisie) nakazują przeprowadzenie ścisłej wykładni tego przepisu (z uwzględnieniem reguły interpretacyjnej *exceptiones non sunt extendendae*) i tylko w sytuacji, gdyby końcowym efektem przeprowadzonego procesu odkodowania normy była wątpliwość co do zakresu stosowania, to należałoby stosować – dopuszczalną także na gruncie prawa materialnego karnego – regułę *in dubio pro reo* (L. Morawski, *Zasady wykładni prawa*, Toruń 2006, s. 156-157). Zważywszy na to, że w procesie ustalania treści normy prawnej zawartej w przepisie prawa podstawową rolę pełni wykładnia językowa, co jest zrozumiałe zważywszy także na sposób budowania przepisów (por. § 6 oraz 7 i 8 ust.1 *Zasad techniki prawodawczej* – załącznik do rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 20 czerwca 2002 r. – Dz. U. Nr 100, poz. 908; dalej jako ZTP), poprawność poglądu przedstawionego przez sąd II instancji należy na wstępie poddać tej regule. Po oczywistym spostrzeżeniu, że w Kodeksie karnym nie zawarto definicji wyraźnej (legalnej) tych sformułowań, które zostały użyte do zbudowania warunku bezkarności, tj. „ujawnia wszystkie istotne okoliczności”, czy też „zawiadomił”, a także dostrzegając brak możliwości przyjęcia, iż pojęcia te mają ustalone znaczenie w języku prawniczym, należy wskazać, iż przepis art. 229 § 6 k.k. w sferze stylizacji językowej – w tej części, którą posłużył się sąd II instancji – zbudowany jest na zwrocie „sprawca zawiadomił o tym fakcie...”, a nie na zwrocie, w którym oparto by zdanie na rzeczowniku „zawiadomienie” np. złożył zawiadomienie, przekazał zawiadomienie. Czasownik „zawiadamiać” lub „zawiadomić” oznacza zaś udzielać komuś wiadomości, informacji o czymś, powiadomić kogoś (M. Szymczak [red.] *Słownik języka polskiego*, tom III, PWN, Warszawa 1981, s. 973; E. Sobol [red.] *Mały słownik języka polskiego*, Warszawa 1997, s. 1115). W kontekście języka powszechnego istotne jest zatem przekazanie określonej wiadomości, informacji o czymś, a nie to, aby informacja ta była zainicjowana (aktywna rola) przez denuncjatora. W przepisie art. 229 §

6 k.k. nie określono także formy, w jakiej ma nastąpić przekazanie informacji o fakcie przyjęcia korzyści majątkowej lub osobistej albo ich obietnicy przez osobę pełniącą funkcję publiczną. Nie wyłączono zatem i tego, że denuncjator może mieć status podejrzanego (tak – jak się wydaje – A. Zdanowska, *Bezkarność przekupstwa*, Prok. i Pr. 2010, nr 9, s. 85), choć w piśmiennictwie optuje się za tym, iż status ten może być tylko w innej sprawie (por. R. A. Stefański, *Bezkarność sprawcy przestępstwa korupcji czynnej w: W kręgu teorii i praktyki prawa karnego. Księga poświęcona pamięci Profesora Andrzeja Wąska*, Lublin 2005, s. 340; P. Bachmat, *op. cit.*, s. 177). Zastrzeżenia lokujące niemożność przyznania klauzuli bezkarności osobie, która składa wyjaśnienia we własnej sprawie, podejrzana o przestępstwo korupcji czynnej, wynikają tylko z tego, iż w takiej sytuacji organ ścigania, który przeprowadza taką czynność procesową (art. 313 § 1 k.p.k.) powinien mieć procesową wiedzę o popełnionym przestępstwie i o osobie, która je popełniła (A. Zdanowska, *op. cit.*, s. 95). W tym ujęciu „wyłączenie” klauzuli następuje z uwagi na posiadanie przez organ ścigania wiedzy o przestępstwie i jego sprawcy. Chodzi zatem o wniosek wynikający ze zwrotu: „zanim organ ten o nim się dowiedział”. Wypowiadając taki pogląd sąd II instancji winien zatem skontrolować ten aspekt normatywny przepisu art. 229 § 6 k.k., czego nie uczynił.

Już chociażby z tych powodów pogląd wyrażony przez sąd II instancji odmawiający uznania za zawiadomienie wyjaśnień M. D. w układzie, gdy miał on status podejrzanego we własnej sprawie i w sytuacji, gdy nie istniał materiał procesowy wskazujący na wiedzę organów ścigania o przestępstwie korupcji, nie mógł zostać zaakceptowany, jako rażąco błędny.

Z uwagi na złożoność problematyki prawnej istniejącej w niniejszej sprawie, należy w sposób szerszy odnieść się zarówno do kwestii zawiadomienia, jak i do ujawnienia wszystkich istotnych okoliczności sprawy, a także do charakteru informacji, które musi posiadać organ ścigania, aby pozbawić sprawcę korupcji czynnej możliwości skorzystania z klauzuli bezkarności z art. 229 § 6 k.k.

W doktrynie i piśmiennictwie istnieje rozbieżność, czy złożenie zawiadomienia ma mieć charakter procesowy, czy też takiego charakteru mieć nie musi (co do tego, że winna to być czynność procesowa np.: J. Giezek [red.] *Kodeks karny. Część szczególna. Komentarz*, SIP Lex 2014, teza 17; A. Marek, *Kodeks karny. Komentarz*, SIP Lex 2010, teza 9; T. Chrustowski, *Prawne, kryminologiczne i kryminalistyczne aspekty łapówkarstwa*, Warszawa 1985, s. 119; B. Siudzińska – Dawid, *Bezkarność sprawcy przestępstwa łapownictwa czynnego jako instrument walki z korupcją*, WPP 2004, nr 1, s. 29 i nast.; A. Zdanowska, *op. cit.*, s. 84; odmiennie – np. P. Bachmat, *op. cit.*, s. 177-178; M. Mozgawa [red.], *Kodeks karny...*, teza 19; R. Góral, *Kodeks karny. Praktyczny komentarz*, Warszawa 2007, s. 385). Kierując się regułą *lege non distinguente nec nostrum est distinguere* można byłoby więc przyjąć, że denuncjator może zawiadomić organ ścigania o fakcie przyjęcia korzyści lub jej obietnicy w każdej formie, a więc np. w formie nieprocesowej (rozmowa telefoniczna, list, telegram, e-mail). Takie ujęcie formy zawiadomienia byłoby jednak niekorzystne dla denuncjatora. Otóż przepis art. 229 § 6 k.k. jednym z warunków skuteczności powołania się na klauzulę bezkarności czyni czas złożenia tego zawiadomienia. Sprawca łapówkarstwa czynnego musi zawiadomić organ ścigania zanim ten dowie się o przestępstwie (inną kwestią jest to co ujęto powyżej, tj. czy jednocześnie musi ujawnić wszystkie istotne okoliczności jego popełnienia – uw. SN). Gdyby ujmować wiedzę organu ścigania jako wiedzę nieprocesową, a więc tak jak w tej sprawie np. wiedzę operacyjną, czy też opartą na innych materiałach, które nie mogłyby zostać wykorzystane procesowo, to jasne się staje, iż denuncjator nie miałby żadnej gwarancji skorzystania z klauzuli bezkarności bez względu na to czy jednocześnie ujawniłby wszystkie istotne okoliczności przestępstwa, skoro organ mógłby podnieść praktycznie w każdej chwili istnienie wiedzy nieprocesowej, a więc takiej, co do której denuncjator nie mógłby

jej zweryfikować tak co do jej rzeczywistego istnienia, jak i co do prawdziwości (np. notatka urzędowa policjanta, gdzie źródłem wiedzy był informator). W tym kontekście trafnie wywodzi się, że denuncjator nie może liczyć na zastosowanie art. 229 § 6 k.k. wówczas, gdy organ ścigania ma już wiedzę procesową o przestępstwie (A. Barczak – Oplustil w: A. Zoll [red.] Kodeks karny. Część szczególna, Tom II, Warszawa 2013, s. 1184; R. A. Stefański, *Bezkarność ...*, s. 341, tenże: *Przestępstwo korupcji w sporcie profesjonalnym*, *Prok. i Pr.* 2004, nr 2, s. 69 oraz *Przestępstwo czynnej ...*, s. 17; A. Zdanowska, *op. cit.*, s. 84; B. Siudzińska-Dawid, *op. cit.*, s. 29 i nast.; R. Góral, *op. cit.*, s. 365; P. Pałka, *Z problematyki „czynnego żalu” w przestępstwie łapownictwa*, *WPP* 2004, nr 3, s. 92; tak też Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 7 września 2006 r., II KK 89/06, *Lex* nr 192982). Skoro konieczność zachowania reguł gwarancyjnych wymaga możliwości zweryfikowania procesowego statusu tej wiedzy, którą posiadał organ ścigania w sytuacji zawiadomienia o fakcie przyjęcia korzyści majątkowej lub osobistej albo ich obietnicy, to te same względy stoją za koniecznością zawiadomienia przez sprawcę przestępstwa łapówkarstwa czynnego w formie procesowej. W sytuacji bowiem, gdy organ ścigania ma wiedzę nieprocesową, to nie może jej wykorzystać do wszczęcia postępowania karnego przeciwko określonej osobie, a więc do przedstawienia zarzutu sprawcy przestępstwa łapówkarstwa biernego. Zawiadomienie mające procesowy charakter ukierunkowuje postępowanie na konkretną osobę, skoro denuncjator ma przekazać informacje o przyjęciu korzyści majątkowej lub osobistej (lub ich obietnicy), a także określić siebie jako osobę będącą sprawcą przestępstwa łapówkarstwa czynnego. Jeśli zawiadomienie to ma charakter nieprocesowy, to nie jest wówczas zrealizowany podstawowy cel tej instytucji. Organ ścigania musi bowiem podjąć inne czynności o charakterze procesowym, albowiem tylko takie mogą stanowić podstawę późniejszego postanowienia o przedstawieniu zarzutu i ukarania sprawcy korupcji biernej. Zawiadomienie w formie nieprocesowej jest więc niemożliwe do procesowego wykorzystania, ale – jak się wydaje – nie ma również charakteru wskazującego na wolę złamania solidarności przestępczej pomiędzy łapówkarzem czynnym i biernym. Zawiadomienie w takiej formie może również nosić z sobą dla denuncjatora niebezpieczeństwo pozbawienia go klauzuli z art. 229 § 6 k.k., w sytuacji, gdy to zawiadomienie zostanie nieprecyzyjnie czasowo określone (np. list tylko z datą), a to dlatego, iż może spowodować uzyskanie przez organ ścigania danych o tym przestępstwie w innej – procesowej formule (nawet tego samego dnia), by następnie w konsekwencji uznać, że warunek temporalny nie został spełniony. Z tego też powodu nawet zwolennicy poglądu, że zawiadomienie może być dokonane w formie nieprocesowej postulują, aby nadanie formy procesowej temu zawiadomieniu następowało niezwłocznie (np. P. Bachmał, *op. cit.*, s. 117).

Nadto, istnieje także dodatkowy ważki argument związany z drugim elementem tej klauzuli, tj. z „ujawnieniem wszystkich istotnych okoliczności przestępstwa”. Chodzi tu nie tylko o znaczenie tego zwrotu na gruncie reguły semantycznej, ale – co również istotne – wyniki uwzględnienia reguły składni (syntaktycznej) w odniesieniu do czasowników „zawiadamia” i „ujawnia”. Przepis art. 229 § 6 k.k. bowiem brzmi: „sprawca zawiadomił o tym fakcie (o fakcie przyjęcia korzyści lub jej obietnicy – uw. SN) organ powołany do ścigania przestępstw i ujawnił wszystkie istotne okoliczności przestępstwa, zanim organ ten o nim się dowiedział”. Nie może być wątpliwości, że „ujawnienie wszystkich istotnych okoliczności przestępstwa” zważywszy na kontekst znaczeniowy musi być rozumiane jako przekazanie przez sprawcę przestępstwa łapówkarstwa czynnego wszystkich znanych mu faktów związanych z popełnieniem tak przestępstwa własnego, jak i sprawcy przestępstwa łapownictwa biernego (podwójna denuncjacja), mających znaczenie dla rozstrzygnięcia w sprawie. Nie stanowi ujawnienia wszystkich istotnych okoliczności przestępstwa – podobnie jak na gruncie art. 60 § 3 k.k. – relacjonowanie tylko niektórych znanych faktów, co oznacza przecież zatajenie innych okoliczności, czy też wybiórcze ich prezentowanie (por. np. J. Giezek [red.] *Kodeks karny...*, teza 18; B. Siudzińska – Dawid, *op.*

cit., s. 29 i nast.; A. Marek, *Kodeks karny...*, teza 10; M. Mozgawa [red.], *Kodeks karny...*, teza 21; R. A. Stefański, *Bezkarność...*, s.342; P. Bachmat, *op. cit.*, s. 180). Posłużenie się w zdaniu powyżej przytoczonym spójnikiem „i” winno być odczytywane zgodnie z przyjętymi regułami składni języka polskiego (§ 7 ZTP). Do spójnika „i” stosowane są ogólne reguły języka polskiego, wzbogacone o stwierdzenia oparte na koncepcjach logicznych (A. Malinowski, *Redagowanie tekstu prawnego. Wybrane wskazania logiczno-językowe*, Warszawa 2008, s. 65). Warto zwrócić uwagę, że w konstrukcji sankcji karnej w przepisie prawa karnego litera „i” oznacza obligatoryjną kumulatywność (§79 ust.2 pkt 1 ZTP), zaś w języku polskim jest ona określona jako jeden ze spójników koniunkcji, który w regule nakazu odnoszonym do elementów składowych (zdań składowych) skutkuje koniecznością uznania, iż nakazane są wszystkie te działania, które są opisane w elementach składowych połączonych tym spójnikiem (A. Malinowski, *op. cit.*, s. 66 oraz s.110 - 111). Oba te zdania w konstrukcji stylistycznej poprzedzają zdanie rozpoczęte po przecinku spójnikiem „zanim”. Spójnik ten w języku polskim oznacza, iż to, o czym mowa w zdaniu rozpoczynającym się tym spójnikiem, jest późniejsze względem tego, o czym jest mowa w zdaniu poprzednim lub następnym (por. np. M. Szymczak [red.] *Słownik...*, s. 934; E. Sobol [red.] *Mały słownik...*, s. 115). Uwzględniając zatem te reguły składni trzeba stwierdzić, że dla uzyskania klauzuli bezkarności z art. 229 § 6 k.k. sprawca przestępstwa łapownictwa czynnego musi nie tylko zawiadomić organ powołany do ścigania przestępstw o fakcie przyjęcia przez osobę pełniącą funkcję publiczną korzyści majątkowej lub osobistej (lub obietnicy korzyści) ale jednocześnie z zawiadomieniem ujawnić wszystkie istotne okoliczności przestępstwa, zanim organ ten uzyska procesową wiedzę o przestępstwie. Pogląd o jednoczesności tych zachowań denuncjatora jest też wypowiedziany w doktrynie i piśmiennictwie (por. np. J. Giezek [red.] *Kodeks karny...*, teza 19; R. A. Stefański, *Bezkarność...*, s. 339; A. Zdanowska, *op. cit.*, s. 86-87; Z. Cwiągalski, *Ujawnienie przestępstwa na podstawie art. 229 § 6 k.k. a przyjęcie konstrukcji tzw. czynu ciągłego*, w: [red.] K. Krajewski, *Nauki penalne wobec problemów współczesnej przestępczości. Księga jubileuszowa z okazji 70. rocznicy urodzin Profesora Andrzeja Gabelle*, s. 26; odmiennie np. P. Bachmat, *op. cit.*, s.184). Ujawnienie wszystkich istotnych okoliczności przestępstwa z reguły zaś musi przybrać formę procesową (zawiadomienie o przestępstwie, także w formie przesłuchania w trybie art. 304 a k.p.k., przesłuchanie w charakterze świadka lub podejrzanego). Konieczność jednoczesowości tych czynności nasuwa się zatem w sposób oczywisty. Gdyby bowiem dopuszczać, że ujawnienia wszystkich istotnych okoliczności przestępstwa można dokonać później, to przecież już z samego faktu zawiadomienia złożonego w formie procesowej (np. skrótowe zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa – art. 304 k.p.k., przesłuchanie w charakterze świadka ograniczone tylko do ujawnienia przyjęcia korzyści majątkowej przez sprawcę przestępstwa korupcji biernej) organ ścigania posiadałby już wiedzę procesową o fakcie popełnienia przestępstwa, co z kolei wykluczałoby zastosowanie klauzuli bezkarności, albowiem warunek temporalny odnoszony jest do wiedzy o samym przestępstwie a nie jego okolicznościach.

Do odmiennych wniosków nie prowadzi także wynik wykładni funkcjonalnej. Jak już wskazano, celem wprowadzenie instytucji z art. 229 § 6 k.k. do Kodeksu karnego było zwiększenie skuteczności w ściganiu sprawców korupcji biernej będących osobami pełniącymi funkcje publiczne. W tym ujęciu nie jest zatem istotne jakimi pobudkami denuncjator się kierował przekazując informację o przyjęciu korzyści przez osobę pełniącą funkcję publiczną, ani też czy w ogóle swoim zawiadomieniem zainicjował postępowanie karne w tej sprawie, a także, jaki wówczas miał status procesowy (świadek, podejrzany). Istotne jest, aby uczynił to w formule umożliwiającej procesowe wykorzystanie tej informacji, a także by spełnił inne, omówione wyżej warunki. W tej sytuacji również i te argumenty uwarunkowane wynikami zastosowania reguły składni uzasadniają twierdzenie, że

zawiadomienie o przyjęciu korzyści lub jej obietnicy musi zostać dokonane przez denuncjatora w formie procesowej i taką formę miały wyjaśnienia M. D.

Mając na uwadze powyższe stwierdzić należy, że pogląd sądu odwoławczego co do niemożności uznania, aby M. D. składając wyjaśnienia w charakterze podejrzanego „we własnej” sprawie mógł „zawiadomić” organ ścigania w rozumieniu art. 229 § 6 k.k., rażąco narusza ten przepis prawa materialnego w realiach niniejszej sprawy.

Wskazano już wcześniej, że w piśmiennictwie nie kwestionuje się co do zasady tego, iż wymagane przepisem art. 229 § 6 k.k. zawiadomienie może zostać złożone także do protokołu przesłuchania w charakterze podejrzanego, choć zaznacza się z reguły, iż będą to wyjaśnienia w innej sprawie. Podnieść należy, że – zdaniem Sądu Najwyższego – nie ma żadnych racji normatywnych, aby wykluczyć możliwość „zawiadomienia” organu ścigania o fakcie przyjęcia korzyści majątkowej lub osobistej (lub ich obietnicy) przez osobę, która jest przesłuchiwana jako podejrzany pod zarzutem popełnienia przestępstwa łapówkarstwa czynnego z art. 229 §1 - 5 k.k., o ile w dacie tej czynności procesowej organ ścigania nie ma zgromadzonego w formie procesowej materiału wskazującego na zaistnienie tego przestępstwa.

Tymczasem właśnie to, że M. D. przekazał określone informacje w czasie przesłuchania w charakterze podejrzanego w tej właśnie sprawie stało na przeszkodzie – w ocenie sądu II instancji – przyjęcia klauzuli bezkarności. Rzecz jednak w tym, że stosownie do ustaleń sądu I instancji, których nie zakwestionowano, i które chronione są zakazem reformationis in peius, fakt postawienia M. D. zarzutu w dniu 27 września 2004 r. (ogłoszenie postanowienia) miał podstawy w materiałach, które nie miały wówczas charakteru procesowego (i takiego nigdy nie uzyskały). Tak więc od strony prawnej prokuratura nie posiadała w dacie przesłuchania M. D. w charakterze podejrzanego (co miało miejsce w dniu 27 września 2004 r. – k. 544 i nast.) materiałów w znaczeniu procesowym na zaistnienie przestępstwa łapownictwa czynnego, ani na postawienie mu zarzutu popełnienia tego przestępstwa. Zważywszy na to, że materiał pozwalający na przedstawienie zarzutów określonej osobie winien być procesowo udokumentowany (T. Grzegorzczak, Kodeks postępowania karnego. Tom I, 6. Wydanie, s. 1072), to trzeba stwierdzić, iż w niniejszej sprawie w dacie przedstawienia zarzutów materiał, który uzasadniał przeprowadzenie takiej czynności (art. 313 § 1 k.p.k.) nie mógł zostać wykorzystany przez organy ścigania, a zatem nie mógł także stanowić „wiedzy” o popełnionym przestępstwie w zakresie, w jakim obejmowało to postanowienie o przedstawieniu zarzutów. W konsekwencji, nie mógł skutkować wyłączeniem klauzuli bezkarności z art. 229 § 6 k.k. tylko z tego powodu, iż M. D. miał wówczas status procesowy podejrzanego. Konkludując te wywody stwierdzić należy, że fakt złożenia wyjaśnień w charakterze podejrzanego przez sprawcę przestępstwa łapownictwa czynnego, w których ujawnia on fakt przyjęcia korzyści majątkowej lub osobistej albo ich obietnicy przez osobę pełniącą funkcję publiczną, w sytuacji, gdy organ ścigania nie ma w dacie tej czynności procesowych informacji co do popełnienia tego przestępstwa, nie wyklucza tylko z tego powodu możliwości zastosowania klauzuli niekaralności z art. 229 § 6 k.k. Zastosowanie tej klauzuli jest możliwe po spełnieniu także innych warunków zawartych w tym przepisie. Okoliczności tej zupełnie nie rozważył sąd odwoławczy, co skutkowało wypowiedzeniem poglądu, który nie ma oparcia w treści przepisu art. 229 § 6 k.k. Jest to pogląd trafny w sytuacji, gdy organy ścigania w dacie przeprowadzenia czynności z art. 313 § 1 k.p.k. mają jakąkolwiek wiedzę o procesowym charakterze o popełnionym przestępstwie i jego sprawcach.

Zatem rację ma skarżący, że doszło w realiach niniejszej sprawy do rażącej obrazy przepisu art. 229 § 6 k.k., która to mogła mieć istotny wpływ na treść wyroku.

Podnieść w tym miejscu należy, że tylko w takim układzie, w którym niemożność zastosowania w niniejszej sprawie klauzuli bezkarności z art. 229 § 6 k.k. wynikałaby z prawi-

dłowego rozstrzygnięcia w tym zakresie przez sąd I instancji, można byłoby prowadzić rozważania co do potrzeby uchylecia zaskarżonego wyroku, albowiem wówczas można byłoby rozważać, czy rażąca obraza prawa przez sąd II instancji mogła mieć istotny wpływ na treść prawomocnego wyroku. Rzecz jednak w tym, że także wypowiedziany przez sąd a quo pogląd co do niemożności zastosowania przepisu art. 229 § 6 k.k. był – zdaniem Sądu Najwyższego orzekającego w tej sprawie – wadliwy i oparty na rażącym naruszeniu przepisu art. 229 § 6 k.k., ale w innym zakresie jego normowania. Nie można bowiem zgodzić się z poglądem co do zrównania normatywnego znaczenia pojęcia „ujawnia” na gruncie art. 60 § 3 k.k. i art. 229 § 6 k.k. Przypomnieć należy, że początkowo dla skorzystania z zastosowania nadzwyczajnego złagodzenia kary w oparciu o przepis art. 60 § 3 k.k. nie stawiano wymogu, aby sprawca współdziałający z innymi osobami po ujawnieniu informacji dotyczących osób uczestniczących w popełnieniu przestępstwa oraz istotnych okoliczności jego popełnienia, zachowywał się lojalnie i nie zmieniał treści swoich wyjaśnień w toku dalszego postępowania (por. np. wyroki SN: z dnia 15 listopada 2002 r., II KKN 390/01, Lex nr 74454; z dnia 11 grudnia 2002 r., V KKN 400/01, Lex nr 75501; postanowienie SN z dnia 8 stycznia 2003 r., II KK 294/02, Lex nr 74369). W orzeczeniach tych wskazywano, że taki dodatkowy warunek nie wynika z treści przepisu art. 60 § 3 k.k., a także nie sposób go wyprowadzić przy zastosowaniu innych reguł interpretacyjnych (por. P. Bachmat, op. cit., s.181-182). Dopiero po tym, jak doszło do wprowadzenia do Kodeksu postępowania karnego dwóch przepisów, tj. art. 540a pkt 1 oraz art. 434 § 3 (nowela z dnia 10 stycznia 2003 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego, ustawy Przepisy wprowadzające Kodeks postępowania karnego, ustawy o świadku koronnym oraz ustawy o ochronie informacji niejawnych – Dz. U. Nr 17, poz. 55) wnioski płynące z wykładni systemowej doprowadziły Sąd Najwyższy do stwierdzenia, iż pojęcie „ujawnienie” o którym mowa w art. 60 § 3 k.k. – mimo niezmienionej stylizacji – zmieniło swój kontekst normatywny i po wprowadzeniu tych przepisów wymagane jest przez sprawcę dla skorzystania z przywileju nadzwyczajnego złagodzenia kary, zachowanie lojalności wobec organów procesowych i podtrzymywanie swoich depozycji w toku dalszego postępowania tak w tej sprawie, w której sprawca uzyskał dobrodziejstwo z art. 60 § 3 k.k. (ówczesna treść art. 434 § 3 k.p.k.), jak i po prawomocnym zakończeniu własnego postępowania (art. 540a pkt 1 k.p.k.- np. postanowienia SN: z dnia 2 grudnia 2004 r., III KK 112/04, OSNKW 2005, z. 1, poz.6; z dnia 6 maja 2010 r., II KK 349/08, Lex nr 843168; z dnia 9 lipca 2013 r., II KK 150/13, Lex nr 1369137; z dnia 20 listopada 2013 r., II KK 184/13, OSNKW 2014, z. 3, poz. 28). Przyznać należy, że na tle podobnie brzmiącej co obecnie w art. 229 § 6 k.k. regulacji art. 47 dekretu z dnia 13 czerwca 1946 r. o przestępstwach szczególnie niebezpiecznych w okresie odbudowy Państwa (Dz. U. Nr 30, poz.192 ze zm. – zwany potocznie małym kodeksem karnym) w orzecznictwie stawiano wymóg niewycofania się takiej osoby z oświadczenia o udzieleniu korzyści majątkowej lub osobistej urzędnikowi albo innej osobie (uchwała SN z dnia 14 września 1961 r., VI KO 35/61, OSNKW 1962, z. 2, poz. 21; wyrok SN z dnia 21 lipca 1948 r., K 499/48, OSN 1948, nr 4, poz. 119). Również w piśmiennictwie taki warunek na tle obecnej regulacji jest obecnie wyrażany, choć wyraźnie wskazuje się, iż nie ma on oparcia w brzmieniu przepisu art. 229 § 6 k.k.; przywołuje się natomiast aspekt aksjologiczny dla jego istnienia (R. A. Stefański, Bezkarność..., s. 342-343). Z takim poglądem nie sposób jednak się zgodzić. Właśnie z przyczyn gwarancyjnych nie sposób aprobować takiej wykładni warunków skorzystania z klauzuli bezkarności – instytucji zachęcającej sprawców korupcji czynnej do ujawnienia faktu przyjęcia korzyści majątkowej lub osobistej przez osobę pełniącą funkcje publiczną – aby „poszerzać” te wymogi w kierunku zachowania lojalności procesowej rozumianej w identyczny sposób co na gruncie art. 60 § 3 k.k. Ustawodawca takiego warunku nie określił w tym przepisie i nie ma żadnych innych racji, odnosząc to stwierdzenie do rezultatów wykładni systemowej i funkcjonalnej, aby taki warunek wyprowadzić w drodze interpretacji prawniczej. W zakresie wykładni systemowej moc-

nym argumentem jest to, iż nie sposób znaleźć w przepisach procedury karnej przepisów, które byłyby odpowiednikami art. 540a lub art. 434 § 3 i mogłyby odegrać istotną rolę przy wykładni art. 229 § 6 k.k. Przepisy art. 540a i 434 § 3 k.p.k. z uwagi na ich treść mogą stanowić kontekst normatywny jedynie wobec art. 60 § 3 k.k., ale już nie do art. 229 § 6 k.k. Co więcej, odmienne wnioski nie wynikają w żadnej mierze z zastosowania wykładni funkcjonalnej. Przeciwnie celem wprowadzenia tego przepisu było rozbitcie solidarności przestępczej między udzielającym korzyści lub obietnicy a przyjmującym ją. To rozbitcie następuje już zaś przez sam fakt denuncjacji i ujawnienia wszystkich istotnych okoliczności przestępstwa. Kwestia braku „stabilności” procesowej postawy denuncjatora może jedynie w pewnym zakresie utrudnić postępowanie dowodowe, ale nie niweczy celu wprowadzenia tego przepisu i nie eliminuje również dowodowej wartości takiej denuncjacji, zwłaszcza gdy została ona ujęta w procesową formułę. Należy zatem podzielić te stanowiska doktryny i piśmiennictwa, które takiego dodatkowego wymogu nie ujmują (por. M. Mozgawa [red.], Kodeks karny...teza 22; A. Barczak – Oplustil [w] A. Zoll [red.] Kodeks karny..., s.1184-1185; P. Wiatrowski, Łapownictwo czynne i warunki niekaralności jego sprawcy w kodeksie karnym, Prok. i Pr. 2009. Nr 7-8, s. 66).

Z tych powodów konieczne stało się uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, przy czym z uwagi na to, iż te same względy dotyczą K. P., także co do tego oskarżonego (art. 536 w zw. z art. 435 k.p.k. k.p.k.). Sąd odwoławczy będzie związany przedstawionymi powyżej zapatrywaniami prawnymi, co obejmuje także konieczność istnienia jednoczesnego zawiadomienia oraz ujawnienia wszystkich istotnych okoliczności przestępstwa (art. 442 § 3 k.p.k. w zw. z art. 518 k.p.k.). Okoliczność ta jest w realiach niniejszej sprawy istotna, zważywszy na to jakiej treści wyjaśnienia składali M. D. i K. P. w charakterze podejrzanych i w odniesieniu do jakich zachowań korupcyjnych (sąd I instancji wyjaśnienia te omawiał w uzasadnieniu wyroku). Analiza ta winna być precyzyjna, albowiem tylko jednoczesne spełnienie warunku zawiadomienia oraz ujawnienia wszystkich istotnych okoliczności przestępstwa daje podstawę do stosowania klauzuli bezkarności z art. 229 § 6 k.k. Warto nadmienić, iż w toku pierwszego przesłuchania w charakterze podejrzanego M. D., któremu wówczas stawiano – we współsprawstwie z K. P. – zarzut popełnienia czynu czynnej korupcji z art. 229 § 3 k.k. w odniesieniu do czterech zachowań obejmujących wręczenie korzyści majątkowej (prawo użytkowania samochodu, dieta pieniężna, użytkowanie telefonu komórkowego, równowartość wynagrodzenia pobranego przez kierowcę – k. 532), przyznając fakty z odsłuchanych rozmów telefonicznych, podał m.in. że: „...nie jest zgodne z prawdą, że zatrudnienie kierowcy, udostępnienie samochodu i telefonu było dokonywane w celu skłonienia pana P. do działań nielegalnych.”, „...rozważanie propozycji pana P. nigdy nie brałem pod uwagę przekroczenia prawa po mojej stronie” (k. 548), „Ja byłem absolutnie przekonany o legalności swojego działania.” (k. 549). Nie przyznał wtedy także faktu przekazania diet. Z kolei, podczas przesłuchania w dniu 9 grudnia 2004 r. podał, że zaszło wiele okoliczności, które skłoniły go do złożenia pełnych i wyczerpujących wyjaśnień w tej sprawie (k. 4823). Potwierdził dotychczasowe fakty, przy czym wskazał wówczas na to w jakich okolicznościach udzielano tych korzyści. Wyjaśnił m.in., że: „Pan P. oferował wpłynięcie na pana K...”. „Oczekiwał w zamian pieniędzy, środka transportu i diety. Obiecywał, że po zakończeniu tej transakcji prywatyzacyjnej będzie wspierał inne projekty...” „...nie można było w naszym kraju realizować (chodziło o projekty inwestycyjne – uw. SN) nie spełniając bezprawnych żądań ludzi sprawujących władzę” (k. 4284). Jednocześnie jednak podczas tego przesłuchania przekazał informacje co do przyjęcia przez A. P. 60.000 dolarów amerykańskich, przyznał wówczas przyznanie diety na pokrywanie wydatków, udzielenie A. P. 10.000 funtów angielskich, telefonu komórkowego pre-paid z kwotą 99,99 funtów angielskich, przekazanie korzyści w postaci sukni wartości 3400 zł, a także złotego zegarka Franck Muller wartości 22000 franków szwajcarskich, jak również udzielenie korzyści osobistej poprzez kreowanie pozytywnego wizerunku mi-

nistra Kaniewskiego przez jedną ze swoich spółek. O ile zatem w czasie tego przesłuchania podał wszystkie okoliczności w jakich dochodziło do przyjmowania poszczególnych korzyści majątkowych i osobistych co do tych zachowań korupcyjnych, odnośnie których pierwsze wyjaśnienia złożył 27 września 2004 r., to niewątpliwie w czasie tej czynności procesowej niektóre z tych informacji co do realizacji znamion czynów korupcyjnych nie były w ogóle znane organom ścigania, a część z nich była znana tylko z racji przeprowadzenia dwa dni wcześniej (7 grudnia 2004 r. – k. 2581-2582 i k. 2584) czynności przesłuchania K. P. w charakterze podejrzanego (np. co do zegarka, obsługi medialnej). To, że wówczas doszło do ujawnienia organom ścigania zachowań, które realizowały znamiona przestępstwa łapownictwa biernego, przyznał prokurator w uzasadnieniu aktu oskarżenia. Te wyjaśnienia obu oskarżonych skutkowały następnie wydaniem decyzji o zmianie postanowień o przedstawieniu zarzutów i objęciem tymi postanowieniami tych zachowań, co do których wiedzy dostarczyli obaj oskarżeni. To także na tym właśnie etapie, a więc dopiero po złożeniu tych kluczowych wyjaśnień w dniu 9 grudnia 2004 r. w kwalifikacji prawnej tak uzupełnionych czynów pojawił się przepis art. 12 k.k., wskazujący, iż prokurator zakwalifikował zachowanie obu wówczas podejrzanych jako czyn ciągły (art. 229 § 3 i 4 k.k. w zw. z art. 12 k.k.). Z uzasadnienia aktu oskarżenia wynika, że to właśnie charakter normatywny czynu ciągłego stał na przeszkodzie przyjęciu klauzuli bezkarności co do poszczególnych zachowań korupcyjnych. Kwestia ta nie była zatem poza sferą zainteresowania prokuratora, zwłaszcza, że sam przyznawał istnienie nowych informacji ujawnionych przez M. D. Problemu tego dotyczyły również prywatne opinie prawne załączone do akt postępowania przygotowawczego przez obrońcę M. D. W postępowaniu sądowym normatywny charakter czynu ciągłego nie stał się przedmiotem analiz prawnych w kontekście możliwości stosowania klauzuli bezkarności z art. 229 § 6 k.k., albowiem niezastosowanie klauzuli wynikało z innych, wskazanych powyżej, przyczyn. Można jedynie przyjąć, na tle wywodów co do stosowania art. 60 § 3 k.k., że sąd II instancji uznawał, iż dla zastosowania instytucji nadzwyczajnego złagodzenia kary konieczne jest spełnienie warunków co do każdego zachowania wchodzącego w skład czynu ciągłego (str. 30 uzasadnienie wyroku). W kontekście przedstawionej argumentacji co do rażącego naruszenia przepisu art. 229 § 6 k.k. konieczne stanie się jednak zajęcie wyraźnego stanowiska także w tym zakresie przez sąd II instancji. O ile w przypadku realnego zbiegu przestępstw łapownictwa (jak się wydaje taką postać miało pierwsze postanowienie o przedstawieniu zarzutów w tej sprawie) stosowanie klauzuli nie nastęrczałoby żadnych trudności i musiałoby prowadzić do umorzenia postępowania w odniesieniu do tych zachowań (art. 17 § 1 pkt 4 k.p.k. w zw. z art. 229 § 6 k.k.), o tyle przepis art. 12 k.k. nakazuje tworzyć z wielu zachowań, przy spełnieniu określonych wymogów, konstrukcję jednego czynu zabronionego, w którego skład wchodzić mogą także pojedyncze zachowania wyczerpujące znamiona poszczególnych (tych samych lub różnych) przestępstw, a konsekwencji określająca jedno przestępstwo, rodzi poważne wątpliwości co do możliwości zastosowania klauzuli bezkarności co do tych poszczególnych zachowań, a w przypadku odpowiedzi pozytywnej, o sposób jej zastosowania. Można więc znaleźć takie wypowiedzi, w których wskazuje się, że zastosowanie klauzuli bezkarności w takiej sytuacji jest warunkowane ujawnieniem wszystkich istotnych okoliczności wszystkich tych zachowań, które wchodzi w skład czynu ciągłego (R. A. Stefański, *Bezkarność...*, s. 342; wydany na tle konstrukcji przestępstwa ciągłego art. 58 k.k. z 1969 r. - wyrok SN z dnia 8 marca 1985 r., IV KR 41/85, OSNKW 1985, z. 11-12, poz.88, z glosą M. Surkonta w NP 1986, nr. 11-12, s. 138 i nast.), jak i takie, w których zastosowanie klauzuli dopuszczono (por. np. J. Giezek [red.] *Kodeks karny...*, teza 22 i 23; P. Kardas [w] A. Zoll [red.] *Kodeks karny...*, s. 237; Z. Cwiakalski, *op. cit.*, s. 28 i nast.). Przedstawiony problem jest rzeczywiście istotny i w zależności od przyjętego stanowiska skutkuje rozbieżnymi prawnymi ocenami oraz innymi reperkusjami w sferze odpowiedzialności karnej. Na interesujący aspekt tej problematyki zwrócił uwagę J. Giezek (J. Giezek [red.] *Kodeks*

karny..., teza 22 i 23) wskazując, że w przypadku gdy organ ścigania ma wiedzę co do niektórych zachowań korupcyjnych dających podstawę do kwalifikacji z art. 229 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k., ale dopiero na skutek zawiadomienia i ujawnienia nowych informacji przez sprawcę łapówkarstwa czynnego uzyskuje wiedzę co do rzeczywistej skali przestępczej działalności (przyjęcie dalszych korzyści majątkowych uzasadniających „zakwalifikowanie” kwoty jako znacznej wartości), pozwalającej na przyjęcie kwalifikacji z art. 229 § 4 k.k., to „ujawnienie wszystkich okoliczności” winno być rozumiane w aspekcie okoliczności przestępstwa z art. 229 § 4 k.k. Pomimo posiadanej wcześniej przez organ ścigania wiedzy co do zachowań z art. 229 § 1 k.k., organ ten o przestępstwie z art. 229 § 4 k.k. dowiedział się dzięki ujawnieniu przez sprawcę okoliczności istotnych dla tej kwalifikacji. Oczywiście trzeba dostrzec, że taki sposób postrzegania problematyki art. 12 k.k. na gruncie klauzuli bezkarności z art. 229 § 6 k.k. może stanowić pole do nadużyć ze strony denuncjatorów (np. sprawca korupcji czynnej wiedząc, że organy ścigania mają już wiedzę o jego przestępczej działalności zawiadamia te organy i „ujawnia” nowe fikcyjne zachowania, tak aby przyjęta przez sprawcę korupcji biernej korzyść majątkowa uzyskała wymiar „znacznej wartości” i zapewniła mu tym samym bezkarności), ale rzeczą sądu meriti jest dostrzeżenie tego aspektu działania klauzuli w kontekście oceny wiarygodności depozycji denuncjatora i dokonanie wnikliwej oceny tego dowodu. Trudno natomiast zaprzeczyć, aby od strony normatywnej wypowiedziany przez J. Giezka pogląd był wadliwy. Wydaje się, że zważywszy na wskazywaną już funkcję (cel) przepisu art. 229 § 6 k.k. istotne jest to, aby rozstrzygając ten interesujący spór prawny mieć na uwadze cel tej instytucji, a więc to, iż ma ona służyć organom ścigania do wykrycia, uzyskania dowodów i ujawnienia skali korupcji biernej osoby pełniącej funkcję publiczną. Wtedy denuncjator z wyraźnego brzmienia tego przepisu nie może zostać ukarany za swoją sprzeczną z prawem działalność, choć oczywiście może ponieść konsekwencje w zakresie środka karnego przepadku (art. 100 k.k.). Sposób interpretacji art. 229 § 6 k.k. na tle konstrukcji czynu ciągłego winien zatem z jednej strony uwzględniać cel wprowadzenia tej klauzuli do Kodeksu karnego, jak i eliminować taką wykładnię, która umożliwiałaby stosowania swoistych „gier” procesowych pomiędzy denuncjatorem a organem ścigania. Wówczas bowiem od jakości obrony, zręczności procesowej ich przedstawicieli, osoby będące w tej samej sytuacji jako wręczający korzyść majątkową mogłyby osiągnąć inne konsekwencje w zakresie kary. Sytuację tę można zobrazować przykładem. W przypadku, gdy denuncjator popełniający szereg odrębnych zachowań korupcyjnych wypełniających dyspozycje przestępstwa korupcji czynnej, tworzących jednocześnie od strony normatywnej czyn ciągły (art. 12 k.k.), nie będzie miał „premier” bezkarności za te zachowania korupcyjne, co do których organ ścigania nie ma żadnej procesowej wiedzy, to mając na względzie przeszkodę w postaci rei iudicatae w przypadku czynu ciągłego (por. np. uchwałę SN z dnia 21 listopada 2001 r., I KZP 29/01, OSNKW 2002, z. 1, poz. 2; uchwałę SN z dnia 15 czerwca 2007 r., I KZP 15/07, OSNKW 2007, z. 7-8, poz. 55; wyrok SN z dnia 5 stycznia 2011 r., V KK 64/10, OSNKW 2011, z. 2, poz. 14) może zaniechać udzielenia nieznanymi informacjami o innych czynach korupcyjnych popełnionych czasowo pomiędzy czynami znanymi organom ścigania. W ten sposób doprowadzi do tego, iż zostanie wydany prawomocny wyrok tylko co do niektórych zachowań znanych organom ścigania, a w rezultacie takiej „gry procesowej” sprawca przestępstwa korupcji czynnej będzie miał pewność, że po jego uprawomocnieniu się, za inne „nieujawnione” przez niego zachowania (nawet o poważniejszym charakterze) nie poniesie już odpowiedzialności karnej. Z tego samego powodu takiej odpowiedzialności nie poniesie wówczas i sprawca korupcji biernej, który będzie osądzony w zakresie „tożsamego” (lustrzanego) czynu, co sprawca korupcji czynnej. Mając na uwadze te argumenty stwierdzić należy, że zawarta w art. 229 § 6 k.k. klauzula bezkarności ma zastosowanie również do pojedynczych zachowań wypełniających znamiona przestępstwa z art. 229 § 1 - § 5 k.k., także gdy stanowią one elementy czynu ciągłego (art. 12 k.k.), o ile sprawca ko-

Z uzasadnienia:

„Zarządzeniem z dnia 26 listopada 2013 r. adwokat (...) został wyznaczony obrońcą z urzędu oskarżonego Mateusza K. M. (k. 508).

Wyrokiem z dnia 19 marca 2014 r. Sąd Okręgowy w R. uznał oskarżonego Mateusza M. za winnego popełnienia zarzucanych mu czynów z art. 280 § 1 k.k. w zb. z art. 158 § 1 k.k. w zb. z art. 275 § 1 k.k. w zb. z art. 276 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. oraz z art. 263 § 2 k.k. i za to skazał go na karę łączną 3 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności.

Od powyższego wyroku apelację złożył między innymi obrońca oskarżonego Mateusza M. (k. 1106-1111).

W trakcie rozprawy przed Sądem Apelacyjnym w L. w dniu 4 września 2014 r., adw. (...) wniósł o zasądzenie na jego rzecz wynagrodzenia za obronę z urzędu oskarżonego Mateusza M. w postępowaniu odwoławczym oświadczając, że nie została opłacona w części, ani w całości oraz o zwrot kosztów przejazdu, przedkładając jednocześnie spis niezbędnych wydatków opatrzony datą 4 września 2014 r. (k. 1295-1296, 1321, 1351, 1290-1294).

Wyrokiem z dnia 9 września 2014 r., sygn. akt (...), Sąd Apelacyjny w L. zaskarżony wyrok utrzymał w mocy uznając apelację za oczywiście bezzasadne oraz zasądził na rzecz adw. (...) kwotę 738 zł, w tym 23 % VAT, tytułem nieopłaconej pomocy prawnej wykonanej w postępowaniu odwoławczym wobec oskarżonego Mateusza M. Ponadto zwolnił skazanego z obowiązku uiszczenia kosztów sądowych postępowania odwoławczego (k. 1301).

Pismem z dnia 9 września 2014 r. obrońca z urzędu skazanego Mateusza M. wniósł o zwrot niezbędnych wydatków w kwocie 190,56 zł poniesionych przez niego w związku z przyjazdem w dniu 4 września 2014 r. na rozprawę odwoławczą przed Sądem Apelacyjnym w L. z siedziby kancelarii w R., według przedłożonego do akt sprawy spisu oraz o zwolnienie, we wskazanym zakresie, skazanego Mateusza M. od ponoszenia kosztów procesu (k. 1307).

Postanowieniem z dnia 17 września 2014 r. Sąd Apelacyjny w L. wniosku obrońcy o zwrot niezbędnych wydatków nie uwzględnił. W uzasadnieniu stwierdził, że żądanie zwrotu kosztów przejazdu z miejscowości, gdzie znajduje się siedziba kancelarii wnioskodawcy, do siedziby Sądu Apelacyjnego w L. jest nieuzasadnione, gdyż nie można zaliczyć ich do „niezbędnych udokumentowanych wydatków” obrońcy w świetle § 19 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu, za takie bowiem nie mogą być uznane wydatki związane z przyjazdem obrońcy w sytuacji, gdy nie skorzystał on z ustanowionej w przepisach art. 84 § 2 k.p.k. możliwości złożenia wniosku o zwolnienie go z obowiązków dokonania czynności procesowej z zakresu obrony w sytuacji, gdy czynność miała być dokonana poza siedzibą kancelarii obrońcy z urzędu. Jeśli więc mający taką możliwość obrońca z takim wnioskiem nie wystąpił i podjął decyzję o swym osobistym udziale w rozprawie odwoławczej, tym samym zdaniem Sądu zdecydował także i o tym, że to on z przyznanego mu wynagrodzenia za uczestnictwo w rozprawie odwoławczej pokryje koszty dojazdu na tę rozprawę (k. 1312).

Od powyższego postanowienia kasację na korzyść Mateusza K. M. wniósł Prokurator Generalny, który na podstawie art. 523 § 1 k.p.k., art. 526 § 1 k.p.k., art. 537 § 1 i 2 k.p.k. oraz art. 572 k.p.k., zarzucił rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisów prawa procesowego, a mianowicie art. 616 § 2 k.p.k. w zw. z art. 618 § 1 pkt 11 k.p.k. w zw. § 19 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa

kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (tekst jedn. Dz. U. z 2013 r., poz. 461), polegające na wyrażeniu błędnego poglądu, iż warunkiem uznania wydatków adwokata za niezbędne w rozumieniu powołanych przepisów, w przypadku realizacji czynności poza miejscem zamieszkania lub siedziby obrońcy z urzędu, jest złożenie wniosku o wyznaczenie innego obrońcy, o którym mowa w art. 84 § 2 zd. 2 k.p.k. oraz jego nieuwzględnienie, w wyniku czego doszło do niezasadnej odmowy zwrotu wydatków w kwocie 190,56 zł poniesionych przez obrońcę z urzędu w związku z realizacją czynności w Sądzie Apelacyjnym w L. i wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu w L. do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja jest oczywiście zasadna.

Zgodnie z treścią art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. - Prawo o adwokaturze (tekst jedn. Dz. U. z 2014 r., poz. 635 ze zm.) koszty nieopłaconej pomocy prawnej udzielanej z urzędu ponosi Skarb Państwa. W § 19, wydanego na mocy delegacji zawartej w ust. 2 powołanego artykułu, rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (tekst jedn. Dz. U. z 2013 r., poz. 461) wskazano zaś, że koszty nieopłaconej pomocy prawnej ponoszone przez Skarb Państwa obejmują opłatę w wysokości nie wyższej niż 150% stawek minimalnych, o których mowa jest w rozdziałach 3-5 rozporządzenia, oraz niezbędne, udokumentowane wydatki adwokata. Bezspornym jest zatem, że na koszty nieopłaconej pomocy prawnej składają się dwa elementy, tj. opłata za czynności, zasądzana według stawek taryfowych, będąca w istocie wynagrodzeniem adwokata za czynności bezpośrednio związane z udzieleniem pomocy prawnej stronie, dla której został on wyznaczony oraz niezbędne, udokumentowane wydatki. Przyznanie adwokatowi zwrotu poniesionych przezeń wydatków wymaga przy tym ustalenia, że wydatki te były „niezbędne”, jak również należą do „udokumentowanych”.

Odnosząc powyższe rozważania natury ogólnej do realiów rozpoznawanej sprawy stwierdzić należy, że w świetle załączonych do akt sprawy dokumentów w postaci spisu niezbędnych wydatków z dnia 4 września 2014 r. wraz z załącznikami do pisma (k. 1290-1294), prawidłowość i rzetelność udokumentowania przez obrońcę adw. (...) poniesionych przezeń wydatków w kwocie 190,56 zł, związanych z dojazdem na rozprawę apelacyjną przed Sądem Apelacyjnym w L. z miejscowości R., w którym siedzibę ma jego kancelaria, nie budzi wątpliwości.

Mając na uwadze zastosowane w § 19 rozporządzenia rozróżnienie części składowych kosztów nieopłaconej pomocy prawnej, nieuprawnione było przyjęcie przez Sąd Apelacyjny w L., że obrońca Mateusza M., wnosząc środek odwoławczy na jego rzecz do sądu, którego siedziba mieściła się w miejscowości innej niż siedziba jego kancelarii, niejako liczył się z poniesieniem stosownych wydatków z tego tytułu. Powyższe stanowisko prowadzi bowiem w konsekwencji do uznania, że z kwoty zasądzonej tytułem „opłaty” za udzielenie pomocy prawnej, obrońca ten winien był ponosić wydatki, które okazały się niezbędne dla należytego wywiązania się z nałożonego nań obowiązku, podczas, gdy – jak już powyżej wskazano - opłata określona w § 19 pkt 1 rozporządzenia, nie obejmuje tych wydatków. Nietrafne jest przy tym wiązanie warunku w postaci niezbędności wydatków poniesionych przez obrońcę z urzędu wynikających z udziału przez niego w czynnościach procesowych, do których był uprawniony, z uprzednim złożeniem przez niego wniosku przewidzianego w art. 84 § 2 zd. 2 k.p.k. i jego nieuwzględnienia przez organ procesowy. To bowiem w gestii ustanowionego obrońcy z urzędu winna leżeć ocena, czy zamierza on uczestniczyć osobiście w czynności procesowej przeprowadzanej poza jego siedzibą lub miejscem zamieszkania, czy też skorzystać z możliwości przewidzianej w

art. 84 § 2 zd. 2 k.p.k. W uchwale 7 sędziów z dnia 30 września 2014 r. Sąd Najwyższy wyraził pogląd zgodnie, z którym skoro sposób wykonywania obrony należy do suwerennej decyzji obrońcy, a w aktualnym stanie prawnym wystąpienie z wnioskiem, o którym mowa w art. 84 § 2 zd. 2 k.p.k., jest prawem, a nie powinnością obrońcy, zatem niezłożenie takiego wniosku przed dokonaniem czynności w miejscowości innej niż siedziba lub miejsce zamieszkania obrońcy nie może powodować uznania, iż poniesione przezeń z tytułu tej czynności wydatki nie były "niezbędnymi" (uchwała 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 30 września 2014 r., I KZP 15/14, OSNKW 2014/10/73).

Dlatego, Sąd Apelacyjny w L., uznając że adwokat (...) był należycie umocowany do prowadzenia na etapie postępowania apelacyjnego obrony z urzędu oskarżonego Mateusza M., zobowiązany był ustalając koszty nieopłaconej pomocy prawnej z urzędu w orzeczeniu kończącym postępowanie, a następnie w orzeczeniu wydanym w trybie art. 626 § 2 k.p.k., przyznać temu obrońcy nie tylko opłatę w stawkach określonych w § 19 pkt 1 rozporządzenia, ale ponadto dokonać rekompensaty poniesionych przez niego wydatków, które zostały w sposób należyty przez niego udokumentowane i miały charakter wydatków "niezbędnych" (§ 19 pkt 2 rozporządzenia).

Podsumowując, doszło w tej sprawie do rażącej obrazę przepisów prawa procesowego, wskazanych w skardze Prokuratora Generalnego, która miała istotny wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia. W konsekwencji Sąd Najwyższy uchylił zaskarżone postanowienie Sądu Apelacyjnego w L. z dnia 17 września 2014 r. i przekazał sprawę temu Sądowi do ponownego rozpoznania, w toku którego Sąd uniknie uchybień będących podstawą uwzględnienia kasacji.

Kierując się powyższą argumentacją Sąd Najwyższy orzekł, jak na wstępie."

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

1.2.4. Opiniowanie o stanie zdrowia oskarżonego w zakresie zaburzeń seksualnych, Istota obowiązku określonego w art. 433 § 2 k.p.k.

przepisy: art. 202 § 3 k.p.k., art. 433 § 2 k.p.k.

hasła:

Postanowienie z dnia 20 stycznia 2015 r., III KK 181/14

Teza:

1. Nie dochodzi do naruszenia art. 433 § 2 k.p.k. wówczas, gdy sąd odwoławczy odnosi się do zarzutów apelacyjnych na wystarczającym poziomie szczegółowości, jednak w swojej argumentacji przedstawia błędny pogląd prawny w zakresie interpretacji przepisów prawa karnego materialnego lub procesowego. W takim wypadku kasacja powinna podnosić zarzut naruszenia właśnie tych przepisów materialnoprawnych lub proceduralnych, które zostały przez sąd odwoławczy błędnie zinterpretowane, o ile naruszenie to miało charakter rażący.

2. Art. 202 k.p.k. w § 3 przewiduje, że do udziału w wydaniu opinii o stanie zdrowia psychicznego oskarżonego, w zakresie zaburzeń preferencji seksualnych, sąd, a w postępowaniu przygotowawczym prokurator, powołuje biegłego lekarza seksuologa. Zatem opinia w zakresie zaburzeń preferencji seksualnych jest elementem opinii o stanie zdrowia psychicznego osoby oskarżonej.

3. Opiniowanie w przedmiocie zaburzeń preferencji seksualnych osoby oskarżonej powinno mieć miejsce w ramach tzw. opinii kompleksowej.

4. Skoro więc w wypadku określonym w art. 202 § 3 k.p.k. biegłego lekarza seksuologa powołuje się („w zakresie zaburzeń preferencji seksualnych”) „do udziału w wydaniu opinii o stanie zdrowia psychicznego”, to udział ten oznacza nie tylko współuczestniczenie w sporządzeniu tej opinii w określonym zakresie, ale ogólnie udział w badaniach mających na celu ustalenie stanu zdrowia psychicznego oskarżonego *tempore criminis* i *tempore procedendi*, gdyż to w ich wyniku powstać ma opinia, o jakiej mowa w art. 202 § 2 k.p.k.

5. Skoro lekarz seksuolog jest powoływany do udziału w wydaniu takiej opinii, to jego opinia powinna być częścią jednej łącznej opinii o stanie zdrowia psychicznego oskarżonego, z tym, że biegły seksuolog ma się wypowiedzieć jedynie od strony wpływu zaburzeń preferencji seksualnych na kwestię poczytalności badanego, a w razie jego niepoczytalności – także co do potrzeby stosowania środka zabezpieczającego wskazanego w art. 93 k.k.

6. Co do zasady decydującą rolę w ustalaniu stanu zdrowia psychicznego osoby oskarżonej mają biegli lekarze psychiatrzy i ewentualnie psycholog, jednak o wpływie preferencji seksualnych na poczytalność takiej osoby ma obowiązek wypowiedzieć się właśnie biegły seksuolog, a jego wnioski nie mogą być przy sporządzaniu opinii zespołowej pomijane.

Z uzasadnienia:

„Sąd Rejonowy w G. wyrokiem z dnia 5 sierpnia 2013 r., sygn. akt (...), oskarżonego Pawła Ł. D. uznał za winnego tego, że:

- I. „w nocy z 11 na 12 sierpnia 2010 r. w G. w mieszkaniu przy ul. (...), działając wspólnie i w porozumieniu z inną ustaloną osobą, co do której zapadł prawomocny wyrok skazujący, brał udział w pobiciu pokrzywdzonego Patryka G., w trakcie którego pokrzywdzony doznał stłuczenia powłok głowy, twarzy, złamania dolnej ściany oczodołu po prawej i przyśrodkowej lewej, skrzywienia przegrody nosa, co spowodowało naruszenie czynności narządów ciała na czas powyżej siedmiu dni i jednocześnie naraziło pokrzywdzonego na bezpośrednie niebezpieczeństwo nastąpienia skutku w art. 156 § 1 k.k.” – tj. popełnienia przestępstwa określonego w art. 158 § 1 k.k. i za to skazał go na karę roku pozbawienia wolności;
- II. „w nocy z 11 na 12 sierpnia 2010 r. w G., w mieszkaniu przy ul. (...), używając przemocy wobec Patryka G. i pokonując w ten sposób opór pokrzywdzonego wielokrotnie wprowadzał swojego członka w usta ofiary, czym doprowadził w/w do obcowania płciowego w postaci stosunku płciowego oralnego” – tj. popełnienia przestępstwa określonego w art. 197 § 1 k.k. i za to skazał go na karę 2 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności.

W miejsce orzeczonych kar jednostkowych pozbawienia wolności wymierzono oskarżonemu karę łączną 2 lat i 9 miesięcy pozbawienia wolności, z zaliczeniem na poczet tej kary okresu rzeczywistego pozbawienia wolności, orzekając w stosunku do Pawła Ł. D. system terapeutyczny wykonywania kary pozbawienia wolności oraz nawiązkę na rzecz Patryka G. w kwocie 3.000 zł. W wyroku zawarto również rozstrzygnięcie o kosztach sądowych, w tym opłacie.

Orzeczenie to w całości zaskarżył apelacją obrońca oskarżonego. Zarzucił w niej:

- I. obrazę przepisów postępowania, która miała wpływ na treść wydanego wyroku:

1. „art. 182 k.p.k. poprzez dokonywanie ustaleń faktycznych w oparciu o zeznania osoby najbliższej dla oskarżonego tj. jego siostry Patrycji D. pomimo tego, że świadek odmówiła składania zeznań”;
  2. „art. 182 k.p.k. poprzez nie pouczenie świadka o konsekwencji skorzystania z uprawnienia wynikającego z art. 182 k.p.k. polegających na tym, że decyzja świadka o odmowie składania zeznań jest ostateczna”;
  3. „art. 202 § 3 k.p.k., poprzez nie dopuszczenie z urzędu celem wydania opinii psychiatrycznej zespołu biegłych tj. dwóch biegłych psychiatrów oraz biegłego seksuologa co w konsekwencji powinno prowadzić do wniosku, iż stan zdrowia psychicznego oraz poczytalność oskarżonego w momencie popełnienia zarzucanych mu czynów nie została należyście zweryfikowana”;
  4. „art. 197 § 1 k.p.k. w zw. z art. 6 k.p.k. poprzez nie odebranie od biegłych ad hoc przyrzeczenia, które składają biegli sądowi wpisywani na listę prowadzoną przez Prezesa Sądu Okręgowego w G. co doprowadziło do naruszenia prawa do obrony poprzez pominięcie istotnej okoliczności (odebranie przyrzeczenia) mającej znaczenie gwarancyjne dla oskarżonego, przed dopuszczeniem dowodu z uzupełniającej, ustnej opinii biegłych”;
  5. „art. 7 k.p.k. poprzez dowolną i niezgodną z zasadami doświadczenia życiowego ocenę opinii biegłych tj. biegłych z zakresu psychiatrii oraz opinii biegłego z zakresu psychiatrii oraz seksuologii”;
  6. „art. 172 k.p.k. poprzez nie przeprowadzenie konfrontacji pomiędzy biegłymi Eugenią D. i Grażyną B., a biegłym Grzegorzem S. pomimo występowania ewidentnej sprzeczności w sporządzonych opiniach w zakresie wniosków końcowych tj. działania oskarżonego w warunkach przewidzianych w art. 31 § 2 k.k.”;
  7. „art. 6 k.p.k. poprzez oddalenie wniosku dowodowego obrońcy o powołanie zespołu biegłych tj. psychiatrów oraz seksuologa celem wydania opinii na temat stanu zdrowia psychicznego oskarżonego w czasie popełniania przestępstwa”;
  8. „art. 7 k.p.k. poprzez dokonanie dowolnej oraz sprzecznej z zasadami logiki oceny dowodów w postaci zeznań pokrzywdzonego, zeznań Damiana M. oraz świadków Marcina M. oraz Macieja W.”;
  9. „art. 410 k.p.k. w zw. z art. 424 § 1 pkt 1 poprzez całkowite pominięcie w ustaleniach faktycznych oraz rozważaniach dotyczących oceny dowodów z zeznań świadków okoliczności podawanych przez świadka M., G. oraz wyjaśnień D. tzn. motywu dla którego M. obciążał fałszywie oskarżonego oraz powodu dla którego G. miałby obciążać oskarżonego”;
  10. „art. 424 § 1 pkt 1 k.p.k. poprzez dość lakoniczne omówienie wiarygodności poszczególnych dowodów, w szczególności odmowy, w części, dania wiary zeznaniom Marcina M., Macieja W. oraz wyjaśnień oskarżonego w kluczowej kwestii opuszczenia w trakcie spotkania mieszkania oskarżonego”;
  11. „art. 424 § 1 pkt 1 k.p.k. poprzez lakoniczne, a tym samym uniemożliwiające kontrolę, omówienie sprzeczności w zeznaniach sprawców, pokrzywdzonego jak i pozostałych świadków”;
- II. błąd w ustaleniach faktycznych polegający na błędnym ustaleniu, że:
1. „oskarżony w dniu zdarzenia godził się na wystąpienie skutków określonych w art. 156 § 1 k.k.”;
  2. „oskarżony dopuścił się czynu kwalifikowanego z art. 197 k.k.”;

3. „dopuszczając się gwałtu na Patryku G. oskarżony był w pełni świadomy i zdolny do pokierowania swoim zachowaniem”;

III. orzeczenie kary rażąco niewspółmiernej z uwagi na młody wiek oskarżonego, pojednanie z pokrzywdzonym oraz działalność na polu charytatywnym oskarżonego.

W oparciu o te zarzuty skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd pierwszej instancji, ewentualnie o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez obniżenie kar jednostkowych i kary łącznej.

Wyrokiem z dnia 16 grudnia 2013 r., sygn. akt (...), Sąd Okręgowy w G. utrzymał w mocy zaskarżony wyrok, uznając apelację za oczywiście bezzasadną.

Kasację od orzeczenia Sądu odwoławczego wniósł obrońca skazanego. Zaskarżając wyrok ten w całości zarzuciła:

1) „rażące naruszenie art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. mające istotny wpływ na treść wyroku, polegające na nierozpoznaniu zarzutu nr 3 apelacji (zarzut z pkt I ppkt 3 wg. numeracji przyjętej na potrzeby niniejszego uzasadnienia – uwaga SN), przez co nie został on należycie rozważony, w wyniku czego również rażąco naruszono art. 6 k.p.k., co miało istotny wpływ na treść orzeczenia”;

a w przypadku nie podzielenia powyższego:

2) „rażące naruszenie art. 202 § 3 k.p.k. poprzez uznanie, iż dowody w postaci dwóch odrębnych opinii sporządzonych przez biegłych psychiatrów oraz biegłego seksuologa czynią zadość bezwzględnemu obowiązkowi powołania zespołu biegłych tj. dwóch biegłych psychiatrów oraz biegłego seksuologa celem wydania opinii psychiatrycznej uwzględniającej możliwość występowania u oskarżonego zaburzeń na tle preferencji seksualnych co w konsekwencji doprowadziło do braku należytego zweryfikowania stanu zdrowia psychicznego oraz poczytalności oskarżonego w momencie popełnienia zarzucanego mu czynu”.

Podnosząc powyższe zarzuty wniósł o uchylenie wyroku Sądu Okręgowego w G. i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi drugiej instancji.

W pisemnej odpowiedzi na kasację prokurator Prokuratury Okręgowej w G. wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej, natomiast uczestnicząca w rozprawie kasacyjnej prokurator Prokuratury Generalnej wnioskowała o jej uwzględnienie, uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w G.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniesiona przez obrońcę skazanego Pawła Ł. D. kasacja jest zasadna.

Wprawdzie nie można zgodzić się z jej autorką w tej części, w której wskazuje na postąpienie przez Sąd Odwoławczy wbrew przepisom art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. (zarzut z pkt 1), nie ulega jednak wątpliwości, że trafnie podniosła skarżąca, i to pod adresem wyroku Sądu drugiej instancji, zarzut rażącego naruszenia art. 202 § 3 k.p.k. (pkt 2 skargi kasacyjnej).

W powyższym kontekście zauważyć należy, że nie dochodzi do naruszenia art. 433 § 2 k.p.k. wówczas, gdy sąd odwoławczy odnosi się do zarzutów apelacyjnych na wystarczającym poziomie szczegółowości, jednak w swojej argumentacji przedstawia błędny pogląd prawny w zakresie interpretacji przepisów prawa karnego materialnego lub procesowego. W takim wypadku kasacja powinna podnosić zarzut naruszenia właśnie tych przepisów materialnoprawnych lub proceduralnych, które zostały przez sąd odwoławczy błędnie zinterpretowane, o ile naruszenie to miało charakter rażący (tak Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 4 listopada 2011 r., III KK 181/10, OSNKW 2011, z. 3, poz. 27).

Oczywiste jest, że na gruncie niniejszej sprawy Sąd Okręgowy w G. nie uchybił tym normom prawa karnego procesowego, które obligowały go do rozważenia wszystkich wniosków i zarzutów wskazanych w środku odwoławczym, w tym zarzutu podniesionego w pkt 3 apelacji, a przekonuje o tym lektura pisemnych motywów zaskarżonego wyroku (s. 9-12), spełniających wymagania określone w art. 457 § 3 k.p.k. Rzecz w tym, że starając się w uzasadnieniu swojego rozstrzygnięcia wyczerpująco odnieść do postawionego zarzutu obrazy art. 202 § 3 k.p.k. Sąd drugiej instancji skupił się na wykazaniu braku sprzeczności pomiędzy opiniami wydanymi w toku postępowania przygotowawczego przez biegłych lekarzy psychiatrów oraz biegłego seksuologa, uzupełnianych ustnie na etapie postępowania jurysdykcyjnego, nie dostrzegając istoty problemu, którego skarżący upatrywał w niedopuszczeniu dowodu z kompleksowej opinii w zakresie zdrowia psychicznego oskarżonego Pawła D. Co więcej z wywodu zaprezentowanego w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia wynika, że sąd ad quem, pomimo zacytowania przez siebie *in extenso* treści wskazanego wyżej przepisu, dopuszcza w rzeczywistości możliwość wydania dwóch osobnych opinii, na co pozwalała inna sfera zagadnień leżąca w kompetencji biegłych psychiatrów i biegłego seksuologa.

Przypomnieć w tym miejscu należy, że z uwagi na charakter jednego z przestępstw zarzuconych i w konsekwencji przypisanych Pawłowi D. prawomocnym wyrokiem (art. 197 § 1 k.k.) organ prowadzący postępowanie przygotowawcze uznał za niezbędne – już na tym etapie – zasięgnięcie opinii specjalistycznych, powołując do wydania tych opinii dwóch biegłych lekarzy psychiatrów (postanowienie z dnia 8 października 2010 r. – k. 144 akt (...)) oraz biegłego seksuologa (postanowienie z dnia 8 grudnia 2010 r. – k. 204 akt (...)). Po przeprowadzeniu badań ówczesnego podejrzanego w dniu 18 października 2010 r. przez biegłych psychiatrów oraz w dniu 14 grudnia 2010 r. przez biegłego seksuologa, wydane zostały w dniu 22 grudnia 2010 r. dwie osobne opinie, pierwsza seksuologiczna (k. 38-44) i druga sądowo – psychiatryczna (k. 45-48). Zostały one następnie uzupełnione o ustne opinie złożone na rozprawie w dniu 13 maja 2011 r. przez biegłych lekarzy psychiatrów (k. 107-108) oraz w dniu 5 sierpnia 2011 r. przez biegłego seksuologa (k. 155-157). Ponadto Sąd *meriti* dopuścił dowód z kolejnej uzupełniającej opinii biegłych lekarzy psychiatrów Grażyny B. i Eugenii D., które opiniowały na okoliczność poczytalności skazanego *tempore criminis* (rozprawa w dniu 18 stycznia 2012 r. – k. 219-220) po uprzednim zapoznaniu się z opiniami biegłego seksuologa Grzegorza S. złożonymi pisemnie oraz w trakcie postępowania jurysdykcyjnego. Powołane opinie stanowiły podstawę wyroku skazującego utrzymanego w mocy przez Sąd odwoławczy.

Nie można pominąć również i tego, że na etapie postępowania w instancji *a quo* obrońca skazanego podnosił konieczność wydania przez biegłych lekarzy psychiatrów oraz seksuologa wspólnej opinii, zgłaszając stosowny wniosek dowodowy (k. 221). Sąd Rejonowy wydał w tym przedmiocie rozstrzygnięcie w oparciu o przepis art. 201 *a contrario* k.p.k. i postanowieniem z dnia 23 stycznia 2012 r. wniosku tego nie uwzględnił (k. 227-229). W uzasadnieniu tego orzeczenia Sąd pierwszej instancji skoncentrował się na wykazaniu braku sprzeczności pomiędzy opiniami biegłych różnych specjalności przez pryzmat przesłanek z art. 201 k.p.k., przyjmując przy tym założenie, że inny jest przedmiot opinii sądowo-seksuologicznej, a inny opinii sądowo-psychiatrycznej. Pomiął natomiast w swoich rozważaniach kwestię stosowania w tego rodzaju sytuacji procesowej art. 202 § 3 k.p.k., a schemat ten powielił w uzasadnieniu swojego wyroku Sąd odwoławczy.

Przepis art. 202 k.p.k. został znowelizowany na mocy art. 2 pkt 3 ustawy z dnia 5 listopada 2009 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny, ustawy – Kodeks postępowania karnego, ustawy – Kodeks karny wykonawczy, ustawy Kodeks karny skarbowy oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 206, poz. 1589 ze zm.) i uzyskał w § 3 brzmienie: „Art. 202. (...) § 3. Do udziału w wydaniu opinii o stanie zdrowia psychicznego oskarżonego, w zakresie

zaburzeń preferencji seksualnych, sąd, a w postępowaniu przygotowawczym prokurator, powołuje biegłego lekarza seksuologa. (...)”.

Kolejna nowelizacja wskazanego wyżej przepisu miała miejsce w związku z uchwaleniem ustawy z dnia 27 września 2013 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego i niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2013 r., poz. 1247 ze zm.), jednak dokonana wówczas zmiana dotyczyła wyłącznie § 5.

Przepis art. 202 k.p.k., w brzmieniu nadanym ustawą nowelizacyjną z 2009 r., wszedł w życie w dniu 8 czerwca 2010 r. (art. 14 tej ustawy), a więc obowiązywał w czasie, gdy zapadały istotne – z punktu widzenia omawianego tu zarzutu kasacyjnego – decyzje procesowe.

Jak wskazano wyżej, art. 202 k.p.k. w § 3 przewiduje, że do udziału w wydaniu opinii o stanie zdrowia psychicznego oskarżonego, w zakresie zaburzeń preferencji seksualnych, sąd, a w postępowaniu przygotowawczym prokurator, powołuje biegłego lekarza seksuologa. Unormowanie to nie pozostawia więc wątpliwości, że opinia w zakresie zaburzeń preferencji seksualnych jest elementem opinii o stanie zdrowia psychicznego osoby oskarżonej. Taka interpretacja wynika już z zastosowania samych dyrektyw wykładni językowej, gdyż jej wyniki prowadzą do wręcz oczywistych wniosków, na co zwrócił uwagę Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 13 marca 2013 r., V KK 230/12 (OSNKW 2013, z. 6., poz. 53). Trafnie zauważono w tym orzeczeniu, odwołując się m.in. do uzasadnienia „Rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny, ustawy – Kodeks postępowania karnego, ustawy – Kodeks karny wykonawczy oraz ustawy o Policji” (Sejm RP VI kadencji druk nr 1276), że przepis art. 202 § 3 k.p.k. po pierwsze – zawiera dwie normy: kompetencyjną i merytoryczną, a po drugie – przesądza o tym, iż opinia biegłego lekarza seksuologa nie ma charakteru opinii „niezależnej” od opinii biegłych lekarzy psychiatrów o stanie zdrowia psychicznego oskarżonego (podejrzanego).

Oznacza to, że opiniowanie w przedmiocie zaburzeń preferencji seksualnych osoby oskarżonej powinno mieć miejsce w ramach tzw. opinii kompleksowej. Ten kierunek wykładni potwierdzony został w uchwale składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 25 września 2013 r., I KZP 8/13 (OSNKW 2013, z. 10, poz. 83). Wprawdzie uchwała ta dotyczyła innej kwestii prawnej związanej z interpretacją art. 202 § 3 k.p.k., wszelako w jej uzasadnieniu nie pozostawiono wątpliwości, że „... istota zmian wprowadzonych nowelą z dnia 5 listopada 2009 r. w treści art. 202 sprowadza się do tego, iż jeżeli zdaniem organu rozpoznającego sprawę wątpliwości co do stanu zdrowia psychicznego oskarżonego związane są (czy to z uwagi na charakter zarzucanego czynu, czy ze względu na okoliczności popełnienia tego czynu) z zaburzeniami jego preferencji seksualnych, wówczas uzupełnienie zespołu biegłych lekarzy psychiatrów o biegłego lekarza seksuologa jest konieczne. O ile do dnia wejścia w życie analizowanego przepisu, w przypadku potrzeby poczynienia ustaleń co do zaburzeń w zakresie preferencji seksualnych, wystarczające było powołanie biegłych lekarzy psychiatrów, a ewentualnie na ich wniosek także i biegłego (biegłych) innej specjalności (np. właśnie lekarza seksuologa, ale także psychologa, neurologa), to od dnia 8 czerwca 2010 r. udział w wydaniu opinii lekarza seksuologa jest obligatoryjny”.

Skoro więc w wypadku określonym w art. 202 § 3 k.p.k. biegłego lekarza seksuologa powołuje się („w zakresie zaburzeń preferencji seksualnych”) „do udziału w wydaniu opinii o stanie zdrowia psychicznego”, to udział ten oznacza nie tylko współuczestniczenie w sporządzeniu tej opinii w określonym zakresie, ale ogólnie udział w badaniach mających na celu ustalenie stanu zdrowia psychicznego oskarżonego tempore criminis i tempore procedendi, gdyż to w ich wyniku powstać ma opinia, o jakiej mowa w art. 202 § 2 k.p.k. (zob. T. Grzegorzczak: Kodeks postępowania karnego. Komentarz, Warszawa 2014, tom I, s. 726-727). Co więcej, skoro lekarz seksuolog jest powoływany do udziału w wydaniu

takiej opinii, to jego opinia powinna być częścią jednej łącznej opinii o stanie zdrowia psychicznego oskarżonego, z tym, że biegły seksuolog ma się wypowiedzieć jedynie od strony wpływu zaburzeń preferencji seksualnych na kwestię poczytalności badanego, a w razie jego niepoczytalności – także co do potrzeby stosowania środka zabezpieczającego wskazanego w art. 93 k.k. (T. Grzegorzczak: tamże, s. 727).

Jak przekonuje o tym przedstawiony w niniejszym uzasadnieniu tok procedowania w zakresie ustalania stanu zdrowia psychicznego skazanego Pawła D., określone przepisem art. 202 § 3 k.p.k. wymogi nie zostały w jego wypadku dopełnione.

Wprawdzie na etapie postępowania przygotowawczego powołani zostali przez prokuratora zarówno biegli lekarze psychiatry, jak i biegły lekarz seksuolog, jednak już z treści dwóch osobnych postanowień o zasięgnięciu opinii specjalistycznych, różnych terminów badania ówczesnego podejrzanego, a wreszcie osobnych opinii, jednej wydanej przez zespół dwóch biegłych lekarzy psychiatrów, drugiej autorstwa biegłego lekarza seksuologa, wynika, że opiniowanie w zakresie zdrowia psychicznego Pawła D., z uwzględnieniem wpływu na ten stan jego ewentualnych preferencji seksualnych, nastąpiło wbrew jednoznacznej treści omawianej tu regulacji.

Uchybienia tego nie konwalidowano (co należy uznać za możliwe) podczas postępowania sądowego, chociaż próba taka została przez sąd meriti podjęta. Rzecz w tym, że zarówno biegli psychiatry, jak i seksuolog, nadal wydawali ustne opinie uzupełniające osobno, podtrzymując zresztą wyniki swoich wcześniejszych opinii pisemnych. Usterki tej nie mogło usunąć odebranie kolejnej uzupełniającej opinii sądowo – psychiatrycznej złożonej ustnie na rozprawie, gdyż i w tym wypadku wypowiadali się wyłącznie biegli psychiatry, którzy jedynie odnieśli się w swoich wypowiedziach do stwierdzeń zawartych w opiniach biegłego (...), poddając je zresztą krytycznej ocenie.

W rezultacie nigdy w toku przedmiotowego postępowania nie doszło do wydania opinii kompleksowej przez zespół biegłych.

Prawdą jest – na co zwrócono uwagę w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, że co do zasady decydującą rolę w ustalaniu stanu zdrowia psychicznego osoby oskarżonej mają biegli lekarze psychiatry i ewentualnie psycholog (zob. L.K. Paprzycki: Komentarz aktualizowany do art. 202 Kodeksu postępowania karnego, LEX elekt. 2014, teza 14), jednak o wpływie preferencji seksualnych na poczytalność takiej osoby ma obowiązek wypowiedzieć się właśnie biegły seksuolog, a jego wnioski nie mogą być przy sporządzaniu opinii zespołowej pomijane. Uwidacznia się to w szczególności na gruncie niniejszej sprawy jeżeli zważy się na krytyczne uwagi pod adresem opinii biegłego lekarza seksuologa wypowiedziane przez biegłych psychiatrów opiniujących ustnie na rozprawie w dniu 18 stycznia 2012 r. oraz podzielenie tego stanowiska przez Sąd odwoławczy (s. 9-10 uzasadnienia Sądu Okręgowego). Nie negując faktu, że niektóre sformułowania biegłego Grzegorza S. wydają się co najmniej niefortunne, a w pewnym zakresie przekraczające przedmiot i zakres zleconej mu opinii, nie można jednak abstrahować od tych jego wniosków, do wysunięcia których był powołany z uwagi na treść postanowienia prokuratora Prokuratury Rejonowej w G. z dnia 8 grudnia 2010 r. („czy zarzucane mu przestępstwo popełnione zostało w związku z zakłóceniem jego czynności psychicznych o podłożu seksualnym”), a które sprowadzają się do konkluzji, że „ciąg zdarzeń oraz nieuświadomiana tendencja homoseksualna doprowadziły do zachowania homoseksualnego i prawnie zabronionego, które wymknęło się spod kontroli sprawcy, a nie było nikogo kto chciałby go powstrzymać” i w efekcie tego wniosku końcowego, że „... odhamowania wypieranych tendencji homoseksualnych przewidzieć (oskarżony – uwaga SN) nie mógł”.

Charakterystyczne jest przy tym i to, że wyrażając zastrzeżenia do opinii biegłego (...), Sąd drugiej instancji z jednej strony wywiódł, że pomiędzy stanowiskiem tego biegłego, a wnioskami biegłych lekarzy psychiatrów nie zachodzą tego rodzaju różnice, które uznać

2. Zarzut obrazy prawa materialnego może również polegać na samym tylko wytknięciu błędnej wykładni znamion przestępstwa będącego przedmiotem rozważań w sprawie, bez względu na to, jakie ustalenia faktyczne przyjęto *in concreto* i czy są one także kwestionowane.

3. Przywłaszczeniem w rozumieniu art. 284 § 1 k.k. jest bezprawne, z wyłączeniem osoby uprawnionej, rozporządzenie rzeczą ruchomą albo prawem majątkowym znajdującym się w posiadaniu sprawcy, przez włączenia jej (jego) do swojego majątku i powiększenie w ten sposób swojego stanu posiadania lub stanu posiadania innej osoby albo wykonywanie w inny sposób w stosunku do nich uprawnień właścicielskich, bądź też ich przeznaczenie na cel inny niż przekazanie właścicielowi.

Z uzasadnienia:

„W dniu 17 lutego 2012 r. do Sądu Rejonowego w O. pełnomocnik pokrzywdzonej Lucyny Z. wniósł – w trybie art. 55 § 1 k.p.k. – subsydiarny akt oskarżenia zarzucając Stanisławowi B. i Markowi G. czyn polegający na tym, że „w okresie pomiędzy miesiącem styczniem 2009 r., a lipcem 2009 r. w O., będąc wynajmującymi lokal użytkowy położony w O. przy ul (...), działając wspólnie i w porozumieniu dopuścili się przywłaszczenia mienia najemcy tego lokalu firmy „„A.”” Lucyna Z. na kwotę 205.112,40 zł w ten sposób, iż rozporządzili mieniem wniesionym do przedmiotu najmu w postaci płytek ceramicznych, które stanowiły przedmiot zastawu, czym działali na szkodę Lucyny Z.” – tj. o popełnienie przestępstwa określonego w art. 284 § 1 k.k.

Wyrokiem z dnia 18 grudnia 2013 r., sygn. akt (...), Sąd Rejonowy w O. uniewinnił obu oskarżonych od popełnienia zarzucanego im czynu.

W apelacji wniesionej od tego orzeczenia pełnomocnik oskarżycielki posiłkowej subsydiarnej zarzucił:

- 1) *obrazę prawa materialnego, a mianowicie art. 284 § 1 k.k., przez przyjęcie, że konsultacja oskarżonych decyzji o sprzedaży z prawnikiem, wyłącza karalność przestępstwa przywłaszczenia mienia,*
- 2) *błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych z podstawę orzeczenia i mający wpływ na jego treść, polegający na przyjęciu, że oskarżeni nie mieli świadomości, że nie mają prawa dysponować rzeczą będącą własnością Lucyny Z.*

W konkluzji wniósł o uchylene zaskarżonego wyroku.

Wyrokiem z dnia 24 kwietnia 2014 r., sygn. akt (...), Sąd Okręgowy w O. zaskarżony wyrok sądu meriti utrzymał w mocy, uznając apelację pełnomocnika za oczywiście bezzasadną.

Orzeczenie Sądu odwoławczego zaskarżył w całości na niekorzyść oskarżonych pełnomocnik oskarżycielki posiłkowej subsydiarnej. W kasacji podniósł zarzuty rażącego naruszenia prawa procesowego mające istotny wpływ na treść wyroku, to jest:

1. *„art. 457 § 3 k.p.k. w zw. z art. 433 § 1 i 2 k.p.k. poprzez nienależyte rozważenie i nie odniesienie się do zarzutu obrazy prawa materialnego i przyjęcie przez Sąd, że bezprawne zadysponowanie rzeczą nie jest przywłaszczeniem, w rozumieniu art. 284 § 1 k.k.”,*
2. *„art. 457 § 3 k.p.k. w zw. z art. 424 § 1 pkt 1 k.p.k. poprzez przyjęcie, iż pisemne motywy wyroku Sądu I instancji spełniają wszystkie wymogi przewidziane przepisem art. 424 § 1 pkt 1 k.p.k., w szczególności zawierają takie elementy jak: wskazanie jakie fakty Sąd uznał za udowodnione i jak ocenił poszczególne dowody i dlaczego oparł się na jednych dowodach, odrzucając niekorzystne dla oskarżonych”,*
3. *„art. 457 § 3 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k., art. 410 k.p.k. polegające na:*

- uznaniu, że Sąd I instancji rozważył wszystkie okoliczności przemawiające zarówno na korzyść jak i na niekorzyść oskarżonych, podczas gdy okoliczności zdarzenia świadczą o tym, że oskarżeni mieli świadomość bezprawności dysponowania rzeczami Lucyny Z.,
- dokonaniu oceny zgromadzonych dowodów w sposób dowolny, sprzeczny z zasadami prawidłowego rozumowania, co skutkowało dokonaniem błędnych ustaleń faktycznych w sprawie oraz uznaniem, że oskarżeni nie mieli świadomości ewentualnego sprzecznego z prawem dysponowania rzeczami Lucyny Z. i robili wszystko aby ich działania były zgodne z prawem a jednocześnie skuteczne i przynosiły oczekiwany efekt,
- oparcie rozstrzygnięcia na błędnych ustaleniach faktycznych dokonanych przez Sąd I instancji bez przeprowadzenia własnej wnikliwej kontroli zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, co skutkowało utrzymaniem w mocy orzeczenia Sądu I instancji”.

W oparciu o te zarzuty skarżący wniósł o uchylenie wyroku Sądu Okręgowego w całości i przekazanie sprawy temu sądowi do ponownego rozpoznania.

W odpowiedzi na tę kasację obrońcy oskarżonych wnieśli o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Na wstępie rozważań nie można nie zwrócić uwagi na niedoskonałości wniesionych w niniejszej sprawie środków odwoławczych, a w szczególności kasacji, pomimo tego, że ich autorem był przecież podmiot profesjonalny.

Za nieporozumienie uznać należy w szczególności te zarzuty naruszenia prawa procesowego, które sprowadzały się do twierdzenia o uchybieniu przez Sąd Okręgowy w O. regulacji art. 457 § 3 k.p.k., co świadczyć miało z kolei o dokonaniu niewłaściwej kontroli apelacyjnej w zakresie obrazy przez Sąd pierwszej instancji takich przepisów procedury jak art. 4 k.p.k., art. 7 k.p.k. czy art. 424 § 1 pkt 1 k.p.k. Wymaga w związku z tym przypomnienia, że w zwykłym środku odwoławczym żaden zarzut w powyższym zakresie nie został przez pełnomocnika oskarżycielki posiłkowej subsydiarnej sformułowany. Kwestionując rozstrzygnięcie sądu meriti podniesione zostały przez niego wyłącznie zarzuty obrazy prawa materialnego oraz błędu w ustaleniach faktycznych. W tym stanie rzeczy brak jakichkolwiek podstaw do twierdzenia, że w uzasadnieniu swojego orzeczenia Sąd odwoławczy nie ustosunkował się do tego rodzaju zarzutów i wniosków apelacji skoro zarzutów takich w tejże apelacji po prostu nie było. Jednocześnie skarżący, pomijając nawet stronę formalną nadzwyczajnego środka zaskarżenia jaką powinno być w takim wypadku wskazanie na naruszenie przez instancję ad quem (art. 519 k.p.k.), takich unormowań jakie zawarte zostały przez ustawodawcę w art. 433 § 1 in fine k.p.k. czy też art. 440 k.p.k., nie podjął próby wykazania, chociażby w motywach pisemnych swojego środka zaskarżenia, obowiązku działania w tym wypadku przez Sąd drugiej instancji z urzędu. Jest to szczególnie ważne z uwagi na kierunek wniesionej w tej sprawie kasacji – na niekorzyść, a to w kontekście kognicji Sądu Najwyższego wynikającej z art. 536 k.p.k. oraz ograniczeń zakreślonych treścią art. 434 § 1 zd. 2 k.p.k.

Pomimo tego kasacja uznana została za zasadną, a zadecydował o tym ten zarzut naruszenia prawa procesowego, który skarżący powiązał z obrazą, i to na etapie procedowania przed sądem a quo, prawa materialnego (art. 284 § 1 k.k.), a które to uchybienie sądu meriti – na skutek wadliwego rozpoznania wniesionej apelacji – przeniknęło do zaskarżonego wyroku Sądu odwoławczego.

Na wstępie tej części rozważań, które skutkowały ostatecznym rozstrzygnięciem sądu kasacyjnego, zauważyć należy, że zasadnicza trudność jaka wiąże się z rozpoznaniem niniejszej sprawy wynika z niejednoznaczności ustaleń faktycznych poczynionych już na etapie postępowania pierwszoinstancyjnego. Utrudnia to weryfikację kasacyjnego zarzutu naruszenia prawa materialnego. Oczywistym jest bowiem, że obraza prawa material-

nego polega na jego wadliwym zastosowaniu lub niezastosowaniu w orzeczeniu, które oparte jest na trafnych i niekwestionowanych ustaleniach faktycznych. Tym samym, nie można mówić o naruszeniu przepisów prawa materialnego w sytuacji, gdy wadliwość orzeczenia w tym zakresie jest wynikiem błędnych ustaleń przyjętych za jego podstawę (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 maja 2002 r., V KKN 314/01, LEX nr 53334). Nie kwestionując tego oczywistego poglądu zauważyć wszelako należy, że zarzut obrazy prawa materialnego może również polegać na samym tylko wytknięciu błędnej wykładni znamion przestępstwa będącego przedmiotem rozważań w sprawie, bez względu na to, jakie ustalenia faktyczne przyjęto *in concreto* i czy są one także kwestionowane (zob. m.in. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 marca 2007 r., I KZP 30/06, OSNKW 2007, z. 4, poz. 32 oraz uzasadnienie uchwały Sądu Najwyższego z dnia 29 października 2012 r., I KZP 12/12/, OSNKW 2012, z. 11, poz. 112).

Tego rodzaju sytuacja wystąpiła w toku przedmiotowego postępowania. Lektura uzasadnienia wyroków sądów obu instancji nie daje jednoznacznej odpowiedzi na pytanie, jaka była faktyczna podstawa uniewinnienia oskarżonych. Nie jest więc jasne, czy rozstrzygnięcie Sądu Rejonowego w O. uwalniające Stanisława B. i Marka G. od odpowiedzialności karnej za czyn zarzucany im subsydiarnym aktem oskarżenia, podyktowane było ich działaniem w błędzie co do bezprawności tego czynu (sprzedaż płytek była niejako autoryzowana przez radcę prawnego, który zna przepisy oraz ich wykładnię i zapewnił o zgodności z prawem zachowań oskarżonych – tak Sąd pierwszej instancji na s. 22 swojego uzasadnienia), czy też w grę wchodziła dekompletacja znamion strony przedmiotowej lub podmiotowej (cel działania nie nakierowany na włączenie przedmiotów do swojego majątku, lecz wyłącznie zobligowanie pokrzywdzonych do opuszczenia hali magazynowej i pomniejszenie długu wynikającego z nieopłaconych faktur za wynajem – s. 3-4 uzasadnienia Sądu Okręgowego), czy też – jak to również stwierdza Sąd odwoławczy w pisemnych motywach swojego wyroku utrzymującego w mocy orzeczenie Sądu pierwszej instancji – brak po stronie osób oskarżonych w tej sprawie wymaganego przy przestępstwie z art. 284 § 1 k.p.k. zamiaru umyślnego.

Niezależnie jednak od tych wątpliwości związanych w pierwszym rzędzie z ustaleniami faktycznymi stwierdzić należy i to w sposób kategoryczny, że błędny jest pogląd wyrażony w tej sprawie przez sądy, iż nie dochodzi do wypełnienia znamion przestępstwa przywłaszczenia w sytuacji, gdy oskarżeni sprzedali płytki objęte zastawem ponieważ w takim wypadku nie może być mowy o chęci ich włączenia do swojego majątku, a jedynie o zamiarze zobligowania pokrzywdzonych do opuszczenia wynajmowanej hali magazynowej i uregulowania nieopłaconych należności za jej wynajem. Stanowisko to, pomimo podjętej – zwłaszcza w motywach orzeczenia Sądu Okręgowego – próby podbudowania go powołaniem się na orzecznictwo Sądu Najwyższego, nie znajduje jurydycznego uzasadnienia. W tymże orzecznictwie utrwalony jest wszakże pogląd, że przywłaszczeniem w rozumieniu art. 284 § 1 k.k. jest bezprawne, z wyłączeniem osoby uprawnionej, rozporządzenie rzeczą ruchomą albo prawem majątkowym znajdującym się w posiadaniu sprawcy, przez włączenia jej (jego) do swojego majątku i powiększenie w ten sposób swojego stanu posiadania lub stanu posiadania innej osoby albo wykonywanie w inny sposób w stosunku do nich uprawnień właścicielskich, bądź też ich przeznaczenie na cel inny niż przekazanie właścicielowi (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 maja 2014 r., II KK 3/14, LEX nr 1476960).

Z niekwestionowanych, przynajmniej w tym zakresie, ustaleń faktycznych wynika, że wyroby ceramiczne objęte zastawem uregulowanym w art. 670 § 1 k.c., zostały przez oskarżonych sprzedane. Wprawdzie nie była to sprzedaż płytek za kwotę 3405,08 zł Marcinowi B. – jak to błędnie przyjął Sąd Odwoławczy – bowiem z kolei z ustaleń sądu meriti wynika, że tej transakcji dokonali jeszcze przed faktycznym zajęciem pracownicy firmy „A.” w grudniu 2008 r. i wyłącznie wydanie towaru miało nastąpić w styczniu 2009

r. (s. 4-5 uzasadnienia Sądu Rejonowego), jednak do sprzedaży zajętych ruchomości rzeczywiście doszło, co w swoich wyjaśnieniach potwierdzili sami oskarżeni (Stanisław B. – k. 48 i Marek G. – k. 49), zaś celem tej sprzedaży było odzyskanie przynajmniej części kwoty zaległości czynszowej poprzez zaliczenie kwoty uzyskanej ze sprzedaży na poczet długu. Był to więc klasyczny przykład trwałego włączenia rzeczy do własnego majątku.

Zauważyć w tym miejscu należy, że zgodnie z art. 670 § 1 k.c. dla zabezpieczenia czynszu oraz świadczeń dodatkowych, z którymi najemca zalega nie dłużej niż rok, przysługuje wynajmującemu ustawowe prawo zastawu na rzeczach ruchomych najemcy wniesionych do przedmiotu najmu. Takim przedmiotem były objęte niniejszym postępowaniem płytki ceramiczne. Z kolei art. 312 k.c. jednoznacznie statuuje, że zaspokojenie zastawnika z rzeczy obciążonej następuje według przepisów o sądowym postępowaniu egzekucyjnym. W konsekwencji, w celu uzyskania zaspokojenia swojej wierzytelności zastawnik powinien wszcząć postępowanie sądowe przez wniesienie pozwu z żądaniem zasądzenia świadczenia od zastawcy, niezależnie od tego czy jest dłużnikiem osobistym wierzyciela, czy też nie (zob. K.A. Dadańska: Komentarz do art. 312 Kodeksu cywilnego, LEX el. 2012, teza 4 oraz powołana tam literatura i orzecznictwo). W tym wypadku to nie nastąpiło, i trudno uznać, że ewentualne dodatkowe koszty związane z sądowym postępowaniem egzekucyjnym, aczkolwiek uzasadnione po stronie oskarżonych ekonomicznie, uprawniały ich do doprowadzenia w rezultacie do przepadku przedmiotu zastawu, który na gruncie prawa cywilnego jest niedopuszczalny (zob. m.in. wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 5 września 1996 r., I ACr 286/96, LEX nr 45632).

W efekcie stwierdzić należy, że w niniejszej sprawie, na skutek błędnej interpretacji znamion występkę określonego w art. 284 § 1 k.p.k., nieuwzględniającej obowiązujących przepisów prawa cywilnego związanych z instytucją zastawu, już na etapie postępowania w instancji a quo, doszło do rażącego naruszenia prawa materialnego., zaś uchybienie to – w związku z dokonaniem niekompletnej kontroli instancyjnej – obciąża również zaskarżony kasacją wyrok Sądu Okręgowego w O. Naruszenie powyższe miało także istotny wpływ na treść poddanego kontroli Sądu Najwyższego wyroku, gdyż do uniewinnienia oskarżonych doszło w oparciu o przesłanki, które do tego rodzaju rozstrzygnięcia, nawet przy tak niejednoznacznych ustaleniach faktycznych, jak te poczynione w tym procesie, nie mogły doprowadzić.

Ponieważ dokonanie w tej sprawie kategoriycznych ustaleń co do ewentualnego sprawstwa oskarżonych Stanisława B. i Marka G. wymaga ponowienia w całości postępowania dowodowego, co nie byłoby możliwe na etapie postępowania apelacyjnego, konieczne było uchylenie wyroku Sądu Okręgowego w O. oraz utrzymania nim w mocy wyroku Sądu Rejonowego w O. i przekazanie sprawy w całości do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji.

Procedując ponownie Sąd ten przeprowadzi kompletne postępowanie dowodowe bacząc aby wyjaśnione zostały wszystkie okoliczności sprawy w szczególności dotyczące tak strony przedmiotowej, jak i podmiotowej zarzucanego oskarżonym czynu. Czyniąc ustalenia w tym zakresie winien w szczególności ponownie przesłuchać oskarżonych oraz świadka Mieczysława Ł., a zwłaszcza wyjaśnić stwierdzenie zawarte w zeznaniach tego ostatniego „w normalnym trybie sprawa powinna być skierowana do Sądu Gospodarczego. Tutaj nie została skierowana. Tylko i wyłącznie była to moja sugestia” (k.61 verte), i w tym kontekście rozważyć kwestię świadomości oskarżonych co do legalności podjętych przez siebie działań. W wypadku uznania, że oskarżeni swoim zachowaniem wypełnili znamiona czynu określonego w ustawie karnej konieczne może być również szczegółowe rozważenie poszczególnych kwalifikatorów stopnia społecznej szkodliwości takiego czynu.

Rozstrzygając o zwrocie opłaty od kasacji kierowano się treścią art. 527 § 4 k.p.k.”

1.2.6. Niedopuszczalność zażalenia na zarządzenie o przyjęciu kasacji.

przepisy: art. 530 § 1, 3, 4, 5 k.p.k., art. 531 § 1 i 2 k.p.k.

hasła: Kasacja

Postanowienie z dnia 30 stycznia 2015 r., III KZ 146/14

Teza:

1. Wydanie na podstawie art. 530 § 1 k.p.k. zarządzenia o przyjęciu kasacji, z uwagi na jego niezaskarżalność (art. 530 § 3 k.p.k. *a contrario*), obliguje prezesa sądu odwoławczego do wdrożenia dalszego trybu postępowania określonego w powołanym na wstępie przepisie, a więc do doręczenia odpisów kasacji stronom oraz - po złożeniu przez prokuratora odpowiedzi na kasację, w zależności od rodzaju tej odpowiedzi, dopełnieniu czynności, bądź przez sąd (art. 530 § 4 k.p.k.), bądź przez prokuratora (art. 530 § 5 k.p.k.), doręczenia odpisu odpowiedzi prokuratora oraz do niezwłocznego przesłania akt Sądowi Najwyższemu, właściwemu do rozpoznania kasacji.

2. Dostrzeżenie przez któryś z podmiotów, któremu kasacja, po jej przyjęciu, została doręczona, braków formalnych, powodujących niedopuszczalność kasacji, nie tylko nie uprawniało tego podmiotu do zaskarżenia zarządzenia o przyjęciu kasacji, ale też nie dawało prezesowi sądu kompetencji do reasumpcji swojej wcześniejszej decyzji o przyjęciu kasacji.

3. Tryb kontroli decyzji procesowych w przedmiocie dopuszczalności kasacji i zasadności ich przyjęcia określają przepisy art. 530 § 3 k.p.k. oraz art. 531 § 1 i 2 k.p.k. Żadna z tych norm nie przewiduje samoistnego "weryfikowania" przez prezesa lub przewodniczącego wydziału sądu odwoławczego własnych rozstrzygnięć dotyczących tej materii Skorygowania błędnej decyzji o przyjęciu kasacji i pozostawieniu jej bez rozpoznania może bowiem, w takiej sytuacji, dokonać wyłącznie Sąd Najwyższy w trybie art. 531 § 1 k.p.k.

Z uzasadnienia:

„Wyrokiem Sądu Rejonowego w I. z dnia 7 listopada 2013 r., w sprawie (...), Ryszard B. został skazany za przestępstwo z art. 296 b § 1 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. na karę 8 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby wynoszący 2 lata oraz grzywnę. Po rozpoznaniu apelacji obrońcy, Sąd Okręgowy w B. wyrokiem z dnia 18 czerwca 2014 r., w sprawie (...), zmienił ten wyrok tylko w zakresie dotyczącym przyjętej korzyści majątkowej, natomiast w pozostałej części wyrok utrzymał w mocy. Z kolei kasację od wyroku Sądu odwoławczego wniósł obrońca skazanego. Zarządzeniem Przewodniczącego Wydziału IV Karnego Odwoławczego Sądu Okręgowego w B., z dnia 20 października 2014 r., kasacja ta została przyjęta na podstawie art. 530 § 1 k.p.k. jako odpowiadająca warunkom formalnym, a następnie zarządzono m.in. doręczenie odpisu kasacji prokuratorowi Prokuratury Okręgowej w B. celem udzielenia pisemnej odpowiedzi.

Prokurator w pisemnej odpowiedzi wniósł o pozostawienie kasacji bez rozpoznania jako niedopuszczalnej z mocy prawa, powołując się na treść przepisu art. 523 § 2 k.p.k.

W dniu 28 listopada 2014 r. Przewodniczący Wydziału IV Karnego Odwoławczego Sądu Okręgowego w B., na podstawie art. 530 § 2 k.p.k. uchylił swoje poprzednie zarządzenie

z dnia 20 października i zarządził odmowę przyjęcia w/w kasacji z uwagi na jej niedopuszczalność z mocy prawa.

Zażalenie na to postanowienie wniósł obrońca skazanego, zarzucając naruszenie art. 530 § 2 k.p.k. i art. 531 k.p.k. wobec zmiany przez przewodniczącego wydanego wcześniej zarządzenia bez odpowiedniej podstawy prawnej. W konkluzji obrońca wniósł o uchylenie zaskarżonego zarządzenia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zażalenie jest zasadne i należało je uwzględnić.

Wydanie w niniejszej sprawie na podstawie art. 530 § 1 k.p.k., zarządzenia przez Przewodniczącego Wydziału IV Karnego Odwoławczego Sądu Okręgowego w B., z dnia 20 października 2014 r., o przyjęciu kasacji, z uwagi na jego niezaskarżalność (art. 530 § 3 k.p.k. a contrario), obligowało prezesa sądu odwoławczego do wdrożenia dalszego trybu postępowania określonego w powołanym na wstępie przepisie, a więc do doręczenia odpisów kasacji stronom oraz - po złożeniu przez prokuratora odpowiedzi na kasację, w zależności od rodzaju tej odpowiedzi, dopełnieniu czynności, bądź przez sąd (art. 530 § 4 k.p.k.), bądź przez prokuratora (art. 530 § 5 k.p.k.), doręczenia odpisu odpowiedzi prokuratora oraz do niezwłocznego przesłania akt Sądowi Najwyższemu, właściwemu do rozpoznania kasacji. Nawet więc dostrzeżenie przez któryś z podmiotów, któremu kasacja została doręczona, braków formalnych, powodujących niedopuszczalność kasacji, nie tylko nie uprawniało tego podmiotu do zaskarżenia przedmiotowego zarządzenia, ale też nie dawało prezesowi sądu kompetencji do reasumpcji swojej (przewodniczącego wydziału albo upoważnionego sędziego - art. 93 § 2 k.p.k.) wcześniejszej decyzji o przyjęciu kasacji. Brak środka zaskarżenia równoważny jest z brakiem prawnych podstaw do jego zmiany i wydania całkowicie przeciwnego zarządzenia o odmowie przyjęcia kasacji. Tryb kontroli decyzji procesowych w przedmiocie dopuszczalności kasacji i zasadności ich przyjęcia określają przepisy art. 530 § 3 k.p.k. oraz art. 531 § 1 i 2 k.p.k. Żadna z tych norm nie przewiduje samoistnego "weryfikowania" przez prezesa lub przewodniczącego wydziału sądu odwoławczego własnych rozstrzygnięć dotyczących tej materii. Skorygowania błędnej decyzji o przyjęciu kasacji i pozostawieniu jej bez rozpoznania może bowiem, w takiej sytuacji, dokonać wyłącznie Sąd Najwyższy w trybie art. 531 § 1 k.p.k. (por. S. Zabłocki w: Z. Gostyński (red.), Kodeks postępowania karnego. Komentarz, Warszawa 2004, t. III, s. 579; postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 6 sierpnia 2008 r., III KZ 71/08, Lex Nr 424891; z dnia 14 czerwca 2006 r., II KZ 16/06, Lex Nr 329389).

Wydane w niniejszej sprawie drugie zarządzenie z dnia 28 listopada 2014 r. – jak trafnie podniósł w zażaleniu obrońca - nie znajduje, wobec wcześniejszego przyjęcia, chociaż błędnego, kasacji - żadnego umocowania w obowiązujących przepisach procedury karnej. Wprawdzie przepis art. 463 § 1 k.p.k. pozwala sądowi, na którego postanowienie złożono zażalenie (odpowiednio w odniesieniu do zarządzenia - art. 466 § 1 k.p.k.) na jego uwzględnienie, jednak w niniejszej sprawie zażalenie na zarządzenie z dnia 20 października 2014 r. nie zostało z powodów oczywistych – wobec jego niezaskarżalności - złożone, a tym samym prezes sądu odwoławczego nie posiadał kompetencji do jego uchylenia z urzędu i podjęcia decyzji o odmowie przyjęcia kasacji.

Z powołanych powodów zaskarżone zarządzenie należało uchylić.

Do rozstrzygnięcia pozostał więc rodzaj orzeczenia następczego. W tym zakresie zważyć należało, że nie istniała możliwość przejęcia sprawy przez Sąd Najwyższy do rozpoznania, ponieważ nie zostały dopełnione wszystkie czynności okołokasacyjne wymagane treścią art. 530 k.p.k. Analiza akt przedmiotowej sprawy nie pozwala na jednoznaczne stwierdzenie, czy zostały doręczone stronom odpisy odpowiedzi prokuratora na kasację,

go, że oskarżony obejmował zamiarem wszystkie zachowania wchodzące w zakres przypisanego czynu. Z ostrożności procesowej autor apelacji zarzucił naruszenie prawa materialnego, tj. art. 65 § 1 k.k. przez błędną wykładnię pojęcia „stałe źródło dochodu” i jego niezasadne zastosowanie w sytuacji, gdy oskarżony miał dopuścić się czynu w okresie od 6 do 14 kwietnia 2010 r., a zatem nie w sposób „stały” (trwały). Skarżący wniósł o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Po rozpoznaniu apelacji Sąd Apelacyjny w W. wyrokiem z dnia 17 października 2013 r., sygn. (...) utrzymał w mocy zaskarżony wyrok.

W kasacji obrońca oskarżonego zarzucił rażące naruszenie przepisu prawa materialnego, art. 65 § 1 k.k., które mogło mieć istotny wpływ na treść wyroku, polegające na błędnej wykładni pojęcia „stałe źródło dochodu” i jego niezasadne zastosowanie w sytuacji gdy oskarżony, jak ustalono, dopuścił się czynu w okresie od 6 do 14 kwietnia 2010 r., a zatem nie w sposób stały.

W konkluzji autor kasacji wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i eliminację z podstawy prawnej skazania art. 65 § 1 k.k. oraz stosowne obniżenie wymierzonej oskarżonemu kary pozbawienia wolności.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wysuwając zarzut obrazy art. 65 § 1 k.k., skarżący zakwestionował wykładnię znamienia „stałe źródło dochodu”, przyjętą przez sądy obu instancji, a zwłaszcza przez Sąd Apelacyjny przy rozpoznaniu odnośnego zarzutu zawartego w zwykłym środku odwoławczym. Sąd drugiej instancji, interpretując pojęcie stałego źródła dochodu osiąganego przez sprawcę, eksponował znaczenie strony podmiotowej przestępstwa, co ujął w sformułowaniu, że w art. 65 § 1 k.k. chodzi o taki stan rzeczy, który w „zamyśle sprawcy” jest rozciągnięty na jednoznacznie wyznaczony, ale relatywnie długi okres albo taki, który ma trwać przez nieoznaczony z góry czas i przynosić stałe, w miarę regularne dochody na przyszłość. W wykładni tej podkreślono zatem wagę zamiaru sprawcy co do popełniania przestępstwa przynoszącego dochód albo w skonkretyzowanym dłuższym okresie albo w czasie z góry nieoznaczonym.

Autor kasacji, nie podważając znaczenia tak pojmowanej strony podmiotowej czynu, upatrywał jednak stałości źródła dochodu w tym, by był on osiągany przez sprawcę systematycznie i w dłuższym okresie. Konfrontując swój pogląd z okolicznościami ustalonymi w sprawie obrońca zwrócił uwagę, że w zamiarze oskarżonego (również współsprawcy R. Augustyniaka) było osiągnięcie maksymalnych korzyści majątkowych z wpłat od dużej ilości osób oszukiwanych w krótkim czasie, a nie w „dłuższej perspektywie działania”, co miało się potwierdzić szybkim zakończeniem przestępstwa po zawiadomieniu organów ścigania przez osoby pokrzywdzone.

Z takim postrzeganiem przez obrońcę zamiaru oskarżonego J. B., jako obliczonego na krótkotrwałe działanie, a więc nie stałe, nie można się zgodzić. Zawiera się w nim swoista interpretacja, dla której nie ma wsparcia w ustalonych okolicznościach.

Należy zatem przypomnieć, jak według ustaleń prawomocnego wyroku, zostało przygotowane dokonanie przypisanego oskarżonemu przestępstwa ciągłego. W pierwszej kolejności współdziałający z oskarżonym R. A. nakłonił inną osobę (Krzysztofa L.) do zarejestrowania na swoje nazwisko w Urzędzie Miejskim w Ś. firmy, która miała prowadzić działalność gospodarczą na terenie całego kraju, polegającą na sprzedaży, także za pośrednictwem internetu, samochodów używanych oraz sprzętu RTV i AGD. K. L. zawarł następnie z bankiem umowę na prowadzenie rachunku bankowego dla firmy i otrzymał kartę bankomatową służącą do pobierania pieniędzy zgromadzonych na rachunku. Całość dokumentów dotyczących rejestracji działalności gospodarczej i umowy z bankiem przekazał następnie R. A., po czym nie przejawiał już żadnego zainteresowania sprawą.

Nie znał też tożsamości osoby, której przekazał owe dokumenty. Rola K. L. ograniczyła się do założenia firmy „słup”, używając żargonu funkcjonującego w środowisku przestępczym. Tymczasem oskarżony i R. A. wynajęli lokal w W., umieścili w nim komputery, zaopatrzyli się w telefony w systemie prepaid, popularnie określane jako działające „na kartę”, co zapewniało w zasadzie anonimowość posiadaczy. Przystąpili następnie do pozorowania sprzedaży za pośrednictwem portalu internetowego Allegro sprzętu AGD i RTV, a na stronie internetowej (...), po odpowiedniej „obróbce” z innej strony utworzonej w Niemczech, umieszczali oferty sprzedaży używanych samochodów po relatywnie niskich cenach. Oferowali sprowadzenie i sprzedaż samochodów za pośrednictwem sklepu internetowego (...). W rzeczywistości nie dysponowali żadnym towarem, a celem działania było tylko pozyskanie na konto bankowe kwot pieniężnych za oferowany sprzęt i zaliczek za oferowane samochody od osób, które zawierzyły fałszywym ogłoszeniom. Po uzyskaniu pieniędzy oskarżony przerywał kontakt z niedoszłymi kontrahentami. Pieniądze były od razu wycofywane z konta, a osoby oszukane nie znały danych co do tożsamości osób prowadzących udawaną działalność handlową. Przerwanie przestępczego procederu nastąpiło jednak już w dziewiątym dniu działania oskarżonego (i współnika) w wyniku zlokalizowania miejsca aktywności ich telefonów w wynajętym mieszkaniu.

Przytoczone fakty nie dawały Sądowi orzekającym w obu instancjach żadnych podstaw do upatrywania w zamiarze oskarżonego jakiegoś samoograniczenia co do czasokresu dokonywania oszustw. Natomiast sposób zorganizowania procederu ukierunkowany był na zapewnienie skuteczności w permanentnym pozyskiwaniu dochodu, a zarazem na zabezpieczenie przed wykryciem. W zamyśle oskarżonego działanie założone było na czas nieokreślony, przede wszystkim dlatego, że tożsamość oskarżonego i jego współnika nie była znana ani osobie, którą „podstawiono” do zarejestrowania firmy, ani osobom wpłacającym pieniądze na konto bankowe. Tylko przypadek sprawił, że jedna z osób, która zamierzała skorzystać z oferty, po sprawdzeniu danych dotyczących posiadacza firmy, powiadomiła organy ścigania iż wie, że odbywa on karę pozbawienia wolności i już z tego względu nie może prowadzić działalności handlowej. Informacja ta skłoniła organy ścigania do wszczęcia postępowania i zablokowania konta bankowego. Nie podważa to jednak trafności przyjęcia, że organizacja przestępstwa była nastawiona na bezpieczne w przewidywaniu sprawców, korzystanie przez czas nieokreślony z profitów pozorowanej działalności handlowej.

Okoliczności sprawy uprawniają do pewnych konkluzji mających ogólniejsze znaczenie przy interpretacji pojęcia stałego źródła dochodu, wprowadzonego do art. 65 § 1 k.k. Znane było ono już Kodeksowi karnemu z 1969 r., jako znamię paserstwa kwalifikowanego, kryminalizowanego tam w art. 215 § 2. W wykładni tego znamienia, występującego w opisie jednego tylko typu przestępstwa w tym kodeksie, uznawano, że warunkiem jego przypisania jest ustalenie trwałości czynności sprawczych przestępstwa przynoszących dochód, w sensie ich powtarzalności przez czas dłuższy (J. Bafia, K. Mioduski, M. Siewierski, Kodeks karny. Komentarz, Warszawa 1977, s. 576-577). Takie charakteryzowanie stałego źródła dochodu uwzględniało specyfikę paserstwa, jako zachowania przestępczego w tym sensie „biernego”, że następującego po dokonaniu czynów zabronionych przez inne osoby, najczęściej sprawców kradzieży. Natomiast w Kodeksie karnym z 1997 r. uczynienie sobie przez sprawcę stałego źródła dochodu stanowi już jedną z przesłanek nadzwyczajnego zaostżenia kary, unormowaną w art. 65 § 1 k.k., a więc w przepisie części ogólnej Kodeksu. Może mieć ona zastosowanie do wszystkich typów przestępstw, których popełnienie może stanowić źródło dochodu dla sprawcy. Stąd też wykładnia analizowanego pojęcia powinna uwzględniać szersze spektrum potencjalnego odniesienia do przestępstw różnych typów. W dotychczasowym orzecznictwie nawiązującym do omawianej przesłanki nadzwyczajnego zaostżenia kary z art. 65 § k.k. akcentowano, że ustawa nie formułuje jako warunku uznania dochodu za stały, by przestępstwo trwało przez określony czas. Wymaga natomiast pewnej regularności w osiągnięciu

dzenia mieniem w ten sposób, iż stanowiąc dwuosobowy zarząd w spółce D. sp. z o.o. zawarli w dniu 20 marca 2006 r. umowę nr (...) dotyczącą wykonania usługi w postaci budowy domu typu „buk”, a następnie do dnia 29 września 2006 r. pobrali zaliczki w łącznej kwocie 39.000 zł., nie mając zamiaru wywiązania się z zawartego zobowiązania, czym działali na szkodę Magdaleny i Marcina T., tj. o czyn z art. 286 § 1 k.k.

Sąd Rejonowy w W., wyrokiem z dnia 31 sierpnia 2009 r., sygn. akt (...) uznał oskarżonych Arkadiusza R. i Tadeusza H. za winnych tego, że w grudniu 2006 r. działając wspólnie i w porozumieniu, dokonali przywłaszczenia kwoty 39.000 zł., przekazanej im przez Magdalenę T. i Marcina T., w ramach realizacji postanowień umowy nr (...) r. o budowę przez D. sp. z o.o., w której oskarżeni stanowili dwuosobowy zarząd, domu typu „buk”, nie zwracając jej wpłacającym, mimo niezrealizowania umowy i odstąpienia od niej przez Magdalenę T. i Marcina T., tj. za winnych popełnienia przestępstwa z art. 284 § 2 k.k. i za to na podstawie przepisu art. 284 § 2 k.k. wymierzył im kary po 2 lata pozbawienia wolności, zaś na podstawie art. 33 § 1 - § 3 k.k. kary grzywny po 50 stawek dziennych, ustalając wysokość jednej stawki dziennej na kwotę 50 zł. Wykonanie orzeczonych kar pozbawienia wolności zostało wobec obu oskarżonych warunkowo zawieszona na okres 5 lat próby. Nadto, na podstawie art. 72 § 2 k.k. zobowiązano obu oskarżonych do solidarnego uiszczenia na rzecz Magdaleny T. i Marcina T. kwot po 19.500 zł w terminie roku od uprawomocnienia się wyroku.

Tadeusz H. nie zaskarżył powyższego wyroku i wobec tego oskarżonego, orzeczenie uprawomocniło się w pierwszej instancji.

Apelację od tego wyroku wniósł natomiast obrońca oskarżonego Arkadiusza R. Zaskarżając wyrok w całości zarzucił mu m.in. obrazę prawa materialnego – art. 284 § 2 k.k. polegającą na ustaleniu, iż działanie oskarżonego wyczerpuje znamiona ustawowe tego czynu, podczas gdy faktycznie oskarżony nigdy nie miał zamiaru przywłaszczenia wpłaconej spółce pieniędzy.

Podnosząc ten zarzut wniósł o zmianę wyroku i uniewinnienie oskarżonego od przypisanego mu czynu albo o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Apelację tę rozpoznał Sąd Okręgowy w W., który wyrokiem z dnia 10 lutego 2010 r., sygn. akt (...) utrzymał zaskarżony wyrok w mocy uznając apelację za oczywiście bezzasadną.

Kasację od tego wyroku w odniesieniu do skazanego A. R., zaś od wyroku Sądu Rejonowego w W. z dnia 31 sierpnia 2009 r., sygn. akt (...) co do skazanego Tadeusza H., wniósł Rzecznik Praw Obywatelskich.

Zaskarżając te wyroki w całości, zarzucił im: rażące i mające istotny wpływ na ich treść, naruszenie prawa karnego materialnego, tj. art. 284 § 2 k.k., polegające na błędnym przyjęciu, że kwoty wpłacone przez pokrzywdzonych, które nie zostały im zwrócone, pomimo niezrealizowania umowy cywilnoprawnej, mogą stanowić przedmiot przywłaszczenia, w rozumieniu tego przepisu.

Podnosząc tak opisany zarzut wniósł o uchylenie wyroku Sądu Okręgowego w W. z dnia 10 lutego 2010 r., sygn. akt (...) oraz utrzymanego nim w mocy wyroku Sądu Rejonowego w W. z dnia 31 sierpnia 2009 r. i uniewinnienie Arkadiusza R. od popełnienia przypisanego mu czynu, a co do Tadeusza H. o uchylenie tego ostatniego wyroku i uniewinnienie tego skazanego od przypisanego mu czynu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja okazała się oczywiście zasadna, co skutkowało jej uwzględnieniem w trybie z art. 535 § 5 k.p.k. Pomimo niezbyt trafnej konstrukcji samego zarzutu kasacji jej uzasad-

nienie wskazuje bez żadnych wątpliwości, że istotą rażącego naruszenia przepisu art. 284 § 2 k.k. było uznanie przez oba sądy orzekające w tej sprawie, iż przedmiotem przywłaszczenia mogą być pieniądze wpłacone przez pokrzywdzonych na konto spółki z o.o. D. jako raty należne z tytułu umowy dotyczącej usługi wybudowania domu. Z umowy nr (...) wynikało bowiem niespornie, że pokrzywdzeni mieli przekazywać na konto spółki – wykonawcy domu – w określonych terminach transze wpłat, których suma składała się na końcową cenę domu (§ 8 umowy - k.11-12). Z opisu przypisanego obu skazanym przestępstwa z art. 284 § 2 k.k. wynika, że zachowanie wyczerpujące dyspozycję art. 284 § 2 k.k. miało miejsce w grudniu 2006 r., a tak ustalony czas popełnienia tego przestępstwa wiązany był przez sąd I instancji nie z okresem wpłacania przez pokrzywdzonych należności na rzecz spółki w ramach rat za budowę domu (te miały miejsce do 10 sierpnia 2006 r. – str. 3 uzasadnienia wyroku sądu I instancji), ale z odmową zwrotu tych należności, po tym jak pokrzywdzeni oświadczyli oni, iż chcą zwrotu pieniędzy (str. 11 uzasadnienia wyroku). Właśnie w odmowie zwrotu tych należności wpłaconych przez pokrzywdzonych, sąd I instancji upatrywał realizację znamienia przywłaszczenia pieniędzy, wskazując, iż pieniądze te weszły wcześniej do majątku spółki. Rację ma skarżący, że tak sąd I instancji, jak i sąd odwoławczy, dokonujący kontroli wyroku w tym obszarze na skutek zarzutu apelacji obrońcy oskarżonego A. R., dopuścili się w tym obszarze wadliwej wykładni znamienia „przywłaszczenia”, jak również nie dostrzegli, iż nie mogło zostać w niniejszej sprawie zrealizowane znamię „powierzenia” rzeczy ruchomej, jaką są również pieniądze (art. 115 § 9 k.k.). O ile bowiem sama odmowa zwrotu pieniędzy może być traktowana jako wykonanie czynności czasownikowej przestępstwa z art. 284 § 2 k.k., o tyle przedmiotem przywłaszczenia nie mogą być pieniądze, które stanowią przewidzianą umową należność wykonawcy (zapłatę) za wykonanie określonego dzieła (wybudowanie domu). Przekazana na konto spółki prowadzonej przez oskarżonych kwota pieniędzy stanowiła, zgodnie z charakterem i zapisami zawartej umowy, formę zapłaty za usługę wybudowania domu, a zatem pieniądze te z chwilą ich wpływu na rachunek nie miały dla oskarżonych, uprawnionych do działania w imieniu spółki, statusu rzeczy cudzej (por. np. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 28 września 2005 r., V KK 9/05, Lex 164266; z dnia 17 września 2008 r., III KK 131/08, Lex 464973). Oskarżeni jako jedyni członkowie zarządu spółki mogli zatem tymi pieniędzmi dowolnie dysponować, albowiem przekazana kwota stanowiła płaconą ratami należność za wykonanie określonego dzieła, tj. budowę domu. Co więcej, zawarta umowa nie zakazywała nawet oskarżonym dysponowania otrzymanymi od pokrzywdzonych pieniędzmi na inne cele, nawet nie związane z budową domu dla pokrzywdzonych. Zatem zarówno w dacie przekazania na rachunek spółki poszczególnych wpłat dokonanych przez pokrzywdzonych w celu wybudowania domu, jak i w dacie przyjętej przez sąd I instancji (grudzień 2006 r.), kwota 39.000 zł. nie mogła stanowić przedmiotu przywłaszczenia, albowiem była ona własnością spółki, którą kierowali oskarżeni. Z tego samego powodu przekazane przez pokrzywdzonych pieniądze nie mogły stanowić także rzeczy „powierzonej” w rozumieniu art. 284 § 2 k.k. Powierzenie rzeczy ruchomej polega na przekazaniu władztwa tej rzeczy (cudzej) z zastrzeżeniem jej zwrotu, a zatem osoba, która otrzymuje taką rzecz nie ma prawa nią rozporządzać jak swoją własnością (por. np. M. Dąbrowska – Kardas, P. Kardas w: A. Zoll, Kodeks karny. Komentarz. Część szczególna. Tom III, 2006, s. 230). W niniejszej sprawie spółka – którą zarządzali oskarżeni – była właścicielem przekazanych w ramach przedmiotowej umowy środków pieniężnych, a zatem oskarżeni nie mieli w swojej dyspozycji rzeczy cudzej, która miałaby status rzeczy im powierzonej. Jest też oczywiste, zważywszy na zapisy umowy, że dysponując tymi pieniędzmi oskarżeni mieli świadomości, iż pieniądze te stanowią ich własność (wynagrodzenie za wykonanie domu), a zatem, nie można im w konsekwencji przypisać działania w zamiarze animus rem sibi habendi. Zwrotu należności pokrzywdzeni mogą dochodzić na drodze procesu cywilnego, z racji niewykonania umowy.

Tego aspektu normatywnego nie dostrzegły oba orzekające w sprawie sądy, co skutkowało rażąco obrazą art. 284 § 2 k.k. i co doprowadziło do niezasadnego przypisania odpowiedzialności karnej, w sytuacji, gdy zachowanie oskarżonych nie wyczerpało znamion tego przestępstwa. Konsekwencją uwzględnienia kasacji jest konieczność uchYLENIA obu wyroków i uniewinnienie oskarżonych od przypisanych im czynów. O kosztach procesu orzeczono w oparciu o treść art. 632 pkt 2 k.p.k.”

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌
1.2.9. Bieg przedawnienia karalności czynów polegających na uszczupleniu należności publicznoprawnej.

przepisy: art. 44 § 3 k.k.s., art. 51 § 1 i 2 k.k.s., art. 53 § 27-29 k.k.s.
hasła: Przedawnienie

Postanowienie z dnia 3 lutego 2015 r., V KK 411/14

Teza:

- 1. Skoro wykroczenie stypizowane w przepisie art. 57 § 1 k.k.s. posługuje się znamieniem uporczywego nie wpłacania w terminie podatku, to w świetle wykładni przepisu art. 53 § 29 k.k.s., należy do kategorii czynów polegających na uszczupleniu należności publicznoprawnej.**
- 2. Art. 44 § 3 k.k.s. w zw. z art. 51 § 1 i 2 k.k.s. i w zw. z art. 53 § 27-29 k.k.s., bieg przedawnienia karalności czynów polegających na uszczupleniu należności publicznoprawnej rozpoczyna się z końcem roku, w którym upłynął termin płatności należności.**
- 3. Bieg terminu przedawnienia karalności wykroczenia skarbowego polegającego na uszczupleniu należności publicznoprawnej rozpoczyna się nie od czasu jego popełnienia, ale z końcem roku, w którym upłynął termin płatności tej należności.**

Z uzasadnienia:

„Sąd Rejonowy w Z. postanowieniem z dnia 27 marca 2014 r., sygn. (...), na podstawie art. 113 § 1 k.k.s. w zw. z art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k. umorzył wobec przedawnienia karalności postępowanie przeciwko Katarzynie Jadwidze K., oskarżonej o to, że:

I. prowadząc na własny rachunek od dnia 1 czerwca 2009 r. do dnia 27 kwietnia 2012 r. działalność gospodarczą w zakresie działalności agentów zajmujących się sprzedażą towarów różnego rodzaju, pod nazwą P. Katarzyna K., z siedzibą w L. - uporczywie nie wpłacała w terminie do 25 dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym powstał obowiązek podatkowy, na rachunek Drugiego Urzędu Skarbowego w Z., podatku od towarów i usług, wynikającego ze złożonych deklaracji dla podatku od towarów i usług, według wzoru VAT-7, za m-ce: od kwietnia 2010 r. do grudnia 2010 r., od marca 2011 r. do kwietnia 2012 r., w łącznej kwocie 31.148,60 zł, tj. o wykroczenie skarbowe z art. 57 § 1 k.k.s. w zw. z art. 6 § 2 k.k.s.,

II. prowadząc na własny rachunek działalność gospodarczą w miejscu i czasie jak w pkt I, uporczywie nie wpłacała na rachunek Drugiego Urzędu Skarbowego w Z. zaliczek na podatek dochodowy od osób fizycznych, wynikających ze złożonych zeznań o wysokości osiągniętego dochodu (poniesionej straty), według wzoru PIT-36, za lata 2011-2012, w terminie: do dnia 20 każdego miesiąca za miesiąc poprzedni, za okres od stycznia 2011 r. do listopada 2011 r., od lutego 2012 r. do kwietnia 2012 r., - do dnia 20 grud-

nia 2011 r. za miesiąc grudzień 2011 r. oraz w terminie do dnia 30 kwietnia 2012 r., podatku dochodowego od osób fizycznych, wynikającego ze złożonego zeznania o wysokości osiągniętego dochodu (poniesionej straty), wg wzoru PIT-36 za 2011 r, w łącznej kwocie 7.458.00 zł, tj. o wykroczenie skarbowe z art. 57 § 1 k.k.s. w zw. z art. 6 § 2 k.k.s.

Na podstawie art. 632 pkt 2 k.p.k. Sąd obciążył kosztami procesu Skarb Państwa.

W pisemnych motywach swego postanowienia Sąd Rejonowy w Z. wyraził pogląd, iż podstawą do ustalenia początku biegu przedawnienia wykroczeń stypizowanych w przepisie art. 57 § 1 k.k.s. - jako czynów znamiennych skutkiem - jest przepis art. 44 § 4 k.k.s.

W konsekwencji sąd uznał, że w odniesieniu do zarzuconych Katarzynie Jadwidze K. wykroczeń z art. 57 § 1 k.k.s. w zw. z art. 6 § 2 k.k.s., bieg przedawnienia rozpoczął się w dniach - odpowiednio - 25 maja 2012 r. (czyn I) i 30 kwietnia 2012 r. (czyn II).

Biorąc przy tym pod uwagę, że postanowienie o wszczęciu postępowania przeciwko w/wymienionej zostało wydane w dniu 27 listopada 2013 r. (k. 32-34) - sąd stwierdził, że karalność zarzuconych oskarżonej wykroczeń upłynęła stosownie do dyspozycji art. 51 § 1 i 2 k.k.s. w dniach - odpowiednio - 25 maja 2013 r. i 30 kwietnia 2013 r.

Sąd Rejonowy w Z. akcentując równocześnie, że wykroczenia stypizowane w przepisie art. 57 § 1 k.k.s. należą do kategorii czynów znamiennych skutkiem - uznał, iż przepisy § 3 i § 4 art. 44 k.k.s. pozostają w kolizji i postanowił przyjąć korzystniejszą dla oskarżonej regułę ustalania początku biegu przedawnienia karalności określoną w art. 44 § 4 k.k.s.

Powyższe postanowienie zostało zaskarżone przez Drugi Urząd Skarbowy w Z.

W środku odwoławczym oskarżyciel zarzucił obrazę prawa materialnego - art. 51 § 1 i 2 k.k.s. w zw. z art. 44 § 2 - 4 k.k.s. skutkującą bezpodstawnym umorzeniem postępowania i wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi I instancji.

W uzasadnieniu zażalenia oskarżyciel publiczny zakwestionował stanowisko Sądu Rejonowego w Z. w zakresie przyjęcia przepisu art. 44 § 4 k.k.s. za podstawę ustalenia początku biegu przedawnienia karalności wykroczeń zarzuconych Katarzynie Jadwidze K.

Sąd Okręgowy w Z. postanowieniem z dnia 21 maja 2014 r., sygn. (...), zaskarżone postanowienie utrzymał w mocy.

Od postanowienia Sądu Okręgowego w Z. z dnia 21 maja 2014 r., sygn. (...), utrzymującego w mocy postanowienie Sądu Rejonowego w Z. z dnia 27 marca 2014 r., sygn. (...) kasację wniósł Prokurator Generalny. Na podstawie art. 167a k.k.s., autor kasacji zaskarżył powyższe postanowienie w całości, na niekorzyść obwinionej Katarzyny Jadwigi K.

Na zasadzie art. 113 § 1 k.k.s. w zw. z art. 523 § 1 k.p.k., art. 526 § 1 k.p.k. oraz art. 537 § 1 i 2 k.p.k. skarżący zarzucił rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisów prawa procesowego - art. 433 § 1 i 2 k.p.k., polegające na przeprowadzeniu wadliwej kontroli odwoławczej postanowienia Sądu Rejonowego w Z. z dnia 27 marca 2014 r., sygn. (...) i utrzymaniu go w mocy, mimo że orzeczenie to zapadło z rażącą obrazą przepisów art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k. w zw. z art. 113 § 1 k.k.s. i w zw. z art. 51 § 1 i 2 k.k.s. i art. 44 § 3 k.k.s., polegającą na umorzeniu postępowania o wykroczenia skarbowe stypizowane w art. 57 § 1 k.k.s. w oparciu o ujemną przesłankę procesową w postaci przedawnienia karalności, podczas gdy przesłanka ta nie wystąpiła. W konkluzji, Autor kasacji wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia oraz utrzymanego nim w mocy postanowienia Sądu Rejonowego w Z. i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi I instancji.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Kasacja Prokuratora Generalnego wniesiona na niekorzyść Katarzyny Jadwigi K. okazała się zasadna, a zamieszczony w niej wniosek o uchylenie obu rozstrzygnięć wydanych w tej sprawie, zasługiwał na uwzględnienie. Obwinionej zarzucono uporczywe nie wpłacanie w terminie podatku od towarów i usług oraz zaliczek na podatek dochodowy, określając zarazem okresy, jakich dotyczył ten obowiązek. Z punktu widzenia konsekwencji prawnych takiego zachowania istotne znaczenie ma regulacja zamieszczona w art. 53 § 29 w zw. z § 27 k.k.s. Obecna treść tych przepisów jednoznacznie przesądza o tym, że użyte w przepisie art. 57 § 1 k.k.s. określenie „nie wpłaca w terminie podatku” należy odczytywać przez pryzmat regulacji zawartej w powołanych wyżej przepisach. Ustawodawca zdefiniował tam normatywny zakres znamienia użytego w przepisie karnym przez wskazanie, że pojęcie „należności publicznoprawnej uszczuplonej czynem zabronionym”, sprecyzowanej w przepisie art. 53 § 27 k.k.s., stosuje się odpowiednio m. in. do określenia „nie wpłaca w terminie podatku”.

Oznacza to, że skoro wykroczenie stypizowane w przepisie art. 57 § 1 k.k.s. posługuje się znamieniem uporczywego nie wpłacania w terminie podatku, to w świetle wykładni przepisu art. 53 § 29 k.k.s., należy do kategorii czynów polegających na uszczupleniu należności publicznoprawnej. To ustalenie ma z kolei zasadnicze znaczenie z punktu widzenia określenia przepisu, który stanowi podstawę obliczania biegu okresu przedawnienia karalności zachowań zarzuconych obwinionej. Zgodnie bowiem z treścią art. 44 § 3 k.k.s. w zw. z art. 51 § 1 i 2 k.k.s. i w zw. z art. 53 § 27-29 k.k.s., bieg przedawnienia karalności czynów polegających na uszczupleniu należności publicznoprawnej rozpoczyna się z końcem roku, w którym upłynął termin płatności należności. Regulacja ta jest zbudowana wprawdzie z kilku przepisów, ale jej wykładnia operacyjna nie powinna nasuwać nadmiernych trudności interpretacyjnych. Nie jest zatem trafny pogląd wyrażony przez sąd odwoławczy w tej sprawie, wyrażający przekonanie, że uszczuplenie należności publicznoprawnej nie należy do znamion wykroczenia z art. 57 § 1 k.k.s., co doprowadziło do niezasadnego przyjęcia, iż dyrektywa przepisu art. 44 § 3 k.k.s. nie znajduje zastosowania przy obliczaniu przedawnienia karalności tego rodzaju wykroczeń.

Trzeba bowiem jeszcze raz podkreślić, że obecnie – w związku ze zmianą treści art. 53 § 29 k.k.s., dokonaną ustawą z dnia 28 lipca 2005 r. o zmianie ustawy - Kodeks karny skarbowy oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 178, poz. 1479), bieg terminu przedawnienia karalności wykroczenia skarbowego polegającego na uszczupleniu należności publicznoprawnej rozpoczyna się nie od czasu jego popełnienia, ale z końcem roku, w którym upłynął termin płatności tej należności. Uwzględniając wspomnianą modyfikację stanu prawnego Sąd Najwyższy już wielokrotnie wyrażał podobne zapatrywanie uznając, że uporczywe niewpłacanie w terminie podatku, będące znamieniem wykroczenia skarbowego z art. 57 § 1 k.k.s., jako uszczuplenie należności publicznoprawnej prowadzi do powstania zaległości podatkowej i do takich zachowań ma zastosowanie dyspozycja art. 44 § 3 k.k.s., określająca odmiennie niż to ma miejsce w § 4 tego przepisu, początek biegu okresu przedawnienia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2011 r. V KK 361/10 OSNKW 2011, z. 2, poz. 16, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 stycznia 2011 r. II KK 214/10 LEX Nr 786412, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 października 2011 r. V KK 272/11 LEX Nr 1044077, uzasadnienie postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 28 listopada 2013 r. I KZP 11/13 – OSNKW 2014 z. 1, poz. 3).

Skoro zatem zarzucone obwinionej zachowanie odwoływało się do okresów kończących się w kwietniu 2012 r., to oznacza, że termin okresu przedawnienia karalności tego zachowania rozpoczął swój bieg dopiero z końcem roku, w którym upłynął termin wpłacenia należnych podatków związanych z działalnością gospodarczą obwinionej, tj. 31 grudnia 2012 r. Zatem, przedawnienie karalności zarzuconych wykroczeń nastąpiłoby z dniem 31 grudnia 2013 r. Z kolei, wszczęcie postępowania przeciwko obwinionej przed upływem tego terminu, prowadziłoby do przedłużenia okresu przedawnienia o dalsze dwa lata (art.

51 § 2 k.k.s.). Powyższe okoliczności zostały wadliwie zinterpretowane przez sądy orzekające w tej sprawie, co doprowadziło do rażącego naruszenia przepisów wskazanych w nadzwyczajnym środku zaskarżenia. Konsekwencją tego uchybienia było nietrafne ustalenie upływu okresu przedawnienia i przedwczesne umorzenie postępowania. W rzeczywistości bowiem, w chwili orzekania nie zaistniała jeszcze sytuacja przewidziana w art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k. w zw. z art. 113 § 1 k.k.s.

W tych warunkach kasacja wniesiona przez Prokuratora Generalnego zasługiwała na uwzględnienie, co prowadziło do konieczności uchylenia rozstrzygnięć sądów obu instancji i przekazania sprawy Sądowi Rejonowemu w Z. do ponownego rozpoznania, w toku którego zostaną uwzględnione zapatrywania wyrażone powyżej.

W realiach tej sprawy, przedmiotem uwagi będzie też zagadnienie zastosowania wspomnianej już instytucji przewidzianej w art. 51 § 2 k.k.s., mogącej mieć znaczenie z punktu widzenia dopuszczalności dalszego prowadzenia postępowania przeciwko obwinionej. Sąd meriti orzekający o umorzeniu postępowania przeciwko Katarzynie Jadwidze K. z powodu upływu okresu przedawnienia, wyraził wprawdzie bowiem błędny pogląd, co do ustalenia prawidłowego terminu, od którego ten okres rozpoczął swój bieg, ale jednocześnie odnotował, że między decyzją procesową o sporządzeniu postanowienia o przedstawieniu zarzutów obwinionej Katarzynie Jadwidze K., a rzeczywistym przedstawieniem obwinionej tych zarzutów, upłynął dość znaczący okres. Okoliczność tego rodzaju może mieć znaczenie dla ostatecznego rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie (por. wywody zaprezentowane w wyrokach Sądu Najwyższego: z dnia 24 czerwca 2013 r. V KK 453/12 LEX - Nr 1341289 i z dnia 5 marca 2014 r. IV KK 341/13 – LEX Nr 1444341). Kwestia ta wymaga jednak dalszego badania i ewentualnego zajęcia stanowiska z punktu widzenia przesłanek wskazanych w przepisie art. 313 § 1 *in fine* k.p.k.

Mając na uwadze te wszystkie okoliczności Sąd Najwyższy orzekł, jak w postanowieniu.”

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

1.2.10. Produkcja wyrobu tytoniowego w rozumieniu k.k.s.

przepisy: art. 69a § 1 k.k.s.

hasła: Produkcja wyrobu tytoniowego

Wyrok z dnia 17 lutego 2015 r., V KK 426/14

Teza:

Okazjonalnie dokonywane w sklepie, na życzenie klienta, czynności pocięcia liści tytoniu za pomocą niszczarki do papieru, nie może być traktowane jako „produkcja” wyrobu tytoniowego (art. 69a § 1 k.k.s.).

Z uzasadnienia:

„Oskarżony Waldemar M. stanął pod zarzutem tego, że:

- produkował na terenie prowadzonej działalności gospodarczej w sklepie w D. przy ul. (...), przez czas nieokreślony do dnia 29 sierpnia 2012 r., poza składem podatkowym, wyroby akcyzowe w postaci tytoniu ciętego do palenia, naruszając warunki zastosowania procedury zawieszenia poboru akcyzy, tj. wbrew przepisom określonym w art. 47 ust. 1 ustawy z dnia 6 grudnia 2008 r. o podatku akcyzowym (Dz. U. z 2009 r., Nr 3, poz. 11),

tj. popełnienia czynu z art. 69a § 1 k.k.s.

Natomiast oskarżonemu Dariuszowi D. zarzucono to, że:

- jako pełnomocnik firmy „S.” produkował na terenie prowadzonej przez Waldemara M. działalności gospodarczej w sklepie w D. przy ul. (...), przez czas nieokreślony do dnia 29 sierpnia 2012 r., poza składem podatkowym, wyroby akcyzowe w postaci tytoniu ciętego do palenia, naruszając warunki zastosowania procedury zawieszenia poboru akcyzy, tj. wbrew przepisom określonym w art. 47 ust. 1 ustawy z dnia 6 grudnia 2008 r. o podatku akcyzowym (Dz. U. z 2009 r., Nr 3, poz. 11),

tj. popełnienie czynu z art. 69a § 1 k.k.s.

Wyrokiem z dnia 4 lipca 2013r. w sprawie (...) Sąd Rejonowy w K. uznał obu skazanych za winnych popełnienia zarzucanych im czynów i za to wymierzył im kary grzywny po 180 stawek dziennych, ustalając wysokość jednej stawki na kwotę 60 zł.

Orzeczenie to uprawomocniło się nie będąc zaskarżone przez żadną ze stron.

Kasację od tego wyroku, na korzyść skazanych wywiódł dopiero Prokurator Generalny. Zarzucił w niej:

- rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie prawa materialnego - art. 69a § 1 k.k.s., polegające na błędnym przyjęciu, że Waldemar M. i Dariusz D. dopuścili się zarzucanych im czynów poprzez naruszenie warunków zastosowania procedury zawieszenia poboru akcyzy, podczas gdy wypełnienie tego znamienia możliwe jest w sytuacji uprzedniego uzyskania zezwolenia na prowadzenie składu podatkowego, którego to uprawnienia oskarżeni nie posiadali.

Podnosząc powyższe skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i uniewinnienie oskarżonych od popełnienia przypisanych im czynów

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja jest oczywiście zasadna tak, jak wymaga tego art. 535 § 5 k.p.k.

Bezsprzecznie ma rację skarżący, że Waldemar M. i Dariusz D. zostali skazani za czyn polegający na naruszeniu warunków zastosowania procedury zawieszenia poboru akcyzy w sytuacji, gdy żaden z nich nie korzystał z takiego zawieszenia.

Jak wynika z dyspozycji art. 69a § 1 k.k.s. warunkiem sine qua non poniesienia odpowiedzialności z tego przepisu, jest naruszenie warunków zastosowania procedury zawieszenia poboru akcyzy, a więc warunków wskazanych w ustawie z dnia 6 grudnia 2008 r. o podatku akcyzowym (j.t. Dz. U. z 2014r. poz. 752). Z akt niniejszej sprawy nie wynika natomiast, aby skazani uzyskali takie zawieszenie. Byłoby to zresztą niemożliwe, jak słusznie zauważa skarżący, skoro oskarżeni „nie posiadali predysponującego do tego statusu związanego z uprawnieniem do prowadzenia składu podatkowego”.

Skazani nie spełnili też żadnego z kolejnych warunków odpowiedzialności z art. 69a § 1 k.k.s., gdyż nie „produkowali, magazynowali lub przeladowywali wyrobów akcyzowych poza składem podatkowym”. Nie można bowiem przyjąć, że okazjonalnie dokonywane w sklepie, na życzenie klienta, czynności pocięcia liści tytoniu za pomocą niszczarki do papieru, może być traktowana jako „produkcja” wyrobu tytoniowego (vide również postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 września 2013 r., sygn. akt V KK 92/13, Lex Nr 1375782).

W tej sytuacji, mając na uwadze omówione wyżej względy, uznając zarzut postawiony w kasacji za w pełni zasadny, zaskarżony wyrok należało uchylić, a ponieważ skazanie obu oskarżonych było oczywiście niesłuszne, przy zastosowaniu art. 537 § 2 k.p.k., obu oskarżonych uniewinniono od postawionych im zarzutów.

Kierując się przedstawionymi względami Sąd Najwyższy orzekł jak na wstępie.

Kosztami procesu w niniejszej sprawie obciążono Skarb Państwa.”

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

1.4. Zagadnienia prawne

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

1.4.1. Zagadnienie prawne przedstawione przez Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego przekazane do rozstrzygnięcia pełnemu składowi Izby Karnej Sądu Najwyższego, I KZP 21/14

„Czy w postępowaniu kasacyjnym dopuszczalne jest uchylene zaskarżonego orzeczenia wyłącznie w części, w jakiej nie zawiera ono rozstrzygnięcia w przedmiocie środka karnego, którego zastosowanie było obligatoryjne?”

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

1.4.2. Zagadnienie prawne przedstawione przez Sąd Apelacyjny w Szczecinie, I KZP 27/14

„1. Czy w sprawach o przestępstwa skarbowe polegające na narażeniu na uszczuplenie należności publicznoprawnej dopuszczalne jest zarządzenie kontroli i utrwalania rozmów telefonicznych w celu wykrycia i uzyskania dowodów dla toczącego się postępowania lub zapobieżenia popełnienia nowego przestępstwa skarbowego?

2. a w przypadku udzielenia odpowiedzi pozytywnej na pytanie pierwsze - Jaka wartość (znaczną czy dużą) stanowi próg, od której dopuszczalne jest zarządzenie kontroli i utrwalania rozmów telefonicznych w sprawach o przestępstwa skarbowe?”

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

1.4.3. Zagadnienie prawne przedstawione przez Sąd Apelacyjny w Gdańsku, I KZP 28/14

„Czy przedmiotem ochrony przepisu art. 62 § 2 k.k.s. oprócz wiarygodności wymienionych w nim szczególnych dla prawa podatkowego dokumentów, tj. faktur VAT i rachunków oraz rzetelności prowadzenia i dokumentowania zdarzeń gospodarczych jest obowiązek podatkowy i tym samym warunkiem odpowiedzialności za określony w nim występki karnoskarbowy jest ustalenie faktu narażenia na uszczuplenie należności Skarbu Państwa z tytułu podatku?

Czy samo wystawienie „pustej” faktury VAT przez osobę uprawnioną narusza obowiązek podatkowy?

Czy wystawienie „pustej” faktury VAT przez osobę uprawnioną narusza treść przepisu art. 62 § 2 k.k.s.?”

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

1.4.4. Zagadnienie prawne przedstawione przez Sąd Okręgowy w Rzeszowie, I KZP 1/15

„Czy w sprawie o przestępstwo z art. 207 § 1 kk Sąd wykracza poza granice skargi oskarżyciela dokonując w wyroku zmiany opisu czynu przypisanego oskarżonemu poprzez rozszerzenie kręgu pokrzywdzonych?”

Czy dla zachowania tożsamości czynu niezbędna jest jednoczesność (jeden czyn w znaczeniu naturalnym) czynności wykonawczych względem dwóch osób, gdy zachowanie podjęte jedynie wobec jednej z nich objęte jest zarzutem aktu oskarżenia?

Przy przyjęciu tożsamości czynu z art. 207 § 1 kk, czy postanowienie o przedstawieniu zarzutów znęcania się nad dwoma osobami bliskimi (żoną i jedną córką) przerywa bieg przedawnienia również odnośnie karalności za znęcanie się nad trzecią taką osobą (drugą córką)?”

」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」

1.4.5. Zagadnienie prawne przedstawione przez Sąd Apelacyjny w Katowicach, I KZP 2/15

„Czy w: „doprowadzeniu do niekorzystnego rozporządzenia mieniem”, w rozumieniu art. 286 § 1 k.k., mieści się działanie sprawcy polegające na przedstawieniu w ramach procedury samoobliczania podatku, deklaracji podatkowej zaniżającej kwotę podatku podlegającego odprowadzeniu na rzecz Skarbu Państwa, prowadzące do nieotrzymania przez organ podatkowy, nie podejmujący w tym zakresie żadnych działań, podatku w wysokości należnej zgodnie z przepisami prawa?”

」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」

1.4.6. Zagadnienie prawne przedstawione przez Sąd Okręgowy w Olsztynie, I KZP 3/15

„Czy oskarżyciel publiczny, upoważniony z mocy art. 47 ust. 2 pkt 7 i art. 48 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz. U. z 2014 r. 1153 t.j.) do prowadzenia dochodzeń oraz wnoszenia i popierania aktów oskarżenia w postępowaniu uproszczonym, jeżeli przedmiotem przestępstwa jest drewno pochodzących z lasów stanowiących własność Skarbu Państwa, w trybie i na zasadach określonych w Kodeksie postępowania karnego, jest uprawniony do złożenia wniosku w trybie art. 335 § 1 k.p.k. o wydanie wyroku skazującego i orzeczenie uzgodnionych z oskarżonym kar i środków karnych bez przeprowadzenia rozprawy?”

」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」

1.4.7. Zagadnienie prawne przedstawione przez Sąd Okręgowy w Częstochowie i przekazane składowi 7 sędziów Sądu Najwyższego przez skład 3-osobowy, I KZP 4/15

„Czy art. 377 § 5 k.p.k. stanowi podstawę prowadzenia rozprawy przerwanej lub odroczonej w dalszym ciągu w sytuacji, gdy oskarżony, który dotychczas nie złożył wyjaśnień przed sądem, został o jej terminie zawiadomiony w trybie art. 133 § 1 i 2 k.p.k. i nie stawiał się na tę rozprawę bez usprawiedliwienia?”

」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」

1.4.8. Zagadnienie prawne przedstawione przez Sąd Najwyższy, I KZP 5/15

„1. czy zgromadzone na koncie bankowym środki majątkowe, z których tylko część pochodzi z korzyści związanych z popełnieniem czynu zabronionego mogą w całym zakresie stanowić przedmiot przestępstwa z art. 299 § 1 k.k.;

2. czy wykonanie przez sprawcę którejkolwiek z czynności wykonawczych wynikających z dyspozycji art. 299 § 1 k.k. jest karalne tylko wówczas, gdy może udaremnić lub znacznie utrudnić stwierdzenie przestępnego pochodzenia określonych środków majątkowych, czy też znamię modalne zawarte w końcowej części tego przepisu należy wiązać jedynie z podejmowaniem "innych czynności"?"

2. Orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego dotyczące prawa karnego

2.1. Wyroki i postanowienia Trybunału Konstytucyjnego

(źródło: www.trybunal.gov.pl)

2.1.1. Karalność niepublicznego znieważenia funkcjonariusza publicznego (SK 70/13)

Zagwarantowana w art. 54 ust. 1 konstytucji wolność wyrażania swoich poglądów nie ma charakteru absolutnego i może podlegać ograniczeniom, z zachowaniem zasady proporcjonalności – stwierdził Trybunał Konstytucyjny.

12 lutego 2015 r. o godz. 9:00 Trybunał Konstytucyjny rozpoznał skargę konstytucyjną A.W. dotyczącą karalności niepublicznego znieważenia funkcjonariusza publicznego.

Trybunał Konstytucyjny orzekł, że art. 226 § 1 ustawy z 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny w zakresie, w jakim penalizuje znieważenie funkcjonariusza publicznego dokonane niepublicznie, **jest zgodny** z art. 54 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3 konstytucji.

Trybunał Konstytucyjny postanowił ponadto umorzyć postępowanie w pozostałym zakresie.

Zakwestionowany art. 226 § 1 kodeksu karnego przewiduje karę grzywny, ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku dla osoby, która znieważa funkcjonariusza publicznego lub osobę do pomocy mu przybraną, podczas i w związku z pełnieniem obowiązków służbowych.

Zdaniem skarżącego i Rzecznika Praw Obywatelskich, który przyłączył się do skargi konstytucyjnej, penalizowanie czynów polegających na niepublicznym znieważeniu funkcjonariusza publicznego lub osoby do pomocy mu przybranej, stanowi nadmierną ingerencję w konstytucyjnie chronioną wolność wyrażania poglądów.

Trybunał Konstytucyjny nie podzielił tego stanowiska. Uznał, że przewidziana w kodeksie karnym kara za niepubliczną zniewagę funkcjonariusza publicznego mieści się w zakresie dopuszczalnych ograniczeń prawa do wypowiedzi (art. 54 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3 konstytucji). Ze względu na istotę kontroli w trybie skargi konstytucyjnej i na stan faktyczny sprawy będącej tłem skargi konstytucyjnej, Trybunał ograniczył swoją ocenę czynu określonego w art. 226 § 1 k.k. do znieważeniu funkcjonariusza publicznego.

W opinii TK, brak jednoznacznej definicji zniewagi przemawia za przyjęciem, iż nawet wypowiedzi uznawane za znieważające mieszczą się w zakresie przedmiotowym art. 54 ust. 1 konstytucji. Przepis ten wyraża trzy wolności jednostki – wolność wyrażania swoich poglądów, wolność pozyskiwania informacji oraz wolność rozpowszechniania informacji. Skarżący uzasadnił w skardze tylko zarzut naruszenia pierwszej z nich, tj. wolności wyrażania swoich poglądów (wolność słowa).

Trybunał Konstytucyjny potwierdził, że **zagwarantowana w art. 54 ust. 1 konstytucji wolność wyrażania swoich poglądów nie ma charakteru absolutnego i może podlegać ograniczeniom, z zachowaniem zasady proporcjonalności**. Wartościami, które usprawiedliwiają wynikające z art. 226 § 1 k.k. ograniczenie wolności słowa są ochrona porządku publicznego (sprawne wykonywanie powierzonych funkcjonariu-

szowi zadań i powaga organu, który funkcjonariusz reprezentuje) oraz ochrona praw i wolności innych osób (godność funkcjonariusza lub osoby do pomocy mu przybranej).

Zdaniem Trybunału, ustawodawca, sięgając po sankcje karne, w istotny sposób ograniczył wolność wypowiedzi, jednak, dokonując oceny konstytucyjności art. 226 § 1 k.k. należy uwzględnić ratio legis tego przepisu. Zasadniczym celem art. 226 § 1 k.k. jest ochrona interesu publicznego związanego z właściwym i skutecznym działaniem organów państwa. Niezbędnymi warunkami efektywnego wykonywania powierzonej funkcji jest poczucie własnej godności i autorytet funkcjonariusza publicznego.

Zdaniem TK, kumulacja przesłanek niezbędnych do stwierdzenia, że doszło do znieważenia funkcjonariusza publicznego „podczas i w związku z pełnieniem obowiązków służbowych”, kładzie nacisk na ochronę niezakłóconego wykonywania obowiązków, a nie bezpośrednio na ochronę godności funkcjonariusza, np. znieważenie podczas pełnienia czynności służbowych może pozostawać bez związku z wykonywaną przez funkcjonariusza publicznego funkcją i dotyczyć okoliczności czysto prywatnych, które nie mają nic wspólnego z działalnością o charakterze publicznym. Wówczas nie zostaną spełnione przesłanki z art. 226 § 1 k.k. Trybunał Konstytucyjny uznał, że **konieczność ochrony sprawnego funkcjonowania instytucji państwowej wiąże się w pierwszym rzędzie z samym wykonywaniem funkcji organu państwowego. System prawny nie może tolerować sytuacji, kiedy podejmowane przez organ państwowy działania byłyby utrudniane bądź paraliżowane przez zachowania noszące znamiona zniewagi.**

Zdaniem TK, mając na uwadze cel kwestionowanego przepisu, nie można twierdzić, że tylko publiczne znieważenie funkcjonariusza publicznego uniemożliwia prawidłowe wykonywanie powierzonej funkcji. Dzieje się tak również w przypadku znieważenia dokonanego niepublicznie. **Odpowiedzialność karna, jaka grozi za znieważenie funkcjonariusza publicznego uzasadniona jest nie tylko znaczeniem zagrożonych dóbr prawnych (skuteczne działanie organu, autorytet państwa, godność funkcjonariusza), ale także wzmoczoną ochroną osób, które ze względu na wykonywaną funkcję, związaną z rozwiązywaniem sytuacji konfliktowych, szczególnie narażone są na ewentualną agresję. Ta wzmoczona (ze względu na zagrożenie karą pozbawienia wolności i publiczny tryb ścigania) ochrona, uzasadniona jest zarówno w przypadku publicznego, jak i niepublicznego ataku na te dobra.**

Trybunał podkreślił jednak, że sądy – orzekające w oparciu o art. 226 § 1 k.k. – z jednej strony, muszą uwzględniać to, że przepis ten stanowi daleko idące ograniczenie wolności wypowiedzi zagwarantowanej w art. 54 ust. 1 konstytucji. Z drugiej zaś strony, powinny także uwzględniać ratio legis art. 226 § 1 k.k., a co za tym idzie badać rzeczywiste zagrożenie dla dóbr chronionych tym przepisem. W praktyce oznacza to, że w zależności od stopnia zagrożenia dóbr chronionych w art. 226 § 1 k.k. ochrona funkcjonariuszy może być zróżnicowana. Ocena stopnia dopuszczalnej ingerencji w wolność wypowiedzi w każdym konkretnym wypadku jest domeną sądów powszechnych i Sądu Najwyższego. Prokonstytucyjna wykładnia przepisu obliuguje do zbadania, czy w konkretnej sytuacji znieważenie funkcjonariusza stanowiło rzeczywiste zagrożenie dla dóbr chronionych w tym przepisie.

Ograniczenie wynikające z art. 226 § 1 k.k. polega na tym, że wypowiedź nie może przybierać formy zniewagi, paraliżującej możliwość efektywnego wykonywania funkcji publicznych w imię dobra wspólnego. Taki sposób wytyczenia przez system prawny granic wolności wypowiedzi, Trybunał uznaje za uzasadniony ze względu na porządek publiczny. Przesłanka porządku publicznego, obok innych, stanowi również podstawę ograniczenia wolności wypowiedzi na gruncie art. 10 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności. Zdaniem Trybunału, zagwarantowanie możliwości niezakłóconego działania funkcjonariusza publicznego, działającego w imieniu państwa, wymaga, ze względu na ochronę porządku publicznego oraz praw i wolności innych osób, objęcia odpowiedzialnością karną znieważenia funkcjonariusza publicznego, które nastąpiło zarówno publicznie, jak i niepublicznie, lecz podczas i w związku z pełnieniem obowiązków służbowych. Skumulowanie tych ostatnich przesłanek pozwoliło zaakcentować konieczność ochrony niezakłóconego działania funkcjonariusza publicznego.

Trybunał Konstytucyjny zauważył przy tym, że na tle art. 226 § 1 k.k. istotna jest nie tylko kwestia znamienia „publiczności”, ale także potrzeba uwzględniania innych okoliczności. Zdaniem Trybunału, w przypadku funkcjonariuszy niebędących jednocześnie politykami, w razie kolizji z wolnością wypowiedzi, należy przyznać pierwszeństwo ochronie porządku publicznego, zarówno ze względu na sprawne funkcjonowanie urzędu, jak i ze względu na ochronę godności funkcjonariusza (dotyczy to również sytuacji, w której doszło do znieważenia niepublicznego). Natomiast waznienie konstytucyjnych wartości, jakimi są wolność wypowiedzi oraz porządek publiczny – w sytuacji, gdy ochrona porządku publicznego miałaby polegać na ochronie niezakłóconego działania i godności funkcjonariusza-polityka – nakazuje dać priorytet wolności wypowiedzi. Ważniejsza jest nieskrępowana debata publiczna niż ochrona funkcjonariusza-polityka. Swobodna debata publiczna w państwie demokratycznym jest jednym z najważniejszych gwarantów wolności i swobód obywatelskich. Ochronie tej wartości służą gwarancje jednoznacznie sformułowane w

art. 54 konstytucji. Należy zatem wyeliminować takie stosowanie art. 226 § 1 k.k., które byłoby, dla funkcjonariusza-polityka, instrumentem do ograniczania debaty publicznej, zwłaszcza instrumentem do tłumienia krytyki.

Oceniając stopień społecznej szkodliwości czynu oraz stosując dyrektywy wymiaru kary organy stosujące prawo powinny mieć na względzie, że dla określenia dobra prawnego uzasadniającego obowiązywanie art. 226 § 1 k.k. należy brać pod uwagę ochronę wolności wypowiedzi. Obowiązek współstosowania konstytucji i ustaw wynika w tym zakresie wprost z art. 8 ust. 2 konstytucji. **W szczególności należy brać pod uwagę status autora wypowiedzi, status podmiotu, do którego wypowiedź jest kierowana, charakter wypowiedzi i to czy była ona nakierowana wyłącznie na znieważenie urzędu lub osoby, racje leżące u podstaw wypowiedzi, w szczególności ustalenie czy wskazują one na udział wypowiadającego się w debacie publicznej.** Jeżeli wypowiedź znieważająca nie była nakierowana wyłącznie na naruszenie czci osoby lub godności urzędu, wymierzone sankcje karne nie powinny eliminować możliwości uczestniczenia oskarżonego w debacie publicznej lub wywoływać w tym zakresie efektu mrożącego.

Zawsze jednak konieczne jest przede wszystkim ustalenie, czy spełnione zostały przesłanki przewidziane w art. 226 § 1 k.k. W szczególności, czy do znieważenia doszło „podczas i w związku z pełnieniem obowiązków służbowych”, czy wystąpiło zagrożenie chronionego dobra oraz jaki jest stopień szkodliwości czynu w kontekście wszystkich okoliczności zdarzenia. Szeroki zakres penalizacji przewidziany w art. 226 § 1 k.k. wymaga zatem takiego stosowania przepisu, które uwzględni w pełni jego ratio legis i okoliczności konkretnego zdarzenia oraz prokonstytucyjną wykładnię.

2.1.2. Zaskarżenie orzeczenia w przedmiocie kosztów procesu zasądzonych po raz pierwszy przez sąd odwoławczy (K 34/12)

Orzeczenie o kosztach procesu w postępowaniu karnym, jako dotyczące praw podmiotów występujących w procesie karnym i realizujących w tym procesie swoje interesy majątkowe, wydane po raz pierwszy na tle głównej sprawy karnej, powinno być traktowane jako orzeczenie wydane w pierwszej instancji w rozumieniu art. 78 konstytucji, bez względu na to, jaki status ma wydający je sąd w sprawie głównej – stwierdził Trybunał Konstytucyjny.

24 lutego 2015 r. o godz. 9:00 Trybunał Konstytucyjny rozpoznał wniosek Rzecznika Praw Obywatelskich dotyczący zaskarżenia orzeczenia w przedmiocie kosztów procesu zasądzonych po raz pierwszy przez sąd odwoławczy.

Trybunał Konstytucyjny orzekł, że

- art. 426 § 1 ustawy z 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego, w brzmieniu nadanym przez art. 1 ustawy z 20 stycznia 2011 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego, w zakresie, w jakim dotyczy zaskarżenia orzeczenia w przedmiocie kosztów procesu zasądzonych po raz pierwszy przez sąd odwoławczy, **jest niezgodny** z art. 78 w związku z art. 45 ust. 1 konstytucji.

- powyższy przepis, we wskazanym zakresie, traci moc obowiązującą z upływem 9 miesięcy od dnia ogłoszenia wyroku w Dzienniku Ustaw.

Trybunał Konstytucyjny ponadto postanowił umorzyć postępowanie w pozostałym zakresie.

Orzeczenia dotyczące kosztów procesu karnego mogą odnosić się do różnych podmiotów publicznych (Skarb Państwa) i prywatnych (pełnomocnicy z urzędu, uczestnicy postępowania). Różne podmioty mogą więc być zainteresowane zakwestionowaniem orzeczenia sądu w sprawie kosztów procesu. Podmioty te – w zakresie dotyczącym kosztów procesu – chronią przy tym różnego rodzaju dobra gwarantowane im konstytucyjnie. Niewątpliwie dobrem chronionym przez wszystkie podmioty prywatne uczestniczące w procesie karnym – w zakresie odnoszącym się do kosztów procesu – jest ochrona praw majątkowych, w rozumieniu art. 64 ust. 2 konstytucji.

Trybunał uznał, że orzekanie o kosztach procesu w postępowaniu karnym – chociaż uboczne w stosunku do głównego postępowania karnego, w którym rozstrzyga się o przypisaniu odpowiedzialności – jest odrębną sprawą w rozumieniu art. 45 ust. 1 konstytucji, do której mają zastosowanie gwarancje wynikające m.in. z art. 78 ustawy zasadniczej. Sąd rozstrzyga bowiem w tym orzeczeniu o ekonomicznym ciężarze

procesu, zobowiązując określone podmioty do jego poniesienia. Orzeczenie to, jako dotyczące praw podmiotów występujących w procesie karnym i realizujących w tym procesie swoje interesy majątkowe, wydane po raz pierwszy na tle głównej sprawy karnej, powinno być traktowane jako orzeczenie wydane w pierwszej instancji w rozumieniu art. 78 konstytucji, bez względu na to, jaki status ma wydający je sąd w sprawie głównej. W konsekwencji orzeczenie takie, co do zasady, ma być zaskarżalne.

Chociaż ustrojodawca w art. 78 zdanie 2 konstytucji dopuszcza wprowadzenie wyjątków od zasady zaskarżalności orzeczeń i decyzji wydanych w pierwszej instancji, na tle niniejszej sprawy Trybunał Konstytucyjny nie znalazł uzasadnienia dla takiego wyjątku. Niewątpliwie efektywność postępowań prowadzonych przez organy władzy publicznej oraz dobro wymiaru sprawiedliwości, dla ochrony których brak prawa do zaskarżania orzeczeń sądowych co do kosztów procesu, mógłby być potencjalnie wprowadzony, stanowią wartości chronione konstytucyjnie i są istotnym elementem porządku publicznego w państwie prawa. Niemniej jednak, w rozpoznawanej sprawie, nie odgrywają decydującej roli. Nie mają bowiem zasadniczego wpływu na bieg sprawy głównej. Jednocześnie Trybunał zwrócił uwagę, że **ustawodawca może ukształtować zasady postępowania karnego w taki sposób, że zaskarżenie przez zainteresowany podmiot orzeczenia o kosztach procesu nie będzie tamowało rozpoznania sprawy głównej lub wykonania prawomocnego orzeczenia.**

TK odroczył utratę mocy obowiązującej niekonstytucyjnego przepisu o dziewięć miesięcy, dając ustawodawcy czas na dostosowanie przepisu do wymagań konstytucyjnych.

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.1.3. Prawo autorskie (K 15/13)

Sięgnięcie przez ustawodawcę, w przypadku kwestionowanego przepisu, do pojęć niedookreślonych należy uznać za uzasadnione charakterem regulacji prawnoautorskiej, stosowanej w warunkach dynamicznych zmian doby nowych technologii – stwierdził Trybunał Konstytucyjny.

17 lutego 2015 r. o godz. 9:00 Trybunał Konstytucyjny rozpoznał wniosek Rzecznika Praw Obywatelskich dotyczący praw autorskich.

Trybunał Konstytucyjny orzekł, że art. 115 ust. 3 ustawy z 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych **jest zgodny** z art. 42 ust. 1 konstytucji.

Na podstawie zakwestionowanego przez Rzecznika Praw Obywatelskich art. 115 ust. 3 ustawy z 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych, karze grzywny, ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku podlega ten, „kto w celu osiągnięcia korzyści majątkowej w inny sposób niż określony w ust. 1 lub ust. 2 narusza cudze prawa autorskie lub prawa pokrewne określone w art. 16, art. 17, art. 18, art. 19 ust. 1, art. 191, art. 86, art. 94 ust. 4 lub art. 97, albo nie wykonuje obowiązków określonych w art. 193 ust. 2, art. 20 ust. 1-4, art. 40 ust. 1 lub ust. 2”.

Przedmiotem prawnokarnej ochrony na podstawie art. 115 ust. 3 ww. ustawy są więc: autorskie prawa osobiste (art. 16), autorskie prawa majątkowe (art. 17 i 18), prawa majątkowe twórcy i jego spadkobierców (art. 19 ust. 1 lub ust. 2), prawa do wynagrodzenia z tytułu droit de suite (art. 191), prawa majątkowe twórców, artystów wykonawców, producentów fonogramów i wideogramów oraz wydawców (art. 20 ust. 1–4), prawa majątkowe Funduszu Promocji Twórczości (art. 40 ust. 1 lub 2), prawa do artystycznych wykonań (art. 86), prawa do fonogramów i wideogramów (art. 94 ust. 4) i prawa do nadań (art. 97). Sprawcą tego czynu zabronionego może być każdy.

Użycie klauzuli „w inny sposób niż określony w ust. 1 i ust. 2” sprawia, że kwestionowany przepis dopełnia art. 115 ust. 1 i ust. 2. Użyte sformułowanie stanowi jednocześnie negatywne dookreślenie typu czynu zabronionego w art. 115 ust. 3. Spod jego działania wyłączone zostały bowiem wymienione we wcześniejszych ustępach: przywłaszczenie autorstwa, wprowadzenie w błąd co do autorstwa całości lub części cudzego utworu albo artystycznego wykonania, rozpowszechnienie bez podania nazwiska lub pseudonimu twórcy cudzy utwór w wersji oryginalnej albo w postaci opracowania, artystyczne wykonanie albo publiczne zniekształcenie takiego utworu, artystyczne wykonanie, fonogram, wideogram lub nadanie.

Naruszenie może polegać zarówno na działaniu, jak i zaniechaniu, gdy niewykonanie obowiązków - wyłącznie na zaniechaniu. Karalne będzie tylko takie zachowanie, które narusza prawa autorskie. Istotne przy tym dla wykładni tego przepisu jest użycie zwrotu „w celu”, który przesądza o kierunkowym charakterze tego przestępstwa. Można je więc popełnić wyłącznie z zamiarem bezpośrednim, ukierunkowanym na osią-

gnięcie korzyści majątkowych. Powołanym we wniosku wzorcem kontroli jest art. 42 ust. 1 konstytucji, zgodnie z którym odpowiedzialności karnej podlega ten tylko, kto dopuścił się czynu zabronionego pod groźbą kary przez ustawę obowiązującą w czasie jego popełnienia.

Ten przepis konstytucji wyraża zasadę, że zakaz albo nakaz obwarowany sankcją karną powinien być sformułowany w sposób precyzyjny i ścisły. Wymagania dotyczące określoności przepisów prawa represyjnego wymagają bowiem, aby podstawowe znamiona czynu zabronionego zostały sformułowane w sposób na tyle jednoznaczny, precyzyjny i jasny, aby samo ryzyko karalności było rozpoznawalne dla adresatów normy.

Wymóg określoności nie jest spełniony jedynie w takim wypadku, gdy adresat normy prawnokarnej nie jest w sprawie zrekonstruować zasadniczych znamion czynu zabronionego.

Trybunał przypomina, że **zgodnie z wcześniejszym orzecnictwem konstytucyjnym standard określoności przepisów prawnych, także w zakresie normowania art. 42 ust. 1 konstytucji, nie wyklucza możliwości posługiwania się w obrębie prawa karnego pewnym marginesem swobody regulacyjnej państwa. Dlatego standard ten w zakresie regulacji karnej, jakkolwiek stawiający wyższe wymagania ustawodawcy, nie wymaga jasności czy komunikatywności wyrażenia zakazu lub nakazu prawnego w stopniu absolutnym** (wyrok TK z 28 stycznia 2003 r., sygn. K 2/02). Zasada określoności ustawy karnej nie wyklucza posługiwania się przez ustawodawcę zwrotami niedookreślonymi lub ocennymi, jeśli ich desygnaty można ustalić (wyrok TK z 23 stycznia 2003 r., sygn. K 2/02).

W przypadku kwestionowanego przepisu sięgnięcie przez ustawodawcę do pojęć niedookreślonych należy uznać za uzasadnione charakterem regulacji prawnoautorskiej, stosowanej w warunkach dynamicznych zmian doby nowych technologii. Stąd ustawodawca zastosował konstrukcję tzw. przestępstwa skutkowego, a więc takiego, o którym decyduje wystąpienie określonego skutku, nie sposób doprowadzenia do tego skutku.

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2. Wokanda Trybunału Konstytucyjnego

(źródło: www.trybunal.gov.pl)

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.1. Zasady sporządzenia kasacji od orzeczenia sądu drugiej instancji (SK 2/15)

W skardze konstytucyjnej wniesiono o zbadanie zgodności przepisu art. 526 § 2 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 roku – Kodeks postępowania karnego naruszającą prawo skarżącego do sądu z art. 2 oraz 45 ust. 1 Konstytucji RP.

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.2. Podstawy do zaskarżenia orzeczenia w przedmiocie kosztów procesu (SK 1/15)

Sprawa połączona z SK 41/14 (sprawa rozpoznawana pod wspólną sygnaturą SK 41/14).

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.3. Podstawy do zaskarżenia orzeczenia w przedmiocie kosztów procesu (SK 41/14)

W skardze konstytucyjnej wniesiono o zbadanie zgodności art. 426 § 1 i 2 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 roku – Kodeks postępowania karnego w brzmieniu nadanym przez art. 1 ustawy z dnia 20 stycznia 2011 roku o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego – w zakresie w jakim nie daje podstaw do zaskarżenia orzeczenia w przedmiocie kosztów procesu o których po raz pierwszy rozstrzygał sąd odwoławczy (apelacyjny) z art. 78 w związku z art. 176 ust. 1 w związku z art. 45 ust. 1 oraz w związku z art. 32 ust. 1 Konstytucji RP.

」 』 』 』 』 』 』 』 』 』 』 』 』 』 』 』

2.2.4. Zasady rozpatrywania wniosku sędziego o przeniesienie na inne stanowisko służbowe (SK 30/14)

W skardze konstytucyjnej wniesiono o zbadanie zgodności art. 75 § 1, 3 i 4 ustawy z dnia 27 lipca 2001 roku – Prawo o ustroju sądów powszechnych z art. 45 ust. 1, art. 78 i art. 176 ust. 1, a także z art. 31 ust. 1 i 3, art. 47, art. 52 ust. 1, art. 65 ust. 1 i art. 75 Konstytucji RP.

」 』 』 』 』 』 』 』 』 』 』 』 』 』 』 』

2.2.5. Zwrot kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu; wysokość stawki za sporządzenie opinii (SK 25/14)

W skardze konstytucyjnej wniesiono o zbadanie zgodności art. 618 § 1 pkt 11 k.p.k. w związku z art. 29 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 26 maja 1982 roku - Prawo o adwokaturze i § 14 ust. 4 pkt 2 oraz § 19 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielanej z urzędu z: a) art. 64. ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3 w związku z art. 92 ust. 1 w związku z art. 2 Konstytucji RP; b) art. 45 ust. 1 w zw. z art. 31 ust. 3 w związku z art. 92 ust. 1 w związku z art. 2 Konstytucji RP..

」 』 』 』 』 』 』 』 』 』 』 』 』 』 』 』

2.2.6. Złożenie wniosku o wszczęcie postępowania lustracyjnego - osoby uprawnione (SK 20/14)

W skardze konstytucyjnej wniesiono o zbadanie zgodności art. 20 ust. 5 ustawy z dnia 18 października 2006 roku o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów z art. 32 w związku z art. 30 Konstytucji RP w zakresie w jakim pozbawia osoby w nim enumeratywnie niewskazane do złożenia wniosku o wszczęcie postępowania lustracyjnego..

」 』 』 』 』 』 』 』 』 』 』 』 』 』 』 』

2.2.7. Opłaty w sprawach karnych; koszty postępowania (SK 14/14)

W skardze konstytucyjnej wniesiono o zbadanie zgodności art. 636 § 3 w zw. z art. 636 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 roku – Kodeks postępowania karnego i art. 632 pkt 1 w związku z art. 640 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 roku – Kodeks postępowania karnego z art. 45 ust. 1, art. 64 ust. 1 i 2 w związku z art. 2 Konstytucji RP.

」 』 』 』 』 』 』 』 』 』 』 』 』 』 』 』

2.2.8. Prawo do sądu; pozbawienie skarżącego prawa do udziału w posiedzeniu sądu w przedmiocie wykonywania środka zapobiegawczego - umieszczenie w zamkniętym zakładzie psychiatrycznym (SK 13/14)

W skardze konstytucyjnej wniesiono o zbadanie zgodności art. 22 §1 w związku z art. 204 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 roku – Kodeks karny wykonawczy w zakresie w jakim przepis ten pozbawia skarżącego prawa udziału w posiedzeniu sądu w przedmiocie wykonywania środka zapobiegawczego z art. 94 §1 k.k., w postaci umieszczenia w zamkniętym zakładzie psychiatrycznym z art. 45 ust. 1 Konstytucji RP, tj. zasadą prawa do sądu, w tym składającym się na jej treść uprawnieniem do korzystania z rzetelnej procedury sądowej, zgodnej z wymogami sprawiedliwości i jawności poprzez zapewnienie skarżącemu wysłuchania i osobistego udziału w czynnościach sądowego postępowania wykonawczego.

」 』 』 』 』 』 』 』 』 』 』 』 』 』 』 』

2.2.9. Nieważność orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego; odpowiedzialność Skarbu Państwa (SK 12/14)

Sprawa połączona.

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.10. Zasady opodatkowania gier hazardowych (SK 3/14)

W skardze konstytucyjnej wniesiono o zbadanie zgodności rt. 139 ust. 1 ustawy z dnia 19 listopada 2009 roku o grach hazardowych z art. 2 w związku z art. 20, art. 21, art. 22, art. 31, art. 64 ust. 1 i 3, art. 84 oraz z art. 217 Konstytucji RP.

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.11. Uprawnienie pokrzywdzonego do wniesienia aktu oskarżenia (SK 1/14)

W skardze konstytucyjnej wniesiono o zbadanie zgodności art. 55 ust. 1 zdanie 1 oraz art. 330 § 2 zdanie 3 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 roku – Kodeks postępowania karnego z art. 32 ust. 1 w związku z art. 45 ust. 1 w związku z art. 77 ust. 2 Konstytucji RP, w zakresie w jakim uprawnienie do wniesienia przez pokrzywdzonego aktu oskarżenia powstaje jedynie w przypadku powtórnego wydania przez prokuratora postanowienia o odmowie wszczęcia lub o umorzeniu postępowania.

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.12. Bezpieczeństwo imprez masowych; zakaz klubowy (K 47/14)

Rzecznik Praw Obywatelskich wniósł o zbadanie art. 14 ust. 1, la i ust. 5 ustawy z dnia 20 marca 2009 roku o bezpieczeństwie imprez masowych – z art. 2 w związku z art. 87 ust. 1 i z art. 73 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP.

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.13. Stosowanie wobec tej samej osoby, za ten sam czyn, odpowiedzialności za przestępstwo i wykroczenie (K 45/14)

Rzecznik Praw Obywatelskich wniósł o zbadanie zgodności art. 10 § 1 ustawy z dnia 20 maja 1971 roku – Kodeks wykroczeń – w zakresie, w jakim przepis ten dopuszcza stosowanie wobec tej samej osoby, za ten sam czyn, odpowiedzialności za przestępstwo i wykroczenie - z art. 2 i art. 45 ust. 1 Konstytucji RP, z art. 4 ust. 1 Protokołu nr 7 do Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności oraz z art. 14 ust. 7 Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych.

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.14. Uprawnienia pokrzywdzonego w procesie karnym (K 30/14)

Prokurator Generalny wniósł o zbadanie zgodności przepisu art. 339 § 5 w związku z art. 54 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 roku – Kodeks postępowania karnego, w zakresie, w jakim nie zapewnia pokrzywdzonemu możliwości wzięcia udziału w posiedzeniach sądu dotyczących umorzenia postępowania przed rozprawą, o których mowa w art. 339 § 3 pkt 2 ustawy – Kodeks postępowania karnego, w sprawach o przestępstwa ścigane z oskarżenia publicznego, z art. 45 ust. 1 w związku z art. 2 Konstytucji RP.

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.15. Przepisy regulujące przeszukanie osób, dokonywanie kontroli osobistej oraz przeszukanie pojazdów przez funkcjonariuszy publicznych (K 17/14)

Rzecznik Praw Obywatelskich wniósł o zbadanie zgodności:

1. art. 219 § 2 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 roku – Kodeks postępowania karnego w zakresie, w jakim przewiduje przeszukanie osoby, nie określając równocześnie granic tego przeszukania z art. 41 ust. 1 i art. 47 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP;
2. art. 44 § 2 ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 roku – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia w zakresie, w jakim przewiduje przeszukanie osoby, nie określając równocześnie granic tego przeszukania z art. 41 ust. 1 i art. 47 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP;

3. art. 29 ust. 3 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 roku o udzieleniu ochrony cudzoziemcom na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w zakresie, w jakim przewiduje przeprowadzenie kontroli osobistej, nie określając równocześnie jej granic z art. 41 ust. 1 i art. 47 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP;
4. a) art. 15 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 roku o Policji z art. 41 ust. 1 i art. 47 w związku z art. 31 ust. 3, a także z art. 50 Konstytucji RP;
- b) art. 15 ust. 7 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 roku o Policji z art. 45 ust. 1, art. 77 ust. 2 i art. 78 Konstytucji RP;
5. a) art. 11 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 12 października 1990 roku o Straży Granicznej z art. 41 ust. 1 i art. 47 w związku z art. 31 ust. 3, a także z art. 50 Konstytucji RP;
- b) art. 11 ust. 2a lit. a ustawy z dnia 12 października 1990 roku o Straży Granicznej z art. 45 ust. 1, art. 77 ust. 2 i art. 78 Konstytucji RP;
6. a) art. 11a ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 28 września 1991 roku o kontroli skarbowej z art. 50 Konstytucji RP;
- b) art. 11c ust. 1 ustawy z dnia 28 września 1991 roku o kontroli skarbowej z art. 45 ust. 1, art. 77 ust. 2 i art. 78 Konstytucji RP;
7. a) art. 12 ust. 1 pkt 3a ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku o strażach gminnych z art. 41 ust. 1 i art. 47 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP;
- b) art. 20 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku o strażach gminnych z art. 45 ust. 1 i art. 77 ust. 2 Konstytucji RP;
8. art. 13 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 16 marca 2001 roku o Biurze Ochrony Rządu z art. 41 ust. 1 i art. 47 w związku z art. 31 ust. 3, a także z art. 50, art. 45 ust. 1, art. 77 ust. 2 i art. 78 Konstytucji RP;
9. a) art. 17 ust. 1 pkt 10 ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 roku o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych z art. 41 ust. 1 i art. 47 w związku z art. 31 ust. 3, a także z art. 50 Konstytucji RP;
- b) art. 24 ust. 1 ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 roku o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych z art. 45 ust. 1, art. 77 ust. 2 i art. 78 Konstytucji RP;
10. a) art. 23 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 24 maja 2002 roku o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu z art. 41 ust. 1 i art. 47 w związku z art. 31 ust. 3, a także z art. 50 Konstytucji RP;
- b) art. 23 ust. 7 pkt 1 ustawy z dnia 24 maja 2002 roku o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu z art. 45 ust. 1, art. 77 ust. 2 i art. 78 Konstytucji RP;
11. art. 44 ust. 2 pkt 5 ustawy z dnia 9 czerwca 2006 roku o Służbie Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służbie Wywiadu Wojskowego z art. 41 ust. 1 i art. 47 w związku z art. 31 ust. 3, a także z art. 50, art. 45 ust. 1, art. 77 ust. 2 i art. 78 Konstytucji RP;
12. a) art. 14 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 9 czerwca 2006 roku o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym z art. 41 ust. 1 i art. 47 w związku z art. 31 ust. 3, a także z art. 50 Konstytucji RP;
- b) art. 14 ust. 7 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2006 roku o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym z art. 45 ust. 1, art. 77 ust. 2 i art. 78 Konstytucji RP;
13. a) art. 32 ust. 1 pkt 4 i art. 45 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku o Służbie Celnej z art. 41 ust. 1 i art. 47 w związku z art. 31 ust. 3, a także z art. 45 ust. 1 i art. 77 ust. 2 i art. 78 Konstytucji RP;
- b) art. 32 ust. 1 pkt 9 oraz art. 46 ust. 3 pkt 4 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku o Służbie Celnej z art. 50 oraz z art. 45 ust. 1, art. 77 ust. 2 i art. 78 Konstytucji RP;
14. a) art. 23 pkt 4 lit. d ustawy z dnia 18 kwietnia 1985 roku o rybactwie śródlądowym z art. 50 Konstytucji RP;
- b) art. 23a ust. 8 ustawy z dnia 18 kwietnia 1985 roku o rybactwie śródlądowym z art. 45 ust. 1, art. 77 ust. 2 i art. 78 Konstytucji RP;
15. a) art. 47 ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 28 września 1991 roku o lasach z art. 50 Konstytucji RP;
- b) art. 47 ust. 3b ustawy z dnia 28 września 1991 roku o lasach z art. 45 ust. 1, art. 77 ust. 2 i art. 78 Konstytucji RP;
16. a) art. 39 ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 13 października 1995 roku – Prawo łowieckie z art. 50 Konstytucji RP;
- b) art. 39 ust. 10 ustawy z dnia 13 października 1995 roku – Prawo łowieckie z art. 45 ust. 1, art. 77 ust. 2 i art. 78 Konstytucji RP;
17. a) § 16 ust. 1 pkt 2, ust. 2-5 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 26 lipca 2005 roku w sprawie sposobu postępowania przy wykonywaniu niektórych uprawnień policjantów z art. 41 ust. 1 i art. 47 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP;
- b) § 17 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 26 lipca 2005 roku w sprawie sposobu postępowania przy wykonywaniu niektórych uprawnień policjantów z art. 50 Konstytucji RP;
18. a) § 5 ust. 1-4, 6 i 7 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 15 grudnia 2006 roku w sprawie kontroli granicznej dokonywanej przez funkcjonariuszy Straży Granicznej z art. 41 ust. 1 i art. 47 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP;
- b) § 6 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 15 grudnia 2006 roku w sprawie kontroli granicznej dokonywanej przez funkcjonariuszy Straży Granicznej z art. 50 Konstytucji RP;
19. § 10 ust. 1 pkt 2, ust. 3-6 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 grudnia 2009 roku w sprawie za-

kresu i sposobu wykonywania przez strażników gminnych (miejskich) niektórych czynności z art. 41 ust. 1 i art. 47 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP;

20. a) § 9 i § 10 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 kwietnia 2002 roku w sprawie szczegółowego trybu wykonywania czynności przez funkcjonariuszy Biura Ochrony Rządu oraz korzystania przez nich z pomocy innych podmiotów z art. 41 ust. 1 i art. 47 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP;

b) § 11 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 kwietnia 2002 roku w sprawie szczegółowego trybu wykonywania czynności przez funkcjonariuszy Biura Ochrony Rządu oraz korzystania przez nich z pomocy innych podmiotów z art. 50 Konstytucji RP;

21. a) § 19-21 rozporządzenia Ministra Obrony Narodowej z dnia 14 grudnia 2001 roku w sprawie szczegółowego sposobu wykonywania niektórych uprawnień przez żołnierzy Żandarmerii Wojskowej z art. 41 ust. 1 i art. 47 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP;

b) § 22 rozporządzenia Ministra Obrony Narodowej z dnia 14 grudnia 2001 roku w sprawie szczegółowego wykonywania niektórych uprawnień przez żołnierzy Żandarmerii Wojskowej z art. 50 Konstytucji RP;

22. a) § 29 ust. 1-3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 26 kwietnia 2005 roku w sprawie wydawania osobom poleceń określonego zachowania się, legitymowania, zatrzymywania, przeszukania, kontroli osobistej, przeglądania bagaży i sprawdzania ładunku oraz rejestrowania zdarzeń przez funkcjonariuszy Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego z art. 41 ust. 1 i art. 47 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP;

b) § 30 i § 31 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 26 kwietnia 2005 roku w sprawie wydawania osobom poleceń określonego zachowania się, legitymowania, zatrzymywania, przeszukania, kontroli osobistej, przeglądania bagaży i sprawdzania ładunku oraz rejestrowania zdarzeń przez funkcjonariuszy Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego z art. 50 Konstytucji RP;

23. a) § 29 ust. 1-3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 25 lipca 2006 roku w sprawie wydawania osobom poleceń określonego zachowania się, legitymowania, zatrzymywania, przeszukania, kontroli osobistej, przeglądania bagaży i sprawdzania ładunku oraz obserwowania i rejestrowania zdarzeń przez funkcjonariuszy Centralnego Biura Antykorupcyjnego z art. 41 ust. 1 i art. 47 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP;

b) § 30 i § 31 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 25 lipca 2006 roku w sprawie wydawania osobom poleceń określonego zachowania się, legitymowania, zatrzymywania, przeszukania, kontroli osobistej, przeglądania bagaży i sprawdzania ładunku oraz obserwowania i rejestrowania zdarzeń przez funkcjonariuszy Centralnego Biura Antykorupcyjnego z art. 50 Konstytucji RP;

24. a) § 8-10 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 18 listopada 2009 roku w sprawie warunków użycia urządzeń technicznych i psów służbowych podczas kontroli oraz sposobu przeprowadzania przeszukania osoby i rewizji bagażu podróżnego z art. 41 ust. 1 i art. 47 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP;

b) § 11 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 18 listopada 2009 roku w sprawie warunków użycia urządzeń technicznych i psów służbowych podczas kontroli oraz sposobu przeprowadzania przeszukania osoby i rewizji bagażu podróżnego z art. 50 Konstytucji RP;

25. § 16 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 8 lipca 2011 roku w sprawie warunków, sposobu i szczegółowego trybu wykonywania niektórych czynności przez inspektorów i pracowników kontroli skarbowej, sposobu i trybu współpracy z Policją w zakresie wykonywanych czynności oraz wzorów dokumentów stosowanych w sprawach zatrzymania osoby i kontroli rodzaju paliwa używanego do napędu pojazdu mechanicznego z art. 50 Konstytucji RP.

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.16. Odpowiedzialność za wykroczenie; znikoma społecznie szkodliwość czynu (K 13/14)

Rzecznik Praw Obywatelskich wniósł o zbadanie zgodności art. 1 ustawy z dnia 20 maja 1971 roku – Kodeks wykroczeń, w zakresie, w jakim przepis ten pomija przesłankę znikomej społecznej szkodliwości czynu jako wyłączającej odpowiedzialność za wykroczenie – z art. 45 ust. 1 i z art. 32 ust. 1 Konstytucji RP.

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.17. Ustawa o postępowaniu wobec osób z zaburzeniami psychicznymi stwarzających zagrożenie życia, zdrowia lub wolności seksualnej innych osób (K 11/14)

Sprawa połączona z K 6/14 (sprawa rozpoznawana pod wspólną sygnaturą K 6/14).

2.2.18. Utrata członkostwa w Polskim Związku Łowieckim; postępowanie dyscyplinarne (K 10/14)

Prokurator Generalny wniósł o zbadanie zgodności art. 2 oraz art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 roku o zmianie ustawy – Prawo łowieckie, jak również art. 3 tej ustawy w zakresie, w jakim dotyczy spraw utraty członkostwa w Polskim Związku Łowieckim na skutek łowieckiego postępowania dyscyplinarnego, z art. 42 ust. 1 zdanie pierwsze Konstytucji RP.

2.2.19. Ustawa o postępowaniu wobec osób z zaburzeniami psychicznymi stwarzających zagrożenie życia, zdrowia lub wolności seksualnej innych osób (K 6/14)

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej wniósł o zbadanie zgodności

- 1) art. 14 ust. 3 ustawy z dnia 22 listopada 2013 roku o postępowaniu wobec osób z zaburzeniami psychicznymi stwarzających zagrożenie życia, zdrowia lub wolności seksualnej innych osób – z art. 41 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP,
- 2) art. 19 ust. 3 ustawy z dnia 22 listopada 2013 roku o postępowaniu wobec osób z zaburzeniami psychicznymi stwarzających zagrożenie życia, zdrowia lub wolności seksualnej innych osób - z art. 42 ust. 1 w związku z art. 2 Konstytucji RP,
- 3) art. 11 i art. 14 ust. ustawy z dnia 22 listopada 2013 roku o postępowaniu wobec osób z zaburzeniami psychicznymi stwarzających zagrożenie życia, zdrowia lub wolności seksualnej innych osób – z art. 2 i art. 41 ust. 1 Konstytucji RP.

2.2.20. Postępowanie karne; zasady udziału podejrzanego (oskarżonego) lub jego obrońcy w posiedzeniu sądu (K 5/14)

Rzeczni Praw Obywatelskich wniósł o zbadanie zgodności art. 464 § 1 i 2 w zw. z art. 96 § 1 i 2 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 roku – Kodeks postępowania karnego – w zakresie w jakim nie gwarantuje podejrzanemu/oskarżonemu lub jego obrońcy prawa do wzięcia udziału w posiedzeniu sądu rozpatrującego zażalenie na postanowienie dotyczące stosowania wobec niego innych niż zatrzymanie i tymczasowe aresztowanie środków przymusu - z art. 42 ust. 2, z art. 45 ust. 1, z art. 2 i z art. 32 ust. 1 Konstytucji RP.

2.2.21. Zakres immunitetu parlamentarnego (K 2/14)

Rzeczni Praw Obywatelskich wniósł o zbadanie zgodności art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 9 maja 1996 r. o wykonywaniu mandatu posła i senatora w części zawierającej wyrazy "a także inną działalność związaną nieodłącznie ze sprawowaniem mandatu" z art. 105 ust. 1 w zw. z art. 32 ust. 1, art. 45 ust. 1 w zw. z art. 31 ust. 3 i art. 47 oraz z art. 2 Konstytucji RP, a także z art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności z dnia 4 listopada 1950 r.

2.2.22. Ustawa o grach hazardowych; proces ustawodawczy; obowiązek notyfikacji przepisów technicznych przez Komisję Europejską (P 51/15)

Podmiot inicjujący postępowanie: Sąd Rejonowy w Mińsku Mazowieckim II Wydział Karny

Sprawa połączona z P 8/15, P 14/15 i P 17/15, P 50/15 (sprawa rozpoznawana pod wspólną sygnaturą P 8/15).

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.23. Ustawa o grach hazardowych; proces ustawodawczy; obowiązek notyfikacji przepisów technicznych przez Komisję Europejską (P 50/15)

Podmiot inicjujący postępowanie: Sąd Rejonowy w Radomiu X Wydział Karny

Sprawa połączona z P 8/15, P 14/15 i P 17/15 (sprawa rozpoznawana pod wspólną sygnaturą P 8/15).

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.24. Ustawa o grach hazardowych; proces ustawodawczy; obowiązek notyfikacji przepisów technicznych przez Komisję Europejską (P 49/15)

Podmiot inicjujący postępowanie: Sąd Rejonowy w Radomiu X Wydział Karny

Sprawa połączona z P 28/15, P 29/15, P 30/15, P 48/15 (sprawa rozpoznawana pod wspólną sygnaturą P 28/15).

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.25. Ustawa o grach hazardowych; proces ustawodawczy; obowiązek notyfikacji przepisów technicznych przez Komisję Europejską (P 48/15)

Podmiot inicjujący postępowanie: Sąd Rejonowy w Radomiu X Wydział Karny

Sprawa połączona z P 29/15, P 30/15 (sprawa rozpoznawana pod wspólną sygnaturą P 28/15).

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.26. Ustawa o grach hazardowych; proces ustawodawczy; obowiązek notyfikacji przepisów technicznych przez Komisję Europejską (P 47/15)

Podmiot inicjujący postępowanie: Sąd Rejonowy w Olsztynie II Wydział Karny

Sprawa połączona z K 46/15 (sprawa rozpoznawana pod wspólną sygnaturą P 46/15).

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.27. Ustawa o grach hazardowych; proces ustawodawczy; obowiązek notyfikacji przepisów technicznych przez Komisję Europejską (P 46/15)

Podmiot inicjujący postępowanie: Sąd Rejonowy w Olsztynie II Wydział Karny, Sąd Rejonowy w Olsztynie II Wydział Karny, Sąd Rejonowy w Łukowie II Wydział Karny

Sprawa połączona z P 47/15, P 75/15 (sprawa rozpoznawana pod wspólną sygnaturą P 46/15)

Połączone pytania prawne czy przepisy art. 6 ust. 1 oraz art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 19 listopada 2009 roku o grach hazardowych, uchwalonej bez przedstawienia przez Państwo Polskie w Komisji Europejskiej w ramach procedury notyfikacyjnej wynikającej z art. 1 ust. 11 dyrektywy 98/34/WE parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 czerwca 1998 roku są zgodne z:

1. art. 2 Konstytucji RP tj. zasadą demokratycznego państwa prawnego zaufania obywatela do państwa i prawa oraz z zasadą racjonalności działań ustawodawcy; zasadą winy jako podstawy odpowiedzialności; zasadą poprawnej legislacji;
2. z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP tj. zasadą proporcjonalności;
3. z art. 32 ust. 1 Konstytucji RP tj. zasadą równości oraz sprawiedliwości społecznej.

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.28. Ustawa o grach hazardowych; proces ustawodawczy; obowiązek notyfikacji przepisów technicznych przez Komisję Europejską (P 45/15)

Podmiot inicjujący postępowanie: Sąd Rejonowy w Tarnowskich Górach Wydział VI Zamiejscowy w Piekarach Śląskich

Sprawa połączona z P 38/15, P 39/15 (sprawa rozpoznawana pod wspólną sygnaturą P 38/15).

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.29. Ustawa o grach hazardowych; proces ustawodawczy; obowiązek notyfikacji przepisów technicznych przez Komisję Europejską (P 42/15)

Podmiot inicjujący postępowanie: Sąd Rejonowy w Radomiu X Wydział Karny

Sprawa połączona z P 16/15, P 33/15, P 40/15 (sprawa rozpoznawana pod wspólną sygnaturą P 15/15).

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.30. Ustawa o grach hazardowych; proces ustawodawczy; obowiązek notyfikacji przepisów technicznych przez Komisję Europejską (P 41/15)

Podmiot inicjujący postępowanie: Sąd Rejonowy w Radomiu X Wydział Karny

Sprawa połączona z P 16/15, P 33/15 (sprawa rozpoznawana pod wspólną sygnaturą P 15/15).

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.31. Ustawa o grach hazardowych; proces ustawodawczy; obowiązek notyfikacji przepisów technicznych przez Komisję Europejską (P 39/15)

Podmiot inicjujący postępowanie: Sąd Rejonowy w Tucholi II Wydział Karny

Sprawa połączona z P 38/15 (sprawa rozpoznawana pod wspólną sygnaturą P 38/15).

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.32. Ustawa o grach hazardowych; proces ustawodawczy; obowiązek notyfikacji przepisów technicznych przez Komisję Europejską (P 38/15)

Podmiot inicjujący postępowanie: Sąd Rejonowy w Tucholi II Wydział Karny, Sąd Rejonowy w Tucholi II Wydział Karny, Sąd Rejonowy w Tarnowskich Górach Wydział VI Zamiejscowy w Piekarach Śląskich, Sąd Rejonowy w Tarnowskich Górach Wydział VI Karny Zamiejscowy w Piekarach Śląskich

Sprawa połączona z P 39/15, P 45/15, P 69/15 (sprawa rozpoznawana pod wspólną sygnaturą P 38/15)

Połączone pytania prawne czy art. 6 ust 1 oraz art. 14 ust 1 ustawy z dnia 19 listopada 2009 roku o grach hazardowych zostały uchwalone w sposób naruszający wymagania, dotyczące procesu legislacyjnego wynikające z prawa unijnego związane z zachowaniem obowiązku notyfikacji przepisów technicznych Komisji Europejskiej, a zatem czy są zgodne z art. 2 w zakresie obowiązującej zasady poprawnej legislacji i z art. 7 w związku z art. 9 Konstytucji RP.

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.33. Ustawa o grach hazardowych; proces ustawodawczy; obowiązek notyfikacji przepisów technicznych przez Komisję Europejską (P 36/15)

Podmiot inicjujący postępowanie: Sąd Rejonowy w Mińsku Mazowieckim II Wydział Karny

Pytanie prawne czy art. 6 ust 1 oraz art. 14 ust 1 ustawy z dnia 19 listopada 2009 roku o grach hazardowych są zgodne z art. 7 i art. 91 ust 3 Konstytucji RP i art. 8 dyrektywy 98/34 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 czerwca 1998 roku ustanawiającą procedurę udzielania informacji w dziedzinie norm i przepisów technicznych oraz zasad dotyczących usług społeczeństwa informacyjnego.

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.34. Ustawa o grach hazardowych; proces ustawodawczy; obowiązek notyfikacji przepisów technicznych przez Komisję Europejską (P 35/15)

Podmiot inicjujący postępowanie: Sąd Rejonowy w Świeciu II Wydział Karny

Pytanie prawne czy:

1. przepisy art. 6 ust. 1 w związku z art. 3, art. 14 ust. 1 i art. 23a cyt. ustawy z dnia 19 listopada 2009 roku o grach hazardowych zostały uchwalone w sposób naruszający wymagania dotyczące procesu legislacyjnego wynikające z prawa unijnego, związane z zachowaniem obowiązku notyfikacji przepisów technicznych Komisji Europejskiej, a zatem czy są zgodne z art. 2 w związku z art. 7 i art. 9 Konstytucji RP;
2. przepis art. 14 ust. 1 ustawy o grach hazardowych jest sprzeczny z art. 2 w związku z art. 7 i art. 9 Konstytucji RP z uwagi na naruszenie wynikającego z dyrektywy 98/34WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 20 listopada 2006 roku obowiązku notyfikacji przepisów technicznych przez Komisję Europejską;
3. art. 14 ust. 1 ustawy o grach hazardowych uznawany za przepis techniczny w rozumieniu dyrektywy 98/34WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 czerwca 1998 roku jest zgodny z art. 2 i art. 7 Konstytucji RP w sytuacji, gdy ustawa o grach hazardowych została uchwalona z naruszeniem obowiązku notyfikacji wynikającym z powołanej dyrektywy ale i rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 roku w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych, z uwagi na naruszenie trybu ustawodawczego;
4. dopuszczalne jest pociągnięcie do odpowiedzialności karnoskarbowej za przestępstwo skarbowe z art. 107 § 1 Kodeksu karnego skarbowego oraz wykroczenie skarbowe z art. 107 § 4 Kodeksu karnego skarbowego osób, które prowadzą grę losową, grę na automacie lub zakład wzajemny wbrew zakazom zawartym w przepisach ustawy o grach hazardowych, uchwalonej z naruszeniem obowiązku notyfikacji, jak w pkt. 1,2,3 postanowienia.

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.35. Ustawa o grach hazardowych; proces ustawodawczy; obowiązek notyfikacji przepisów technicznych przez Komisję Europejską (P 33/15)

Podmiot inicjujący postępowanie: Sąd Rejonowy w Radomiu X Wydział Karny

Sprawa połączona z P 15/15, P 16/15 (sprawa rozpoznawana pod wspólną sygnaturą P 15/15).

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.36. Ustawa o grach hazardowych; proces ustawodawczy; obowiązek notyfikacji przepisów technicznych przez Komisję Europejską (P 31/15)

Podmiot inicjujący postępowanie: Sąd Rejonowy w Olsztynie II Wydział Karny.

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.37. Ustawa o grach hazardowych; proces ustawodawczy; obowiązek notyfikacji przepisów technicznych przez Komisję Europejską (P 30/15)

Podmiot inicjujący postępowanie: Sąd Rejonowy w Bolesławcu II Wydział Karny

Sprawa połączona z P 28/15, P 29/15 (sprawa rozpoznawana pod wspólną sygnaturą P 28/15).

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.38. Ustawa o grach hazardowych; proces ustawodawczy; obowiązek notyfikacji przepisów technicznych przez Komisję Europejską (P 29/15)

Podmiot inicjujący postępowanie: Sąd Rejonowy w Cieszynie Wydział II Karny

Sprawa połączona z P 28/15, P 30/15 (sprawa rozpoznawana pod wspólną sygnaturą P 28/15).

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.39. Ustawa o grach hazardowych; proces ustawodawczy; obowiązek notyfikacji przepisów technicznych przez Komisję Europejską (P 28/15)

Podmiot inicjujący postępowanie: Sąd Rejonowy w Radomiu X Wydział Karny, Sąd Rejonowy w Cieszynie Wydział II Karny, Sąd Rejonowy w Bolesławcu II Wydział Karny, Sąd Rejonowy w Radomiu X Wydział Karny, Sąd Rejonowy w Radomiu X Wydział Karny

Sprawa połączona z P 29/15, P 30/15, P 48/15, P 49/15 (sprawa rozpoznawana pod wspólną sygnaturą P 28/15)

Połączone pytania prawne czy przepisy art. 6 ust. 1 oraz art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 19 listopada 2009 roku o grach hazardowych zostały uchwalone w sposób naruszający wymagania dotyczące procesu legislacyjnego wynikające z prawa unijnego, związane z zachowaniem obowiązku notyfikacji przepisów technicznych Komisji Europejskiej, a zatem czy są zgodne z art. 2 w związku z art. 7 i art. 9 Konstytucji RP.

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.40. Ustawa o grach hazardowych; proces ustawodawczy; obowiązek notyfikacji przepisów technicznych przez Komisję Europejską (P 27/15)

Podmiot inicjujący postępowanie: Sąd Rejonowy w Olsztynie VII Wydział Karny

Sprawa połączona z P 23/15, P 24/15, P 26/15 (sprawa rozpoznawana pod wspólną sygnaturą P 23/15).

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.41. Ustawa o grach hazardowych; proces ustawodawczy; obowiązek notyfikacji przepisów technicznych przez Komisję Europejską (P 26/15)

Podmiot inicjujący postępowanie: Sąd Rejonowy w Olsztynie VII Wydział Karny

Sprawa połączona z P 23/15, P 24/15 (sprawa rozpoznawana pod wspólną sygnaturą P 23/15).

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.42. Ustawa o grach hazardowych; proces ustawodawczy; obowiązek notyfikacji przepisów technicznych przez Komisję Europejską (P 24/15)

Podmiot inicjujący postępowanie: Sąd Rejonowy w Olsztynie II Wydział Karny

Sprawa połączona z P 23/14 (sprawa rozpoznawana pod wspólną sygnaturą P 23/15).

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.43. Ustawa o grach hazardowych; proces ustawodawczy; obowiązek notyfikacji przepisów technicznych przez Komisję Europejską (P 23/15)

Podmiot inicjujący postępowanie: Sąd Rejonowy w Olsztynie II Wydział Karny, Sąd Rejonowy w Olsztynie II Wydział Karny, Sąd Rejonowy w Olsztynie VII Wydział Karny, Sąd Rejonowy w Olsztynie VII Wydział Karny

Sprawa połączona z P 24/15, P 26/15, P 27/15 (sprawa rozpoznawana pod wspólną sygnaturą P 23/15)

Połączone pytania prawne czy przepisy art. 6 ust. 1 oraz art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 19 listopada 2009 roku o grach hazardowych, uchwalonej bez przedstawienia przez Państwo Polskie w Komisji Europejskiej w ramach procedury notyfikacyjnej wynikającej z art. 1 ust. 11 dyrektywy 98/34/WE parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 czerwca 1998 roku są zgodne z:

1. art. 2 Konstytucji RP tj.

-zasadą demokratycznego państwa prawnego zaufania obywatela do państwa i prawa oraz z zasadą racjonalności działań ustawodawcy,

- zasadą winy jako podstawy odpowiedzialności,

- zasadą poprawnej legislacji;

2. z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP tj.

- zasadą proporcjonalności;

3. z art. 32 ust. 1 Konstytucji RP tj.

- zasadą równości oraz sprawiedliwości społecznej.

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.44. Zasady odwołania warunkowego przedterminowego zwolnienia (P 22/15)

Podmiot inicjujący postępowanie: Sąd Apelacyjny w Krakowie II Wydział Karny

Pytanie prawne czy art. 160 § 5 zdanie 2 w związku z art. 160 §1 pkt 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 roku – Kodeks karny wykonawczy w zakresie, w jakim nie przewiduje możliwości odstąpienia przez sąd od odwołania warunkowego przedterminowego zwolnienia w sytuacji, gdy wobec skazanego ponownie orzeczono karę pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania, jeżeli przemawiają za tym szczególne względy, jest zgodny z art. 45 ust. 1 Konstytucji RP.

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.45. Ustawa o grach hazardowych; proces ustawodawczy; obowiązek notyfikacji przepisów technicznych przez Komisję Europejską (P 21/15)

Podmiot inicjujący postępowanie: Sąd Rejonowy w Olsztynie II Wydział Karny

Sprawa połączona z P 18/15, P 19/15 i z P 20/15 (sprawa rozpoznawana pod wspólną sygnaturą P 18/15).

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.46. Ustawa o grach hazardowych; proces ustawodawczy; obowiązek notyfikacji przepisów technicznych przez Komisję Europejską (P 20/15)

Podmiot inicjujący postępowanie: Sąd Rejonowy w Olsztynie II Wydział Karny

Sprawa połączona z P 18/15, P 19/15 i z P 21/15 (sprawa rozpoznawana pod wspólną sygnaturą P 18/15).

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.47. Ustawa o grach hazardowych; proces ustawodawczy; obowiązek notyfikacji przepisów technicznych przez Komisję Europejską (P 19/15)

Podmiot inicjujący postępowanie: Sąd Rejonowy w Olsztynie II Wydział Karny

Sprawa połączona z P 18/15, P 20/15 i z P 21/15 (sprawa rozpoznawana pod wspólną sygnaturą P 18/15).

」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」
2.2.52. Ustawa o grach hazardowych; proces ustawodawczy; obowiązek notyfikacji przepisów technicznych przez Komisję Europejską (P 14/15)

Podmiot inicjujący postępowanie: Sąd Rejonowy w Szubinie II Wydział Karny

Sprawa połączona z P 8/15 (sprawa rozpoznawana pod wspólną sygnaturą P 8/15).

」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」
2.2.53. Ustawa o grach hazardowych; proces ustawodawczy; obowiązek notyfikacji przepisów technicznych przez Komisję Europejską (P 13/15)

Podmiot inicjujący postępowanie: Sąd Rejonowy w Olsztynie II Wydział Karny

Sprawa połączona z P 11/15, P 12/15 (sprawa rozpoznawana pod wspólną sygnaturą P 11/15).

」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」
2.2.54. Obowiązek powiadamiania Komisji Europejskiej i państw członkowskich o projektach przepisów technicznych (P 12/15)

Podmiot inicjujący postępowanie: Sąd Rejonowy w Olsztynie II Wydział Karny

Sprawa połączona z P 11/15 (sprawa rozpoznawana pod wspólną sygnaturą P 11/15).

」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」
2.2.55. Ustawa o grach hazardowych; proces ustawodawczy; obowiązek notyfikacji przepisów technicznych przez Komisję Europejską (P 11/15)

Podmiot inicjujący postępowanie: Sąd Rejonowy w Olsztynie II Wydział Karny, Sąd Rejonowy w Olsztynie II Wydział Karny, Sąd Rejonowy w Olsztynie II Wydział Karny, Sąd Rejonowy w Olsztynie II Wydział Karny

Sprawa połączona z P 12/15, P 13/15, P 31/15 (sprawa rozpoznawana pod wspólną sygnaturą P 11/15).

Pytanie prawne czy przepis art. 6 ust. 1 oraz art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 19 listopada 2009 roku o grach hazardowych, uchwalonej bez przedstawienia przez Państwo Polskie w Komisji Europejskiej w ramach procedury notyfikacyjnej wynikającej z art. 1 ust. 11 dyrektywy 98/34/WE parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 czerwca 1998 roku są zgodne z:

1. art. 2 Konstytucji RP tj.

- zasadą demokratycznego państwa prawnego zaufania obywatela do państwa i prawa z zasadą racjonalności działań ustawodawcy,
- zasadą winy jako podstawy odpowiedzialności,
- zasadą poprawnej legislacji,

2. z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP, tj.

- zasadą proporcjonalności,

3. z art. 32 ust. 1 Konstytucji RP, tj.

- zasadą równości oraz sprawiedliwości społecznej.

」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」
2.2.56. Ustawa o grach hazardowych; proces ustawodawczy; obowiązek notyfikacji przepisów technicznych przez Komisję Europejską (P 8/15)

Podmiot inicjujący postępowanie: Sąd Rejonowy w Szubinie II Wydział Karny

Sprawa połączona z P 14/15 i P 17/15 (sprawa rozpoznawana pod wspólną sygnaturą P 8/15).

Pytanie prawne czy uchwalenie ustawy z dnia 19 listopada 2009 r. o grach hazardowych w zakresie, w jakim zawiera on przepisy techniczne w rozumieniu dyrektywy 98/34/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z

dnia 22 czerwca 1998 r., w szczególności przepisu art. 14 tej ustawy, z naruszeniem obowiązku notyfikacji wynikającego z tej dyrektywy oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu norm i aktów prawnych, jest zgodne z art. 2, art. 7 w zw. z art. 9 Konstytucji RP, z uwagi na naruszenie konstytucyjnego trybu ustawodawczego.

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.57. Ustawa o grach hazardowych; proces ustawodawczy; obowiązek notyfikacji przepisów technicznych przez Komisję Europejską (P 5/15)

Podmiot inicjujący postępowanie: Sąd Rejonowy w Szubinie II Wydział Karny

Sprawa połączona z P 48/14, P 73/14 (sprawa rozpatrywana pod wspólną sygnaturą P 44/14).

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.58. Ustawa o grach hazardowych; proces ustawodawczy; obowiązek notyfikacji przepisów technicznych przez Komisję Europejską (P 4/15)

Podmiot inicjujący postępowanie: Sąd Rejonowy w Olsztynie II Wydział Karny

Sprawa połączona z P 1/15, P 2/15, P 3/15 (sprawa rozpoznawana pod wspólną sygnaturą P 1/15).

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.59. Ustawa o grach hazardowych; proces ustawodawczy; obowiązek notyfikacji przepisów technicznych przez Komisję Europejską (P 3/15)

Podmiot inicjujący postępowanie: Sąd Rejonowy w Olsztynie II Wydział Karny

Sprawa połączona z P 1/15, P 2/15 (sprawa rozpoznawana pod wspólną sygnaturą P 1/15).

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.60. Ustawa o grach hazardowych; proces ustawodawczy; obowiązek notyfikacji przepisów technicznych przez Komisję Europejską (P 2/15)

Podmiot inicjujący postępowanie: Sąd Rejonowy w Olsztynie II Wydział Karny

Sprawa połączona z P 1/15 (sprawa rozpoznawana pod wspólną sygnaturą P 1/15).

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.61. Ustawa o grach hazardowych; proces ustawodawczy; obowiązek notyfikacji przepisów technicznych przez Komisję Europejską (P 1/15)

Podmiot inicjujący postępowanie: Sąd Rejonowy w Olsztynie II Wydział Karny, Sąd Rejonowy w Olsztynie II Wydział Karny, Sąd Rejonowy w Olsztynie II Wydział Karny, Sąd Rejonowy w Olsztynie II Wydział Karny

Sprawa połączona z P 2/15, P 3/15, P 4/15 (sprawa rozpoznawana pod wspólną sygnaturą P 1/15).

Połączone pytania prawne czy przepis art. 6 ust. 1 oraz art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 19 listopada 2009 roku o grach hazardowych, uchwalonej bez przedstawienia przez Państwo Polskie w Komisji Europejskiej w ramach procedury notyfikacyjnej wynikającej z art. 1 ust. 11 dyrektywy 98/34/WE parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 czerwca 1998 roku są zgodne z:

1. art. 2 Konstytucji RP tj.

- zasadą demokratycznego państwa prawnego zaufania obywatela do państwa i prawa oraz z zasadą racjonalności działań ustawodawcy,

- zasadą winy jako podstawy odpowiedzialności,

- zasadą poprawnej legislacji;
- 2. z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP tj.
- zasadą proporcjonalności;
- 3. z art. 32 ust. 1 Konstytucji RP tj.
- zasadą równości oraz sprawiedliwości społecznej.

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.62. Ustawa o grach hazardowych; proces ustawodawczy; obowiązek notyfikacji przepisów technicznych przez Komisję Europejską (P 80/14)

Podmiot inicjujący postępowanie: Sąd Rejonowy w Świeciu II Wydział Karny

Sprawa połączona z P 71/14, P 74/14 (sprawa rozpoznawana pod wspólną sygnaturą P 65/17).

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.63. Ustawa o grach hazardowych; proces ustawodawczy; obowiązek notyfikacji przepisów technicznych przez Komisję Europejską (P 78/14)

Podmiot inicjujący postępowanie: Sąd Rejonowy w Olsztynie II Wydział Karny

Sprawa połączona z P 75/14, P 76/14, P 77/14 (sprawa rozpatrywana pod wspólną sygnaturą P 75/14).

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.64. Ustawa o grach hazardowych; proces ustawodawczy; obowiązek notyfikacji przepisów technicznych przez Komisję Europejską (P 77/14)

Podmiot inicjujący postępowanie: Sąd Rejonowy w Olsztynie II Wydział Karny

Sprawa połączona z P 75/14, P 76/14 (sprawa rozpatrywana pod wspólną sygnaturą P 75/14).

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.65. Ustawa o grach hazardowych; proces ustawodawczy; obowiązek notyfikacji przepisów technicznych przez Komisję Europejską (P 76/14)

Podmiot inicjujący postępowanie: Sąd Rejonowy w Olsztynie II Wydział Karny

Sprawa połączona z P 76/14 (sprawa rozpatrywana pod wspólną sygnaturą P 75/14).

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.66. Ustawa o grach hazardowych; proces ustawodawczy; obowiązek notyfikacji przepisów technicznych przez Komisję Europejską (P 75/14)

Podmiot inicjujący postępowanie: Sąd Rejonowy w Olsztynie II Wydział Karny, Sąd Rejonowy w Olsztynie II Wydział Karny, Sąd Rejonowy w Olsztynie II Wydział Karny, Sąd Rejonowy w Olsztynie II Wydział Karny

Sprawa połączona z P 76/14, P 77/14, P 78/14 (sprawa rozpatrywana pod wspólną sygnaturą P 75/14).

Połączone pytania prawne czy przepis art. 6 ust. 1 oraz art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 19 listopada 2009 roku o grach hazardowych, uchwalonej bez przedstawienia przez Państwo Polskie w Komisji Europejskiej w ramach procedury notyfikacyjnej wynikającej z art. 1 ust. 11 dyrektywy 98/34/WE parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 czerwca 1998 roku są zgodne z:

- 1. art. 2 Konstytucji RP tj.
- zasadą demokratycznego państwa prawnego zaufania obywatela do państwa i prawa oraz z zasadą racjonalności działań ustawodawcy,
- zasadą winy jako podstawy odpowiedzialności,

- zasadą poprawnej legislacji;
- 2. z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP tj.
- zasadą proporcjonalności;
- 3. z art. 32 ust. 1 Konstytucji RP tj.
- zasadą równości oraz sprawiedliwości społecznej.

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.67. Ustawa o grach hazardowych; proces ustawodawczy; obowiązek notyfikacji przepisów technicznych przez Komisję Europejską (P 73/14)

Podmiot inicjujący postępowanie: Sąd Rejonowy w Jeleniej Górze VIII Zamiejscowy Wydział Karny z siedzibą w Kamiennej Górze

Sprawa połączona z P 44/14, P 48/14 (sprawa rozpoznawana pod wspólną sygnaturą P 44/14).

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.68. Ustawa o grach hazardowych; obowiązek notyfikacji (P 72/14)

Sąd Rejonowy w Sandomierzu wystąpił z pytaniem prawnym:

1. przepisy art. 6 ust. 1 oraz art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 19 listopada 2009 roku o grach hazardowych zostały uchwalone w sposób naruszający wymagania dotyczące procesu legislacyjnego wynikające z prawa unijnego, związane z zachowaniem obowiązku notyfikacji przepisów technicznych Komisji Europejskiej, a zatem czy są zgodne z art. 2 w związku z art. 7 i art. 9 Konstytucji RP;
2. przepis art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 19 listopada 2009 roku o grach hazardowych jest sprzeczny z art. 2 w związku z 2 w związku z art. 7 i art. 9 Konstytucji RP z uwagi na naruszenie wynikającego z dyrektywy 98/34/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 20 listopada 2006 roku obowiązku notyfikacji przepisów technicznych przez Komisję Europejską;
3. art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 19 listopada 2009 roku o grach hazardowych uznawany za przepis techniczny w rozumieniu dyrektywy 98/34/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 czerwca 1998 roku jest zgodny z art. 2 i art. 7 Konstytucji RP, w sytuacji, gdy cytowana ustawa została uchwalona z naruszeniem obowiązku notyfikacji wynikającym z powołanej dyrektywy, ale i rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 roku w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych, z uwagi na naruszenie trybu ustawodawczego;
4. czy dopuszczalne jest pociągnięcie do odpowiedzialności karnoskarbowej za występki z art. 107 § 1 Kodeksu karnego skarbowego osób, które prowadzą grę losową, grę na automacie lub zakład wzajemny wbrew zakazom zawartym w przepisach ustawy z dnia 19 listopada 2009 roku o grach hazardowych, uchwalonej z naruszeniem obowiązku notyfikacji, jak w pkt 1,2, 3 postanowienia.

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.69. Ustawa o grach hazardowych; obowiązek notyfikacji (P 71/14)

Sprawa połączona z P 65/14, P 67/14 (sprawa rozpoznawana pod wspólną sygnaturą P 65/14).

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.70. Ustawa o grach hazardowych; obowiązek notyfikacji (P 67/14)

Sprawa połączona z P 65/14 (sprawa rozpoznawana pod wspólną sygnaturą P 65/14).

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.71. Ustawa o grach hazardowych; obowiązek notyfikacji (P 65/14)

Sprawa połączona z P 65/14, P 71/14 (sprawa rozpoznawana pod wspólną sygnaturą P 65/17)

Sąd Rejonowy w Radzynie Podlaskim wystąpił z pytaniem prawnym:

- a) przepisy art. 6 ust. 1 oraz art. 14 ust. 1 ustawy z 19 listopada 2009 roku o grach hazardowych zostały uchwalone w sposób naruszający wymagania dotyczące procesu legislacyjnego wynikające z prawa unijnego, związane z zachowaniem obowiązku notyfikacji przepisów technicznych Komisji Europejskiej, a zatem, czy są zgodne z art. 2 w związku z art. 7 i art. 9 Konstytucji RP;
- b) przepis art. 14 ust. 1 ustawy z 19 listopada 2009 roku o grach hazardowych jest sprzeczny art. 2 w zw. z art. 7 i art. 9 Konstytucji RP z uwagi na naruszenie wynikającego z dyrektywy 98/34/WE Parlamentu europejskiego i Rady z dnia 20 listopada 2006 roku obowiązku notyfikacji przepisów technicznych przez Komisję Europejską;
- c) art. 14 ust. 1 ustawy z 19 listopada 2009 roku o grach hazardowych uznawany za przepis techniczny w rozumieniu dyrektywy 98/34/WE Parlamentu Europejskiego i Rady jest zgodny z art. 2 w zw. z art. 7 Konstytucji RP z uwagi na naruszenie obowiązku notyfikacji wynikający z w/w dyrektywy oraz rozporządzenia Rady Ministrów z 23 grudnia 2002 roku w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych, z uwagi na naruszenie trybu ustawodawczego;
- d) dopuszczalne jest pociągnięcie do odpowiedzialności karnej za występki z art. 107 §1 Kodeksu karnego skarbowego osób, które prowadzą grę losową, grę na automacie lub zakład wzajemny wbrew zakazom zawartym w przepisach ustawy o grach hazardowych, uchwalonej z naruszeniem obowiązku notyfikacji.

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.72. Ustawa o grach hazardowych; obowiązek notyfikacji (P 61/14)

Sąd Rejonowy w Ostródzie wystąpił z pytaniem prawnym: czy art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 19 listopada 2009 roku o grach hazardowych uznawany za przepis techniczny w rozumieniu dyrektywy 98/34/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 czerwca 1998 roku jest zgodny z art. 2 i art. 7 Konstytucji RP, w sytuacji, gdy ustawa z 19 listopada 2009 roku o grach hazardowych została uchwalona z naruszeniem obowiązku notyfikacji wynikającym z powołanej dyrektywy, ale i rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 roku w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych, z uwagi na naruszenie trybu ustawodawczego.

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.73. Ustawa o grach hazardowych; obowiązek notyfikacji (P 58/14)

Pytanie Sądu Rejonowego w Gorzowie Wielkopolskim. Sprawa połączona z P 22/14 (sprawa rozpoznawana pod wspólną sygnaturą P 22/14)

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.74. Proces ustawodawczy; obowiązek notyfikacji przepisów technicznych przez Komisję Europejską (P 57/14)

Pytanie Sądu Rejonowego w Radomiu. Sprawa połączona z P 41/14, P 42/14, P 45/14, P 49/14 (sprawa rozpoznawana pod wspólną sygnaturą P 41/14).

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.75. Proces ustawodawczy; obowiązek notyfikacji przepisów technicznych przez Komisję Europejską (P 53/14)

Pytanie Sądu Rejonowego w Pruszkowie. Sprawa połączona z P 34/14 (sprawa rozpatrywana pod wspólną sygnaturą P 34/14).

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.76. Ustawa o postępowaniu wobec osób z zaburzeniami psychicznymi stwarzających zagrożenie życia, zdrowia lub wolności seksualnej innych osób (P 51/14)

Pytanie Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu. Sprawa połączona z K 11/14, P 20/14 (sprawa rozpoznawana pod wspólną sygnaturą K 6/14).

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌
2.2.77. Proces ustawodawczy; obowiązek notyfikacji przepisów technicznych przez Komisję Europejską (P 49/14)

Pytanie Sądu Rejonowego w Radomiu. Sprawa połączona z P 42/14, P 45/14 (sprawa rozpoznawana pod wspólną sygnaturą P 41/14).

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌
2.2.78. Proces ustawodawczy; obowiązek notyfikacji przepisów technicznych przez Komisję Europejską (P 48/14)

Pytanie Sądu Rejonowego w Radomiu. Sprawa połączona z P 44/14 (sprawa rozpoznawana pod wspólną sygnaturą P 44/14).

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌
2.2.79. Proces ustawodawczy; obowiązek notyfikacji przepisów technicznych przez Komisję Europejską (P 45/14)

Pytanie Sądu Rejonowego w Radomiu. Sprawa połączona z P 41/14, P 42/14 (sprawa rozpatrywana pod wspólną sygnaturą P 41/14).

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌
2.2.80. Proces ustawodawczy; obowiązek notyfikacji przepisów technicznych przez Komisję Europejską (P 44/14)

Pytanie Sądu Rejonowego w Radomiu czy przepisy art. 6 ust. 1 oraz art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 19 listopada 2009 roku o grach hazardowych zostały uchwalone w sposób naruszający wymagania dotyczące procesu legislacyjnego wynikające z prawa unijnego, związane z zachowaniem obowiązku notyfikacji przepisów technicznych Komisji Europejskiej, a zatem czy są zgodne z art. 2 w związku z art. 7 i art. 9 Konstytucji RP.

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌
2.2.81. Gry hazardowe; zasady procesu legislacyjnego (P 43/14)

Pytanie Sądu Rejonowego w Radomiu. Sprawa połączona.

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌
2.2.82. Gry hazardowe; zasady procesu legislacyjnego (P 42/14)

Pytanie Sądu Rejonowego w Grójcu. Sprawa połączona.

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌
2.2.83. Gry hazardowe; zasady procesu legislacyjnego (P 41/14)

Pytanie Sądu Rejonowego w Radomiu. Sprawa połączona.

2.2.84. Gry hazardowe; zasady procesu legislacyjnego (P 40/14)

Pytanie Sądu Okręgowego w Warszawie. Sprawa połączona.

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.85. Kodeks karny; wyrok łączny; zasada sprawiedliwości i rzetelności proceduralnej (P 37/14)

Sąd Okręgowy w Krakowie wystąpił z pytaniem czy art. 89 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 roku - Kodeks karny jest zgodny z art. 2; art. 45 ust. 1, art. 175 i art. 178 Konstytucji RP .

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.86. Gry hazardowe; zasady procesu legislacyjnego (P 36/14)

Pytanie Sądu Rejonowego w Nowym Dworze Mazowieckim. Sprawa połączona.

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.87. Gry hazardowe; zasady procesu legislacyjnego (P 35/14)

Pytanie Sądu Rejonowego w Nowym Dworze Mazowieckim. Sprawa połączona.

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.88. Gry hazardowe; zasady procesu legislacyjnego (P 34/14)

Sąd Rejonowy w Pruszkowie wystąpił z pytaniem prawnym czy art. 6 ust. 1 oraz art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 19 listopada 2009 roku o grach hazardowych zostały uchwalone w sposób naruszający wymagania dotyczące procesu legislacyjnego wynikające z prawa unijnego, związane z zachowaniem obowiązku notyfikacji przepisów technicznych Komisji Europejskiej, a zatem czy są zgodne z art. 2 w związku z art. 7 i art. 9 Konstytucji RP.

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.89. Gry hazardowe; zasady procesu legislacyjnego (P 33/14)

Pytanie Sądu Rejonowego w Słupsku. Sprawa połączona.

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.90. Gry hazardowe; zasady procesu legislacyjnego (P 31/14)

Pytanie Sądu Rejonowego w Nowym Dworze Mazowieckim. Sprawa połączona.

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.91. Gry hazardowe; zasady procesu legislacyjnego (P 30/14)

Pytanie Sądu Rejonowego w Wejherowie. Sprawa połączona.

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.92. Gry hazardowe; zasady procesu legislacyjnego (P 29/14)

Pytanie Sądu Rejonowego w Tomaszowie Mazowieckim. Sprawa połączona.

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.93. Gry hazardowe; zasady procesu legislacyjnego (P 28/14)

Pytanie Sądu Rejonowego dla Krakowa-Śródmieścia w Krakowie. Sprawa połączona.

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.94. Gry hazardowe; zasady procesu legislacyjnego (P 22/14)

Pytanie Sądu Rejonowego w Tomaszowie Mazowieckim. Sprawa połączona.

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.95. Gry hazardowe; zasady procesu legislacyjnego (P 21/14)

Sąd Rejonowy w Olsztynie wystąpił z pytaniem prawnym czy art. 6 ust. 1 oraz art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 19 listopada 2009 roku o grach hazardowych, uchwalonej bez przedstawienia przez Państwo Polskie w Komisji Europejskiej w ramach procedury notyfikacyjnej wynikającej z art. 1 ust. 11 dyrektywy 98/34/WE parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 czerwca 1998 roku jest zgodny z:

- art. 2 Konstytucji RP tj. zasadą demokratycznego państwa prawnego zaufania obywatela do państwa i prawa oraz z zasadą racjonalności działań ustawodawcy, zasadą winy jako podstawy odpowiedzialności, zasadą poprawnej legislacji;
- z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP tj. zasadą proporcjonalności;
- z art. 32 ust. 1 Konstytucji RP tj. zasadą równości oraz sprawiedliwości społecznej.

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.96. Wyroki łączne; zasady orzekania (P 19/14)

Sąd Apelacyjny wystąpił z pytaniem prawnym czy art. 92a ustawy - Kodeks karny zakazujący obejmowania wyrokiem łącznym orzeczeń skazujących wydanych w innych państwach członkowskich Unii Europejskiej jest zgodny z art. 32 Konstytucji RP oraz art. 20 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej.

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.97. Gry hazardowe; zasady procesu legislacyjnego (P 18/14)

Pytanie Sądu Rejonowego Katowice-Wschód w Katowicach. Sprawa połączona.

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.98. Gry hazardowe; zasady procesu legislacyjnego (P 17/14)

Pytanie Sądu Rejonowego w Tomaszowie Mazowieckim. Sprawa połączona.

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.99. Gry hazardowe; zasady procesu legislacyjnego (P 16/14)

Pytanie Sądu Rejonowego w Przemyślu. Sprawa połączona.

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.100. Gry hazardowe; zasady procesu legislacyjnego (P 10/14)

Sady Rejonowe: w Lęborsku i w Radomiu wystąpiły z pytaniem

- czy przepisy art. 6 ust. 1 oraz art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 19 listopada 2009 roku o grach hazardowych zostały uchwalone w sposób naruszający wymagania dotyczące procesu legislacyjnego wynikające z prawa unijnego, związane z zachowaniem obowiązku notyfikacji przepisów technicznych Komisji Europejskiej, a zatem czy są zgodne z art. 2 w związku z art. 7 i art. 9 Konstytucji RP;
 - czy przepis art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 19 listopada 2009 roku o grach hazardowych jest sprzeczny z art. 2 w związku z 2 w związku z art. 7 i art. 9 Konstytucji RP z uwagi na naruszenie wynikającego z dyrektywy 98/34/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 20 listopada 2006 roku obowiązku notyfikacji przepisów technicznych przez Komisję Europejską.

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.101. Gry hazardowe (P 7/14)

Sąd Rejonowy w Olsztynie wystąpił z pytaniem czy przepisy art. 6 ust. 1 oraz art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 19 listopada 2009 roku o grach hazardowych, uchwalone bez przedstawienia przez Państwo Polskie w Komisji Europejskiej w ramach procedury notyfikacyjnej wynikającej z art. 1 ust. 11 dyrektywy 98/34/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 czerwca 1998 roku, są zgodne z art. 90 ust 1 Konstytucji RP.

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.102. Gry hazardowe (P 6/14)

Pytanie Sądu Rejonowego Gdańsk-Południe w Gdańsku. Sprawa połączona.

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.103. Gry hazardowe (P 5/14)

Pytanie Naczelnego Sądu Administracyjnego. Sprawa połączona.

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.104. Opłata za czynności adwokackie; stawka minimalna w sprawach z wyboru i z urzędu (U 7/14)

Naczelna Rada Adwokacka wystąpiła z wnioskiem o zbadania zgodności:

- 1) § 11 ust. 1 pkt 25 w zw. z § 2 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu z art. 16 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 26 maja 1982 roku – Prawo o adwokaturze;
- 2) § 11 ust. 1 pkt 25 w zw. z § 19 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu z art. 16 ust. 2 oraz art. 29 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 26 maja 1982 roku – Prawo o adwokaturze;
- 3) § 13 ust. 6 w zw. z § 2 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu z art. 16 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 26 maja 1982 roku – Prawo o adwokaturze;
- 4) § 13 ust. 6 w zw. z § 19 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu z art. 16 ust. 2 oraz art. 29 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 26 maja 1982 roku – Prawo o adwokaturze;
- 5) § 14 ust. 6 w zw. z § 2 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu z art. 16 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 26 maja 1982 roku – Prawo o adwokaturze;
- 6) § 14 ust. 6 w zw. z § 19 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej po-

」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」
2.2.109. Nowelizacja Kodeksu karnego wykonawczego; surowsza kara zastępcza niż w orzeczeniach zapadłych pod rządami poprzedniej ustawy (SK 17/14)

Sprawa połączona ze sprawami SK 62/13 i SK 63/13.

」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」
2.2.110. Opłaty w sprawach karnych; koszty postępowania (SK 14/14)

W skardze konstytucyjnej wniesiono o zbadanie zgodności art. 636 § 3 w zw. z art. 636 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 roku – Kodeks postępowania karnego i art. 632 pkt 1 w związku z art. 640 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 roku – Kodeks postępowania karnego z art. 45 ust. 1, art. 64 ust. 1 i 2 w związku z art. 2 Konstytucji RP.

」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」
2.2.111. Prawo do sądu; pozbawienie skarżącego prawa do udziału w posiedzeniu sądu w przedmiocie wykonywania środka zabezpieczającego - umieszczenie w zamkniętym zakładzie psychiatrycznym (SK 13/14)

W skardze konstytucyjnej wniesiono o zbadanie zgodności art. 22 § 1 w związku z art. 204 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 roku – Kodeks karny wykonawczy w zakresie w jakim przepis ten pozbawia skarżącego prawa udziału w posiedzeniu sądu w przedmiocie wykonywania środka zabezpieczającego z art. 94 §1 k.k., w postaci umieszczenia w zamkniętym zakładzie psychiatrycznym z art. 45 ust. 1 Konstytucji RP, tj. zasadą prawa do sądu, w tym składającym się na jej treść uprawnieniem do korzystania z rzetelnej procedury sądowej, zgodnej z wymogami sprawiedliwości i jawności poprzez zapewnienie skarżącemu wystąpienia i osobistego udziału w czynnościach sądowego postępowania wykonawczego.

」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」
2.2.112. Uprawnienie pokrzywdzonego do wniesienia aktu oskarżenia (SK 1/14)

W skardze konstytucyjnej wniesiono o zbadanie zgodności art. 55 ust. 1 zdanie 1 oraz art. 330 § 2 zdanie 3 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 roku – Kodeks postępowania karnego z art. 32 ust. 1 w związku z art. 45 ust. 1 w związku z art. 77 ust. 2 Konstytucji RP, w zakresie w jakim uprawnienie do wniesienia przez pokrzywdzonego aktu oskarżenia powstaje jedynie w przypadku powtórnego wydania przez prokuratora postanowienia o odmowie wszczęcia lub o umorzeniu postępowania.

」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」
2.2.113. Wykroczenia; ograniczenie praw i wolności obywateli w zakresie możliwości uzyskania informacji o popełnionym wykroczeniu (K 51/13)

Rzecznik Praw Obywatelskich wniósł o zbadanie zgodności:

- 1) art. 38 ustawy z 21 sierpnia 2001 roku - Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia z art. 2 Konstytucji RP w zakresie w jakim narusza on konstytucyjną zasadę ochrony zaufania obywateli do Państwa;
- 2) art. 38 Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia z art. 42 ust. 2 oraz 3 Konstytucji RP w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP w zakresie w jakim uniemożliwia on obywatelowi skuteczną obronę oraz stawia go przed wyborem zrzeczenia się konstytucyjnego prawa domniemania niewinności albo narażenia na postępowanie sądowe, a także w zakresie w jakim znajdujące się w nim rozwiązania są nieproporcjonalne do celów osiągniętych przez Państwo;
- 3) art. 38 Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia z art. 32 ust. 1 Konstytucji RP w zakresie w jakim różnicuje on prawo obywateli do równego traktowania przez władze publiczne w zależności od rodzaju służby państwowej dokonującej kontroli;

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.114. Dochodzenie roszczeń odszkodowawczych; przedawnienie roszczenia o odszkodowanie za niesłuszne skazanie, zastosowanie środka zabezpieczającego, niesłuszne tymczasowe aresztowanie lub zatrzymanie (K 32/13)

Rzecznik Praw Obywatelskich wniósł o zbadanie zgodności art. 555 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 roku - Kodeks postępowania karnego z:

- art. 77 ust. 1 w związku z art. 32 ust. 1 Konstytucji RP;
- art. 64 ust. 2 w związku z art. 32 ust. 1 Konstytucji RP;

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.115. Określenie wymiaru kary za wykroczenia drogowe (K 30/13)

Prokurator Generalny wniósł o zbadanie zgodności Załączników Nr 1 oraz Nr 2 do ustawy z dnia 6 września 2001 r o transporcie drogowym z art. 10 w związku z art. 173 i w związku z art. 175 ust. 1 oraz w związku z art. 45 ust 1 Konstytucji RP;

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.116. Wolność słowa; ograniczenia wolności słowa (K 28/13)

Rzecznik Praw Obywatelskich wniósł o zbadanie zgodności art. 16 ust. 3 pkt 1, art. 16 ust. 3 pkt 2 w części zawierającej słowa "i miejsca urodzenia", art. 16 ust. 3 pkt 3, art. 16 ust. 3 pkt 4, oraz art. 16 ust. 3 pkt 6 oraz art. 16 ust. 6 ustawy z dnia 1 lipca 2005 roku o pobieraniu, przechowywaniu i przeszczepieniu komórek, tkanek i narządów z art. 47 oraz z art. 51 ust. 2 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP;

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.117. Prawo zatrzymanego do odmowy złożenia oświadczeń; obowiązek poinformowania zatrzymanego o takim prawie (K 19/13)

Rzecznik Praw Obywatelskich wniósł o zbadanie zgodności art. 244 § 2 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 roku - Kodeks postępowania karnego - w zakresie, w jakim nie przewiduje prawa zatrzymanego do odmowy złożenia oświadczeń i obowiązku poinformowania zatrzymanego o takim prawie - z art. 42 ust. 2 i art. 42 ust. 3 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP;

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.118. Przesłanki zarządzenia przez sąd obligatoryjnie wykonania kary warunkowo zawieszanej (P 43/13)

Sąd Rejonowy dla Krakowa-Śródmieścia w Krakowie wystąpił z pytaniem: czy:

1. art. 75 § 1a Kodeksu karnego jest zgodny z art. 32 ust. 1 Konstytucji RP w związku z art. 2 Konstytucji RP oraz art. 31 ust. 3 Konstytucji RP,
2. art. 75 § 1a Kodeksu karnego jest zgodny z art. 42 ust. 2 Konstytucji RP w związku z art. 42 ust. 3 Konstytucji RP i art. 42 ust. 1 Konstytucji RP w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP i art. 2 Konstytucji RP,
3. art. 75 § 1a Kodeksu karnego jest zgodny z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP w związku z art. 2 Konstytucji RP i w związku z art. 42 ust. 1 Konstytucji RP;

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.119. Odpowiedzialność za przestępstwo skarbowe; odpowiedzialność za wykroczenie skarbowe (P 40/13)

Sąd Rejonowy dla Wrocławia-Fabrycznej we Wrocławiu wystąpił z pytaniem: czy art. 62 § 2 ustawy z dnia 10 września 1999 roku - Kodeks karny skarbowy w zakresie, w jakim dopuszcza odpowiedzialność za przestępstwo skarbowe albo wykroczenie skarbowe, pomimo uprzedniego zastosowania, na podstawie art. 108 § 1 ustawy z dnia 11 marca 2004 roku o podatku od towarów i usług, wobec tej samej osoby, za ten sam czyn, swoistej sankcji podatkowej, polegającej na obowiązku zapłaty podatku w efekcie samego wystawienia fikcyjnej faktury wskazującej kwotę podatku, jest zgodny z art. 2, art. 32 ust. 1 i art. 42 ust. 1 Konstytucji RP;

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.120. Przeniesienie sędziego na nowe miejsce służbowe (P 35/13)

Sąd Najwyższy wystąpił z pytaniem: czy art. 75 § 3 w związku z art. 75 § 2 pkt 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001 roku - Prawo o ustroju sądów powszechnych jest zgodny z art. 180 ust. 2 i 5 w związku z art. 180 ust. 1, art. 178 ust. 1, art. 179 i art. 186 ust. 1 oraz w związku z art. 173 i art. 10 ust. 1 Konstytucji RP;

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.121. Dopuszczenie zawieszenia postępowania karnego w celu oczekiwania na prejudycjalność orzeczenia innego sądu (P 20/13)

Sąd Okręgowy w Warszawie wystąpił z pytaniem: czy art. 22 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 roku - Kodeks postępowania karnego jest zgodny z art. 2, art. 45 ust. 1 i art. 77 ust. 2 Konstytucji RP w zakresie w jakim nie dopuszcza zawieszenia postępowania karnego w celu oczekiwania na prejudycjalność orzeczenia innego sądu;

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.122. Zakłady poprawcze i schroniska dla nieletnich; system izolacji nieletnich (U 7/13)

Rzecznik Praw Obywatelskich wniósł o zbadanie zgodności o zbadanie zgodności § 25 ust. 1 pkt 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 października 2001 roku w sprawie zakładów poprawczych i schronisk dla nieletnich oraz § 34 rozporządzenia w zakresie w jakim odsyła do odpowiedniego stosowania § 25 ust. 1 pkt 4 rozporządzenia z art. 95 § 3 ustawy z dnia 26. października 1982 roku o postępowaniu w sprawach nieletnich z art. 41 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP i art. 92 ust. 1 zdanie 1 Konstytucji RP;

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.123. Zasady wyłączenia sędziego (SK 66/13)

W skardze konstytucyjnej wniesiono o zbadanie zgodności art. 40 § 1 pkt 7 ustawy z 6 czerwca 1997 roku - Kodeks postępowania karnego w zakresie w jakim ogranicza wyłączenie sędziego z mocy samej ustawy tylko do tych spraw, w których brał udział w wydaniu orzeczenia, które zostało uchylone, umożliwiając kilkakrotne orzekanie przez tego samego sędziego w danej sprawie w II instancji narusza art. 45 ust. 1 Konstytucji RP, a w szczególności wynikające z prawa do sądu, prawo do rozpatrzenia sprawy przez bezstronny sąd;

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.124. Kodeks postępowania karnego; wyłączenie dopuszczalności zaskarżenia zażaleniem postanowienia wydanego na podstawie art. 56 § 2 k.p.k. (SK 65/13)

W skardze konstytucyjnej wniesiono o zbadanie zgodności art. 56 § 3 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 roku - Kodeks postępowania karnego w zakresie, w jakim wyłącza dopuszczalność zaskarżenia zażaleniem postanowienia wydanego na podstawie art. 56 § 2 k.p.k. i odnoszącego się do oskarżyciela posiłkowego, o

którym mowa w art. 54 k.p.k., z art. 78 w związku z art. 176 ust. 1, art. 45 ust. 1, art. 31 ust. 3 i art. 2 Konstytucji RP;

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.125. Obowiązek właściciela lub posiadacza pojazdu wskazania, na żądanie uprawnionego organu, komu powierzył pojazd do kierowania lub używania; wykroczenie drogowe (SK 64/13)

W skardze konstytucyjnej wniesiono o zbadanie zgodności art. 96 § 3 ustawy z dnia 20 maja 1971 roku - Kodeks wykroczeń w związku z art. 78 ust. 4 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 roku - Prawo o ruchu drogowym w zakresie w jakim kryminalizowane (penalizowane) jest niewskazanie przez właściciela lub posiadacza pojazdu na żądanie uprawnionego organu, komu powierzył pojazd do kierowania lub używania w oznaczonym czasie, także w sytuacji, gdy takie wskazanie narażałoby tę osobę na odpowiedzialność karną za inne wykroczenie drogowe, ponieważ to właściciel lub posiadacz pojazdu był kierującym pojazdem albo takie wskazanie narażałoby osobę najbliższą dla właściciela lub posiadacza pojazdu na odpowiedzialność za inne wykroczenie drogowe, ponieważ to osoba najbliższa dla właściciela lub posiadacza pojazdu byłaby kierującym pojazdem, z art. 42 ust. 2 i 3 Konstytucji RP oraz z art. 18 Konstytucji RP, w związku z art. 47 Konstytucji RP, w związku z art. 71 ust. 1 Konstytucji RP, w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP, w związku z art. 2 Konstytucji RP oraz w związku z art. 32 ust. 1 i 2 Konstytucji RP;

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.126. Nowelizacja Kodeksu karnego wykonawczego; surowsza kara zastępcza niż w orzeczeniach zapadłych pod rządami poprzedniej ustawy (SK 62/13)

W skardze konstytucyjnej wniesiono o zbadanie zgodności art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 16 września 2011 roku o zmianie ustawy - Kodeks karny wykonawczy oraz niektórych innych ustaw z art. 2 Konstytucji RP, art. 42 ust. 1 Konstytucji RP, art. 15 ust. 1 zdanie drugie Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych, otwartego do podpisu w Nowym Jorku dnia 19 grudnia 1966 roku i art. 7 ust. 1 zdanie drugie Europejskiej Konwencji Praw Człowieka i Podstawowych Wolności sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 roku;

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.127. Przeciwdziałanie narkomanii; przepadek przedmiotu przestępstwa oraz przedmiotów i narzędzi, które służyły lub były przeznaczone do jego popełnienia, nawet jeżeli nie były one własnością sprawcy, niezależnie od winy osoby będącej właścicielem przedmiotu objętego przypadkiem (SK 59/13)

W skardze konstytucyjnej wniesiono o zbadanie zgodności art. 70 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii, w zakresie w jakim dopuszcza możliwość orzeczenia przepadku przedmiotu przestępstwa oraz przedmiotów i narzędzi, które służyły lub były przeznaczone do jego popełnienia, nawet jeżeli nie były one własnością sprawcy, niezależnie od winy osoby będącej właścicielem przedmiotu objętego przypadkiem z:

- art. 2 w związku z art. 42 ust. 1 Konstytucji RP,
- art. 31 ust. 3 w związku z art. 21 i art. 64 ust. 1 i 3 Konstytucji RP,
- art. 32 w związku z art. 64 ust. 2 Konstytucji RP;

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.128. Postępowanie karne; zasady przyznawania statusu pokrzywdzonego; składanie fałszywych zeznań (SK 58/13)

W skardze konstytucyjnej wniesiono o zbadanie zgodności art. 49 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 roku - Kodeks postępowania karnego w związku z art. 233 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 roku - Kodeks karny, w zakresie, w jakim pozwala na nieprzyznanie statusu pokrzywdzonego, a co za tym idzie statusu stro-

ny postępowania karnego w sprawie składania fałszywych zeznań osobie, która była stroną innego postępowania, w którym te zeznania zostały złożone i służyły za dowód z art. 45 ust. 1 w związku z art. 77 ust. 2 w związku z art. 2 Konstytucji RP;

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.129. Wolność sumienia i wyznania (SK 54/13)

W skardze konstytucyjnej wniesiono o zbadanie zgodności rt. 196 ustawy 6 czerwca 1997 roku - Kodeks karny z:

1. art. 53 ust. 1 Konstytucji RP w związku z art. 54 ust. 1 Konstytucji RP w zakresie, w jakim ingeruje w wolność sumienia osób niewyznających religii poprzez uniemożliwienie im swobodnego wyrażania ich poglądów odnośnie przedmiotów czci religijnej,

2. art. 54 ust. 1 Konstytucji RP w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP w związku z art. 2 Konstytucji RP w zakresie, w jakim ogranicza wolność wyrażania poglądów w sposób nieproporcjonalny, znacznie wykraczający poza zakres konieczny w demokratycznym państwie prawnym, naruszając istotę tej wolności,

3. art. 25 ust. 2 Konstytucji RP w związku z art. 32 ust. 1 Konstytucji RP w zakresie, w jakim chroni osoby wierzące przed obrazą ich uczuć religijnych, a nie chroni osób, które nie wyznają religii a ich przekonania światopoglądowe oraz filozoficzne są naruszane przez inne osoby,

4. art. 42 ust. 1 Konstytucji RP w związku z art. 2 Konstytucji RP w zakresie, w jakim nie spełnia wymogów określoności i pewności przepisów prawa karnego;

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.130. Występek o charakterze chuligańskim (SK 47/13)

W skardze konstytucyjnej wniesiono o zbadanie zgodności art. 115 § 21 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 roku - Kodeks karny z art. 31 ust. 3 w związku z art. 41 ust. 1 oraz art. 2 i art. 42 ust. 1 Konstytucji RP:

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.131. Nieprzyznanie statusu pokrzywdzonego, w rozumieniu art. 49 § 1 k.p.k., podmiotowi, którego dotyczy dokument poświadczający nieprawdę, wystawiony przez osobą uprawnioną do wystawienia dokumentu (SK 27/13)

W skardze konstytucyjnej wniesiono o zbadanie zgodności przepisu art. 271 § 1 oraz art. 273 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 roku - Kodeks karny, w zakresie, w jakim nie przyznają statusu pokrzywdzonego, w rozumieniu art. 49 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 roku - Kodeks postępowania karnego, podmiotowi którego dotyczy dokument poświadczający nieprawdę, wystawiony przez osobą uprawnioną do wystawienia dokumentu - w szczególności dla którego dokument ma znaczenie prawne, którego sytuację prawną dokument opisuje lub determinuje, z:

1) art. 2 Konstytucji RP,

2) art. 45 ust. 1 Konstytucji RP,

3) art. 77 ust. 2 Konstytucji RP;

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.132. Brak regulacji trybu składania wniosków o zezwolenie na pociągnięcie do odpowiedzialności sędziów za złożenie niezgodnego z prawdą oświadczenia lustracyjnego; brak ustawowo określonych przesłanek wyrażenia zgody na pociągnięcie do odpowiedzialności (P 31/12)

Sąd Okręgowy w Gliwicach wystąpił z pytaniem: czy art. 80 ustawy z dnia 27 lipca 2001 roku - Prawo o ustroju sądów powszechnych w zakresie niezawierającym regulacji trybu składania wniosków o zezwolenie na pociągnięcie do odpowiedzialności sędziów za złożenie niezgodnego z prawdą oświadczenia lustracyjnego i ustawowo określonych przesłanek wyrażenia zgody na pociągnięcie do tejże odpowiedzialności, oraz art. 19 i art. 21 ustawy z dnia 18 października 2006 roku o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów w zakresie, w jakim do postępowania w przedmiocie odpowiedzialności karnej nie nakazują stosowania odpowiednio przepisu art. 80 ustawy z dnia 27 lipca 2001 roku - Prawo o ustroju sądów powszechnych w postępowaniu lustracyjnym - są zgodne z art. 2, art. 7 i art. 181 Konstytucji RP.

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.133. Postępowanie karne; pozbawienie strony realnego prawa do obrony i skutecznego środka odwoławczego (SK 54/12)

W skardze konstytucyjnej wniesiono o zbadanie zgodności art. 446 § 1 i 2 w związku z art. 96 § 1 i 2 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 roku - Kodeks postępowania karnego z art. 2, art. 32 ust. 1 w związku z art. 42 ust. 2 zd. 1., art. 45 ust. 1, art. 47, art. 52 ust. 2 i art. 64 ust. 2 Konstytucji RP.

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.134. Dopuszczalność prowadzenia postępowania o przestępstwo wypełniające także znamiona wykroczenia, po tym, gdy postępowanie o wykroczenie zostało prawomocnie zakończone (P 25/11; połączona z P 34/11)

Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi wystąpił z pytaniem: czy art. 17 § 1 pkt 7 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego w zakresie w jakim pomija to, że nie wszczynają się postępowania karne, a wszczęte umarza, gdy postępowanie o wykroczenie co do tego samego czynu tej samej osoby, zostało wcześniej prawomocnie zakończone, jest zgodny z art. 2 Konstytucji RP, art. 4 ust. 1 Protokołu nr 7 do Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, art. 14 ust. 7 Międzynarodowego paktu Praw Obywatelskich i Politycznych?

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

2.2.135. Zasady orzekania kary (P 22/11)

Sąd Rejonowy Janowie Lubelskim wystąpił z pytaniem: czy przepis art. 58 § 4 i art. 69 § 4 ustawy - Kodeks karny w brzmieniu ustalonym prze art. 1 pkt 6 i 8 ustawy z dnia 12 lutego 2010 roku o zmianie ustawy - Kodeks karny, ustawy - Kodeks karny wykonawczy oraz ustawy - Prawo ochrony środowiska są zgodne z art. 10 w związku z art. 45 ust. 1 w związku z art. 178 ust. 1, a nadto, czy są zgodne z art. 2 w związku z art. 32 ust. 1 Konstytucji RP?

┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌ ┌

」 』 』 』 』 』 』 』 』 』 』 』 』 』 』

3. Zmiany w prawie

(opr. dr Anna Błachnio-Parzych, członek Biura Studiów i Analiz SN)

」 』 』 』 』 』 』 』 』 』 』 』 』 』 』

Zmiany wchodzące w życie w lutym i marcu 2015 r.

- **W dniu 8 lutego 2015 r.** - zmiana treści art. 37 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. 2015 poz. 28)

Pełny tekst: <http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20150000028>

- **W dniu 9 lutego 2015 r.** – utrata mocy obowiązującej art. 75 § 1 kk w zakresie określonym w wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 17 lipca 2013 r., SK 9/10 (Dz.U. 2013, poz. 905).;
  - **W dniu 8 marca 2015 r.** - utrata mocy obowiązującej art. 115 § 7 kkw w części oznaczonej w wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 26 lutego 2014 r., K 22/10 (Dz.U. 2014, poz. 287)
- 」 』 』 』 』 』 』 』 』 』 』 』 』 』 』

5. Informacja międzynarodowa

」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」

5.1. Rada Europy

」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」

5.1.1. Orzecznictwo Europejskiego Trybunału Praw Człowieka

」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」 」

6. Przegląd książek i czasopism

(opr. dr Anna Błachnio-Parzych, członek Biura Studiów i Analiz SN)

6.1. Przegląd książek

- B. Dudzik, J. Kosowski, I. Nowikowski (red.), Zasada legalizmu w procesie karnym, Lublin 2015;
- M. Bednarek, A. Czapigo, P. Girdwoyń, B. Lewandowski, K. Parulski, M. Rogacka-Rzewnicka, Z. Rzepa, M. Szeroczyńska, A. Ważny, Przyszłość prokuratury po zmianach w 2015 r., Warszawa 2015,
- B. Opaliński, M. Rogalski, P. Szustakiewicz, Ustawa o Policji. Komentarz, Warszawa 2015;
- A. Kwieciński, Zmiany w prawie karnym wykonawczym w latach 2009-2014, Warszawa 2015;
- D. Świecki, Czynności procesowe obrońcy i pełnomocnika w sprawach karnych, Warszawa 2015;
- L. Mazowiecka, O. Trocha, Dziecko uczestniczące w postępowaniu karnym, Warszawa 2015;

6.2. Przegląd czasopism

Orzecznictwo Sądów Polskich 2015 nr 1

- M. Rusinek, Glosa do postanowienia SN z dnia 21 stycznia 2014 r., V KK 247/13;
- A. Zoll, Glosa do uchwały SN z dnia 26 czerwca 2014 r., I KZP 8/14;

Orzecznictwo Sądów Polskich 2015 nr 2

- R. Kmiecik, Glosa do uchwały SN z dnia 26 czerwca 2014 r., I KZP 14/14;
- R.A. Stefański, Glosa do uchwały SN z dnia 30 września 2014 r., I KZP 16/14;

Palestra 2015 nr 1-2

- P. Kardas, Podstawy i ograniczenia przeprowadzania oraz wykorzystywania w procesie karnym tzw. dowodów prywatnych;

- T. Gardocka, Czy w polskim prawie karnym potrzebny jest kontratyp sztuki?;
- M. Siwicki, Przetwarzanie danych informatycznych w chmurach obliczeniowych. Wybrane aspekty prawnokarne i procesowe;
- T. Bergel, Jaka skargowość? Wpływ instytucji cofnięcia aktu oskarżenia na zasadę skargowości w znowelizowanej procedurze karnej;
- R. Koper, Glosa do wyroku SN z 22 stycznia 2014 r., IV KK 313/13 [o obowiązku pouczenia świadka, art. 191 § 2 k.p.k.];
- A. Błachnio-Parzych, Glosa do postanowienia SN z 10 lipca 2013 r., II KK 20/13 [o oszustwie polegającym na utworzeniu podmiotu gospodarczego w celu zwrotu nadpłaconego VAT];
- A. Bojańczyk, Obrona na żądanie” – czyżby jeszcze jeden krok w kierunku hipergwarancyjności procesu karnego? ;
- W. Kotowski, Zachowane granice swobodnej oceny dowodów;

Państwo i Prawo 2015 z. 2

- T. Kalisz, A. Kwieciński, Polskie więziennictwo w percepcji sędziów penitencjarnych i dyrektorów zakładów karnych;
- A. Błachnio-Parzych, M. Hudzik, Glosa do wyroku Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z 13 września 2012 r., II AKa 129/12;

Paragraf na drodze 2015 nr 2

- W. Kotowski, Omówienie wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 30 września 2014 r., sygn. U 4/13, w sprawie taryfikatora mandatowego, w zakresie dotyczącym ruchu drogowego;
- K. J. Pawelec, Omówienie postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 16 kwietnia 2014 r., sygn. II KK 314/13, w sprawie możliwości przypisania sprawcy wypadku drogowego przestępstwa spowodowania niebezpieczeństwa katastrofy w ruchu lądowym;
- K. A. Politowicz, Gdy kierowca nie zdąży się przebadać. Uwagi praktyczne dotyczące stosowania art. 102 ust. 1 pkt 3 ustawy o kierujących pojazdami;
- L. K. Paprzycki, Nieodwołane ograniczenie prędkości;
- M. Starzyk, Koła jezdne jako element pojazdu mogący stwarzać bezpośrednie zagrożenie bezpieczeństwa ruchu drogowego w kontekście art. 179 Kodeksu karnego;

Przełąd Sądowy 2015 nr 2

- A. Bojańczyk, Glosa do postanowienia SN z dnia 17 grudnia 2013 r., WK 18/13;
- P. Gensikowski, Przedawnienie orzeczenia i wykonania obowiązku naprawienia szkody lub zadośćuczynienia za doznaną krzywdę oraz wpływ niewykonania tego środka na zatarcie skazania - uwagi na tle projektów nowelizacji Kodeksu karnego;
- J. Znamierowski, Prawo do poszanowania mienia uczestników postępowania karnego według standardów orzeczniczych Europejskiego Trybunału Praw Człowieka;